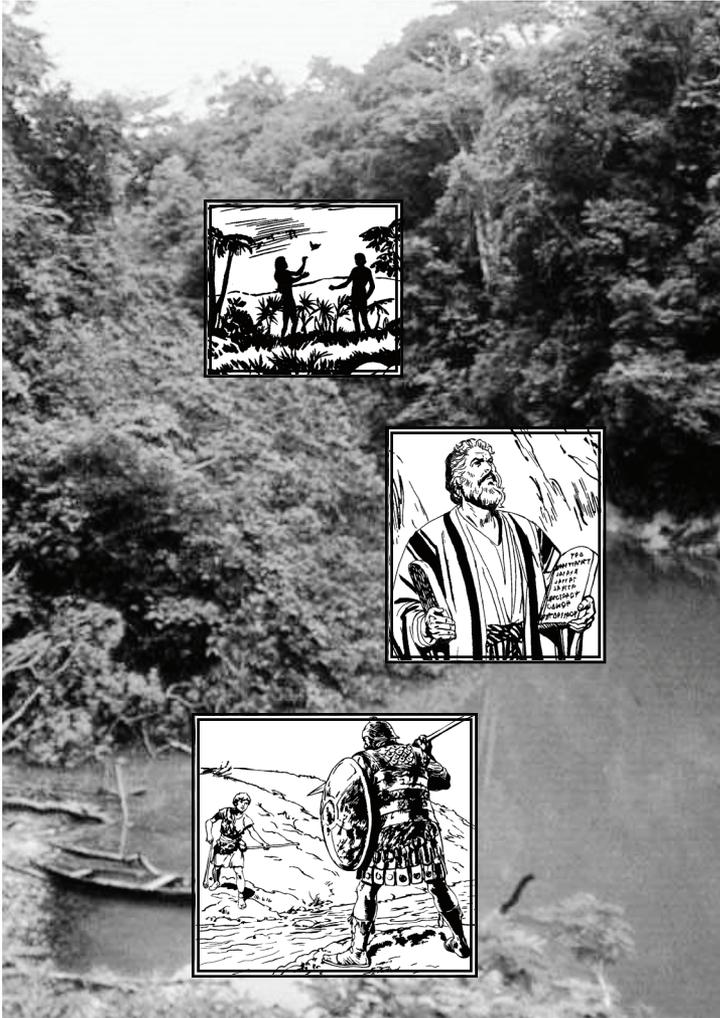

ANTIGUO TESTAMENTOTI IJHBOGONO

**MOOCAANI AAMETI
IJHBOGONO**

MUINANE AAMETI IHBOGONO

ANTIGUO TESTAMENTOTI IJHBOGONO

**MOOCAANI
AAMETI
IJHBOGONO**

**ANTIGUO TESTAMENTOTI
IJHBOGONO**

en

la lengua

MUINANE

DALLAS, TEXAS

MUINANE AAMETI IJHBOGONO

IMEHI Publishers

9816 Sophora Cir.

Dallas, TX 75249, E.E.U.U.

Illustrations on cover and pages b,02,2,3,4,5,8,11,12,13,14,16,18,24,29,
30,35,42,35,47, 54,58,60,63,66,67,68,73,74,75,80,81,85,94,
96,99,101,110,114,118,119,121, 124,127,129,137,139,141,
144,149,153,160,162,163,164,167,169,170,171,
179,204,219,237,259,263,266,267,277,288,289,290,292,296,297,298,302,
305, 308,311,323,324,330,334,336,341,343,345,347,349 used by permission
© David C. Cook Publishing Co., 1978

John Lear (black & white) illustrations (c) 1960 American Bible Society.
Used by permission. (pages 15,77,130, 148,174)

Illustrations on pages 178,221,224,219,304,314,321 by Horace Knowles ©
The British and Foreign Bible Society 1954, 1967, 1972, 1995

Illustrations on pages 190,300 by Horace Knowles, revised by Louise Bass ©
The British and Foreign Bible Society 1994

Illustrations on pages 181,331 by Louise Bass © The British and Foreign
Bible Society 1994

Prohibida la reproducción total o parcial de esta obra sin la autorización
escrita de los editors.

Impreso en E.E.U.U. 2007

MOOCAANI AAMETI IJHBOGONO

ANTIGUO TESTAMENTOTI IJHBOGONO

Capítulo 1 - Aivo Iticoni	1
Capítulo 2 - Iji Ifiivutuuno	1
Capítulo 3 - Jiinijeque Ifiivusuuno	2
Capítulo 4 - Moocaani Iticoni Gaifi, Gaigo Icanoco Fiivusuuhi	3
Capítulo 5 - Iticonio Miyaminaatisi Moocaani Unuunoco Imino Mooniutimisi	5
Capítulo 6 - Adánmisi Iseemema Icano	7
Capítulo 7 - Noé Meenega	10
Capítulo 8 - Moocaani Miyaminaaco Ihiimaajinehejeque Aaciubo	15
Capítulo 9 - Abramco Moocaani Ucuuhuvauno	16
Capítulo 10 - Abram Iboobo Lot Onoobo Icamisi Dugaavuuhi	18
Capítulo 11 - Abram Lotco Taajasuhi	19
Capítulo 12 - Moocaani Abram Eseemevaujinoco Unuuno	21
Capítulo 13 - Ismael Onoobo Ifiivuuno	22
Capítulo 14 - Moocaani Abram Onooboma Onocasiuno	23
Capítulo 15 - Sodoma, Gomorra Icacuumicico Ifinisuno	25

MUINANE AAMETI IHBOGONO

Capítulo 16 - Isaac Ifiivuuno	28
Capítulo 17 - Moocaani Abrahamco Inisuuno	29
Capítulo 18 - Sara Guijeve, Bu Isaac Rebecaco Ataabavauno	31
Capítulo 19 - Abraham Siino Ataabavauno, Bu Uchuumuno Icano	33
Capítulo 20 - Isaac Seemenetisi Jacob, Bu Esaú Icamisi	34
Capítulo 21 - Jacob Ifutuudi Iseeji Gaifiibo Aicigaimifeque Ataabavauno	38
Capítulo 22 - Jacob Seemene José Onoobo Egipto Jiinijevi Ufuuno	44
Capítulo 23 - Siino José Iyotoco Aatyimeuno	49
Capítulo 24 - Jacob Iyotoma Egipto Jiinijevi Ufuuno.	52
Capítulo 25 - Moocaani Ejeecivehicaubo Idaasuno Icaubo	54
Capítulo 26 - Job Nahaboniminaa Agasevauno Diiboco Ifajiniqui	59
Capítulo 27 - Moocaani Jobma Iimaauno	62
Capítulo 28 - Jacob Iyaachimahaico Egiptominaa Idaasuno Omoonihicauno	63
Capítulo 29 - Moisés Ifiivuno	64
Capítulo 30 - Moisés Iyotoco Aamusuguuruno	66
Capítulo 31 - Moocaani Moisésque Tajibauhi Iyotoco Ihamusuqui	68

ANTIGUO TESTAMENTOTI IJHBOGONO

Capítulo 32 - Egipto Aivojïbo Israelmico	
Agalluuguutino	71
Capítulo 33 - Egipto Aivojïbo Faraón Israelmico	
Agalluuno	76
Capítulo 34 - Moocaani Israel Minaaco Tifai	
Muuaiico Fatyusuhi	79
Capítulo 35 - Sinaíbaaijaagovi Ufuuno	82
Capítulo 36 - Moisés Fahuseeciðino Tajïbaco	
Agaayiciuno	85
Capítulo 37 - Moocaani Moisésque Sitajïbaco	
Aaciuno	88
Capítulo 38 - Moisés Asi Tiïjohoco Efeefachuuno	
Israelmihallivi Moocaani Unuubadi:	
Jii, Unuunoco Agaajasuno	91
Capítulo 39 - Moocaani Tabernaculojaco Eetavejinoco	
Unuuno	92
Capítulo 40 - Israelmi Ijinitaco Eheetavuuno	95
Capítulo 41 - abernaculojaco Eetavuuno	98
Capítulo 42 - Moocaani Moisésque Jïbuguuhi Diiboco	
Ejeeciivejinoco	100
Capítulo 43 - Aarón Achimisico Moocaani	
Guijeniuhi	102
Capítulo 44 - Israel Iidicuno Asimico Uduutino	102
Capítulo 45 - Moocaani Moisésque Jïbeguehi	
Miyaminaa Ifiico Iimibachujinoco	103

MUINANE AAMETI IHBOGONO

Capítulo 46 - Sano Moocaani Atajibano	105
Capítulo 47 - Judiomico Jibaimoco Atajibano	106
Capítulo 48 - Saafi Moocaaniti Imitino Ihiimaano .	108
Capítulo 49 - Moocaani Moisésque Miyaminaaco Uuvusuuno	108
Capítulo 50 - Moocaani Leví Yotoco Iiciuhi Sacerdotemico Ihaamusuqui	109
Capítulo 51 - Nazareno Unuubadi Aigaminaafi Nazareo	110
Capítulo 52 - Israelmi Sinaibaaiti Ufuuno	111
Capítulo 53 - Cijigaico Agalluuno	111
Capítulo 54 - Aarón Inago Maríama Moisésditi Ihiimaano	112
Capítulo 55 - Israel Gaajaminaaco Galluuhi Canaán Jiinijeque Igaajatequi	113
Capítulo 56 - Core Moocaaniti Imitino Ihiimaano .	115
Capítulo 57 - Moocaani Unuubadi Moisés Moonititahi	117
Capítulo 58 - Moocaani Israelmihallivi Jiinimomico Galluuhi	118
Capítulo 59 - Balaam Onoobo	120
Capítulo 60 - Moisés Siino Israelmico Uhuuvuuno .	123
Capítulo 61 - Moisés Israelmico Afajiniuno	124
Capítulo 62 - Moisés Iguivevene	127
Capítulo 63 - Josué Fatyehi Jordán Teehico	128

ANTIGUO TESTAMENTO TI IJHBOGONO

Capítulo 64 -	Israelmi Jericó Cuumico Iminaanino	131
Capítulo 65 -	Israelmi Hai Onoocuumima Aamocasino	132
Capítulo 66 -	Gabaón Cuumi Israelmico Abañiuno .	133
Capítulo 67 -	Israelmi Saacuumijeque Iminaanino ..	134
Capítulo 68 -	Josué Israelmico Jiinijeque Ihifuno ..	135
Capítulo 69 -	Josué Iquillahutoco Niinono Ijibuguuno	136
Capítulo 70 -	Israelmi Moocaani Atajibaubadi Icautihi	136
Capítulo 71 -	Jueces Icaudihivi	137
Capítulo 72 -	Gedeón Onoobo Israelmico Madiá Jiinjeminaati Ataajasuuno	140
Capítulo 73 -	Aivojitobadi Iicamo Juezmi Atajibauno	142
Capítulo 74 -	Sansón Israelmico Taajasuuhi Filisteomiti	143
Capítulo 75 -	Rut Onoogo Jibogo	146
Capítulo 76 -	Samuel Ifiivuuno	149
Capítulo 77 -	Filisteomi Israelmico Iguinoniuno ...	151
Capítulo 78 -	Saúlco Israelmi Imiyahaivojiboti Ificuuno	153
Capítulo 79 -	Aivojibo Saúl Moocaani Onoobadi Mooniutihi	155
Capítulo 80 -	Moocaani Davidco Iicino	158

MUINANE AAMETI IHBOGONO

Capítulo 81 - David Arpacó Aivoj#bo Saúldi	
Oojisuno	160
Capítulo 82 - David Goliatco Agaicaauno	161
Capítulo 83 - David Fiitivucuuhi Aivoj#boti	
Iicaujinoti	165
Capítulo 84 - David Saúlti Agaano	166
Capítulo 85 - David Imuguutihí Saúlco	
Agaicaaunoco	167
Capítulo 86 - David Israel Aivoj#boti Iicaujino ...	168
Capítulo 87 - Davidco Moocaani Unuuno	171
Capítulo 88 - David Imitino Omoonino	173
Capítulo 89 - Aivoj#bo David Templojaco	
Eetavuuujino	176
Capítulo 90 - Moocaanima Ihiimaano Masino	177
Capítulo 91 - Moocaanima Ihiimaano Masino	
Miya Imo Imoma Mihicano	179
Capítulo 92 - Iijoho Taseemene	180
Capítulo 93 - Moocaani Miyaminaafico Imino	
Omoonino	182
Capítulo 94 - Miyaminaafi Imitifaño Imitano	183
Capítulo 95 - Imino Iicamo Moocaani Iijafaño Icaji	184
Capítulo 96 - Moocaaniti Magaayicino	184
Capítulo 97 - Moocaani Ifuvusuhi Ifiivusutafañodi	186
Capítulo 98 - Idaasuri Magaihivono Imono	
Mihicaneri Mamasivano Icano	187

ANTIGUO TESTAMENTOTI IHBOGONO

Capítulo 99 - Jehová Tatyoomominaafi	191
Capítulo 100 - Moocaanico Fahiiɣivaro Mihimono ..	191
Capítulo 101 - Moocaani Iimogobadi Momoonino ..	194
Capítulo 102 - Moocaani Mofataniivominaafi	196
Capítulo 103 - Moocaani Uco Didaasugo	197
Capítulo 104 - Moocaani Uco Diiciva	199
Capítulo 105 - Moocaani Imihuse	200
Capítulo 106 - Idiiboro Iijoho Moocaani	202
Capítulo 107 - Davidco Moocaani Unuuno	205
Capítulo 108 - Moocaani Milli Iicatino Miyaminaafi Niinova Icano	211
Capítulo 109 - Moocaani Siicuguiino Mihicano	213
Capítulo 110 - Moocaani Mihaico Fiivusuuhi, Jaamaño Mihaic Diibota	214
Capítulo 111 - Moocaanico Imino Neeji	215
Capítulo 112 - Jehová Aivojiboco Aivojiboti Ficuuhi	217
Capítulo 113 - Moocaani Mitya Aivo Olli Jeevatih	217
Capítulo 114 - Moocaani Taajibaco Mihimono	220
Capítulo 115 - Jehová Ditoomominaafi	225
Capítulo 116 - Siino Dojicuviro Ihuumisiqui Moocaanico Idilluuno	225
Capítulo 117 - Moocaani Jehovati Saano Guiraato ..	226
Capítulo 118 - Jaafa Ico Moocaani Imino Moonihi .	227

MUINANE AAMETI JHBOGONO

Capítulo 119 - Moocaani Sihidi Ejeevano.	
Jihovocaanimi Niinova Icano	227
Capítulo 120 - Moocaanidi Jineheje Toovotihi	229
Capítulo 121 - ¡Moocaani Mihimo! - (“¡Aleluya!”)	231
Capítulo 122 - Salomón Aivojiboti Icauno	232
Capítulo 123 - Aivojibo Salomón Moocaani Ijaco	
Eheetavuuno	235
Capítulo 124 - Aivojibo Salomón Jibaimoco Eheetavuuno Moocaani Ijaco Iimivuudi ...	236
Capítulo 125 - Aivojibo Salomón Momo	
Fanoojiinijedi Uguubuvusuuno	237
Capítulo 126 - Proverbios Fagohiji	239
Capítulo 127 - Eclesiastés Jibogominaa Onoono:	
Fanoova Jilli Mihifono	252
Capítulo 128 - Aivo Ovosiino Masino	255
Capítulo 129 - Israel Jiinije Minooci Udugaavuuno	257
Capítulo 130 - Roboan, Abias, Asa Icamo Judá	
Jiinije Aivojito	260
Capítulo 131 - Imitino Aivojibo Acab Onoobo Efraín	
Cuumi Aivojibediti Moocaani	
Iimaaminaafi Elías Ihiimaauuno	262
Capítulo 132 - Acabco Minaari Omoonjinoco	268
Capítulo 133 - Josafat Onoobo Judá Jiinije	
Aivojibou	271
Capítulo 134 - Eliseo Elíasco Ubuunavano	274

ANTIGUO TESTAMENTOTI IJHBOGONO

Capítulo 135 - Eliseo Fibaijigo Diiribaco	
Iguiraatusuno	276
Capítulo 136 - Eliseo Jigaajeque Urullicaruuno	280
Capítulo 137 - Siria Jiinjeminaa Efraín Jiinjeque	
Iminaaniuno	281
Capítulo 138 - Joás Onoobo Judá Aivojiboti Icauno	284
Capítulo 139 - Moocaani Imaaminaafi Joel Judá	
Cuumiminaaco Ijibuguuno	286
Capítulo 140 - Jonás Moocaani Imaaminaafi Jibogo	287
Capítulo 141 - Moocaani Imaaminaafi Amós Onoobo	
Jibogo	291
Capítulo 142 - Moocaani Imaaminaafi Oseas Onoobo	
Efraín, Judá Icamoco Ijibuguuno ...	293
Capítulo 143 - Moocaani Imaaminaafi Isaías Onoobo	
Judá Jiinje Miyaminaaco Ijibuguno	295
Capítulo 144 - Isaías Judá Cuumi, Israel Cuumi	
Icamoco Ijibogono	299
Capítulo 145 - Moocaani Imaaminaafi Miqueas	
Onoobo Ijibeguehicauno	301
Capítulo 146 - Moocaani Imaaminaafi Jeremías	
Onoobo Judá Jiinje Miyaminaaco	
Ijibeguehicauno	302
Capítulo 147 - Moocaani Imaaminaafi Nahum	
Onoboco Nínive Cuumiminaaco	
Ijibeguehicauno	304

MUINANE AAMETI IHBOGONO

Capítulo 148 - Moocaani Iimaaminaafi Sofonías	
Onoobo Judá Jiiniye Miyaminaaco	
Ijibeguehicauno	305
Capítulo 149 - Moocaani Iimaaminaafi Habacuc	
Onoobo Jibogo	306
Capítulo 150 - Judá Miyaminaaco Nabucodonosor	
Babiloniavi Satyuumo	307
Capítulo 151 - Moocaani Iimaaminaafisi Ezequiel	
Onoobo, Abdías Onoobo Icamisi	
Ijibeguehicauno	312
Capítulo 152 - Jerusalén Ifinicuunoti Iidaasuvuuboro	
Iimaano	314
Capítulo 153 - Moocaani Iimaaminaafi Ezequiel	
Onoobo Siino Ijibeguehicauno	316
Capítulo 154 - Aivojibo Nabucodonosor Asiti	
Ifiivutuuno	317
Capítulo 155 - Media, Persia Icano Miyaminaa	
Caldea Miyaminaaco Iguinoniuno ..	318
Capítulo 156 - Danielque Jicumi Mecufañ	
Agañiuno	322
Capítulo 157 - Siino Moocaani Danielque Tigabadi	
Ihifusuuno	325
Capítulo 158 - Moocaani Iimaaminaafi Isaías Israelmi	
Ijinijevi Uhuumiumedi Acaatiniuno	327

ANTIGUO TESTAMENTOŦ IHHBOGONO

Capítulo 159 - Aivojꞑbo Ciro Onoobo Judá	
Miyamínaaco Dojꞑcuviro Jerusalén	
Cuumijaago Uhuumisuuno	332
Capítulo 160 - Moocaani Iimaaminaafi Zacarías	
Onoobo Jerusaléni Uhuumiumoco	
Ijꞑbeguehicauno	333
Capítulo 161 - Ester Onoogo Aivojꞑvuuno	334
Capítulo 162 - Sacerdote Esdra Onoobo Jerusaléni	
Uhuumiuno	342
Capítulo 163 - Nehemías Onoobo Tajꞑbauhi Jerusalén	
Cuumihallidi Imecuniqui	344
Capítulo 164 - Nehemías, Esdra Icamisi Israelmico	
Ijꞑbeguehicauno	346
Capítulo 165 - Moocaani Iimaaminaafi Malaquíás	
Onoobo Ijꞑbeguehicauno	347

MUINANE AAMETI IHBOGONO

Los libros del Antiguo Testamento con las abreviaturas de sus títulos.

Génesis	Gn.	Eclesiastés	Ec.
Éxodo	Ex.	Cantares	Cnt.
Levítico	Lv.	Isaías	Is.
Números	Nm.	Jeremías	Jer.
Deuteronomio	Dt.	Lamentaciones	Lm.
Josué	Jos.	Ezequiel	Ez.
Jueces	Jue.	Daniel	Dn.
Rut	Rt.	Oseas	Os.
1 de Samuel	1 S.	Joel	Jl.
2 de Samuel	2 S.	Amós	Am.
1 de los Reyes	1 R.	Abadías	Abd.
2 de los Reyes	2 R.	Jonás	Jon.
1 de Crónicas	1 Cr.	Miqueas	Mi.
2 de Crónicas	2 Cr.	Nahum	Nah.
Esdras	Esd.	Habacuc	Hab.
Nehemías	Neh.	Sofonías	Sof.
Ester	Est.	Hageo	Hag.
Job	Job	Zacarías	Zac.
Salmos	Sal.	Malaquías	Mal.
Proverbios	Pr.		

Los libros del Nuevo Testamento con las abreviaturas de sus títulos

S. Mateo	Mt.	1 a Timoteo	1 Ti.
S. Marcos	Mr.	2 a Timoteo	2 Ti.
S. Lucas	Lc.	A Tito	Tit.
S. Juan	Jn.	A Filemón	Flm.
Hechos de los Apóstoles	Hch.	A los Hebreos	He.
A los Romanos	Ro.	Santiago	Stg.
1 a los Corintios	1 Co.	1 de S. Pedro	1 Pe.
2 a los Corintios	2 Co.	2 de S. Pedro	2 Pe.
A los Gálatas	Ga.	1 de S. Juan	1 Jn.
A los Efesios	Ef.	2 de S. Juan	2 Jn.
A los Filipenses	Fil.	3 de S. Juan	3 Jn.
A los Colosenses	Col.	S. Judas	Jud.
1 a los Tesalonicenses	1 Ts.	Apocalipsis	Ap.
2 a los Tesalonicenses	2 Ts.		

Nuevo Testamentoti Moocaani Ihiimaano

Juan 3:1-3

Iticoni paryi fanoova fiivuutinaaca Moocaani Iimaa icacuui. Jaabo toono Iimaa Moocaanima icauhi Cristo. Jaabo bu diibo Moocaani. Miho iticoni diibo Moocaanima icauhi. Diibofenedi Moocaani paryi fanoovaaco eetavuhi; miho chahano aivo diibofenedi eheetavuutino iicano.

Colosenses 1:13-17

Jaabo Moocaani mihaico taajasucuui icivono mityati. Jaaboro mihaico agaijibo Illi aivojifano ficuucubo. Diibo mihaico taajasuhinicuui mohallivi iguijeveunofanodi mohimitico ubusuuboro.

Moocaani otoovoobo foovono saauhi jiijehallivi Illi ifiiri. Jaabo diibo sahiijitiro icacuubo, fanoova chahau-naacaro icacuubo. Diibofenedi Moocaani paryi fanoovaaco eetavuuhi niquejefano iicannehejeque, bu hifuvusutinehejeque icano. Tolliro bu paryi aivojinoco, paryi guinonijnehejeque, bu paryi tajhibanehejeque, paryi gaijano mityanehejeque icano, paryi diibofenedi eheetavocafutuuno diibeguiharo. Cristo fanoohimegaviro icacuui. Jaabofenedi paryi fanoova sahigo imino icahi.

MUINANE AAMETI IJHBOGONO

1

Aivo Iticoni

(Génesis 1.1; Juan 1.1_3; 1 Juan 5.7)

Fanoova imegaro Moocaani icacuuhi. Jaabo miimisiici, saafi idiino; Moocaani, Illi, Igaija icano. Jinoodimo icarumo saafiro gataacinihi. Jaabo iticoni paryi fanoova fiivutinaaca icacuuhi.

Jaasumi jiniije chahauhiica, bu muuaiño chahauhiica, bu imohono, bu asimi, bu miyaminaa, bu cuujeo nihiba, fucuo nihiba icano, bu meeciri icano aivo chahauno idiboro Moocanirou. Jaanobuunati Moocaani niquejeque, bu itoomominaaco, bu jiniijeque icano fiivusuuhi.

2

Iji Ifiivutuuno

(Ezequiel 28; Isaías 14)

Jaabo Moocaani itoomominaaco ifiivusumi diitoti saafi aivo ihimiibou, diito aivojibuu. Jaabo safoono ijeebifañodi esamaaiubo, jilli nooboro: Uujoho aivo sihidi ovosihi. Famoo janaanici sihidi gaajahi. Jaamaño niquejefaño caamo feeji, Moocaani meeciri iicahigo caamo aimuufai janaanici, Moocanibadi iicaku, nooboro.

Jaarunaa Moocaani diibo imitico aatyimeuboro nuuhi: Ico uujoho tajiinijeti baavi gañiji cijigaihojifañovi. Bu tolliro idimiutiboco ico cijigaiña gañiji, nooboro. Jaabo

jilliti tusumi Moocaani toomominaa aivojibo iicauruubo jji fiivutuuhi. Jaabo momo Satanás. Jaabo ijico Moocaani niquejefañoti agaññusumi saatothoco satyuubo diibobadi imitino iminifutumoco.¹

3

Jiinijeque Ifiivusuuno

(Génesis 1.1__2.4)

Jaabo Moocaani toojiinijeque fiivusuuhi. Jaadi Moocaani: Seseeve; unuuneguiiha, jiinije seseveuhi. Jaadi: Nifaihu ijeevadi dugaavo ifigaiti; unuuneguiiha, dugaavuuno.

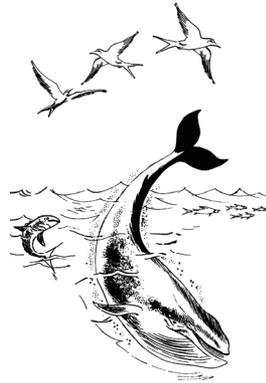
Jaadi fiivusuubo paryi imohono inoovatama iicadinoco.

Jaadi Moocaani fiivusuuhi cujeo

nihiba, fucuo nihiba, meeciri iicamoco.² Jaaboro niquejefaño ficuubo.

Jaadi Moocaani nuuhi: Nifaihufaño mifiivo paryi taava teehifaño mihicajidimo, eneeneguiiha, fiivuumo.

Jaadi Moocaani fiivusuuhi fanoojooimico agahafejidimoco. Jaadi Moocaani nuuhi: Jiinijehallivi mifiivo paryi asimi jiinijehallivi mihicajidimo, unuuneguiiha, fiivuumo. Jaanobuunati Moocaani miyaminaafico eeta-vuuhi ifibadiro. Jaaboro Adanti momoniubo.

¹. Lc.10.18, ². 2Co.4.6

Jilli eetavuubo sahuse juugahuseti safucu idihno ticovovi. Jaano sesevedi jaguisicuubo. Jaafucuco nuubo; Jaguisifucu.³

4

Moocaani Iticoni Gaifi, Gaigo Icanoco Fiivusuuhi

(Génesis 2.5_25)

Jaabo Moocaani jiniibaco miyaminaafibadi eheetavuuboro fuunaruubo miyaminaafiti ifiivetequi.

Jaadi samañovi fiivusuubo fanoohobajaquimajeque imoononoco. Jaaboro tomañoco Edénti omomoniuboro Adánco tomañovi ficuubo. Jaaboro Moocaani diiboco nuuhi: Paryicino fahova noovatati machuji. Jaanoti idihoro feeneri icaho noovatati machujitih; nooboro Moocaani, diiboco faguuhi.

³. He.4.4,10

MUINANE AAMETI IHBOGONO

Jaabo Adán iinoro iicauneri idaasuno icaubo. Jaaneguiiha Moocaani diibojaa sivauhi fanoohasimico diiboma inahabovaqui. Jaarunofaño diibo jeebifaño imiutino. Jaaneguiiha Moocaani Adáncó aivono icigasuuboro diiboti imecugaico icuuboro siino tomañoco dojicuviro buusuubo. Jaaboro togaico gaigooti eetavuubo diiboma igataavequi. Jaaneri Adán imo imo iicauboro nuuhi: Hjóho deetavocafetehi tafiti. Jaaneguiiha gaigooti momoníhi gaifi ifiti ifiiveneguiiha. Jaano tusumitiro ticovauno gaifi icaanimisico ejeevesuuboro mogaima sano iicaqui. Jaamisio tusumi Adánmisi sicaimisi icaruumisi nucufegueque gaajahicautihí.

5

Iticonio Miyaminaatisi Moocaani Unuunoco Imino Mooniutimisi

(Génesis 3)

Jaanoma iicaabo ijimi aivojibo, Satanás onoobo, jiinimobadi⁴ ifiivutuuboro Adán taabaco bañivauhi: Mamachujirahana; nooboro Moocaani, afaguho noovatati imachusqui. Jaabo ihiji diigoco dilluui: ¿Naa miyaano Moocaani amiisico nuuhi: Imohono noovatati mamachudino? nooboro, dilluubo iji.

Jaaneguiiha diigo nuuhi: Fanoova noovatati mamachujirahi. Jaanoti idihoro feeneri iicaho noovataco mamachujitirahi. Jaaho toohoco mududiciruva mecheemejirahi, noogoro.

Jaaneguiiha iji jiinimobadi iminifutuuboro diigoco abañiubo nuuhi: Cha, mecheemejitirahi. Jilli mamachumisiro Moocanibadi mihicajiruneguiiha tolli noobo, nooboro iji nuuhi.

4. Ap.12.9;20.2

Jaanoco uguubugoro tooho imohoco meeciugo. Jaagoro tooho iiminoco emeeciugoro: Fine imono, nuugo. Bu jaagoro imuguugo Moocaanibadi iicanoco. Jaagoro iiciugoro gueeneuhi. Jaadi Adanco aciugo igueenequi. Jaanoco gueeneubo. Jaasumiro gaajaciumisi sicaimisi iicanoco. Jaamisiro gaajacuumisi nucufegueque. Jaamisiro foobacamaaiumisi imohono aameneri.

Jaanaa iijicuuvi Moocaani icoco uguubumisiro fataniivuumisi. Jaamisico Moocaani coovauhi: Adán, ¿Cuuca diicahi? nooboro coovauhi.

Jaaneguiiha Adán iimusuuhi: Dihiimaati igootooboro sicaibo iicaneguiiha fataniivehi, nooboro.

Jaaneguiiha Moocaani diiboco nuuhi: Machuuhibaacho. Ico machujirahana; nooboro, afaguehiniho noovatati, nooboro.

Jaaneguiiha diibo nuuhi: Gaigoooco uco adaacigo, tooho noovatati uco acihi. Jaanoco uujoho machuui, nooboro.⁵

Jaaneguiiha diigo nuuhi: Jiinimo uco abañineguiiha, machuhi, noogo.

Jaanoma iicaabo Moocaani ijinimoco nuuhi: Jilli omoonibadi icano paryi asimifeenetí dijeebigariro diigueji. Bu ico ficuji gaigominaaboti. Bu tolliro diyoooboma diigo yooboma jithevecasiji.⁶ Jaabo ico diinigaico tuujacaruji. Jaanoti ijohó diibo taquibacoro tuujacaruji, nooboro

⁵. 2Co.11.3;1Ti.2.14, ⁶. Ap.12.17

Moocaani, jiinimoco paryi asimifeenetí fajjauhi.

Jaadí igaigooco nuubo: Aivonotí seemevaji. Bu ditaje ico atajjibanocoro mooniji, nooboro. Jaadí igaiifiico nuuhi: Dihallití jiiniye fajjacinicuuhi janaanoro, jarimiro icano ñidi fiiveji. Dihimecu tugaaco agañinofañotí idiicinoco machuji idiicanohachuta, nooboro Adánco nuubo.⁷

Jaano Adán onoono: Jiiniye, eneejiruno. Jaabo itaabaco Evatí momoniuhi. Jaano toono: Fiivo, onoono. Tollí momoniubo diigo famoosejiro iicajineguiiha. Jaadí Moocaani diitisidí eetavuuhi asimí meeheneque gaachehuti. Jaadí Moocaani diitisico tomañotí sihigoví gañiubo ifinijitino fiivoco aacihotí amachujiruneguiiha. Jaaneguiiha Moocaani itoomominaaco iguhugaco tuumu-suui siino dojicuviro uumijiruneguiiha.

6

Adánmisi Iseemema Icano

(Génesis 4__5)

Jaamisi seemevauhi gaiifiico. Jaaboco Caíntí momoniiumisi. Jaanobuunatí eseemevauboco momoniiumisi Abeltí. Jaamisi ujusiudí Caín faguinoco ducicamaaihicaubo. Jaanotí Abel ovejamico teemehicaubo. Jaadí safucuví sivaumisi idudicamaajenetí Moocaanico ijeecivequi. Caín sivauhi ibasuta noovatatí. Jaanotí Abel ihovejamití

⁷ He.6.8

agaicauboro sivauhi. Jaanociti Moocaani imuguuhi Abelneque. Jaanoti Caínco imuguutiibo.⁸ Jaanoma iicaabo Caín sihidiro sifiratuubo. Jaaneguiiha Moocaani diibo Caínco nuuhi: Sifiratotiibo, uujoho onoobadi siva uco deeciivequi. Jaaneri uujoho ñma imo imo icaji, nooboro.

Jaarunoco Caín: Jii, nuutihi.

Jaanobuunati Caín inahaboco Abelque minisuuhi ihiguetequi. Jahi ufuuhigo Caín inahaboco gaicaauhi.⁹ Jaanoti Moocaani isifiratuuboro Caínco nuuhi: ¿Jaanaa cuuca dinahabo? nooboro.

Jaaneguiiha Caín Moocanico nuuhi: Coo, uujoho gaajatihi, uujoho diibo abajaabo icatihi, nooboro.

Jaaneguiiha Moocaani nuuhi: Uujoho gaajahi ñjoho

⁸. He.11.4, ⁹. Mt.23.35;Lc.11.51;1Jn.3.12

dinhaboco agaicaaunoco. Aivo toono imitihi. Jaaneguiiha jiniije dibasutaco noovasujitihi. Jaanoti ijoho diguefiveji ijinijema achahamobadi.

Jaaneguiiha Caín nuuhi: Uujoho aivo toonoco jaabicijitirahi. Fine famooco aatyimeme uco gaicaauji, nooboro. Jaaneguiiha Moocaani diibovi ficuuhi oovotaco diiboco miyaminaa agaicaaujiruneguiiha.

Jaadi Caín fuucuuhi tehesino. Jahi taabavaubo. Jaadi seemevaubo Enoc onooboco.¹⁰ Jaadi Enoc seemevauhi. Jaanobuunajeti Caín sihidi iyaachimivauhi. Jaamoti sanoodimo dudicamaahicauhi ovejamico otoomonovi. Jaanoti sanoodimo masivaminaa icauhi. Jaanoti sanoodimo jigaiñoonoco dudicamaahicauhi.

Jaarunaaca Adánmisi idaasuno icauhi Abel agaicaauciniceri. Jaanobuunati seemevaumisi gaifiico. Jaaboco Seti momoniumisi. Jaabo ujusiudi ataabavaugoma seemevaubo gaifiico. Jaaboco Enosti momoniumisi. Jaabo Moocaanima iimaahicaubo. Jaabo iyaachi momou bu Enoc. Jaabo Moocaanima iguehicauhi. Jaaneguiiha guijevetiiboco Moocaani satyuuhi caamovi. Jaaboco mihihiñooba atyimecuutihi. Jaabo seemene, Matusalé onoobo, icauhi novecientos sesenta y nueve ficabano ticovovi. Jaadi guijeveubo. Jaabo iyaachimihaiobo Noé onoobo.

¹⁰ He.11.5;Jud.14

7

Noé Meenega

(Génesis 6_9)

Jaanobuunati miyamínaa Moocaanico ajabajeeveumoro iimitinocoro guiraano moonihicauhi. Jaaneri sihidi Moocaani idasuvuuboro nuuhi: Jiinjeminaaco finisuji, nooboro. Jaarunaa saafiuro diitofeeneti icauhi Moocaanico agaijihicaubo Noé onoobo. Jaabo Moocaanima fafucuvaaciviro iimaahicauhi. Jaaboro Moocaani onoobadi icahicaubo.¹¹

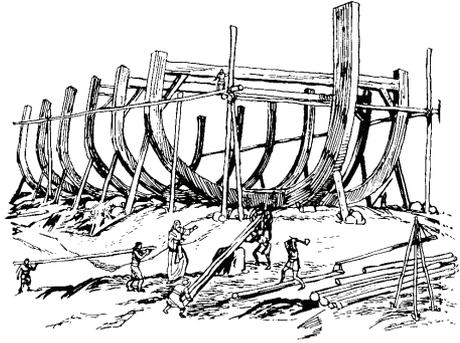
Jaanofeene Noéma Moocaani ihiimauboro diiboco nuuhi: Jiinjehallivi ajashujitino nifaihuco agalluuno cuarentadino fucuvahachuta aigusuji cuujehachuta, fucuhachuta icano. Jaaneri nifaihu jiinjehallidi paryi machiteji. Jaaneri faaboho finiji. Jaanoti ijoho taajaji paryi diyotoma. Jaanegui meenegati iijama kuhufono aigotihaacaro deetavo. Jaaboro paryi diyotoma togafa dicafoto. Jaaboro faaboho asimiti miimisiici sahajere diici. Jaanoti faaboho asiti agaicaaumoro uco ejeecivefimoti fahuseeci bu motihaiti miimisiici, bu miimisiici idiino sahaje diici. Jaaboro guiraano diici machutaati paryi fameediro, nooboro.

Jaanegui tsumiro Noé ticonicuuhi imeenegaco eheetavuubo, Moocaani diiboco atajijbaubadi.¹² Jaaboro

¹¹. Mt.24.37;Lc.17.26;1Pe.2.20;2Pe.2.5

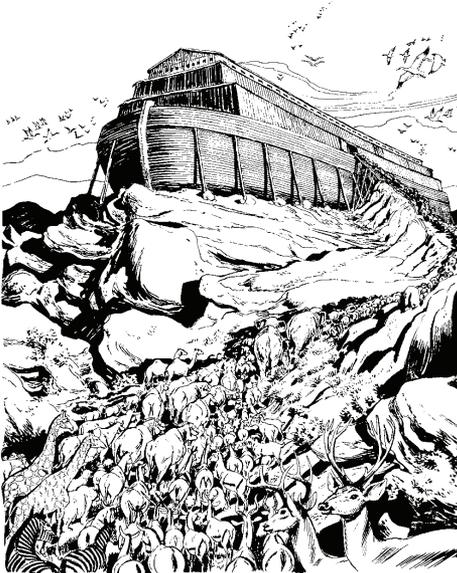
10

feehicaubo
 miyaminaaco
 ijhibogotoobo. Jaaruno-
 co diito
 miyaavogotimoro
 diiboco edejecuumo
 jejebacasihicauhi.

Jaanobuunati goovacuutinoti iimivucuudi jicafutumisi
 iseeme miimisiici, saafi idinoma. Jaamo iseeme iticovovi
 mogaimima icaumoma. Bu paryi asimiti satyuubo Moo-
 caani unuubadi. Jaadi Moocaaniro diito guhugaco fabaa-

cucuuhi. Jaasumi Noé
 seiscientos ficabano
 ticovovi icauhi.

Jaadi niqueje
 civono icivutuunotiro
 iniijaba ticovacuuhi
 aigono. Jaano ticovoro
 jiiinjefañoti nifaihu bu
 caamovi machitonoro
 feehicauhi.¹³ Jaanegui
 miyaminaa
 iimifihicautimo
 saaciniuhi Noé

¹². He.11.7

meenegajaagovi. Jaamoro ticovaumo iguhugaco ututucumo: Noé, Noé, mihaico faayici, noomoro.

Jaarunaa Noé diitoco iimusuuhi: ¿Milli bu faayicijirahi cuhufono Moocaani afabaacucuunoco? Aivo buunarucu,

nooboro. Jaanaa tooga imeenega inifaiuhallidi rulliivogaro feehicauhi. Jaaneri Noé paryi iyotoma taajauhi. Jaanoti paryi iimifihicautino miyaminaa, bu fanoohasimi finiuhi.

Jaanofeene iniijaba jari aiguehicauno llahiivuuhi.

Jaarunofaño Noémi iinotimo togafañoro guenene icahicauhi inifaihu anacatonoco ootomonohachuta, paryi asimi iicamoma. Jaarumo ifabaihallivirehiica fiigatyuumo, jiinije fanoorehiica fiigatyuutih. Jaadi Noé; cuervo

13. 2Pe.3.6

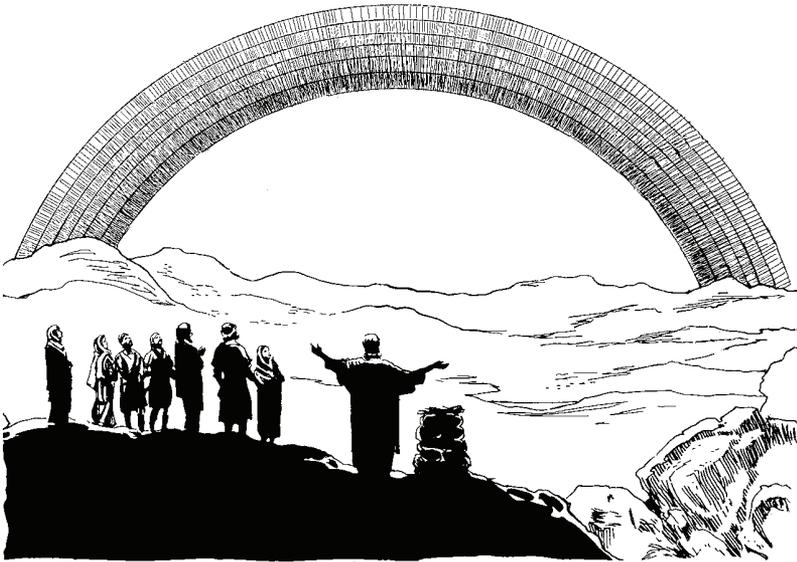
onoojooico, civoobo mogaajedi, diiboco galluui: ¿Naa fine jiiñje fiigatyucuui? onoomaño. Jaaruubo ijooi uumicuutíhi. Jaanobuunati sajugisítí galluubo niimíhuco. Jaabo uumiuihí anaacatutíneguiihahiica.

Jaanobuunati sajugisítí siino galluubo iniimíhuco. Jaabo aamegayíma iigaifaño iicanoma gasevauhi. Jaanobuunati sijagisítí siino galluubo iniimíhuco. Jaaruubo uumicuutíhi. Jaaneri Noé gaajacuui jiiñje ifiigatyucunoco. Jaaneguiiha iguhugaco faayícicuruubo. Jaarumehiica iinehicautihaiica.

Jaanofeeneví jari Noémí imeenegafañotí iinuui. Jaanegui ihinuunoro imo imo iicaunegui tsumiro

ememu#vuumoro Moocaanico imuumo diitoco imeenega-
faño iicaunohachuta imino utuumuuneguiha. Jaadi
Moocaani Noémico nuuhi: Sihidi meseefa siino
jiinjehallivi miyaminaa igahafequi, unuunobuunati
Moocaani Noéque nuuhi: Siino paryi jiinjjeque finisujitíhi
nifaihuri, nooboro. Jaadi Moocaani tihico ficuubo toonoti
Noé igajaqui diiboco unuuno miyaano iicanoco.

Jaano tusumitiro asimico uduujinoco nuubo. Jaamaño
asimi miyaminaaco iguicuumo. Jaaruubo bu ataj#bauboro
nuuhi: Miyaminaafico agaicaaumoco bu igaicauqui.
Tolliro bu asi miyaminaafico agaicauboco bu igaicauqui,
nooboro Moocaani nuuhi.

8

**Moocaani Miyaminaaco
Ihiimaajinehejeque Aaciubo**

(Génesis 11.1_9)

Tusumi miyaminaa saajiriro iimaajibuuhi. Sinar onooje jiinjieri sihidí miyaminaa iicaumo. Jaamo ticoniumo inicuumo torehacico niquejeviva ihifutusuqui. Jaamo eesamaaiumo: Jilli momooninoti miyaminaa sihigujeje footimo iicaqui, noomoro. Jaarunoco Moocaani iimuguutihboro faajihvari miyaminaaco iimaasuubo guubucasitimo iicamoro totonoti igavaranamaaiqui.

Jaamaño momou Babel, onoomaño.

9

Abramco Moocaani Ucuhuvauno

(Génesis 11.10__12.20)

Noé seeme Sem onoobo iyaachimihaiobo Taré onoobo. Jaabo seeme miimisiici saafi idiino. Jaamo momono Abram, Nacor, Haran icano. Jaamo diito famooro Ur onoocuumifaño icaumo. Jaamototi Haran onoobo seemevauhi Lot onooboco. Jaadi gujivecuubo. Jaanobuunati Taré onoobo illi Abram, bu iyaachi Lot onoobo iicamoco iicihiniiboro Canaán onohi fuurumo. Jaarumo Haran jiniñeviro icatuumo. Jaamañovi gujiveuhi Taré onoobo. Bu jaamañovi Abram taabavauhi Saraí onoogoco. Jaarugo seemevahicautihi.

Janofeenevi Abramco Moocaani nuuhi: Diyotoco deevesuubo ditaaba, bu diboobo Lot onoobo iicamisimaryo difo ico ihifusujihigo.¹⁴ Jaamoco amihaiico imino omoonihachiji, bu uujoho diitoco imino mooniji. Jaanoti amihaiico imitino omoonihachiji, bu uujoho diitoco imitino mooniji. Bu diyaachimihaifeedi paryi cuumiminaaco uujoho imino mooniji, nooboro.¹⁵ Jaane-guiha Abram Moocaani unuunoco: Jii, unuuboro mogai, iboobo, bu icojiminaa, bu ineheje icanoma ufuubo ifutuuhi

¹⁴. Hch.7.2_3;He.11.8 ¹⁵. Ga.3.8

16

Canaán onoojiinijeví. Jahi icaumo Noé seemene Ham onoobo iyaachimíhai. Jaabo Abram fuuhi toojiinijeri iicacuumivi Siquem onocuumivi. Jaamañovi iicauja Moocaanico ejeecivehicauji. Jaanaa Moocaani Abramco nuuhi: Diyaachimíhaico toojiinijeque acíji, nooboro.

Jaamañovi Abram nicuuhi guisibanoco. Jaano toonohallivi Moocaanico ejeecivonoco ijigasuhaqui. Jaadi Abram fuuhi siicumijaago toojiinijeriro iicacuumijaago. Jaacuumi Betel onocuumi. Jaacuumivi bu tolliro nicuubo guisibanoco Moocaanico ejeecivonoco ijigasuhaqui. Jaamañovi sihidi ajeba iicauneguiiha Egipto jiinijeví fuubo. Jahigo icaubo ajebadihi afatyunohachuta. Jaadi uumiubo Neguev onoomañovi.

10

Abram Iboobo Lot Onoobo

Icamisi Dugaavuuhi

(Génesis 13)

Jaamañovi Abram, bu iboobo icamisi fanoo edeenema icauhi, bu jooimi icanoma. Jaamisi siino uumiuhi Betel onoocuumivi. Jaamañovi ticovaumo Lot, Abram icamisi jeecivominaa omoonicasimo ijiinije ijooimi iicajirumañe-heje ifutucutinohalliti. Jaanegui Abram Lotco nuuhi: Sano miyayotomisiro, bu jiinije guiraahi. Jaaneguiha ¿Collhi mahamocasijirahi? Maha, jilliro mudugaavequi. Ifjoho idiimogohigoco iticoni diici, nooboro.

Jaaneguiiha Lot iciuhi Jordán onoohi jiinijeque, tahi nifaihu sihidi iicaneguiiha, bu ijiinije iimiuneguiiha icano. Jaaboro Sodoma onoooumi fiitino ifutuuboro tomaño iicaqui. Jahigo miyaminaa Moocaani jeecivobaco gaajahicautihi, aivo imiticuumi iicamaño. Jaanoti Abram sihigovi fuuhi. Udugaavuunobuunati Moocaani Abramco nuuhi: Meeçi jino jiinijeque fanoocoro diyaachimihaiço aciçi.¹⁶ Jaamo diyaachimihai icaji ajashutino niqueje meeçiridimo, bu paryi muuai jiinigaiyihaiño ajashutino oovaratino iicadino. Jaaneguiiha iguitiibo toojiinijeri fahigova diiguejirahi, nooboro. Jaanegui Abram fuuhi Hebron onoooumivi. Jaacuumivi bu tolliro nicuubo guisibanoco Moocaanico toonohallivi ejeecivonoco ijigasuhicaqui.

11

Abram Lotco Taajasuhi

(Génesis 14)

Jaadi Lot Sodoma cuumifaño icacuui. Jaacuumi aivojibo, bu saatoho ihaivojito icamoma amocasiumo siicumio aivojítoma. Jaamo siicumio aivojítoguiinonihu Sodoma aivojítoco. Jaamo iguiinonimoro iciumo ijoomi, bu miyaminaa icamoco ijiinijevi isatyequi. Jaabo bu Lot diitofa iicauboco satyuumo paryi ijoomima. Jaamoti saafi

¹⁶. Hch.7.5

ataajaubo Abramco j#bugutuuhi. Jaanegui Abram fa-
mooro iyotoma ubucasiumoro guinonijeumo. Jaamoro
asatyurumoco doj#cuv#ro uumisuumo. Jaanaaca saacuumi
aivoj#bo Melquisedec onoobo.¹⁷ Jill# Melquisedec
onoono: T#covo Aivoj#bo, eneejiruno. Jaabo Salem
onoocuumi aivoj#bo. Bu jill# Salem onoono: Sajeeb#i,
eneejiruno. Jaabo diibo Melquisedec onoobo Moocaani
jeec#vom#naafi sacerdotet# iicaubo. Jaabo aty#meuhi
Abram uumiuboco. Jaaboro diibojaago machutaama
ufuuboro nuuhi: Moocaani j#in#je, niqueje bu fanoovaco
icano eetavuubo aivo #di imino moon#ji. Jaaneguiiha
uujoho imo imo icahi ico Moocaani aamusuuneri diitoco
miguinon#neri, nooboro. Jaaboco Abram aci#uhi
fahuseecisahaje iicanot# sanoosahacoro toono abajatoco
iguinon#not# #c#unoco. Jaanegui Sodoma aivoj#bo imo
imo icauhi Abram doj#cuv#ro agasesuneguiiha. Jaabo
Abramco nuuhi: Famooro tamiyamin#acoro uudi ficuhin#.
Jaanot# pary# busuminehejeque satyo, nuubo.

Jaanegui Abram diiboco nuuhi: Cha, imogot#hi
dinehejet#, bu uco safucu neejirahi: Ta#ehejemaryo sihidi
busumijeevaabo, neejirahi. Jaanot# machutaacoro gaiy#c#hi
tayoto amachucuunoco fihitari, nooboro.

17. He.7.1_10

12**Moocaani Abram Esemevaujinoco Unuuno**

(Génesis 15)

Jaadi Moocaani Abramco nuuhi: Aivo iiminoco ñidi mooniji, nooboro. Jaaneguiiha Abram nuuhi: ¿Milli jaano toono? Taseemenema chahahi. Fanooro taño coovova-cafeteji tacojiminaadi, nooboro. Jaaneguiiha Moocaani nuuhi: Chahano, seemevaji. Jaanobuunati ajashutino niqueje meeciridimo, bu muuai jiiñgaiyihaiño ajashutino oovoratiño iicadino diyaachimihavaji, nooboro.¹⁸

Jaamoco Abram miyaavuguuhi. Jaaneguiiha Moocaani Abram imo imo icauhi diiboco unuunoco imiyaavuguuneguiiha. Jaaboro Abramco Moocaani nuuhi: Deesicini, uujoho Ur onocuumiti ico cuuhuvauhi jiiñiñjeque aaciqui, nooboro.

Jaaneguiiha Abram nuuhi: ¿Milli uujoho gaajajirahi miyaano uco toojiiñjeque adaacjinoco? nooboro.

Jaaneguiiha Moocaani nuuhi: Asimiti sivaabo gai-caaubo uco deecivo, nuuhi.

Jaaneguiiha Abram tolli mooniuihi. Jaaneguiiha Moocaani Abramco cigasuuhi. Jaabovi ajafeveuboro nuuhi: Diyaachimihai siino jiiñjevi feeji. Jahi icajimo jijovotobadi. Jaamoco toojiiñjejeoto idasuno mooniji cuatrocientos ficabava ticovovi. Jaanobuunati uujoho

^{18.} Ro.4.18;He.11.12

toojiinjjeotoco idaasuno mooniji. Jaadi toojiinjjeti diyaachimihai sihidì busumijenema iineji. Jaarunoco ìjho daatyimecujitihì imegavìro iguijevecumaño. Jaanotì diyaachimihairyo uumiji. Jaamoco uujoho toojiinjje Canaán jiiinjjeque aciji, nooboro Moocaani jìgasuuhi jeecivoco.¹⁹ Jaanobuunati Abram aicuuhi.

13

Ismael Onoobo Ifiivuuno

(Génesis 16)

Jaadi Abram taaba Saraí onoogo nuuhi Abramco: Mocojìminaago Agar onoogoma diica, jaago ìma iseemevaqui, uujoho achiiba iicaneguiiha, noogoro.

Jaanegui tollì Abram diigo unuubadi icauhi.²⁰ Jaaneri Agar onoogo oovagorucuu. Jaaneri Agar esamaaiuhi: Uujoho aivo Abram miyataaba janaanìvì imihì, noogoro. Jaanoma icago Saraí ticovauhi diigo Agarco ìjìhevegue. Jaanegui Agar gaacuugo. Jaanobuunati Moocaani itoomominaafico guinusuuhi. Jaabo diigoco atyimeuhi jìcoobajìnivì iicagoco. Jaaboro Moocaani toomominaafi nuuhi: Saraí onoogogaago duumi, ìjho seemevaji gaifi seemeneque. Jaabo momoji Ismael, nooboro.

Jaaneguiiha Agar uumiuhi. Jaabo seemevauhi Ismael onooboco. Jaasumi Abram ochenta y seis ficabava

¹⁹. Hch.7.5, ²⁰. Ga.4.22

ticovovi icacuuhi.

14

Moocaani Abram Onooboma Onocasiuno

(Génesis 17.1__18.15)

Jaanobuunati Abram noventa y nueve ficabava ticovovi iicausumi Moocaani diiboco nuuhi: Uujoho iimogobadi imitinoco moonitibo idiicahachijji uujoho sihidi diyaachimihaiti aciji. Jisumitiro dimomoco siibadijisu momoniji. Iticoni Abram, jisumi Abrahamti momonih. Jaano toono momo: Ajashuticumiva caani, eneejiruno.²¹ Uujoho Moocaani diyaachimihai teemeji. Jaamoco diitoco gaifiseemeque quitijimo Abraham iyaachimihai icano gaajatabadi iicanoco.²² Jaanoco seemeneque icinobuunati sahuse juugahuseti mifucuci buunati quiticihicajimo. Tolliro bu ditaaba momoco boobaniji. Iticoni Saraí onono: Dejecugaigo, eneejiruno. Jaaruno jisumiti Sararucuuji. Jaano toono momo: Aivojibo aicigai, eneejiruno. Jaago seemevaji gaifiico. Jaadi bu ajashuticumiva taagoji bu ajashutimo aivojito taagoji icano.

Jaanoco Abraham uguubuuboro jejebauhi: ¿Milli jaano uujoho cien ficabava ticovovi, bu atyaaba noventa ficabava ticovovi iicacunaaca meseemevajirahi? nooboro esamaai-

²¹. Ro.4.17, ²². Hch.7.8;Ro.4.11

uhi. Jaadi Moocaanico nuuhi: Fine Ismaelfenedi tolli mihicaji, nuubo.

Jaaneguiiha Moocaani nuuhi: Jihhi tollijiru. Jaarunaa uujoho Ismaelco teemeji. Jaabo bu sihidi iyaachimihavaji. Bu tolliro Sarama amisi meseemevaji gaifico. Jaasee jinooti saficabati meseemevaji. Jaasee momoji Isaac onoobo. Jaabofenedi icajino ico unuuno, nooboro Moocaani fuucuuhi.

Jaanobuunati Abraham tolli mooniuhu gaifi bu gaifi seemene meehene nigaci quiticico, bu tolliro icojiminaaco mooniubo.

Jaanobuunati siino Moocaani jafeveuhi Abrahamvi. Jaasumi Abraham giciniuhi injega guhuga imegavi.

Jaanaaca buhugavuumo miimisiici saafi idimo.²³

Jaamoco ufuuboro icijeubo imachusiqui. Jaamo amachumañoti dilluumo: ¿Cuuca ditaaba Sara? noomoro.

Jaaneguiiha Abraham: Fañojari icago, nuuhi.

Jaamo diitoti saafi Moocaaniu. Jaarunoco Abrahamisi gaajaciutih. Jaabo Moocaani nuuhi: Saficabati uhumisu-mi ditaaba Sara seemevacuuj, nooboro.

Tollí unuunoco Sara uguubuugoro amiyago iicacuuneri eseemevacujitiruneguiiha jilliro jejebaugo. Jaaneguiiha Moocaani Abrahamco nuuhi: Ditaaba dejecujitirahi uujoho Moocaanidi sihidi jeevatino jilli fanoovaco eetavejiruno. Jaanegui saficabati seemevajigo, nooboro.

Jaaneguiiha Sara igutuugoro nuuhi: Cha, dejecutih, nuugo.

Jaarunofaño Moocaani diigoco nuuhi: Cha, miyaano dejecuhi, nooboro fuucuubo, itoomominaatisima. Bu jaamoma Abraham fuuhi fiitijisuno ifitacuqui.

15

Sodoma, Gomorra Icacuemicico Ifinisuno

(Génesis 18.16_19.38)

Jaasumi Abraham diitoma ufuusumi Moocaani diiboco nuuhi: Sodoma, Gomorra icanojaago itoomominaatisico agallujinoco: ¿Naa miyaano tuucumici miyaminaa aivo

²³. He.13.2

imitihi onoomaño? nooboro. Jaasumiro itoomominaatisi tuucuumicijaago fuucuuhi.

Jaanobuuna fitafutuuhi Abraham, Moocaani idiino. Jaasumi Abraham Moocaanico nuuhi: ¿Nacu, imino sano imitimoma iimimoco ifinisuno? ¿Nacu fine, cincuentadimo iimifimo iicaruva tuucuumicico finisujitirahi? nooboro.

Jaaneguiiha Moocaani nuuhi: Cha, cincuentadimo iicahachijí finisujitíhi, nooboro.

Jaaneguiiha bu Abraham siino nuuhi: ¿Nacu bu, cuarenta y cincodimo iicahachijí finisujitíhi? nooboro.

Jaaneguiiha Moocaani nuuhi: Cha, tonoodimo iicahachijí finisujitíhi, nuubo.

Jaaneguiiha Abraham dilluuboro niitusuuhi bu fahuseeci ticovo ticovovi.

Jaaneguiiha Moocaani: Fahuseeci iicahachijí finisujitíhi, nuubo. Jaanotiro gavaraavuvuumisi.

Jaanobuunati itoomominaatisi Sodoma cuumivi iijicuuvi ifutuumisi. Jaacuumi guhugavi Lot onooboco atyimeteumisi. Jaabo Lot onoobo diitisico iijajaa minisuuhi tufucu diibo iijavi icigaqui. Jahi ifutuudi amachunobuunagayiti tuucuumi gaifimi iguhugavi gasevauhi. Jaamoro Lotco dilluumo diitisico jahisivi ihiinusuuqui. Jaamisico ibañamaaqui gaigooco iicanicibadi. Jaabo Lot jahisivi ufuuboro jaamisihalliti jenaauuboro

illemifequere aaciḡuruubo diitifequere ibaḡamaaiqui.
 Jaarunoco jeeciḡvotimo janaaniciviro sifiiratuuhi
 Lotjaagovi. Jaaneguiiha Moocaani toomominaatisi Lotco
 jaahevi iguiiyiciumisiro iguhugaco fabaacucuuhi.
 Jaamisiro tuucuumi gaifiimico ihaallinoco jaabayitusuuhi
 iguhugaco atyimetimo iicaqui. Jaamisiro jḡbuguumisi
 Lotco tuucuumico ifinisujinoco. Jaamisiro diiboco
 nuumisi: Diyotoma jinooti sihiḡovi diino, noomisiro.

Jaaneguiiha Lot tufucuro iyajamisi iicaujirumisico
 jḡbuguturahi diitoma ifeequi. Jaarunoco
 miyaavuguutimisi. Jaanegui Lot uumiuboro iyotoma
 imibaivucuubo tuucuumiti iinequi. Jaaruubo Lot siicuno
 iimibaivuneguiiha Moocaani toomominaatisi diiboco nijino
 imibaivusurahi. Jaarunaa siicunoro imibaivehicaubo.
 Jaaruuboco Moocaani toomominaatisi ihuseti
 guiiyicihinicuuhi diibo yotodimoma.²⁴ Jaadi tuucuumiti
 iinuudi Moocaani toomominaatisi nuuhi: Dojicuvicoro
 memee.cidino, jobaijaagoviro sefano miijiino. Moocaani
 paryi tuucuumicico finisucuuji, nuumisi. Jaarunofaño Lot
 nuuhi: Cha, tahi fuuruva guijevejirahi. ¿Nacu fine Zoar
 cuumigayijaagoviro mefejejitirahi ifiiticuumiviro? nooboro.

Jaaneguiiha Moocaani toomominaatisi nuuhi: Ji,
 imiruno. Jaarunaa goovano mofoo, nuumisi.

Jaaneguiiha Lot iyotoma sefano fuuhi. Jaarunaca Lot

²⁴. 2Pe.2.7

taaba Moocaani toomominaatisi unuubadi moonitiugoro dojicuvicoro eesamaaiugoro idojicuviro meeciciniugo. Jaamaño guisibabadi imuhuti fiivutuugo.²⁵ Jaarunaaca Lot illemifema ifutucuuhi Zoar cuumigayivi nihiba iinuubo aachicicuuberi. Jaasumiro Moocaani cijigaico azufrema jigañeri tuucuumici, bu saacuumigayije icanoco finisuuhi. Jaarunaa Zoar cuumigayi taajauhi. Jaaneri miyaminaa, bu basuta icano finiuhi. Jaarunofaño Moocaani Lotco taajasuuhi Abraham boobo iicamaño.

16

Isaac Ifiivuuno

(Génesis 21)

Jaadi Moocaani unuubadi Sara seemevauhi.²⁶ Jaaboco Isaacti momoniimisi, imeeheque iquiticuunobuunati.²⁷ Jaasumi Abraham cien ficabava ticovovi icacuuhi. Jaarumisi imo imo icaumisi iseemeneri. Jaadi Isaaco aigasucuudi Abraham jibaimoco illidi eetavuuhi. Jaarunaa-ca Sara atyimeuhi Ismael icojiminaago seemene Isaaco edejecuunoco. Jaaneri Sara sihidi isifiratuugoro Abrahamco nuuhi: Mocojiminaago Agar onoogoco illima deevesu, nuugo.²⁸

Jaaneri Abraham idasuvuurahi. Jaarunaa Moocaani Abrahamco nuuhi: Uujoho

25. Lc.17.32, 26. He.11.11, 27. Hch.7.8, 28. Ga.4.29_30

28

seejima diseemeneque teemeji, nuubo.

Jaaneguiiha Abraham diitisico galluui.

17

Moocaani Abrahamco Inisuuno

(Génesis 22)

Jaanobuunati Isaac iguiracuudi Moocaani Abrahamco nisuuhi: ¿Naa fine uco miyaavogoobo uujoho onoobadi moonijiruubo? onoomaño. Jaadi Moocaani Abrahamco nuuhi: Daachi Isaac onooboco Moriah onoomaño. Jahi iicabaihallivi satyoobo Isaaco gaicaaubo uco decivo, nooboro.

Jaarunoco Isaac gaajautihi. Jaamo ufuumo saatothoco Abraham nuuhi: Jinooviro mifitafoto. Jaanoti misiro tobaihallivi mefeji Moocaanico mejecivequi, nooboro.

Jaamisi ufuunaaca Isaac caanico nuuhi: Fanoova icacuuhi, cɨjɨgai, cuujoho icano. Jaarunofaño chahaabo asico magaicaaujiruubo, nooboro.

Jaarunofaño Abraham nuuhi: Moocaani acɨji, nuubo. Jaadi ihɨifutuudi Abraham nicuuhi guisibanoco toonohallivi icuujohoco inɨfutusuqui. Jaadi icuujohoco imino iimibachuuboro Isaaco isisiuboro icuujohohallivi faduubo.²⁹ Jaadi imeeyuhuco iciubo illico igaicaauqui. Jaarunaaca Moocaani diiboco dilluuhi: Abraham, ¿Naa diicahi? nooboro.

Jaaneguiiha Abraham iimusuuhi: Juu jineeri icahi, nooboro.

Jaaneguiiha Moocaani diiboco nuuhi: Daachi Isaaco gaicaudino. Gaajacuuhi uco imiyaavogooboro saafiuro

²⁹ Stg.2.21

daachi iicaaboco iguijenijirunoco, nooboro. Jaaneguiiha Abraham inigaico agañiyi#cuubo atyimeuhi ovejaco. Jaabo iinicunovi jivuubo sihidi imohonogayino iicaumaño. Jaaboco agaicaauboro Moocaanico diiberiro jeeçivucuubo.³⁰

Jaadi Moocaani Abrahamco siino nuuhi: Uco imiyaa-vogomaño daachico gaicaaucujirahi. Jaanegui ico imino mooniji. Jaamo diyaachimihai niqueje meeciribadiji, bu muuai jiniçaiyihai ajashutino oovoratinobadiji.³¹ Jaamo diminaaco guinoniji. Jaamofenedi fanoocuumiminaaco uujoho imino mooniji.³² Jaano jinooco mooniji ijoho uco imiyavogooboro uujoho onoobadi omoonineguiiha, nooboro.

Jaanobuunati Abraham Beerseba onoocuumivi icatuubo.

18

Sara Guijeve, Bu Isaac Rebecaco Ataabavauno

(Génesis 23__24)

Jaanobuunati Abrahami Hebron cuumivi icatuumo. Jaamañovi Sara guijeveteuhi ciento veintisiete ficabavanoti guijeveugo. Jaaneri Abraham sihidi idaasuno icauhi icijjirumaño achahauneri. Jaaneguiiha Het onoobo

30. He.11.17_19, 31. He.6.13_14;11.12, 32. Hch.3.25

iyaachimihaiti Efrón onooboti naajeubo ifaahojico Saraco icihiqui. Jaahoji momou Macpela onoohoji.

Jaadi Abraham imuguuhi Isaac ataabavanoco. Jaaruubo imuguutihii Canaán jiinijeocuumiogoti Isaac ataabavanoco. Jaaneguiiha Abraham icojiminaafi iimihusebeque galluuihii jiinijejaago Haran cuumivi Isaacdi gaigooti ihiciqui. Jaaruubo Abraham imuguutihii Isaac diigo yotojaa iicanoco. Jilli imuguubo diigo diitojaago iicanoco. Jaasumi Abraham fahuseecidimo camellomiri galluuihii sihidii busumijeque inahabo Nacor onoobo cuumijaago. Jaabo icojiminaafi ifutuuihii toonoma tuucuumi nifaihu ihicicauhojivi iijicuuvi. Jaadi icamellomico jiinijehallivi sihucusuubo. Jaadi Moocaanima iimaaubo nuuhi: Moocaani ico tahaivojiiho Abraham ejeecivehicaabo uco gaajasu, ¿Cajaamo bagocajami nifaihuti ihicivamo. Jaamoti uco gaajasu uujohe nifaihuco idilluuboco: Jii, onoogoro, bu dicamellocos tolliro nifaihuti isuuji, onoogoco. Jaagueji Isaac taaba, nooboro.

Jaano jilli Moocaanima iimaaubaacaro ovosiihbagocaja gasevauhi. Jaagoro gahafusuugo ihicifhuco.

Jaagoco nifaihuco dilluubo. Jaaneguiiha aciugo. Jaagoro bu icamellomico isuugo. Jaanobuunati diigoco aciubo iminoono imibaiquimaajeheneque. Jaadi diigoco, ¿Miihoho diicaani? nuubo. Bu jaaboro dilluubo diitojaa icigaqui.

Jaaneguiiha nuugo: Uujoho Nacor iyaaicigai. Icano icigajimaño, bu tolliro ñaavahu icahi dijoomiguiiha.

Jaaneguiiha diibo Moocaanico graciaco aciuhi aamusu-neguiiha.

Jaabagocaja Rebeca onoogo goovano iijajaago ufuugoro iyotoco jibuguugo aatyimeunoco. Jaanegui igaifiibo Labán onoobo ufuuboro diiboco jaahevi icijeubo. Jaaboco machutaaco aaciunoco machutiiboro: Iticonihiica jibegueji milliti jinoovi iicanoco. Tahaivojibo Abraham galluui illi Isaac taaba iicajigoti satyequi, nooboro jibuguubo Moocaani diiboco agaajasunoco. Jaadi dilluubo diigo caanico Isaac itaabavaqui Rebecaco.

Jaaneguiiha diigo caani: Jii, jaafa tolli Moocaani iimogobadi, nuubo.

Jaaneguiiha sihidi busumijeque isivaunoco diitoco aciubo. Jaanobuunati amachuumoro cigacuumo. Jaano sesevede fucuubo, tobagocajaco asatyuubo. Jaago jifutusuugoco Isaac taabavauhi.

19

Abraham Siino Ataabavauno, Bu Uchuumuno Icano

(Génesis 25.1-18)

Jaabo Abraham Sara iguijeveunobuunati siino taabavauhi.

Jaaboma seemevaugo sahuse juugahuseti saasee idiino. Jaanobuunajeti jaabo Abraham ciento setenta y cinco ficabava iicauno nijequeti chuumucuuhi. Jaaboco ciiumo Saraco iciihojifañoro. Jahoji tohoji momo Macpela onoohoji. Jaanobuunati illi Isaac caani busumijeque gaayiciubo. Jaanoti Ismael, bu saatoho Abraham seeme icamo miidinehejere gaayiciuhi.

20

Isaac Seemenetisi Jacob, Bu Esaú Icamisi

(Génesis 25.19__28.22)

Jaago Isaac taaba Rebeca veinte ficabava ticovovi seemevautigo. Jaaneguiiha Isaac Moocaanico dilluuhi diitisiico seemeneti ihaciqui. Jaaneguiiha Moocaani aaciuneri Rebeca oovagurucuu. Jaago gaajacuugo ijeebifaño isemene sefano amaryibahicanoco. Jaaneguiiha Moocaanico dilluugo: ¿Milli iicano jino, sefacani uco maryibahicano? noogoro.

Jaaneguiiha Moocaani nuuhi: Gaatyaba seemevaji. Jaamisiti saafiji siicuumi caani. Jaanoti saafiji siicuumi caani. Jaamisiti niinono eseemevaabo ihamiyaabo janaanici mityaji, nooboro.³³

Jaago eseemevacuudi imegaosee tifaihuhi, bu sihidi ihajema icauhi. Jaaseeque iguiihosee itaquibati

³³. Ro.9.11

gaayiciniuseeque seemevaugo. Jaasee imegaoseeque momoniũmisi Esaúti. Jaanoti iguiihoseeque momoniũmisi Jacobti.

Jaamisi ujusiudi Esaú duudujamĩnaafi icauhi. Jaanoti Jacob jaaheo dudicamaajequere seejico amusuhicauhi. Jaanegui caani Esaúcoro gaijĩhicauhi. Jaanoti seeji Jacobco gaijĩhicauhi.

Safoono Esaú uduudujahiicauhigoti gasevaubo ajebama. Jaabo atyimeuhi Jacob itĩĩunoco. Jaaboro dilluubo: Uco toonoti machusu, nooboro.

Jaarunofaño Jacob diiboco nuuhi: Cha, uco difibajjico adacihachijji ico aciji, nuubo.

Jaaneguiiha Esaú ifibajjico aivono itĩĩĩboro: Jii, eti uco dimachutaati daaci, nuubo.³⁴ Jaaneguiiha Jacob aciuhi.

³⁴. He.12.16

Jaanobuunati toojiinije ajebavauhi. Jaasumi Moocaani Isaaco nuuhi: Feedino Egipto jiinijevi. Diicaani ivico unuubadi uujoho teemeji, bu toojiinijeque aciji diicaani ivi iyaachimahaico. Jaamo icaji niqueje meeciribadi, bu muuajjini jiinigaiyihai oovoratinobadi diibo uujoho unuubadi omooniumaño, nooboro.

Jaanobuunati Isaac sihidí busumijeevauhi, bu sihidí idudícamajeminaama, bu ijoomi icanoma.

Jaanobuunati cuarenta ficabava iicacuudi Esaú miimifeci Het onoo bo iyaacigaimifeque taabavauhi. Jaaneri caanimisi idasuvuuhi siicumiototi ataabavaunguiha.

Jaanobuunati Isaac amiyaabo icacuudi jaabayicuubo. Jaabo: Fine guijevecuují, onoomaño, illi Esaúco coovaubo diiboco iimequi diito imegaooboco omooninibadi. Jaadi Esaúco duudujavi agalluuboro nuuhi: Asiti ataavaaboro isivadi itinoco uduunobuunati jari ico imeji, nooboro.

Jaanoco Rebeca uguubuugoro Esaú uduudujatuunobuuna illi Jacobco ocoovaugoro nuuhi: Miimisiici ovejamisiti gaicauqui. Jaanoco Rebeca tihuhi. Jaanobuunati Esaú gaachehuco Jacobco jihacuugo. Jaadi Jacob usequejeque asimeeheri sisiugo, bu tolliro icodaaheque icano, Isaac Esaú ifibadi igaajaciquivaha. Jaagoro Jacobco galluugo ihasimima Isaac uduunobuunati Jacobco iimequi.

Jaaneguiiha Jacob caanico bañisutuuhi. Jaarunofaño Isaac gaajacuuhi Jacob icoco. Jaarunaa ifiiti Esaúbadi esiciniubo. Jaaboro Jacob nigaihalliviro ihuseque ificuboro Moocaanima ihiimaaboro nuubo: Moocaani dibasuta ajashutino noovasuji, bu dinahabomi aivojiboti diicaji, bu ico imino omoonimoco bu Moocaani imino mooniji. Jaanoti ico imitino omoonimoco bu Moocaani imitino mooniji, nuubo.

Tolli unuuboro Iivubaacaro Esaú ihasimico iticuunoma gasevauhi. Jaaboro caanico dilluuhi diiboco ihimequi. Jaanoco Isaac agaajaciuboro sihidi sifiiratuubo. Jaaruubo dumiiticujitirahi Jacobco unuucuunoco. Jaarunofaño Esaú: Diiboco unuucuunoco dumiiticujitirahi. Jaarunaa uco miidinogayi daaci, nuubo.

Jaaneguiiha Isaac: Jii, imino jiiinjema tehesihi diicaji. Jaaruubo daamocasifiji. Jaanoti Jacob dihaivojiboti icaji. Jaaruubo safucu Jacobjaago sifiiraji, nuubo.

Jaanoma icaabo Esaú sihidi sifiirauhi Jacobma. Jaaboro nuubo: Guihirubi iguijevedi diiboco gaicaauji, nuubo.

Jaanoco Rebeca agaajaciugoro Jacobco galluugo igaiiibo Labán onoobaaga: Esaú ajabajeevenehachuta, onoomaño.

Jaabo Jacob ufuubo jiihaivi icigaubo mitigabadi

atyimeuhi jiinjete niquejevi cuhubadi icano ifotocinineri Moocaani toomominaa iniitomoro, bu siino caamovi feehicaumo icanoco.³⁵ Jaadi Moocaani agasevauboro nuuhi: Uujoho Moocaani diitadi Abraham, bu diicaani Isaac uco ejeecivehicaabo. Uujoho ico teemeji. Jaabo dojicuviro diijinjjevi duumiji. Jaabo sihidi iyaachimihavaji. Jaamoco uujoho toojijjeque aciji, nuubo.

Jaadi aicovaudi Moocaanico nuubo: Uco adacnoti fahuseeci saje iicanoti sanoosati ico aciji, bu ico jeeceveji, nooboro ufuubo.

21

Jacob Ifutuudi Iseeji Gaifiibo Aicigaimifeque Ataabavauno

(Génesis 29__33; 35__36)

Jaabo Jacob Haran cuumivi ifutuuhi iseeji gaifiiboma iicaqui. Jaabo amusuhicauhi iseeji gaifiibo Labán onoobo dudicamaajeque. Jaago Labán aicigaimifeu miimifeci. Ihamiyago Lea onoogo ovosiitutihi. Jaanoti iguiihogo Raquel ovosiitutihi.

Jaadi Labán Jacobco nuuhi: Imino aivo dudicamaaihi. ¿Collihi uuma dudicamaaiboro diicatitahi? Diino idimogonoco didudicamaajeque jaaduqui, nooboro.

^{35.} Jn.1.51

38

Jaaneguiiha Jacob nuuhi: Sahuse juugahuseti mificabaaci idiino dudicamaaiji. Jaanobuunati uco Raquelque daaciji uuma iicaqui, nooboro.

Jaaneguiiha Labán: Jii, nuuhi.

Jaabo unuuno ticovovi dudicamaaiubo. Jaano nijequeti Labán ille Leacoro satyuubo Jacob iicaumecufaño. Jaarugoco Jacob atyimeutihi tomecufaño aivo icivuumañ. Jaaboro Raquelquere esiciniubo. Jaaboro cigacuubo diigoma. Jaabo eseseveudi sifiraubo Labánma.

Jaarunofa Labán nuuhi: Imegaogo atajevatisumi iguihogoco mataajenijitirahi, nuubo. Jaadi diiboco nuubo: Siino sahuse juugahuseti miificabaaci idiino ududicamaaihichachijji Raquelque bu taabavajirahi, nuubo.

Jaaneguiiha tolli Jacob mooniuihi. Jaanobuunati Raquelque taabavaubo. Jaano atajevasumi diitifeque ticovoocivi aciubo imachujaminaatifeti. Jaamifeti Leaco aciugo momou Zilpa onoogo. Jaanoti Raquelque aaciugo momou Bilha onoogo.

Jaarumifeti Jacob Leaco gaijjisuutihi. Jaanoti Raquelque gaijjihcaubo. Jaanoma iicaabo Moocaani Leaco seemeti aaciuihi: Jacob toosejetí diigoco igaijiqui, onoomañ. Jaaseejeo miiseeci, bu miiseeci idiino. Jaaseeje momonou, iticoniosee Rubén, jaano alliviosee momo Simeón, bu jaano alliviosee momo Leví, bu jaano

alliviosee momo Judá idino.

Jaanoma iicago Raquel inago Leaco ciguegueuhi, seemevatigo iicauneri. Jaaboro Jacobco tajibaugo imachujaminaago Bilha onoogomaryo iicaneri iseemevaqui. Jaago eseemevaudi Raquelre momoniuhi tooseeque Danti. Jaanobuunati diigoro Bilha siino seemevauhi. Bu jaaseeque diigoro Raquel momoniuhi Nefaliti.

Jaago Lea tusumi eseemevacuutineguiiha, bu icojiminaago Zilpa onoogoma Jacoboco tajibaugo diigo iicaneri iseemevaqui. Jaago Zilpa onoogo Jacobma seemevauhi miiseecico. Iticoniosee momo Gat. Jaanobuunatiosee momo Ase.

Jaanobuunati bu Lea ticovacuuhi siino eseemevaugo. Jaago seemevauhi miiseecico. Jaaseeci momo Isacar onoobo, bu inahabo momo Zabulón onoobo. Jaanobuunati seemevaugo Dina onoogoco.

Jaano tusumihachutaje Raquel Mooaanico idilluhicaunofeenevi diigo Raquel jari seemevauhi. Jaaseeque momoniugo Joséti.

Jaanobuunati ibaabama Jacob iimaauhi ijiinijevi ihuumiqui. Toonovi iicanohachuta ududicamaaihicauno jaadaco iimibachumisiro sajeebhi iicacuqui. Jaabo Jacob ibaaboco nuuhi: Ovejamiti acaativafiimo seemeti uujoho iciji, nuubo.

Jaaneguiiha ibaabo Labán: Jii, nuuhi. Jaano tolli: Jii,

unuunobuunati eesamaaiuboro icojimīnaa, bu iyoto icamoco tajībaubo acaativafiimoco ijeevadi idugaacuqui acaativafiimo guiraatotimo iicaqui.

Jaarunofaño Moocaani Jacobco aamusuneri acaativafiimo sihidi guiraatuuhi, quehefimo. Jaanoti Labánta mīdimo guiraatuurahi. Jaarumo dīcīfiumo. Jaaneri Jacob ibaabo janaanīcīvi busumijeevaubo.

Jaanobuunati Moocaani Jacobco: Goovano diijinijevi duumicu, nuubo. Jaaneguiha fanooro iinodīnoco iimibai-vuuboro paryi iseeme, mogaimi, bu icojimīnaa saatoho icanoco īcīhiniuboro icamellomīri ibaaboco fitacutiībo fuucuubo.

Jaanaaca Raquel caani Moocaanico ejeecivobadi ejeecivehicaunoco ananiugoro satyugo. Jaarugo aiji Jacobco jībuguutigo. Jaanobuunaa Labán agaajaciuboro sihidi sīfiratuubo, bu fitacutimo ufuunoti. Jaaboro diitoco bucasiubo. Jaabo diitovi īfutuudi diitonehejeque llullu-cuubo dii boonoco ananiunoco ihatyimequi. Jaarunofaño atyimeutiībo ille Raquel dureecubadi icanofaño ījīhacuugoro toonohallīvi acasīvuumaño. Jaaneguiha Labán uumicuuhitirooboro.

Jaaruunaa Jacob ijiinijjaa fuuhi inahabo Esaúco iguiuboro. Jaaboro ijoomico dugaacuubofeenedi, bu tolliro idudicamaajemīnaaco. Jaaboro Moocaanico dilluubo diitoco iteemequi. Jaaboro Esaú fiitīnojisu īfutuubo.

Jaaboro ijoomiti sanoodimoti Esaújaago galluubo jilli ticovono aciubo: Fine jilliti uco gaicaautiibo imino gaayicijiibo, onoomaño. Jaaboro famoocoro imegavi gallucuubo. Jaadi iinoro fitafutuubo. Jaabovi fucu saafi miyaminaafibadi jafeveuhi. Jaaboma gaiyuvincasihicaumisinaca seseene fiitivucuuhi. Jaaneguiha Jacobco saafi: Uco deevesucu fuucuqui, nuuhi.

Jaarunofaño Jacob Uco iticonihiica imino omoonijinequehiica daaci, nuuhi.

Jaaneguiha diibo: Jii, nuuhi. Jaaboro diiboco: Dimomo Jacob icacujitihí Israelrucuji, Moocaanima agaiyuvincasihicamaño, nuubo.

Jaanegui Jacob: ¿Milli nacu dimomo? nuubo.

Jaarunoco jibogotiibo fuucuubo.

Jaanobuunati Jacob gaajaciuhi Moocaani miyaminaafibadi ajafeveuboma agaiyuvincasihicaunoco.

Jaanobuunati Jacob aicuuboro fuucuubo. Jaabo atyimeuhi inahabo Esaú cuatrocientodimo gaifiimima saauboco. Jaaboco iguiuboro Jacob inahabo imega ijiinofatyuboro memuvutuuhi iimibachucasiqui. Jaamisi iimibachucasihu iibicacasimisiro. Jaadi Jacob iyotoco Esaúco gaajasuubo. Jaadi Jacob inahaboco ijoomiti gaajenuhi. Jaadi focasicuumiisi. Jaabo Jacob fuuhi Sucot onocuumijaagovi. Jaanoti Esaú siicumijaagovi fuucuuhi. Jaadi Jacob naajeuhi siicuumi Siquem onocuumiti jinijeque. Jaamañoco jaaduubo ciendimo ovejamiri.

Jaanobuunati Moocaani Jacobco nuuhi: Deesicinihi safoono jinijeti niquejevi cuhuco adaatyimeumañeri jisumi iicacuumifaño foobo diicato. Jahigo guisibanoco niicu. Jaanohallivi uco deeciivehiica, nuubo.

Jaamañovi Jacob iyotoco tajiibauhi jinitaco jinijefaño iciqui. Jaanobuunati Moocaani unuhigo Betel onocuumivi fuumo. Jahigo guisibanoco nicuubo Moocaanico ijecivequi.

Jaanobuunati tuucuumiti siicumijaa ufuunaaca jiihaivi Raquel eseemevaumañovi guijeveuhi. Jaagoco ijiihaijiviro ciuubo. Jaarunofaño iseemene guijeveutihu. Jaaseeque momoniubo Benjaminti.

Jaamañoti ufuubo ifutuuhi Hebron cuumivi. Jahi atyimeuubo caani Isaaco. Jaanoti fiitintiro caani Isaac

guijevecuui. Jaaboco illimisi Jacob, bu Esaú icamisi ciiuhi.

Jaamisi faamisicro ijoomi, bu sihidi iyoto icanoma icauhi. Jaaneguiha Esaú fuuhi Seir onoojiinijevi. Jaajiinije sihidi ifagajinoma icauhi.

22

Jacob Seemene José Onoobo Egipto Jiinijevi Ufuuno

(Génesis 37; 39_41)

Jaanoti Jacob Canaán jiinijeviro icauhi. Jaabo illico Joséque gaijihicaubo saseeje janaanici. Jaanegui inahabomi Joséque jiihevehicauhi.³⁶ Jaabo José icigaabo mitigabadi atyimehicaui aivojiboti iicajinoco.

Jaanohalliti inahabomi janaanivivi ijiihevejinoco icano.

Jaano iicanaaca caani aivo imichehuco Joséque aciui. Jaanobuunati Jacob Joseque galluui inahabomico meeciiboro ifeequi ijoomico ootomomoco. Jaano, ¿Milli diito iicanoco? caanico ijiiibeguequi.

Jaabo José asauboco inahabomi aatyimeumoro noocasiuhi: Ajaaniva mitigabadi aatyimehicaubo. Masii jaaboco magaaumoro afaicuvabafano maganiqui. Jaadi guhirubico mijiiibegueji: Bajiohasi diiboco gaicauhi, meneji, nuumo.

³⁶. Hch.7.9

Jaarunoco diito amiyaabo Rubén imuguutiibo.
 Jaanoma iicamo igaachehucoro iiciumoro buheebeque
 tooba afaicuvabafaño gañiimo.

Jaabo Rubén sihogovi iicaubaacaro saumo sinehejeque
 anaajenicimo. Jaamoco aatyimeuboro Judá inahabomico
 nuuhi: Masí, gaicaautimo ajaatyoco manaajequi, nuubo.
 Jaaneguiiha tolli naajeumo veintedíjeva jaadusuumo
 Joséhallívi. Jaaboco Egipto jiinijevi satyucuumo.³⁷
 Jaanobuunati gasevaubo Rubén. Jaabo atyimecuutihi
 Joséque. Jaaboro sihidi sifiiraubo inahabomíma. Jaamoro
 ovejaco agaicaaumoro itijohori José gaachehuco ejeesu-
 moro caanijaago sivaumo ifusuvaumo. Jaaneguiiha caani
 esamaaiuhi: Bajíohasi fi gaicaauhi, nooboro, idasuno
 icaubo. Jaaneguiiha famooro iseeme jacusuurumo.

³⁷. Hch.7.9

Jaarunofaño idaasunoro icaubo.

Jaamo Joséque anaajeumoro ufuumo Egipto jiinijevi diiboma ifutuumo. Jaaboco Potifar onooboco naajeumo. Jaabo diibo Potifar amocasiminaafi Egipto aivojiboco eteemehicaubo. Jaabo José jįjovonobadi icaurahi. Jaaruuboco Moocaani aamusuuneri diibo dudicamaaje imino fuuhi. Jaaneguiiha Potifar diibo Joséque idudicamaajeminaa aivojiboti ficuuhi.³⁸ Jaano fanoova imino Potifar jeebifaño feehicauhi José ududicamaaiñeheje.

Jaadi safoono Potifar taaba Joséque dilluui diiboma icigaqui. Jaarunofaño José iimuguutiiboro nuuhi: Cha, Potifarco imitinoco omooninoco, bu Moocaanico tolliro iimitinoco omooninoco imogotihi, nuubo.

Jaarunofaño icaamojati diiboco guiyiciugo. Jaano diigoti itaajaqui icaamojaco diigohusefaño ujujuvehiniuboro fuucuubo. Jaaneri sihidi isifiratuugoro aiji Potifarco bañiugo: José uuma cigavarahi, nuugo.

Jaanoco Potifar imiyaavuguuboro Joséque civojaaniubo. Jaaruhigo Moocaani bu Joséque amusuuhi. Jaamaño toono civojaco eteemehicaubo Joséque sacivojaminaa aivojiboti ficuuhi.

Jaanaaca toojiinije aivojibo Faraón onoobo icojiminaatisima isifiratuuboro diitisiko civojaanisuubo.

^{38.} Hch.7.10

Jaamisiti saafihicau maahuno eetavominaafi. Jaanoti saafihicau aivojiĩbo aadutahilluco satyominaafihicau. Jaamisi safucu t̃gauhi saafi siibadi, bu saafi siibadi. Jaarunoco, ¿Milli eneejirunoco? gaajautimisi. Jaanoco Joséque j̃ibuguumisi. Jaanoco Moocaani aamusuneri agaajacuuboro diitisico jilli eneejiruno nuubo: H̃joho ihadutaaco asatyehicaabo toono dudicamaajeviro, bu diineji, nuubo. Jaanoti saafiico: H̃joho civojafañoro gaicaaucafeteji, nuubo. Jaano tolli unuubadi icauno.

Jaabo tolli unuubo iinuuboco nuubo: Uco jabajeevetĩbo edesafotooboro dihaivojiĩboco diibogo uujoho sicamañohalliti civojafa iicanoco, nooboro. Jaarunoco ifutuudi jabajeevecuubo.

Jaanobuunati miificabaaci afatyunoti Egipto aivojiĩbo t̃gauhi. Jaabo jilli t̃gauhi: Sahuse juugahuseti miimisiici

idino vacami icamo isifiimo, bu tonoodimoro icavafiimo icamoco isifiimo duuhi. Tolliro basutaati tiguaubo. Jaabo jilli tiguauhi: Basuta sahuse juugahuseti miinooci icano idicino, bu tonoodinoro aivo iimiunoco tolliro bu machuuno. Jaaboro fucuro toojiinijeo apichuminaaco cuuhuvauhi diiboco jilli eneejiruno ineequi. Jaarunoco gaajautimo. Jaasumi jari esafutuubo ihadutaaco asatyehicaabo José unuunoco. Jaaboro jibuguubo: José toonoco gaajacijirahi, nuubo.

Jaanegui aivojibo Faraón saafico galluui Joséque civojafañoti ihicitequi. Jaano toono diibo itigaunoco ijibeguequi. Jaanoco José agaseudi jibuguuhi. Fanoociro sanoocoro onono. Jaano toonofeenedi Moocaani jibeguehi tolli iicajinoco. Jaano sahuse juugahuseti miimisiici icano vacami icavafiimo, bu basuta iimino jaano jibeguehi tonoodino ficabava ticovovi tuuvavo iicajinoco. Jaanoti sano isimo, bu idicino jibeguehi ajeba iicajinoco sahuse juugahuseti miificabaaci idino ticovovi iicajinoco. Jaano toono miinooci itigano aivo miyaano tolli iicajinoco, nooboro. Jaadi ihaivojibo Faraónco siino nuubo: Imino aivojiboti diici. Jaabo machuta sihidi iicasumi aatyuvonehejeque ificuuqui samañoviro ajebadiisumi toonoti mamachuhicaqui, nuubo.

Jaaneguiiha aivojibo Faraón nuuhi: Aivo imino doovicíhi. Jaanegui ijeheji, nuubo. Jaaneri José aivojibo

Faraónhallivio aivojibou. Jaaneguiha Faraón Joséque toojiinijeo bagocajati aciuhi itaabavaqui. Jaasumi treinta ficabavarehiica icauhi. Jaabo tolli iinoro unuubadi machutaaco ficuubo sihidi machuta iicaudivi. Jaabo machutaaco sihidi cuuhuniubo ajebadivi imachuqui. Jaasumi José illimisima icacuhi. Jaabo saafi momou Manasé onoobo. Jaanoti saafi Efraín onoobo. Jaanaaca gasecuuno ajebadi faajiinjeriro.³⁹ Jaarunaa Egipto jiinijevo machutaaco ucuuhuniuno icauhi. Jaaneguiha fanoojiinjetí saahicaumo machutaaco anaajevamo.

23

Siino José Iyotoco Aatyimeuno

(Génesis 42__45)

Jaasumi José caani Jacob isemema Canaán jiinijevo icauhiica. Jaabo tahigoti isemeti fahuseecidimoro galluubo Egipto jiinijeti machutaaco inaajetequi. Jaamo naajeteumo Josédití. Jaarumo gaajacutihi Joséque, José ujusicumaño. Jaarunaa José diitoco gaajauhi. Jaaboro añiigasutuuhi diitoco nuuhi: Jijiinijeque magaajavamo masaahi amihai yotoma mihaima mahamocasivaqui, nooboro.

Jaarunaaca diiboco nuumo: Cha, mihai caani amiyaa-burucu. Jaabo Canaán jiinijevo icahi moguihoseema.

³⁹ Hch.7.11

Jaabojaa machutaaco masatyequi manaajevahi, nuumo.

Jaarunaa José diitoco nuuhi: Amihai guiihoseeque juu misivahachijí amihhaico miyaavegueji, nuubo. Jaaboro José diitoti saafico Simeónco civojaaniubo diibo ticovodi uumimo iguiihoseeque isivaqui. Jaaboro idudicamaajeminaaco tajihbaubo imachutaaco ijicuqui. Jaasumiro bu inihbamico dojicuviro diito machutafaño jicusuubo, toono machutaaco ajaaducuruno nihbamico. Jaarunoco diito gaajacutihi. Jaamo ufuumo ifutuumo caanivi. Jahi jari gaajaciumo inihbamico dojicuviro uumisuunoco.

Jaano toono asatyuno ifiniciudi Jacob siino galluui Egipto jinijevi inaajetequi. Jaaruubo illi niinoobo Benjamínco agalluunoco imuguutihi. Jaarunofaño saatoho diibo seeme imuguutihi Benjamín ifitafotonoco. Jaaneguiiha jari galluubo. Jaabo bu tolliro inihbamico uumisuunoco, bu siino janaanici icano galluubo. Jaamo Egiptovi ifutuudi José icojiminaaco tajihbauhi diitedi machutaaco iheetavequi. Jaadi Simeónco iinusuubo civojati. Jaabo diitoco casihciubo ihamiyaaboti iticoniubo ihallibaoobovi allibaniuhi. Jaaneri diito diibocoro jabafituuhi: ¿Milli jaani mihhaico gaajahi? onoomaño.

Jaamo amachuumo iimivuunobuunati José icojiminaafico tajihbauhi imachutaaco ijicunofaño. Bu tolliro inihbamico ijihacuqui. Bu tolliro ihadutahillu aivo

iimihilluco fañoti ihillu iicahilluco j̄hacusuubo Benjamín dureecufaño.

Jaamo diito uumicuumo dojicuti galluubo icoj̄m̄inaafico diitoco ibucasiqui. Jaabo diitovi ñfutuudi: Am̄ihaibaacho tahaivoj̄ibo guirihilluco misivahi, nuubo.

Jaaneguiiha diito nuuhi: Cha, m̄ihai tolli momoonitathi. Eneecau m̄ihaiñejeque llullucu. Jaabo diiboonofaño adaatyimebeji dihaivoj̄ibo j̄jovonoti icaji. Jaaneguiiha ullullucuubo atyimeuhi Benjamín dureecufaño. Jaadi sihidi igutuumo diito caani Benjamínco agalluutirunoco ehafutuumoro. Jaamoro doj̄icuv̄iro famoro uumiuumo Joséjaago. Jaamoco José ñbauboro nuuhi: Am̄ihai muhumi am̄ihai caanijaago. Jaanoti Benjamín taj̄jovonoti icaji, nuubo.

Jaanoti Joséque Judá isiramauboro nuuhi: Fine tañahabo Benjamín m̄ihaima uhuumit̄rumaño guihirubi cheemeji. Jaaneguiiha, ¿Naa imino tañahaboco uhuumisuhachij̄i ujoho diibohall̄iv̄i ico ijeecivequi? Nuubo.

Jaanoco José uguubuuboro jaabic̄vucuuñibo. Jaaboro jahisiv̄i iinusuubo icoj̄m̄inaaco. Jaadi diitoco j̄ñbuguubo diibo diito nahabo José iicanoco.⁴⁰ Jilli nooboro j̄ñbuguubo: Am̄ihai uco manaajeurahi sita j̄jovonoti iicaqui. Jaaruuboco Moocaani uco aamusuneri j̄ij̄iin̄ije

40. Hch.7.13

aivojiboti icahi amihhaico taajasuqui jino ajebadiiti. Jaaneguiiha guhirubico mihicito paryi ijoomima, bu iyotoma icano. Jaamo jinoovi masaamoro imino mihi-cavahi, nuubo.

Jaadi Faraónco jibuguubo. Jaaneguiiha Faraón: Jii, imino, nuubo. Jaaboro jeejimico, bu isidi igono meenegaco galluubo diito José nahabomima, caanico isivaqui.⁴¹

Jaamo caanivi ifutuumoro jibuguumo: José guijevetibo. Jaabo mihhaico cuuhuvahi tahi Egipto jinijevi mihicatequi ajebati naacatotimo mihicaqui, nuumo.

24

Jacob Iyotoma Egipto Jinijevi Ufuuno

(Génesis 46_50)

Jaaneguiiha Jacob iyotoma, paryi ijoomimaryo fuucuubo Egipto jinijevi.⁴² Jaamo ufuumo jiihaiviro ijoomiti agaicaauboro Moocanico jeevivuuhi. Jaaneguiiha Moocaani Jacobco nuuhi: Iguitiibo diica, uujoho tahigo amihhaico teemeji. Jahi sihidi diyaachimihavaji. Jaadi diyaachimihaima duumiji Canaán jinijevi, nuubo. Jaabo Jacob ifutuuhi seisenta y seisdimoma. Jaanoti José achimisi, bu José icanoma, bu Jacob icanoma setentadimou

^{41.} Hch.7.14, ^{42.} Hch.7.15

famooro diito sano gaifiimirou. Jaanoti igaigoomi oovorautihi.

Jaabo ifutuuði Jacob Faraón toojiiniije aivojiboco dillutuubo. Jaabo Faraón diitoma imo imo iicauboro jibaiubo diito iicajimaño jinijeque Gosén onoomañoco. Jaamaño jiniije aivo imiuhi. Jaamañovi Jacob iyaachimihai sihidi guiraatuuhi.

Jaabo Jacob Egipto jinijevi ifutuusumi ciento treinta ficabava ticovovi icacuuhi. Jaadi diecisiete ficabavabuunati gaajacuubo iguijevecuujinoco. Jaaboro Joséque ocoovauboro nuuhi: Jinoovi uco cijiitihí Canaán jinijevi Macpela onohojifaño tadimihai bacino iicahigo uco cíteji, nuubo.

Jaaneguiiha José: Jihí, tolli momooniji, nuubo. Jaadi José illimisico itaadi Jacobjaago satyuuhi.

Jaamisico Jacob nuuhi: Moocaani onoobadi sihidi iyaachimihavajimisi. Jaamo Canaán jinijevi icajimo, nuubo. Jaadi nuubo diitisico: Amisi tahiyaachimisi mihicarumisi tabusumijeque magaayiciji taseeme iicabadiro, nooboro ihusecico diitisi nigaihallivi ficuubo imino iicajimisico tolli mooniubo. Jaabo José illimisico jullehacuuhi itaadi Jacob imefeenevi ihamiyaabo imiyahusenaagonovi. Jaanoti iguihoobo inanihusenaagonovi. Jaarunofaño Jacob ihusecico fallihu iminiyuuboro inanihuseque ihamiyaabo nigaihallivi

25

Moocaani Ejeecivehicaubo Idaasuno Icaubo

(Job 1.1_2.10)

Siicije icaubo saafi sihidi ibusumijema iicaubo. Jaabo momo Job.⁴⁵ Jaabo ñdaasumoco imino moonihicaubo, bu famoomaryo imihusehicaubo, bu tolliro Moocaanico jeecivehicaubo icano.

Jaasumi Moocaani ñmefeenevi itoomominaa igaiciniumofeenevi ñji gasevauhi. Jaaboco Moocaani nuuhi: ¿Milli ñjoho deesicinihi Jobditi? Aivo imihuseebe, imino uco jeecivehicaabo, nuubo. Jaaneguiha ñji nuuhi:

⁴⁵. Stg.5.11,

J̄h̄i, ij̄oho diiboco busumijeque adaacineguiiha. Jaanoco d̄īic̄iruva ico fajajiruubo, nuubo.⁴⁶

Jaaneguiiha Moocaani nuuhi: Co, ij̄ohona d̄īic̄ijirahi diibo busumijeque. Jaaruubo diiboco dud̄īic̄udino, nuubo.

Jaaneguiiha ij̄i ufuuboro galluubo Job minaaco. Jaamo asaamoro ijoomico, bu seemeque icano gasiraiciumo.

Jaanobuunati iija ij̄igauneri sanoodimo guijeveuhi.

Jaanobuunati guibhuba asauneri imoho ij̄jaco ij̄ivusuneri sanoodimo guijeveuhi. Jaadi naniid̄iro fin̄umo diibo

seeme, bu diiboneheje icano. Jaanoti atyuuvumisi mogai,

diibo id̄inoro. Jaaneri Job idaasuvuurahi. Jaaruubo

esamaaiuhi: Uujoho ifiivusumi t̄iroobo icauhi, bu toll̄iro

igujeved̄i t̄iroobo guijeveji. Moocaani uco aac̄ihininoco

dum̄it̄ic̄ijiruubo. Jaaruuboco mihimehicaji, nuubo.

Jaadi siino Moocaanivi ifutuubo ij̄i. Jaaboco Moocaani nuuhi: ij̄oho aivo idaasuno Jobco moonirahi. Jaaruubo imino iicahicaubad̄iro icaabo, nuubo.

Jaaneguiiha ij̄i nuuhi: ¿Coll̄ihi jaanaa uco diiboco dud̄īic̄isut̄iboro inehejequere, bu iyotocoro icano

fin̄isuqui? Jaamaño imino icaabo. ¿Coll̄ihi jaanaa uco

diiboco dud̄īic̄isut̄ihi? Uco udud̄īic̄isuhachij̄i ico fajajiiibo, nuubo.

Jaaneguiiha Moocaani nuuhi: J̄h̄i, dud̄īic̄ijirahi.

Jaaruubo guijenidino, nuubo.

46. Ap.12.10

ficuubo. Jaanoti imiyahuseque iguiihoobo nigaihallivi ficuubo. Tolti ficuubo ihamiyaabo janaanici iguiihoobo sihidi ejeevajinoco agaajaumaño.⁴³

Jaanobuunati Jacob iseemeque igaiyiciuhi. Jaaboro jibuguubo diito iicajinehejeque. Jaaboro iticonioobo illi Rubénque nuuhi: Imegaoobo diicaruubo sihidi deevajitihitacojiminaagoma safucu icigauneguiha. Jaano alliviotisi Simeón, bu Leví icamisico bu nuubo: Amisi saacuumioto gaifiimico magaisiraicuuhi jilli sicamañoti. Jaamaño amisi bu sihidi mejeevajitihitacojiminaagoma, nuubo. Jaadi Judáco nuubo: Hijo dinahabomico tajibaji. Jaano ufucuro finijitino, bu diyaachimihai ico buunavaji. Jaamo iyaachimihai, bu buunavaji. Jaamo amihai sihidi mejeevaji bajio jicubadi aivo mityano, nuubo. Jaadi Zabolónco nuubo: Hijo muuajinivi diicaji, nuubo. Jaadi bu Isacarco nuubo: Hijo idigonoco idimogotibo sitaadi sefanonoocoro dudicamaaji, nuubo. Jaadi Danco nuubo: Diyaachimihai sihidi jeevajitihitacojiminaagoma, nuubo. Jaadi Gadco nuubo: Hijo sitaanoco dumiticiqui diitoma daamocasiji. Jaaboro goova duumiji. Jaaboco bu tolliro ico sita mooniji, nuubo. Jaadi Aserque nuubo: Hijo tuuvavehicaji, nuubo. Jaadi Neftalíco nuubo: Hijo niivigaibadi diineji jinejeba dihallivi sijadi iicanoba chahaji, nuubo. Jaadi Joséque nuuhi: Hijo basutaho sihidi onoovahobadi deevaji.

43. He.11.21

Diminaa ñma amocasicuurahi. Jaarunofaño Moocaani ico amusucuuhi. Jaabadiro icacuujino, nuubo. Jaadi Benjamínco nuubo: ñjoho ataficuubeji, nuubo. Jaadi diitoco tolli unuuno nijequeti siino bu nuubo diiboco Canaán jiniñjevi iicahojifaño iitadimihai ivibacino icahi icñtequi. Jaanobuunati gujivecuubo.

Jaanoco José saatothoco tuuhu ichuumuhuco imibachusui. Jaadi aivojñbo Faraónco José dilluui, Canaán jiniñjevi iicahojifaño icñtequi. Jaaneguiha Faraón: Jii, nuubo. Jaaneguiha José inahabomima tuuhuco satyuumo Canaán jiniñjevi iicahojifaño icñtequi.⁴⁴ Jaamo icñjeudi uumiumo Egiptovi. Jaadi José nahabomi esamaaiuhi: Guihirubi gujivecuuhi, ñne jisumi José mñhaico gaicaauji diiboco manaajeuno cabñvo, noomoro.

Jaarunofaño José diitoco nuuhi: Mihiguijirahana amñhainaa imitino tolli uco momoonñuhi. Jaarunofeenedi Moocaani uco amusuui tayotoco taajasuqui, nuubo.

Jaanoco uguubuumoro iguicuitimo: Imino diiboma mihicacuui, onoomaño.

Jaabo José ciento diez ficabava iicacuudi igujivejinoco gaajacuubo. Jaadi inahabomico ocoovauboro nuubo: Canaán jiniñjevi Moocaani amusuneri muhumidi tabacñnoco jei masatyomoro micñto toojiniñjevi, nuubo.

⁴⁴ Hch.7.16

Jaaneguiiha iji ufuuboro diiboco guihuvasuubo fiisubaneri paryi ihallico. Jaaneri sihidi idaasuno icaubo. Jaaneguiiha mogai diiboco nuuhi: Jeedi fine #joho adaparyaabo Moocaanico diimehicahi. Diiboco mafaijamoro miguijevetacuno, nuugo.

Jaaneguiiha diigoco iimusuubo: ¿Collihi tolli deesamaahi? Safoo Moocaani iiminoco agalluunoco magaayicahi. Jaabadiro bu iimitinoco agallusumi magaayicahi icano, nuubo. Jilli unuuboro Moocaanima imino icaubo. Jaaruubo iguihvaneri sihidi idaasuno icaubehiica.

26**Job Nahaboniminaa Agasevauno****Diiboco Ifajiniiqui**

(Job 2:11__20:)

Jaanoco Job nahaboniminaa guubuhi sihidi iguihuaneri idasuno iicaunoco. Jaaneguiiha saamo Elifaz onoobo, bu Bildad onoobo, bu Zofar onoobo icano, diiboco afajiniivaumo. Jaamo agaseudi sajaguisi icaumo diiboma iimaatimo aivo sihidi iguihuvaubo iniinovauneguiiha. Tojaguisibuunati Job nuuhi: Uujoho mifiivotatibo fiivuuih miguijevetacuubo. Aivo jinooco jaabicicutihi, nuubo.

Jaaneguiiha Elifaz onoobo iimusuuhi: Ijoho saatohoco tolli iicasumi fajinihicahi. Jaaruubo jisumi tolli diicahi idasuno daabicitih. Deesicini iimihusetimoco Moocaani aamifihi. Jaabadi ijoho diimitih. Dihimitico diibogo Moocaani ico iimibachuqui, nuubo.

Jaaneguiiha Job nuuhi: Cha, aivo idasuno icahi. Uco imino fajinitano. Jilliro: Imitinoco moonihi, neehi. Eneecata, uco diibogo imitino omooninoco. ¿Milliti uco Moocaani sajeebii ficutihi? nuubo.

Jaanobuunati saafi Bildad onoobo Jobco nuuhi: Famooro magaajahi Moocaani imitino omoonitinoco. Jaanoti imitino omoonimo idasuno iicamo. Jaabadi ijoho fine imitino moonihi. Jaamaño idasuno diicahi, nuubo.

Jaaneguiiha Job nuuhi: Moocaanima sefajicasijitirahi

MUINANE AAMETI IHHBOGONO

uujoho onoonoco iimusujitirumaño. Jaaruubo fine imitino icatirahi. Jaarunaaca Moocaani aamihi fine imitimo, imimo icanoco. ¿Milli bu gaajajirahi uujoho? ¿Milliti uco Moocaani aaminoco? nuubo.

Jaaneguiha saafi Zofar onoo bo nuuhi: Job, aivo ijoho janaaniviro diimaahi. Jaaboro: Imitino icatishi, neehicahi. Jaarunaaca Moocaani ima iimaaruva, neejiruubo imitino omoonihicanehejeque. Jaabo gaajahi mijoho imitino omoonimoco, bu imino omoonimoco icano. Jaaneguiha ijoho imitino moonihicahi. Jaanoco Moocaanico dibogoobo siino tolli diicacuudino. Jaadi jari ico buheesu-

jiibo, nuubo.

Jaaneguiiha Job isifiiratuubo nuuhi:

Amiihai uudití mejebacasimoro uco imitiibo, monoo-
rahi. Jaarumo amiihai aivo magaajatíhi. Saatoho imitino
omoonihicarumo idaasuno icatíhi. Uujoho imitino
moonitíruubo idaasuno icahi. Jillí ticovono mihiimaahi
uubadí mihicaruva tollí mihiimaajitírahi. Uuro gaajahi
Moocaani imino omoonifinoco. Uujoho gaajahi amiihai
magaajanoco. Jaamo amiihai tollí monoomo uudití
mabañimo tahesamaajeque mimitasuhi. Jillíro líiví mihica
ucoro muguubunici. Amiihai sicamañoco monoono uco
amusutino. Miyaano uujoho imitino moonitíhi. Jaarunaa;
¿Collíhi uco Moocaani jibogotíhi? Idaasuno icahi;
¿Millitíhacho?

Jaadí Zofar onoobo siino nuuhi: Tollíro uujoho sífiirahi
ñima, ñjoho imino uguubucafotímaño. Miyaano etí
iimihusetímoco jisumi imino icarahi. Jaarumo idaasunehiica
icaji, nuubo.

Jaaneguiiha Job nuuhi: Aivo miyaano uujoho atyímeuhi
saatoho iimihusetímoco síhidi busumijema iicamoco,
jaarumo amiyaabo iicacuuruubo idaasuno iicatinoco.
Jaarunaa; ¿Millitíhacho uujoho idaasuno icahi? Jillí
guiraano mihiimaarumo: Jillití tollí idaasuno diicahi,
monootíhi, nuubo.

27

Moocaani Jobma Iimaano

(Job 38_42)

Jaanobuunati Moocaani nijabaco aigusuuhi. Jaanofeenedi Job Moocaani iimaaco guubuui. Jaano jilli nuuhi Moocaani iimaano: Digataavominaa gaajatihi, bu ijoho tolliro faneeri gaajatihi. Ijoho chahaunaacaro uujoho jinijeque eetavuui. Sihidiro jinijeonoco, bu muuafa iicanehejeque, bu meecirico gaajatihi. Jaabo uujoho mityabadi diicatihi. Jaaneguiiha uco diimusudino, nuubo.

Jaaneguiiha Job nuuhi: Jihhi, miyaano ico iimusujiruno chahahi, nuubo.

Jaaneguiiha Moocaani nuuhi: Uujoho jinijevi iicanehejeque ticuvusuhicahi. Imino uujoho moonihicahi, nuubo.

Jaaneguiiha Job nuuhi: Jihhi, imino moonihicahi, nuubo.

Jaaneguiiha Moocaani Job gataavuminaaco nuuhi: Amihai imino mafajinihi. Jaarumo asimico magaicuumoro uco mejeecivo. Jaadi Jobco matajiba amihaihallivi uuma ihimaaqui, nuubo.

Jaadi Moocaani Jobco buheesucuui, unuusunofañoti atajacuuneguiiha. Jaadi busumijeevacuubo iticoni iicauno janaanivi. Jaadi bu seemevaubo fahuseecidimo iticoni icaumobuuna. Jaabo imino icacuubo.

28

Jacob Iyaachimihai Egiptominaa Idaasuno Omoonihicauno

(Éxodo 1)

Jaabo José iguijeveunobuunati inahabomihai guijeveciniuhi. Jaanobuunati guiraano guiraatumo Jacob, bu jaaboro Israel icaabo iyaachimihai.⁴⁷ Jaasumi sifiirucuu tuucuumi aivojhiboti iicauno. Jaabo imeguehicautih israelmi sihidi toojiinijevi iguiraatuuneguiha. Jaaboro iguiuubo: Mihihai janaanici iguiraatomoro mihihaico guinonijirumo, onoomaño. Jaaneguiha aivojtoti ficuubo diitoco sefano jijovotobadi itajiibaqui.⁴⁸

^{47.} Hch.7.17, ^{48.} Hch.7.18

Jaarumoco Moocaani aamusuneri janaaniviro guiraatumo. Jaanoma iicamo diitoco janaaniviro egiptominaa jiiheveumo. Jaaneguiha toojiiniye aivojibo tajibauhi gaigoomico eseemevasumi ootomonimoco gaifiico eseemevasumi tooseeque igaicaauhicaqui israelmi guiraatucutimo iicaqui. Jaarunoco ootomonimoco diibo unuubadi moonitimo. Jaaneguiha toojiiniye aivojibo isifiratuuboro famoocoro tajibaubo israelmi eseemevasumi gaifi seemeque Nilo onoomuaifaño igavaraacucui.⁴⁹

29

Moisés Ifiivuno

(Éxodo 2.1_10)

Jaasumi saafigo israelmiogo gaifiseeque seemevauhi. Jaagoro imo imo icahicaugo. Jaarugo sihidí iguihicauhi toomominaaco paryi ihaivojibo atajibauneguiha, israelmi seemeque unumefiimo gaifiseegayijeque igaisiraiciqui. Jaanegui ihamiyagoco nuugo: Jaafa imino samaño toosegayico mihimibaiyichi, mihimogotíhi toomominaa ataanoco uguubunoco, nooboro. Jaanegui ihamiyago inahobogayico imino imibayichicauhi samaño Iiivi iicaqui, masivagoro toosegayico tiracanihicaugo. Jaagoro tooseeti tehesino feehicautigo. Jaanofeene seeji nuuhi:

⁴⁹. Hch.7.19

Minihibaci sanihiba idiino icacusee, guenene mafataaniruva gaajacijirumo, noogo. Jaaneguiha goovano ufuugoro muuajinini buiico ihicijeneque goovanoona tobaijeque idicugoro nihuchi. Jaagoro maaniri maaniniugo. Jaadi tobaico ininoco iimivuudi tooseeque tobaifaño ijihacuudi famifeciro asatyuumifere muuaicajafa tooseeque ñaavahufa nifaihuhalli rulliacujeuhi. Jaagoro ihamiyago toohibaije ticovo fataniivuuhi tooseeque tehesinoti iteemequi.⁵⁰ Jaanaaca iimaacasi guubuvusuuhi, aivojibo aicigai ibagocajamima muuaifaño ijeequi asaumo iimaacasiunoco. Jaamo asaumoco atyimeugo. Jaanaa ihaivojibo aicigai nuuhi: ¿Jineheje johono teehifa rulliicinihi? noogoro. Jaaneguiha sabagocaja ufuugoro icijeuhi tobaico. Jaaseeque ihaivojibo aicigai aatyimeugoro nuuhi: Ovosicani seemenegayi. Imeguehi taseemeneti iicanoco, noogoro siramaaiuhi.⁵¹ Jaanegui ihamiyago diigojaa asaugoro diigoco nuuhi: ¿Naa diimeguehi idi saatohoti tooseeque eteemejimoti ihicitonoco? noogoro. Jaanegui diigo: Jihhi, noogoro iimusuuhi. Jaanegui ihamiyago goovano ufuugoro seejico icijeuhi. Jaagoco ihaivojibo aicigai tooseeque ahacugoro nuuhi: Uudi imino toomo, ico uujoho imino jaaduji. Iguiraatucuudi taajajaa siva taseemeneti iicaqui, noogoro. Jaaneguiha seeji tooseeque ihibicugoro iijajaa

⁵⁰. Hch.7.20;He.11.23, ⁵¹. Hch.7.21

satyuuhi. Jaaboco iguiracuudi iseeji satyuuhi ihaivoj#bo
aaicigajaa. Jaago diiboco Moisésti momoniuhi.

30

Moisés Iyotoco Aamusuguuruno

(Éxodo 2.11_22)

Jaabo Moisés ujusicuudi iyotoco idaasuno omooninoco aatyimeebere idaasuvuubo.⁵² Jaabo safoono atyimeuhi diiboyotooboco egiptoobo idaasuno aamiunoco. Jaaboro fahigovaco meeciuruubo. Jaaruubo miihaiñoobaco aatyimeutinéguiiha ufuuboro gaicaaubo iyoobohalliti. Jaaboro ciubo jiniigaibaahofaño. Jaabo safoono atyimeuhi saacuumiotisiro aamocasiumisico. Jaaboro iibaubo aamiuboco. Jaaneguiiha Moisésque nuubo: ¿Milli ico miihai aivojiboti ficuuhi, miihaico dugaacuqui? ¿Nacu, uco gaicaauji egiptooboco idiicahinibadi? nuubo.⁵³

Jaanoma iicaubo Moisés sihidí igutuuhi: Fine famooro gaajacuuhi, onoomaño. Jaano tolliu. Jaanoco toojinije aivojibo agaajacuudi tajiibaubo Moisésque igaicaauqui. Jaaneguiiha Moisés gaauhi Madiá jinijevi.⁵⁴ Jahigo icaubo

^{52.} He.11.24, ^{53.} Hch.7.23_28, ^{54.} Hch.7.29;He.11.27

toojiinijeo miyaminaafi Moocaani jeeivominaafima. Jaadi diibo aaicigai Seforo onoogoco Moisés taabavauhi.

Jaamisi seemevauhi Gersón onooboco.

31

Moocaani Moisésque Tajiibauhi

Iyotoco Ihamusuqui

(Éxodo 2.23_4.31)

Jaanofeenevi Egipto Aivojibo guijeveuhi. Jaanobuunaa sihaivojiburucuu. Jaarunofaño suufeniutimo israelmico idaasuno omooninoco. Jaarunofaño israelmi suufeniutimo Moocaanico dilluhicauhi diitoco itaajasuqui. Jaanaa safoono Moisés ibaabo ovejamico teemehicaunaaca Horeb onoobaijaago. Jahigo atyimeubo imohogayi jiganoco.

Jaaruhogayi finihicautihi

ijigano. Jaaneguiiha

Moisés fiitivuuhi

imeeciqui. Jaanaaca

Moocaani Moisésque

dilluuhi. Jaaneguiiha

Moisés iimusuhi.

Jaaboco Moocaani:

Ditihapaajeque dujuuvo,

aivo toono iimimañeheri

diicahi, nuubo.

Jaaneguiiha Moisés itihaijaajeque jujuuvuui. Jaadi Moocaani nuuhi: Uujoho Moocaani ditaadimihai ivi Abraham, Isaac, Jacob icamo uco jeecivejibuui. Uujoho atyimecuuhi diyotoco egiptomi idasuno omooninoco. Jaaneguiiha uujoho diitoco taajasuji Egipto jinijeti. Jaamaño ijoho Egipto jinijejaavovi ofooboro aivojibo Faraónco dinoo: ¡Israelmico suufeni jinijeti ifeequi! Nooboro. Jaanobunaati ijoho Moisés israelminaaco tojinijeti siigueji Canaán jinijevi, nuubo.⁵⁵

Jaaneguiiha Moisés nuuhi: Uujoho sihidi jeevahi jaabuu tolli omoonijino, nuubo.

Jaaneguiiha Moocaani nuuhi: Jihhi, tolliru. Jaarunaa uujoho amusuji. Jaabo tolli moonihi, nuubo.

Jaaneguiiha Moisés nuuhi: Uco neejirumo: ¿Mijoho ico mohavojiboti ficuui? noomoro. ¿Jaamoco milli iimusujirahi? nuubo.

Jaaneguiiha Moocaani nuuhi: Uujoho Moocaani Abraham, Isaac, Jacob icamo Caani. Tamomo Uujoho Icaabo.⁵⁶ Jaano jinoco diitoco dibogo, nuubo. Jaadi toojinije aivojiboco dillu israelmico jaabo satyehi mifucuci, safucu idino ticovovi sicaihigovi, tahigo asimico agaicaaumoro uco ijeeciivequi. Jaarunoco: Jii, neejitibo. Jaaneguiiha uujoho diitoco aivo idasuno moonihicaji. Jaanehejebuunati jari: Jii, neejibo.

^{55.} Hch.7.30_34, ^{56.} Ap.1.4,8

Jaaneguiiha Moisés nuuhi: Uujoho unuurunoco tayoto uco miyaaveguejitíhi, nuubo.

Jaaneguiiha Moocaani Moisésque nuuhi: ¿Jineheje toono dihusefaño iicano? nuubo.

Jaaneguiiha Moocaani diiboco gaññsuhi tohico. Jahi fiivutuuhi jiinimoti. Jaaboco Moocaani: Iibuhuti gaayici, nuuhi.

Jaabo gaayiciubaaca siino imeiti fiivutuubo. Jaaboro bu icaamojaguiinodi ihuseque ficusuubo. Jaadi guiiyicisuubo ihuse ciinisima icacuhuseque. Jaadi bu siino ficusuubo tolliro. Jaabo icaamojaguiinoti iguiiyiciudi imicuhuse. Jaadi Moocaani diiboco nuuhi: Foobo tolli diyotofeenevi moonito. Jaadi jari ico miyaaveguejimo. Jaarunaa saato ho imiyaavogotihachiji Nilo muuai nifaihuti diicibo jiinjehallivi tucaru. Jaano tiijohoti minifeteji, nuubo.

Jaarunofaño Moisés eetavuguutihi. Jaaboro Moocaanico nuubo: Uujoho guci guci iimaabo. ¿Milli miyaminaafeenevi iimaajirahi? nuubo.

Jaaneguiiha Moocaani nuuhi: Uujoho Moocaani diijico eetavuubo. Difoo uujoho idiimaanoco amusuji, nuubo.

Jaaneguiiha Moisés nuuhi: Cha, sifiitiro gallu, nuubo.

Jaaneguiiha Moocaani diiboma isifiiratuuboro nuuhi: Dinahabo Aarón ico amusuji. Uujoho ico jibegueji. Jaanoco ijoho dinahaboco dibegueji. Jaanoco diibo

diitoco jhibegueji, nuubo.

Jaaneguiiha Moisés ufuuboro ibaaboco jhibuguubo: Egipto jinijevi feeji, nuubo. Jaaboro fuucuubo iyotodimoma. Jaamo ufuumo jhihaivi esafutuubo iseemene meehenejeque iquiticirautinoco. Jaaneguiiha quiticiumo.

Jaanoco Moocaani Moisés nahabo Aarónco jhibuguuhi Moisésma iimaunoco, jaabo siicumijaago iicauboco. Jaaneguiiha ufuubo Moisésvi cabiivutuuhi. Jaamañoti samurucuu ufuuno. Jaamisi ihifutuudi, jaamaño iyoto jusimoco igayhiciumisi. Jaamisiro jhibuguumisi Moocaani unuunoco. Jaabadiro bu imeico jininimoti iminiyuuboro siino imeiti miniiyuhicaabo. Jaabadiro bu ihuseque icaamojaguiinodi jihacusumi cinisiti miniiyuhicaabo. Jaabo siino icaamojaguiino jihhacuuboro iguiiyicidi buucuuno. Jaanofenedi Moocaani atajasujinoco imiyaa-vuguumoro ujusimo Moocanico jeevivucuuhi.

32

Egipto Aivojhibo Israelmico Agalluuguutino

(Éxodo 5__10)

Jaaneguiiha Moocaani unuubadi imooniqui Egipto aivojhiboco Moisésmisi dillutuuhi sicaihigovi ofoomoro Moocanidi jhibaimoco asimico agaicaaumoro iheetavequi. Jaaneguiiha Egipto aivojhibo Faraón nuuhi: Cha, amihai Caani uudi sihidi jeevatihí. Jilliro uco gañhusuno

momoonihi israelmi jilli dudicamaaitimo iicaqui. Jaaneguiha mefeejithi, nooboro idudicamaajeminaa aivojıtoco galluubo israelmico sefano idudicamaaisuqui. Bu tollıro tajıbaubo ñaavahuco iquitınoco mihicısudino. Jaafa iinoro sihiĝo ĥımoro jiinima acaisenımoro jaafa fiigatyumo nihıbafaño iijano nicutati. Jaarumo eetavejimo safucu eetavehicadıno. Jaaboro nuubo: Agaiquifiimoro jıhbaimocoro eetavejirumo, nuubo.

Jaamo tollı ududicamaaiurumo eetavucuutıhi eetavehicaadıno. Jaaneguiha diitoco aamihicaumo. Jaaneguiha Moisés yoto israelmi diiboma sihidi sıfiirauhi jilli noomoro: ¿Millı jaano jino? Miıhaico dudicamaajeti adamusujirubadı iicano jillıro aivo janaanıci mııhaico idaasuno moonisuhi, nuumo.

Jaaneguiha Moisés Moocaanico nuuhi: ¿Millı jaano jino? Aivo janaanıciıvi imicuutıno, nuubo.

Jaaneguiha Moocaani diiboco nuuhi: Nıjıjirahana jillıhiica icajino. Jaanobuunati jarihiica amııhaico iinusujıibo Canaán jiinıjeıvi mefeequi amııhaico uujoho aacıjıjejaago, nuubo.

Jaadı Moisés Moocaani unuunoco jııbuguurahi israelmico. Jaarunoco diiboco miyaavuguutımo. Jaadı siino Moisés, Aarón icamısi fuuhi Egipto aivojııbojaago. Jaasumi Aarón, Moisés imeico ĥııuboro aivojııbo imefeeneıvi gañııubo. Jaano fiivutuuhi jiinimoti. Jaane-

guiiha aivoj#bo Faraón tuucuumi apichufimoco cuuhuvauhi tolli imooniqui. Jaamo diito ihimeinoco agañi#umo fiivutuuhi tolli jiiinimoti. Jaarumoco Moocaani jiiinimo diitoco faiy#sujeni#uhi, Moocaanitahe aivo sihidi ejevau-maño. Jaarunaa Faraón diito israelmico galluguutihi.

Jaaneguiiha Moocaani Moisésque taji#bauhi tohi ihimeiri Nilo muuai nifaihuco igaiquiyuqui. Jaano tolli omoon#uneri inifaihu sano ti#johoro minifutuuhi. Jaaneri taava iicadimo fini#uhi. Jaaneri nifaihu toojiin#jevi chahauhi. Jaarunofaño toojiin#je aivoj#bo Faraón ihesicini#bama chahauhi. Jaaboro israelmico galluguutihi.

Jaaneguiha Moisésque Moocaani: Dihimeico gañiiyici, nuuhi. Jaaneguiha Moisés agañiiyicuno ticovovi toojiinije gahafuuhi sano nijagamiro fahigovadi; iijanofaño, bu icigatafañehejedi, bu iguirihillunofañehejedi, bu famañehejedi icano. Jaarunofañehiica aivojibo Faraón israelmico galluguutihhiica.

Jaadi siino: Dihimeico gañiiyici, nuubo Moocaani. Jaaneri toojiinijevi jicumi sihidi gahafuuhi, toojiinijeo miyaminaaco, bu ijoomico icano idaasuno imooniqui. Jaarunofañehiica aivojibo Faraón israelmico galluguutihbehiica.

Jaaneguiha tolliro Moocaani ihimeico gañiiyicisuuhi Moisésque. Jaano ticovovi johoto toojiinijevi gahafuuhi aimuufaibadi. Jaarunofaño israelmi icahigo chahaumo.

Jaarunofañehiica aivoj#bo Faraón israelmico
galluguuti#behiica.

Jaanobuunati Moocaani guihuvaco galluuhi toojiinijeo
joomi iguijevequi. Jaarunaaca israelmi joomi guihuvautihi.
Jaanobuunati n#cubano guihuvaco galluubo. Jaanobuunati
nijaco guisiy#nobadi aigusuubo diito basutanoco
ifinisiqui. Jaanobuunati seserubadi iicamoco ganaaremico
galluubo ibasutahaameneque imachuqui. Jaanobuunati
toojiinijeque seseecaruti#bo mifucuci, safucu idiino
ticovovi. Jaarunoti sanooba ifutuutihi israelmi icauhigo.
Jaamo tolli iicauno ticovovi Faraón Moisésque: Moocaani-
co dillu jinooco ibusuqui. Jaadi am#haico galluji, neehi-
caubo. Jaarunaa Moisés Moocaanico idilluneri bucuuru-
naaca galluhicauti#bo.

33

Egipto Aivojiibo Faraón

Israelmico Agalluuno

(Éxodo 11.1__13.16)

Jaaneguiiha siino Moisésque Moocaani nuuhi: Siino Faraón allivi, iicuumi allivi icano imitico galluuji. Jaanobuunati jari amihhaico gallujiibo, nooboro, Moisésque jibuguubo: Mijaguisici nijequeti fucufeenevi uujoho faaboho seemene imegaoseeque gaisiraiciji, bu ijoomiti faaboho seemeque gaisiraiciji. Jaanegui Israel cuumiti tolli icatimo iicaqui, diitoco dino: Iijano ticovoocivi oveja seemene saficaba ticovovi iicaabo idicitiboco icimoro ificuuqui. Jaanoti sajaato imidimo siijaoto bu imidimoma saaficoro iciji. Jaamoro ficuuji. Jaaboco onihiba oovo fahuseeci siino mifucuci, mifucuci idinoti iijicuuvi nihiba jabaavucuuberi gaicaaujimo. Jaamoro diibo tijeheri iguhuga allico bu ihmacinoco icano jeesujimo. Jaamoro iguhuganoco kuhufono ofobocimoro ihasimico agaarumoro duujimo basutahaame deheje aivojisubadi icano, aamenema duujimo, bu imaahuno jilli botinoro siinoma biinirati icajeri diivajimo, ivi ibacinoco gasuucujitimo. Bu ihasimi aatyuvonoco cijigaifaño jigasujimo. Jaamoro itihapaajeneque jicamaaimoro iicaqui goovano ecafototimo ifeequi; nooboro Moocaani, Moisés, Aarón icamisico tajibauhi iyotoco jibeguequi.

Jaanoco Moocaani unuubadi Israel cuumi eetavuuhi. Jaafucu Egipto jinijeminaa seeme guijeveciniuhi iijano ticovovi ihamiyaseeje. Jaabadiro bu tolliro ijoomiti faaboho asimi seeme imegaoto guijeveciniuhi. Jaanoti Israel cuumiti saatohoba guijeveutihi, iguhuganoti tiijoho iicaunoco aatyimeuboro Moocaani ihallidi fatyooboro ufuumaño. Jaafucu noono Pascuafucu.

Jaafucuvi sijaadafucufenevi Egipto jinijeminaa seeme guijeveciniuhi. Jaabadiro bu aivojiiho Faraón achi ihamiyaabo guijeveuhi. Jaanoma iicaubo tufucuro israelmico gallucuubo goovano tojiinijeti ifeequi. Jaanegui Israel cuumiminaa Egipto jinijeminaaco ibusumijeti

dilluui. Jaanegui diitoco aciumo nihibamico oroco gaachehunoco icano. Jaanoco hiciumoro foociniumo niji niji imaahunoco eetavotimoro iisihinomaryo fuumo biiniratinhejema.

Jaamo ufuumo tufucuro hifutuui Sucot onoocuumivi. Jaamo Egipto jiinivi icauhi iheedeebe Jacob toojiinijevi agasevaunoti cuatrocientos treintadi ficabavahachuta iicaunoti fuumo.⁵⁷ Jaamo seiscientos mildimou sano gaifiimiro equeficumo. Jaanoti iseeme, bu mogaimi, bu ijoomi icano oovorautihi.

Jaamoco Moocaani nuuhi: Faficabaaciviro Pascua jhibaimoco meheetavehiica, sajaguisi ticovovi amihai iijanoti amihai levaduraguijinoco buhigovi mificu. Jaamoro boti shihicajequere Egipto jiinijeti mihiinuufucoco mehesafotobadi icano. Jaamoro amihai seemeque, amihai iyaachimhaico icano mijhibeguehiica jilliti Pascua jhibaimoco meheetavonichi noomoro, nuubo diitoco. Jaadi bu Moocaani nuuhi: Amihai seemeti iticonioseeque uco mahaciji bu amihai joomiti iticoni eseemevaaboco uco mahachicaji.⁵⁸ Jaamoro uudi oveja asi seme iimiibo iticoniooboco magaicuumoro uco mejeecivehicaji amihai seme allivi diitoco guijeveti atajasuubadi icano. Jaabadi bu amihai iyaachimhai jisumitiro tolli moonhacajimo, nooboro.

^{57.} Ga.3.17, ^{58.} Lc.2.23

34**Moocaani Israel Minaaco****Tifai Muuaico Fatyusuhi**

(Éxodo 13.17__15.21)

Jaamoco Moocaani ifiitjiri galluutihí toojifeeneri imínaa filisteomí jiinije iicauneguiiha. Sijjiriro diitoco galluubo Tifai Muuaifañodí ofoocinijiri. Jaamoco Moocaani isigono dojicutí feehicaumo. Jaano cuujehicau aimuufihacibadí minifetehicauno. Jaanotí fucu ciijjigaihacití minifetehicauno. Jaano dojicutí feehicaumo. Jaamo satyuuhi iheedeebe José bacinoco diibo icausumi atajibaubadí.

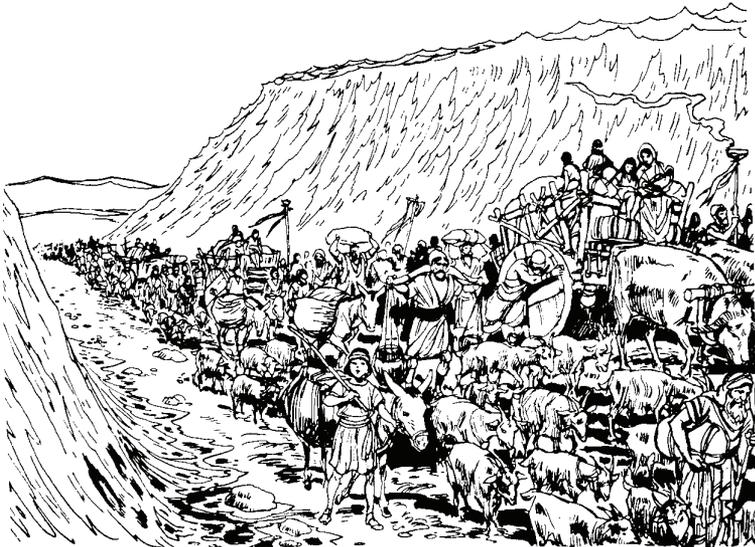
Jaamo ufuumo ifutuuhi Tifai Muuaijniniví. Jaamo toonoví gueenejisuno icaumo ajaguisiumo. Jaanaaca Egipto aivojito eesafutumoro nuumo: Mihai jilli agaajatimobadí mejeegavehi. ¿Mijoho mihaidi ududicamaajinaaca, collihi diitoco magalluhi? noomoro, ihamocasimínaaco idojicutí galluumo ihamiganoma, ijeejimí meenenefañó ijicuhumoro.

Jaamoco tehesinotí aatyimeumoro Moisésjaa isifiratumoro diiboco nuumo: ¿Collihi mihhaico sívahi diitedi mududicamaajirunaaca? Jaamañó jinoovíro mihhaico finisuvajimo jiimuuaijniniví iguijenimo. ¿Millí bu mataajahirahi? noomoro.

Jaaneguiiha Moisés nuuhi: Mihiguetedino. Moocaani-

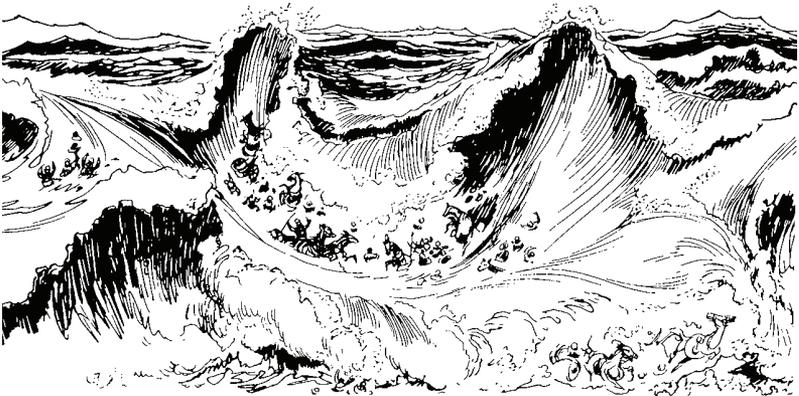
coro mimiyaavogo. Millihacho mihaico taajasujiibo, nooboro.

Jaanaaca Moocaani Moisésque tajiibauhi diyotoco tajiiba iimibaivequi, nooboro. Jaaboro dihimeico tuumuaihallaajaagovi gañiiyiici, nooboro. Jaanaaca israelmico isihigehicauno aimuufaihacico Moocaani egiptominaa asaumohallivi miniiyuuhi. Jaano ihaimuufai afabaacuuneri goovano diitohallivi iijiuno. Jaaneri iiguujirumo atyimecuutihi. Jaasumiro sefano guibuhuba gasevauhi. Jaaneri tuumuuai quitafutuuhifeenedi ooneguchivi jihaibadi fiigatyuhi. Jaajiri tufucuro israelmi ooneguchivi fatyuuhi fahigovacidi nifaihu icanofeenedi.⁵⁹

59. 1Co.10.1_2;He.11.29

Jaanoco eseseveudi egiptominaa atyimeuhi israelmi ooneguehi fiitino iicacuumoco. Jaaneguiha idojicuti fuurumo. Jaarunaaca ijeejimi meenene Moocaani noojiri goovano iguutíhi caamenefaño agadicamaaiumaño. Jaamo feenemuuaivíro icaumaaca israelmi fatyucuuhi oonogoomuuaiví. Jaanaaca Moocaani Moisésque nuuhi: Dihimeico siino tuumuuaihallívi miniiyu, nooboro. Jaano tolli Moisés omooníuno ticovovi egiptominaahallívi tuumuuai nífaihu vityiivuuhi. Jaaneri macaníumo.

Tollí Moocaani omooníunoco israelmínaa aatyimeumoro Moocaanico, bu diibo jeeçivominaafi Moisésque icano miyaavuguumo. Jaamoro masivaumo. Jilli noojico: Moocaanico mihimequi miihaico ataajasungeguiha. Momínaaco Tífaí Muuifaño macanísuubo. Chahaabo saafi Moocaani diibobadí iicaabo. Jaabo miihaico teemehi. Jaaboro Canaán jinijeví miihaico

sìgoobo, noomoro, masivaumo.

35

Sinaíbaaijaagovi Ufuuno

(Éxodo 15.22_17.16)

Jaanoti ufuumo mifucuci, safucu icano ticovovi nifaihubaco atyimeutimo. Jaadi ifutuumo Mara onoomañovi. Jaamañovi iicauhoji nifaihuhoji seeditahoji. Jaaruhoji nifaihu faafaiuhi. Jaaneguiha Moisésque sefajiumo inifaihu iimiutinohalliti. Jaaneguiha Moisés Moocaanico dilluui: ¿Milli nooniji? nooboro. Jaaneguiha Moocaani diiboco ifusuuhi: Jiho imoho aafeque diicibo tohojifaño gañi, nooboro. Jaanegui tolli mooniubo Moisés. Jaaneri inifaihu naamutuuhi. Jaadi jari aduumo. Jaamañoti ufuumo ifutuuhi Elim onoomañovi. Jaamañeri icauno fahuseeci motihaiti miinooi idiino piisirigano. Jaamañovi jaguisituumo.

Jaamañoti ufuumo jìhaivi ajebavatuuhi. Jaanohalliti Moisésjaago siino sifiiratuumo. Jilli noomoro: Egiptoviro machuta icahigo mihicatamo. ¿Jinejefiiri masaahinimo jimaño mahajebavacuhi jinejeba achahamañovi? Manacateji ajebari, noomoro.

Jaaneguiha Moisés nuuhi: Tolli monoomo; Uco mesefajitìhi. Moocaanico mesefajitìhi, nooboro.

Jaaneguiha Moocaani iijicuuvi galluuihì sihidì

82

cuuvaruco.⁶⁰ Jaamoco ejegañi umoro sihidi iciumo. Jaafucu eseseveudi jiiniye ifiigatyuunobuunati atyimeumo sihidi jiinijehallivi maahaturunobadi icanoco. Jaanoco Moisés nuuhi Moocaani miñhaidi maahunoco agalluuno. Jaanoco fafucuvaaciviro mananihica safucu mamachujidinocoro igueenemeheje bocidinoro amihaiticovoocivi. Jaanoti janaanici miñhaciruva fucu amihaidi jivatejiruno. Jaanoti jaguisifucu mananjitithi. Jaaneguiiha imegaviro sábadofucu mifucuci ticovoonoco manani. Jaano amihaidi jivatejitithi, nooboro. Jaanoco saatoho naniuhi Moisés unuudino. Jaanoti saatoho guubutimo janaanici naniurahi. Jaarunoco Moocaani tonoodinoro miivusuuhi. Jaanoti sanoodimo Moisés unuubadi moonitithi. Jaamoro ificuuno fucu diitedi jivatuuhi. Jaano idicuno usuuhi. Jaanoti saatoho: Fafucuvaaciviro icahicano, noomoro jaguisifucu imegavi naniutimo. Jaamo jaguisifucu iguiinuurumo atyimeutithi. Jaaneri jari miyaa-vuguumo Moocaani unuunoco Moisés iñibugunoco. Jaanoco toomaahunoco momoniumo mana onoonoti. Jaano imunuuono naamono iimihu naamojisubadi. Jaanoco musucusujirahi, bu ifafaihu icavafaihuti meheetavejirahi.

Jaadi bu Moisésque Moocaani tajibauhi; saafi safucu ananihicauno ticovovi inaniqui. Jaanoco nifaqui illufaño ficuusubo iyaachimahaico ihifusuhicaqui tolli mana

⁶⁰ Jn.6.31

onoono ejeevanoco.⁶¹ Jaano manaaco ufuunohachuta machumoro feehicaumo.

Jaamo ufuumo ifutuuhi Canaán jiinijevi Refidim onoomañovi. Jaamañovi jaguisiumo. Jaamañovi bu nifaihu chahauhi. Jaaneguiha siino Moisésque sefajumo: Jisumi miyanotiro jinoovi miguijeveji nifaihu achahaneri, noomoro.

Jaaneguiha Moisés iimusuhi: Moocaanico mesefajidino, diitoco unuuboro, Moocaanima iimaubo.

Jaanegui Moocaani diiboco nuuhi: Dihimeiri oono guisigajico duuvutusu, nooboro. Jaaneguiha Moisés togajico ihimeiri uhuuvutusuneri togajiti nifaihu iinuuhi. Jafaihuti aduumo paryi ijoomima. Jaamañovi icaumoco Amalec onoomiyaaminaa diitoco minaanivauhi. Jaaneguiha Josuéque Moisés tajihbauhi igafiimico icuboro diitoma ihamocasitequi. Jaamo ufuuno ticovoviro Moisés togaji iguisigajihallivi fuuhi ihimeima. Jaahima ihusecico caamovi gañiyicinihicaubo. Jaabo iniinovatuuneri guinovi ihuseeci aacutuuno ticovovi amalemi israelmico guinonihuhi. Jaaneguiha saatoho Moisésdi guisibaco ficuuhi toobahallivi icasivequi. Jaaboco saatisi ihuseecico caamovi gañiyicinihicauhi. Jaano ticovovi amalemico israelmi guinonihuhi.

⁶¹. He.9.4

36**Moisés Fahuseecidiino Tajiibaco****Agaayiciuno**

(Éxodo 19.1__20.20)

Jaamañoti ufuumo ñfutuuhi Sináí onoomañovi ifabaaiguiino. Jaabaaí nijequeví Moisés fuuhi Moocaani-ma iimaaqui. Jaabo Moisésque Moocaani nuuhi: Diyotoco desaayusu Uujoho Egiptoti diitoco atajasuunoco. Jaaboro tahigoti sícaihigodi diitoco tomooboro isivahicaabo jinoovi agasesunoco. Jaamoco uujoho jinoovi jino atajñbanoco, jii, noomoro tolli omoonihachiiji miyaano taacuumimínaaji tafañotiocuumi iicajimo, diitofenedí uco siicumijemínaa igaajaqui, nooboro.⁶²

⁶². Tit.2.14

Jaanegui Moisés iniituuboro iyotoco jhbogovauhi Moocaani diiboco unuunoco. Jaaneguiha nuumo: Jii, tolli momooniji, noomoro.

Jaaneguiha Moisés siino dojicuviro ufuuboro Moocaa-nico jhbugutuuhi: Jii, noomo, nooboro. Jaaneguiha Moocaani Moisésque tajhbauhi: Foobo miyaminaaco tajhbato, jiibaahallidi imecunici miihaiñooba tobaaivi jivotimo iicaqui, nooboro.⁶³Jaanoti guubutimo jigajivi jivomoco miyaminaa guisiri aamiji. Jaabadiro buunaji asimiti saatoho jigaji jivomo gaicaucafeteji, bu paryicino miyaminaaco dinoo: Imino ihallico ejeemere igaachehunoco imino initiqui bu mogaimima cigatimo iicaqui imino ifiinoco iimibachuqui. Jinooti mifucuci safucu icanoti uujohe jiibaahallivi niitobaji, nooboro. Jaanoco Moisés togajiti iniituuboro iyotoco jhbogovauhi; jilli Moocaani neehi, nooboro.

Jaanobuunati mifucuci safucu icanoti tobaahallivi aimuufai niitovauhi. Sihidi sisimima naame naame nihicuno. Jaanofeeneti guubuvusuuno Moocaani miriicu oojuuno. Jaanoco aatyimeumoro sihidi israelmi igutuuhi. Jaanofeeneti Moocaani ihiimauboro diitoco tajhbauhi: Imino jilli mihica nooboro:

Uujoho amihai Caani: JEHOVÁ tamomo iicaabo. Uujoho Egipto jiinjieti amihaico atajasuhiniibo.

⁶³. He.12.18_20

Tahimefeenevi jihovo caanico mejeecivejitíhi.

Meheetavejitíhi caamo niquejefaño iicamo ijímico, tolliro baavi jinijeguiino iicamo ijímico, meheetavejitíhi. Jaamoro diito guinoví macasiivomoro diitoco mejeecivejitíhi. Uujoho JEHOVÁ amíhai Caani, toonoco imogotíhi.

Bañisujitíhi amíhai Caani Uujoho: JEHOVÁ iicaabo momoco.

Mehesafoto jaguisifucuti. Jaamoro tufucuri dudicamaaje meheetavejitíhi. Sahuse juugahuseti safucu idinoro mududicamaaji.

Diicaani, diiseeji icamisico gaiji. Jaabo jinijehallivi guenene diicahi.⁶⁴

Miyaminaafico gaicaaujitihi.⁶⁵

Sifi taabama diicajitíhi. Tolliro gaigo sifigo tajema diicajitíhi.⁶⁶

Nanivajitíhi.⁶⁷

Sicamañoco sitahallivi dibeguejitíhi.⁶⁸

Sitaanoco ataichuvooboro dimoyicijitíhi,⁶⁹ nooboro Moocaani, diitoco tajibauhi.

Jaamo Moocaani icooco uguubunoco sihidi iiguiumoro, Moisésque nuumo: Moocaanima iiro diimaa. Jaabo

^{64.} Mt.5.4;19.19;Mr.7.10;10.19;Lc.18.20;Ef.6.2,3

^{65.} Mt.5.21;19.18;Mr.10.19;Lc.18.20;Ro.13.9;Stg.2.11

^{66.} Mt.5.27;19.18;Mr.10.19;Lc.18.20;Ro.13.9;Stg.2.11

^{67.} Mt.19.18;Mr.10.19;Lc.18.20;Ro.13.9

^{68.} Mt.19.18;Mr.10.19;Lc.18.20

^{69.} Ro.7.7;13.9

oonoco ijoho miihaico diibogo, noomoro. Moocaani miihaima ihiimaaruva iniihricuri miguijevejerahi, onoomaño.

37

Moocaani Moisésque Sitajibaco Aaciuno

(Éxodo 20.21__23.33)

Jaanobuunati Moisés siino tobaaihallivi fuuhi. Jaaboro Moocaanima iimaaubo, aimuufafeeneri icaaboma. Jaabo Moocaani diiboco nuuhi: Dinoo diyotoco; Uco ejeecivusumi tahuufocodi fanoova ijiniita eetavotaco jeecivedimo. Jaamo uco ejeeciveji jicicico iimibachumoro jilli ticovo guisibanoco imibachuratibaajeque aicanimoro tafusujimo. Jaarumo cuhumeejirajitino, nooboro. Jilli nooboro; sifiico jijovonoti miihricisumi sahuse juugahuseti saficaba idiiinoro dudicamaaisujimo. Sificabari suufenicuuji iimogobadi iicacuuqui. Jaabo iima iicahinisu diiboco gaigooco taabaniihiniruva. Jaarugoco satyeyitiibo bu iseemevaruva icamoco satyotiibo iinoro feejiibo. Jaanobuuna mogai iseeme icano iima fitafeteji. Jaanoti mogaima iseemeque mogaico icano agaijihachiiji fitafetejiibo iima dudicamaaiboro iicanohachuta iiti iinucuujiitiibo jilli iicanohachuta diijjovonoro iicacuujiibo. Jaaboco igaajatati inohojico cafatyiiicaruji. Jaabadiro bu gaigooco jijovoti idiiicigoma icigahicahachiiji dimiya taabaco ootomobadiro teemeji. Jaanoti bu daachi jijovogoco

88

ataabavagoco hhojho dimiya iyaabajadiro deesicinihi.
 Jaamo amihai hhojovotoco magaijiji magaicaujithi.
 Jaanoti amihai hhojovotoco mahaamimo ihallico
 mejerucaruhachiji, iigaico maganhsuhachiji icano, toono
 jaada mejeevesuji iimogobadi iicacuuqui. Jaanoti sifiico
 iguijenibo bu guijeveji. Jaanoti saatoho omoonitiruneri
 sifiico iguijeniruva iguijenibo gaaji siicumijaago diiboco
 iyoto moonitimo iicajihigo. Jaanoti bu caanico seejico
 icano ahaamimo guijenicafejeji. Tolliro miyaminaaco
 ananimo guijenicafejeji. Jaanoti bu joomi asimico anani-
 mo saafihallivi jaadujimo sahusedimova. Jaanoti ovejamiti
 ananimoro agaicuumo diibohallivi abajaaboco uumisujimo,
 miimisiici, bu miimisiici idino. Jaanoti
 agaicautihachiji itaheti saafiima anahaboniboro uumisu-
 jiibo. Jaanoti saatoho igaicuhaico hhojgasuneri sita faguico
 hhojgasuhachiji ibasutati diitoco uumisujimo. Sitaaco
 imitino momooninoco iminoro mihimibachuhicaji, nooboro.
 Moocaani tajhbauhi israelmico sajeebhi iicaqui.

Jaabadiro bu diiboco ejeecevejinoco tajhbaubo. Ucoro
 mejeecevehicaji. Jaanoti saatoho asico agaicaauboro
 diiberi jhovo caanico ejeecevomoco miguiijeniji. Apiichu-
 co ihimaauboco magaicauji. Jaguisifucusumi
 majaguisihica. Jaamoro uco tabernaculojafaño
 mejeecevehicaji. Sijiinijeotoco imino momoonihica.
 Mehesafoto amihai Egipto jinijevi sijiinijeoto mihicauno-

co. Amihai yotoco nihibamico mahacinoco janaanici majaadusudino. Jaabadiro bu fibaijito gaigoomico jijovotoco icano idaasuno momoonidino. Moocaanico jihovoobobadi momoonidino. Amihai aivojitoco mafaijadino. Asi iinoro iguijevebeque muduudino. Sinehejema sihidi iicaaboco magaijbadiro, bu idasuuboco magaiji. Amihai ifiico nihibamiri manaajedino, nooboro. Paryi imino mihicaqui tajibaubo.

Jaadi nuubo Moocaani: Tatyoomominaafico galluuj amihhaico itemequi. Amihhaico aaciji unuujiinije Canaan jiinijejaago isiguequi. Jaamo uujoho onobadi momoonihachiji tojiinije minaama momonicasisumi uujoho amihhaico aamusuneri diitoco miguiinoniji. Jaamo naniidiro paryi toojiinijeque magaayicahi diitoma imino mihimaacasijitahi aamocasimoro toojiinijeque faajiinijequere magaayiciji. Jaamo amihai diito jihovo caanimico ejeecivonoco jeecivotimoro ucoro mejeeciveji. Jaamo diito jihovo caanimico ejeecivehicamañejeque mifinisuji, tomiyaminaaco paryi mifinisuji icano. Jaanoti tolli momoonitihachiji amihhaico jeevamaaisujimo jihovo caanimico mejeecivequi. Jilli nooboro Moocaani Moisés-que, tajibauhi toobaa nijequevi. Jaadi toobaa nijequeti niituubo.

38

**Moisés Asi Tiijohoco Efeefachuuno
Israelmihallivi Moocaani Unuubadi:
Jii, Unuunoco Agaajasuno**

(Éxodo 24)

Jaadi Moisés miyaminaaco jhibuguuhi Moocaani toobaaiahallivi diiboco atajhibaanoco. Jaanoco diito imusuuhi: Jii, tolli momooniji, noomoro. Jaanoco Moisés aamefaño caatinuhi.

Jaano sesevedi fucugayiro Moisés guisico atafusuu-boro imibachuuhi toonohallivi Moocaani jeecono imooniqui Sinaibaaiguino. Jaanohallivi sicafeque tajhibaubo niivigaimiti igafimico agaisiraicimoro samañoono ihasimico toonohallivi ijigasumoro Moocaanico ijeeceivequi. Jaamo tiijohoco samañoonoco hciuboro toonohallidi feefachuubo. Jaanoti samañoonoco guirihillufaño ficuubo. Jaadi Moocaani atajhibano iijico aamefaño acaatinuunoco Moisés iimaasuuhi. Jaanoco siino miyaminaa uguubuumoro: Jihi, tolli momooniji, noomoro, imusuuhi. Jaanogui Moisés toono ihasimi tiijoho guirihi-llunofaño iicaunoco hciuboro diito imiyaminaahallivi feefachuuhi. Jino tiijohoco amihaihallivi feefachuhi Moocaani atajhibano iijico; jii, noomoro magaayicinoco imiyacaruno jhibogo iicanoco, nooboro.⁷⁰

⁷⁰. Mt.26.28;Mr.14.24;Lc.22.20;1Co.11.25;He.9.19_20;10.29

Jaadi Moocaani Moisésque nuuhi: Dinahabo Aarón, illimisi, bu quillahutoti setentadimo icanoco tajaa siva, nooboro. Jaanegui sanoodimoma ufuubo ifutuuhi feenegajiviro. Jaanoti sanoodimo toobaaiguinoro fitafutuuhi. Jaanoti feenegajivi ufuumo Moocaanico atyimeuhi gaijaco mahatyimenicibadi. Jaamañovi duumo Moocaanico ejeecivuuno asimico. Jaamañoviro fitafutuumo. Jaanoti Moisés iinoro toobaa ni jequevi fuuhi. Jaaboco Moocaani aciuhi guisibabujeci hallivi itajiba iijico fahuseecidino icanoco acaatiniuboro. Jaabo Moocaani aimufafeeneri icauhi. Jaabojaa Moisés ufuubo tahi diiboma icauhi sanihiba sinihibati fahuseeci idino fucuva ticovovi. Jaano Moisés tahi Moocaanima iicaunohachuta Aarón, Hur onoobo, icamisi miyaminaaco tuumuhi.

39

Moocaani Tabernaculojaco Eetavejinoco Unuuno

(Éxodo 25.1_31.11; Levítico 24.1_9)

Jaabo Moisésque Moocaani Sinaibaanijequevi tajibauhi tabernaculojaco meheetavo. Jaamo toojafaño uco mejeecivehicahi, nooboro. Jaadi Moisésque siino nuubo: Miyaminaaco toojaco meheetavejinoco ihiciqui, bu tolliro fañojoanonoco meheetavejinoco ihiciqui. Jaajaco meheetaveji uujoho onoobadi. Janaanicivi guinovi icano

mejeenesujitíhi, nooboro. Jaajaco jinoodíja meheetaveji, aamíjijaagovíji ideequi. Jaanotí nijequejaagovíji iguuhuga. Jaaja goohasi caamovo cincuenta metrodíneji. Jaanotí icarecu iguira icaji veinticinco metrodíno. Jillí meheetaveji jaaja feenedí mimecuci ducaacíníji gaachehubaryu Lino eetavotabaryuri. Jaamecu allíbaomecu aivo síhidi ejeevamecu iimimecu míjoho jícafototímeecu saatohoro sacerdotemí tomecufañó efeejimecu. Jaanotí ímegaomecu iguiramecu tomecuvíro miyamínaa íhífetejimecu. Jaamecufañó meheetaveji oro jígaíño bujeque. Tubujehallíví tajeecívó míficuhicaji bujeque. Bu tollíro meheetaveji tacuugahu íicajínoco oro eetavota faahicu noono díiríbari aachicíníjinoco. Bu tollíro tajeecívó maanígúííjinoco míjigasuhicaji bujeque meheetaveji. Jaabuje bu tollíro orori nicucíníjibuje. Jaabuje nijequetí fatuhuje meheetaveji. Jaano tajeecívó maahunó íicanoco míjoho dudíicíjítíhi ídíimoro sacerdotemí tonotí machuji. Jaamo tacuugahuco jabacarujítíhi toonovíro jígacíníno íicajino. Jaanotí jahisí ígoohasíví meheetaveji bu tollíro bronce jígaíño bujeque bu tollíro nijequetí íínicunoma íicajíbuje tubujehallíví tajeecívóhasímíco magáícaauhíicaji bujeque bu amíhíhai useneque mínitíhíicajíhíílluco bu sanehejeque ícano. Jaanoco paryí ínohojínoma meheetaveji tohojírí ímeínoco míjícumoro masatyehícaquí. Jaanotí allíbaví íícamecu iimimecufañó míficújí uujóho taajíco

MUINANE AAMETI JHBGONO

miyaminaama ihimauno jhbogoba iicabaco. Jaabafaño uujoho tajhbaco aaciuno guisibabujeque mificuují. Jaabahallivi meheetaveji miimisici Querubinmisi ijimico. Jaamisi sahigoviro ihimeneque ifinicicasijimisi. Jaamisi jjecuci sifi jjecuma cabuuciniji. Jaabahalliti uujoho iimaahicaji sacerdotemi aivojhboma idiboro diibo tomecu-faño jicafeteji. Jaajaco ufuusumi isinimoro satyehicajimo fañoojaonoma paryi sanooba atyucarutimo, nooboro.

Jaanobuunati Moocaani nuuhi: Tooja tabernaculojafaño Aarón iyaachimihairyo uco jeecevichicajimo miyaminaahallivi. Diito idimoro tajeevivominaa iicajimo. Jaamo toojafaño uco ejeevivutusumi jeeçivo gaachehufaño

jicucuuciniimo. Jaamo diito jeeivominaa aivojibeji Aarón. Jaabo jeeivominaa aivojibo icamaño inijegama icajiibo bu ijeevadi siibadi icachehujefaño jicinijiibo, nooboro.

40

Israelmi Ijinitaco Eheetavuuno

(Éxodo 31.18_34.)

Jaabo Moisés tahi Moocanima icauboco saniiba sinibati fahuseeci fucuva idino. Jaaboco miyaminaa eteemehicaumo uuchuvucuui. Jaamoro Aarónco nuumo: ¿Millihacho fine Moisés icahinicuui, Cono bu gasecuubova? Jaanegui mihaima Moocaniti deetavo, mihaico Canaán jinijejaago isatyequi, noomoro.⁷¹

Jaaneguiha Aarón diitoco nuuhi: Amihai iimibaiqui-maajeneque misiva, nooboro. Jaanegui diito sivaunoco guirihillutyigabafaño tiubo. Jaano uchucuvuunoco hiciuboro oro niivigaiti eetavuubo.⁷² Jaaboro miyaminaaco nuubo: Jaani Moocani mihaico Egipto jinijeti ataajasuhinibo. Jaaneguiha civohogo jibaimoti meheeta-veji diiboco mejeecivequi, nooboro. Jaanegui diibo unuufucuvi asimico gaisiraiciumo diiboco ejeecivuumo. Jaamoro jibaiminimumo.⁷³

Jaaneguiha Moocani Moisésque nuuhi: Fuucu johono

⁷¹. Hch.7.40, ⁷². Hch.7.41, ⁷³. 1Co.10.17

miyaminaa ijiniitaco jeeçivucuuhi. Jaaneri uujoho sihidî sîfiiratuucuhi diitoco finisujî paryiicino. Jaaboro siicumiti iciji taacuumi iicajimoti, nooboro.

Jaaneguiiha Moisés Moocaanico nuuhi: Chahano tollî moonijitîhi. Desafoto moheedetemîhai Abraham, Isaac, Jacob icamoco unuunoco. Mîro diitoco nuuhi: Diyaachimîhaico uujoho teemeji, unuunoco. Jaano jeevari tollî eneejiruno. Tollîrobu egiptomînaa neejirahi. Jillî jahi sîcaihîgovi diitoco ifinisujui satyuubo neejirumo, nooboro.

Jaanoco Moocaani uguubuuboro: Jî, Guijenijitîhi, nuubo.

Jaaneguiiha Moisés iniituubo atyimevauhi miyaminaa imo imo agaasenere, oro niivîgaico ijiniuboco ejeeçivuumoco. Jaaneri sihidî Moisés isîfiiratuuboro Moocaani tajîbaco guisibabujehallîvi acaatîniuboro aaciunoco jîinjehallîvi ganîcaruubo. Jaaneri gasuvuubu-je. Jaaboro iniivîgaico agañîuboro Aarónco îbaubo.

Jaaneguiiha Aarón iimusuuhi: Miyaminaa uhuuchuvu-cuumoro uco tajiibahi Moocaaniti miihaima deetavo eetavequi. Jaamoro iimibaiquimajeque tajaan sivamo. Jaanoco iciboro cijigaifaño agañoño niivigaiti iinoro fiivetehi, nooboro, bañiubo.

Jaabo Moisés Moocaani unuubadi miyaminaa iicautinoma iicaubo diitojaagovi ujulleeveuboro, diitoco nuuhi: Amihaiti cajaanohacho Moocaani onobadi mihicagomo tajaagovi miminifotova, nooboro. Jaaneguiiha Leví cuumioto Moisésjaagovi minifotovauhi. Jaamoco nuubo: Amihai amiganoco mihicimoro misiyana-maje. Jaamoro oono oro ijinita niivigaico ejeecivonoco iimogomoco magaisiraici, nooboro. Jaanegui gaisiraiciumo tresmildimoco.

Jaanobuunati Moocaani Moisésque tajiibauhi guisibabujeciti dimibachu, nooboro. Jaabujecico iimibachuuboro tubujecima fuubo siino togaji nijequevi. Jaaboco Moocaani nuuhi siino jhovocaanico jeevivucudimo, nooboro diiboco tajiibaubo, jilli mihica jilli mihica, nooboro. Jaaboro aivo janaanivi iicano tajiibacoro fahuseecidinoco caatinuubo iguisibabujecihallivi. Jaabo tahi sanihiba sinihibati fahuseeci fucuva idino Moocaanima iicaunoti niituubo. Jaabo ime nucufesuno aricuno ifuvusuuhi Moocaanima iimaahicaumaño. Jaano miyaminaadi ihime nucufesuno aricuno iicaunoti diibovi

fiitivuutimo. Jaaneguiiha ihimeque fubuvuubo gaachehubaryuri. Jaanoti Moocaanima iimaasumi ihimeque faayicihicaubo. Jaanoti miyaminaama iimaasumi tobaryuri fabaavehicaubo.⁷⁴ Jaabo Moisés Moocaani diiboco unuudinoco miyaminaaco jhibuguubo, bu iguiisibabujecihallivi acaatiniunoco tolliro jhibuguubo.

41

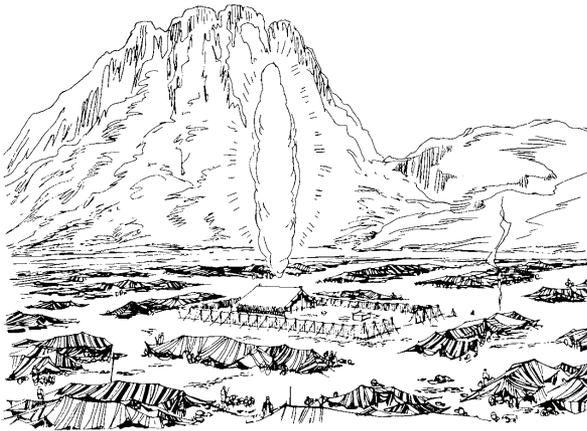
Tabernaculojaco Eetavuuno

(Éxodo 35__40)

Jaadi Moisés miyaminaaco igaiyicuboro diitoco jhibuguubo Moocaani atajibauno tabernaculojaco iheetavequi. Jaaboro jhibuguubo tooja tabernaculojaco eetavejino oovoco. Jaadi miyaminaaco nuubo: Icanoma iicaabo isivaqui toojaco meheetavequi, nooboro. Bu jaabadiro tajibaubo iheetavoco agaajano tooja eetavoco ihamusuqui. Jaanoti Moocaani iciuhi Bezalee onoobo, Aholiab onoobo icamisico tooja dudicamaajeminaaco atajibaujimisico. Jaanoco sihidi miyaminaa imuguuhi. Jaamoro sihidi sivaumo toojaco eheetavejinehejeque, bu tooja eetavoco ahamusuvaumo icano. Jaamo fanoovaco isivauno aivo sihidi iicacuuneguiiha Moisés nuuhi sivacuutimo iicaqui. Jaamoro eetavuuno Moocaani uhuuvubadi. Bu toojafañoooco eetavuno Moocaani unuubadi. Jaabadiro bu tooja

⁷⁴ 2Co.3.7-16

jeecivominaa iicajimo sacerdotemi gaachehunoco eetavuumo Moocaani unuubadi. Jaanoco diito iimivucuudi Moisés meecivauhi toojaco: ¿Naa fine Moocaani onoobadi imino eetavomo? nooboro. Jaano aivo imino eetavociniuhi Moocaani unuubadi jaajaco iimivuudi Moocaani Moisés-que tajibauhi toojaco imibachuuhi. Jaadi toojaco ejeecivejimo sacerdotemico imibachuubo. Jaasumi Egiptoti asaunoti saficaba icacuumo toojaco eheetavuu-
mi. Jaanaaca aimuufai diitoco isiguehicauno toojahallivi iniitovaunoro sama minifutuuhi. Moocaani toojafaño iniitovauno. Jaano ihaimuufai toojahalliti agañiivusumi iimibaivomoro toono aimuufai ofoono dojicuti feehicaumo. Jaano ihaimuufai sama iminifotomañovi ihifotomoro tabernaculojaco camacutehicaumo. Jaamoro toonovi guenene iicahicaumo ihaimuufai agañiivotinohachuta.⁷⁵

75. Ap.15.8

42

Moocaani Moisésque Jiibuguuhi

Diiboco Ejeecivejinoco

(Levítico 1__7; 17; Números 5; 15.1_31; 28.1_15)

Jaadi Moocaani Moisésque nuuhi: Sahusedinovari uco mejeeciveji. Jaanoco miyaminaa sivahicaji. Sano faabohoro iicajino. Gaifihastico sivajimo bohoobo iicaaboco iimiibo idicitiboco. Jaaboco isivamoro ihuseneque diibo nigaihallivi ificumoro gaicaauhicajimo. Jaabo tijohoco sacerdote iciboro fefachujiibo tajeecivomañoco. Jaadi ifaabohoco jigasujiibo tajeecivo iicanoco. Jaanoco uujoho gaayiciji imino. Jaaboro diiboco iimitico imibachuji. Jaadi sajeebii icajiibo. Niivigaima iicaabo niivigaico sivaji. Jaanoti ovejama iicaabo ovejati sivaji. Jaanoti idaasuno iicaabo nimiuhuco sivaji, nooboro.

Jaanoti sano basutari ejeecivocinino. Ibasuta itaco icimoro diiribama illiheninoco ficuhicauhi. Jaanoti sano jilli ifagainoco diiribama usucusumoro toonofaño manigano bujegayinoma. Jaano ijicumoro ficuhicaumo. Jaanoti sanehicau sucugagayino. Jaano levadurama ficuratihi bu anaamonoma ficuratihi icano.

Jaanoti sacerdote miidinogayi iciboro ijeecevobujehallivi paryi imaaniguiji asatyonoma Moocaani jeecevo icano. Jaanotibu sano udugaacucinino jeecevo onoono. Asico asatyoboco ihuseque iinigaihallivi

ificuumoro gaicaauhicauhi. Jaabo t̄ijohori sacerdote
 ijecivo j̄icicico fefachuhicauhi. Jaaboro ic̄irigaiñooco
 iganoti samañooco bu paryi idiiri icano h̄ic̄iboro
 ijecivobujehallivi j̄igasuhicaubo Moocaani jecivo iicano.
 Jaabo Moocanidi jecivohasico asatyooti sacerdoteque
 acihicaji ifeeyijeque id̄itano imiyanaagood̄itanoco toono
 diibono iicano. Jaabo t̄ijohoco h̄ic̄iboro sacerdote taberna-
 culojamecu iimimecu-
 faño asatyoboro
 maaniguiijico
 ij̄igasuhicamañooco
 tofaicuri fefachujiibo.
 Bu tomecuco
 udugaacin̄ibaryuco
 tolliro tofaicuri
 fefachujiibo. Jaadi
 it̄ijoho aatyuvonoco
 jahisivi
 ejecivehicabujehallico
 feefachujiibo.

Jaanoti jilli ticovono ijeeb̄itiro iimogomoro
 ejecivejinoco acijimo ovejaco igaifico aacijimo. Jaaboco
 sacerdote agaicaauboro it̄ijohoco fefachujiibo igoohasifa-
 ño jahisivi icabujehallivi. Jaadi h̄ic̄ijiibo iganoco,
 ic̄irigaiñooco, bu in̄imico icano. Jaaboro j̄igasujiibo

tubujehallivi. Jaanoti ihasimico duujiibo, nooboro.

43

Aarón Achimisico Moocaani Guijeníuhi

(Levítico 10.1_7)

Tusumi Aarón seemeti imegaotisi momo Nadab onoobo, Abiu onoobo icamisi. Jaamisi sacerdotemisiu Moocaani jeecivominaatisi. Jaarumisi Moocaani onoobadi imino omoonimisiro jeecivehicautihi. Jaanoma iicaabo Moocaani cijjigaico diitisihallivi agalluuneri toonoviro jigaumisi. Jaaneguiiha Moisés nuuhi: Jilli iicajiruneguiiha Moocaani onoobadiro momoonihica mihimogobadi momoonijitihi, nooboro. Jaadi Moisés tajiibauhi Aarón achimisi ijigauguijico toonoti icimoro sihigovi isatyequi.

44

Israel Iidicuno Asimico Uduutino

(Levítico 11)

Jaadi Moocaani nuuhi: Moisés, Aarón icamisico miyaminaaco mijibogo, asimiti jinoodimoco duujitimo. Afayicunoco siino dojicuviro icimoro siino amachutimoco. Faafaibadi miimeehuci itigameehu iicatimoco cabaloco, camelloco saameehusaryo itigameehuno iicamoco. Jaanoti muduuji niivigai, chivo, oveja, baji niivigai icano, iicamobadi iicamoco muduuji.

102

Jaanoti teehifañoti muduujî isaraihunoma, imeehenema iicadimoco. Jaanoti agahafomoti mogaajebadi añibadi iicamehejeque muduujitîhi. Jaanoti bu itihaiñoma achahadimoco muduujitîhi. Tollî iicamo ochoomomovi mijivohachijî mududihachijî icano imino minitamaaahica bu amihai gaachehuco imino minitîhiica jicafototimoro, bu guirihillunoco dudîcitimoro imegavîro minitamaaahica-ji.

45

Moocaani Moisésque Jiibeguehi Miyaminaa Ifiico Iimibachujinoco

(Levítico 12__15; Números 19)

Jaanoti saatoho ifiico imihininimo miyaminaafeenevi foovono icajitîhi. Jaabo tabernaculojafaño jicafetejitîhi. Jaamoco bu sita ududîcimo diitobadiro idicuteji. Jaamo ifiico iimibachuqui imino jeejimo bu igaachehuco imino nitîjimo icano. Jaadi asiti isivamoro Moocaanico jeeçivejimo. Jaadi jari ihîdicuhifiiti buuji. Tollîro bu gaigo eseemevasumi mihînivago. Jaarugo sahuse juugahusetî mifucuci safucu idînotî iseemene meehe nîjequeque quiticîjimo.⁷⁶ Jaago eseemevaunobuunati cuarentadi fucuva nîjequetî satyejigo oveja igaiifiico.⁷⁷ Jaanoti ovejama achahago nimîhumîsiti satyejigo Moocaa-

^{76.} Lc.2.21, ^{77.} Lc.2.24

nico ijeeçivequi. Jaadi ihidicu diigoco buuji. Jaanoti gaigoco eseemevago idicuji minihibaci bu sinihibati fahuseeci fatihaici idiino fucuva ticovovi.

Jaanoti foojohoma iicamo cuumiti buhigovi tehesino iinoro icaji, ñdicumaño. Jaano iguihuvati ubuheecuudi sacerdoteque cuuhuvajiibo diiboco: buheecuhi, ineequi.⁷⁸ Jaadi sacerdote nimihumisiti saafiico ñcibo guirihillufaño gaicaaujiibo nifaihu, sefano cuufaihu allivi icahillufaño. Jaadi diibo tñjoho guirihillufaño icafaicufaño icedro igrana ifataata ibuheebe inimihu icanoco caduuacujiibo. Bu inifaihu sefano cuufaihufaño acaduuacuuboro ijaco fefachujiibo. Jaadi inimihu ibuheebeque fuusujiibo. Jaadi diibo imino ejeebeere igaachehuco nitñjiibo bu iinigaico cihidajiibo icano. Jaanosesevedi jeeçivo asico satyejiibo tabernaculojafaño Moocanico ijeeçivequi. Jaadi jari imitejiibo.

Jaanoti cñnisima iicamo bu tolliro idicuhi. Jaano ubucuudi imino jeejiibo, bu igaachehuco nitñjiibo icano. Jaadi iijicuvvi nihiba jabaavucuuberi imitejiibo.

Tolliro bu gaifi gaigoma iicasumi ifi idicuhi. Jaanegui imino ejeenebuunati iijicuvvi nihiba jabaavucuuberi ihidicu buuji.

Tolliro bu gaigo tñjohoma iicasumi idicuhi. Jaabadiro bu iguijeveme iicahi mñjicafutusumi mñhidicutehi. Jaane-

⁷⁸. Mt.8.4;Mr.1.44;Lc.5.14;17.14

gui Moocaani onoobadi momoonihicaji mihinivatimo
mihicaqui, nooboro.

46

Sano Moocaani Atajibano

(Levítico 18_20)

Jaadi bu jibuguuhi israelmico Moocaani atajibaunoco.
Moocaani atajibabadi momoonihachiji Moocaani
amihai teemeji.⁷⁹

Amihai fiitinooyotoco mataabavajitih. Gaifi gaifiima
icajitih, bu gaigo gaigooma moonijitih. Jaabadiro bu
asimima mihicajitih. Jilli icamo Canaán jinijeminaa.
Jaabadi amihai mihicajitih.

Diicaani diiseeji icamisico bocigo.⁸⁰

Jaguisifucuri dudicamaajitih.

Ijinitaco meheetavejitih.

Sitaanoco mananijitih.⁸¹

Moocaani momoco sicamañovi bañisujitih.⁸²

Didudicamaajeminaaco imino daadu.

Didaasugo inohoji uguubutimoco, ihalli
aatyimetimoco, idaasumoco, bu sihogoti asaamoco icano,
didaasugo.

Mijihavedino.

⁷⁹ Lc.10.28;Ro.10.5;Ga.3.12,

⁸⁰ Mt.5.4;19.19;Mr.7.10;10.19;Lc.18.20;Ef.6.2_3,

⁸¹ Mt.19.18;Mr.10.19;Lc.18.20;Ro.13.9, ⁸² Mt.5.33

Imitino omoonimoco, jaamoco bu tolliro imitino daadamaaidino.

Aapichufiimovi fiitivedino.

Saatoho iseemeneque agaicaaumoro jihovo caanimico ejeeivonicibadi momoonidino, nooboro.

47

Judiomico Jiibaimoco Atajiibano

(Números 28.16__29.40)

Judiomí jaguisifucu Sabadofucu. Jaafucu Moocaani diitoco tajiibauhi dudicamaaitimo tabernaculojajaago igaivomoro diibocoro iimequi.

Jaanoti diito jiibaimo sabaimo Pascua onoobaimo. Egiptoti jinijeti Moocaani diitoco ataajasuufucuco eesaftono jiibaimo iicano. Jaasumi sajaguisi ticovovi machunicimo ticovo maahuno biiniratinoco. Asimico agaisiraicimoro Moocanico jeeivono. Jaano jiibaimo sajaguisi ticovovi icahi. Jaajaguisifeenevi sabaimo icahi onoobaimo. Jaabaimosumi satyonicimo ibasutati iticoni onoovanoco Moocaani jeeivo iicano. Jaanobuunati sanihiba sinihibati fahuseeci fatihaici icano nijequeti siino sabaimoco eetavonicimo Pentecoste onoobaimoco.

Jaanoti bu sabaimo miriicu jiibaimo onoobaimo.

Jaanoti sabaimo aivo imiyabaimo tobaimoguiino ihimitico iimibachunicibaimo. Jaamo ijoomiti asatyomoro

Moocaanico jeeçivonicimo. Jari sacerdotemi aivoj#bo aivo iimimecu onoomecufaño j#cafotonic#hi Moocaani iimaaj#bogoba iicamecufaño, jaano saficabavi safooro. Jaanoti sicaisitivi tomecufaño ij#cafotonic#ruva gui#evenic#jiruubo. Jahigo ij#cafetejisumi imino ejeebere igaachehuco bohobavafiibo. Jaadi miimisiici saafi id#ino jeeçivohasimico gaicaaufiibo iimiti#hallivi ijeeçivequi. Jaaboro diito ti#johoco i#cinoma imaaniguiiji icanoma tomecufaño j#cafetefiibo. Jaaboro tomecuco maaniri uusuuboro Moocaani iimaaj#bogobaco. Jaabo ti#johoma siino tofaicuri feefachunic#bo. Jahigoti asaaboro saafi asihallivi ihuseque ificuuboro miyam#naa imitico Moocaa-nico j#bogonic#bo. Jaadi saato#hoco taj#banic#bo asatyomoro sicai#igovi si#igo diiboco isinaayutequi. Jaanoti sanoodimoco ijeeçivohasifaño j#gasunic#bo. Jaanoti sanoodimoco j#gasunicimo taj#baubo bu#igovi cuumij#nivi asatyoomoro.

Jaanoti sabaimo nijegano j#baimo onoobaimo. Jaasumi nijeganofaño#ro icanicimo. Egipto jiini#jeti asaausumi nijeganofaño#ro iicahicaunoco ihesafetehicaqui iicano j#baimo.

48

Saafi Moocaaniti Imitino Ihiimaau

(Levítico 24.10_23)

Safoono saafi sicafefi Moocaaniti imitino iimaauhi. Jaabo seejiu israelmiogou. Jaanoti caaniu egiptomioobo. Jaabo Moocaaniti imitino ihiimaunegui Moocaani Moisésque nuuhi: Diibo imitino ihiimaanoco uguubudimo diiboco buhigovi asatyomoro ihallivi ihuseneque ificumoro guisibaneri ahaamimoro igaicauqui. Imitino uuditi ihiimaaboco tolli momoonihica, nooboro.

49

**Moocaani Moisésque
Miyaminaaco Uuvusuuno**

(Números 1__2)

Egiptoti asaaumo saficaba iicacuuno buunati Moocaani Moisésque tajjibauhi: Miyaminaaco dohoovo. Faacuumivati safiisati diici iyotodimoco iheevequi, nooboro. Jaamo uuvuuhi sano gaifiimicoro seiscientos tres mil quinientos cincuentadimo sano gaifiimicoro. Jaanoti sicafe gaigoomi seeme icamo oovorautihi. Tolliro Leví cuumi oovorautihi.

Jaadi Moocaani diitoco tajjibauhi iicumidimoma ijeevadi saaje iigaivequi paryi famooro

108

tabernaculojahallidi, nooboro. Jaanegui igaivuumo baagonovi Judá cuumi, Isacar cuumi, Zabulón cuumi icano. Jaanoti iguhuganaagonovi igaivuumo Rubén cuumi, Simeón cuumi, Gat cuumi icamo. Jaanoti seseevi igaivuumo Efraín cuumi, Manasé cuumi, Aser cuumi, Neftalí cuumi icamo. Jaamo toonoti ufuudi siiguumo Judá cuumi, Isacar cuumi, Zabulón cuumi icamo imegavi.

50

Moocaani Leví Yotoco Içiciuhi Sacerdotemico Ihaamusuqui

(Números 3_4)

Jaadi Moocaani nuuhi: Mufuusumi tabernaculojaco Leví yoto satyehicaji. Jaamo sacerdotemi dudicamaajeque amusuhicajimo. Jaabo Leví seemeti Garso onoobo cuumi satyehicaji tabernaculojafañonehejeque. Jaanoti Garso onoobo cuumi satyehicaji paryi igaachehubaryunoco. Jaanoti Merari cuumi satyehicaji ihmohobujene, ihimaacino icanoco. Jaamo jeejimi meeneri satyehicajimo tabernaculojaco ufuusumi. Jaanoti Coat yoto satyehicaji imeicihallivi iibimoro aivo fañotiono iicanoco.

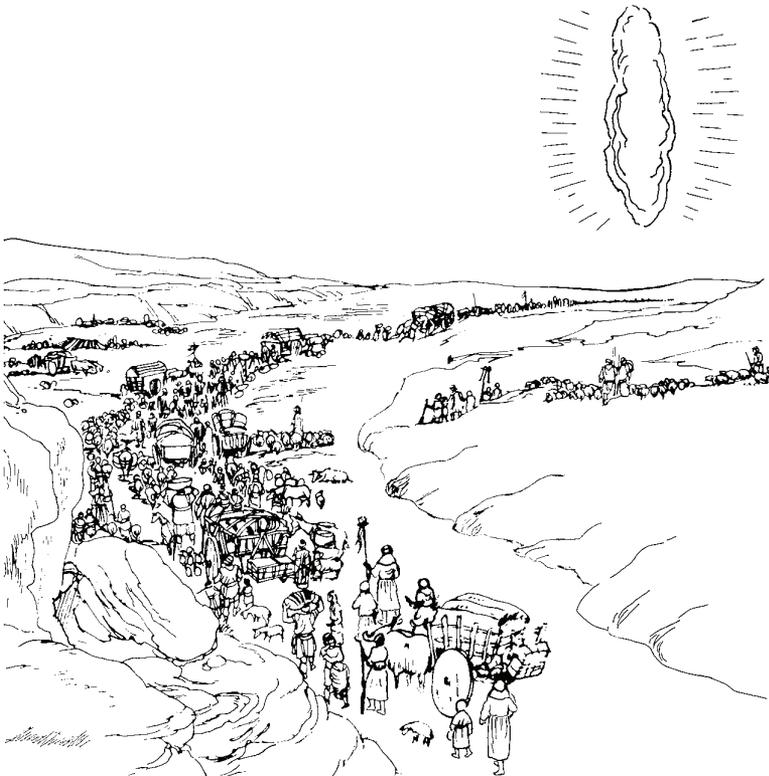

51

Nazareno Unuubadi Aigaminaafi Nazareo

(Números 6)

Jilli Moocaani nuuhi: Cajatyohacho uguiiharo iicaqui aigasumoco Nazareo neejimo. Gaifi iicahachijjĩ gaigo iicahachijjĩ aiganoco iimivotinohachuta fanoohaivofaihuco adujitimo. Tolliro iinigaico ciidajimo chuumuhuvĩ fiitivejitimo icano. Jaanoco iimivusucuudi asico, itahicagayinoco icano satyejimo Mooceanico ijeeceivequi.

52

Israelmi Sinaíbaaiti Ufuuno

(Números 9.15_10.36)

Jaadi Moocaani aimuufaihaci toojahalliti agańiivucuudi iimibaivomoro toonoti feehicaumo. Jaanoti tohaci agańiivotinohachuta feehicautimo. Jaamo imegavi isiiguumo paryi toojaohimohonoco satyehicauhi. Jaano dojicuti ofoomo satyehicaji ajaanijichehujequé paryicino. Jaano dojicuti ofoomo paryi fańoojaonehejequé satyehicauhi.

53

Ciijigaico Agalluuno

(Números 11)

Jaanobuunati miyaminaa Moocaniditi imitino iimaauhi. Jaanoma iicaabo Moocaani ciijigaico diitohallivi galluui. Jaaneri jigaumo iijanoma. Jaanoma iicamo Moisésque nuuhi: Moocanico diino miħhaiti icijigaico ijabacaruqui mifinidino, noomoro.

Jaaneguiha Moisés: Ji, nooboro Moocanico diitohallivi dilluui. Jaaneri icijigai jabaavuui.

Jaanoti bu sifoono nuumo: Muhuuchuvucuui, aivo sano manacoro mamachuhicanoti. Asimico muduunoco mihimeguehi, noomoro.

Jaaneguiha Moisés Moocanico nuuhi: Aivo uuchuvu-

cuuhi diito aivoj#boti iicanoco aivo gañuhusuno uco moonihica. Jaamo jisumi asimicova duujirumo. Jaaneguiiha uco daamusu, nuubo.

Jaaneguiiha Moocaani diiboco nuuhi: Quillahutoti setentadimoti ficu ico ihamusuqui. Bu tolliro asimico ajashutino diitedi galluuji. Jaamoco uduunoti ihusuvequi, nooboro.

Jaarunaaca Moisés guucibauhi: Cuucati jaabo ajashutimo miyaminaavi asimico #futusujiruubo jino jinejeba achahahigoti inucuuruhigoti. Moocaani diiboco unuubadi setentadimo quillahutoti #ciubo.

Jaanaa Moocaani muuaijinio cuuvaruco sihidi ajashutino galluuhi. Jaamoco miyaminaa ajashutino #ciumoro ifigatyuqui. Jaamoco duutimohacaro Moocaani diitohallivi guihuvaco galluuhi diibediti ihimaafiivuneguiiha. Jaaneri sihidi sanoodimo tomañovi guijevecin#uhi.

54

Aarón Inago Maríama Moisésditi Ihiimauno

(Números 12)

Jaanaa bu Aarón inago Maríama inahabo Moisésditi imitino iimaauhi. ¿Milli jaabo aivoj#bo iicaabo mi#haibadiro jeevaahi? noomisiro. Moisés Cus jiinjjeo gaigooco ataabaunoti.

112

Jaanoma iicaubo Moocaani diitoco galluubo tabernaculojafaño Aarón, María, Moisés icamoco. Jahi Moocaani ibauhi Aarón, inago María icamisi: ¿Collíhi imitino mihiimaahi tajeecivominaafi Moisésditi? Imogotíhi tolli tajeecivominaafiti mihiimaanoco, nooboro, diitisijaago sifiratuubo.

Jaaneri María allí idicuno sano foojohoro gahafuui. Jaaneri Aarón iidaasuvuuboro Moisésque nuubo: Moocanico dillu diigoco ibuheesuqui, nooboro.

Jaaneguiiha Moisés Moocanico diigohallívi dilluui. Jaanegui Moocaani diigoco buheesuui. Jaadi Parán onoomañovi toonoti jeeneumo.

55

Israel Gaajaminaaco Galluuihí Canaán Jiinijeque Igaajatequi

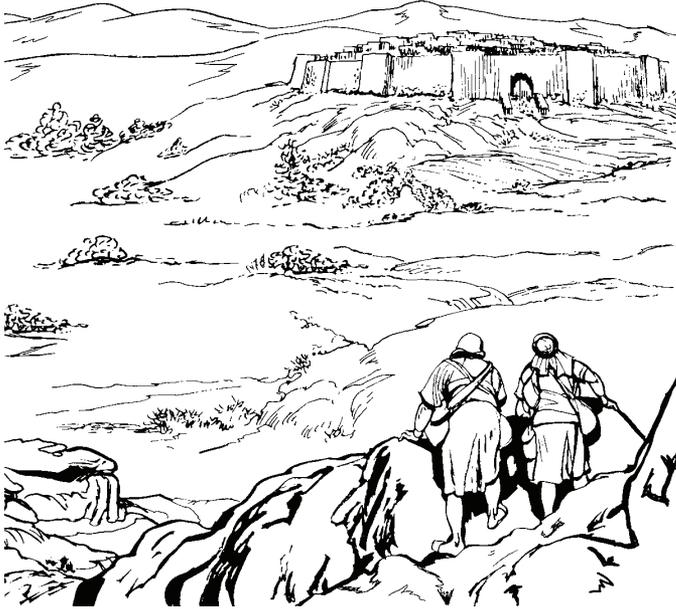
(Números 13__14)

Jaamañoti fahuseeci motíhaiti miimisiici idimoco galluumo Canaán jiinijeque igajatequi. Jaamoco Moisés nuuhi: Tojiinijeque imino magaaja. ¿Naa, minoodimo miyaminaa icahi? ¿Naa, bu ijiinije imihi basutaguiihu? nooboro.

Jaanegui ufuumo tahi icauhi saníhiba siníhibati fahuseeci idino fucuva toojiinijeque imino emeeciunohachuta. Jaadi uumiumo aatyimeunoco jibogovauhi aivo imino jiinije. Jaarunofaño tahigo

MUINANE AAMETI IHBOGONO

miyaminaa aivo numefitíhi, aivo sefafiimo, mihaico
sahigotiro finisujirumo, noomoro.

Jaarunofaño agaajajeumoti saatisi Josué onoobo, Caleb
onoobo icamisi nuuhi: Cha, tolli icarumoco miguiioniji
Moocaani mihaico aamusuneri, noomisiro.

Jaarunofaño saatoho unuunocoro imiyaavuguumoro.
Moisésti Moocaniti icano miyaminaa imitino iimaauhi:
¿Collí jana Egipto jinijeti masaahinihi? Canaán jinijevi
mihifetejimohivibadi jimaño sicamañovi miguijevequi.
Masigo, bohono aivojiboti mohallivi mificuuqui, Moisés-
que magañimoro, noomoro, noocasiuhi.

Jaanegui Moocaani Moisésque nuuhi: sihidi diitoco imino moonihicacuurahi. Jaarunaaca aivo uco miyaavogotimo. Jaanegui diitoco finisucuji, nooboro.⁸³

Jaarunofaño Moisés nuuhi: Cha, finisudino. Ico egiptominaa dejecujirumo: Canaán jiiñijeque acitiiboro jilliro diitoco jiihaiviro finisuubo, noomoro, nooboro.

Jaaneguiha Moocaani nuuhi: Jiihi, miyaano, nooboro. Jaarunofaño imitino ihiimaamo jino sicaijiiniñjevi igomoro icajimo miimiisiici ticovovi ficabanohachuta.⁸⁴ Jahi jimañovi finijimo, famooro ijusimo. Jaamoti idimisiro atyuuvejimisi Josué, Caleb icamisiro. Miihai diitoco miguiinonijirahi, onoomaño. Jaanoti imitino eesamaaidimo paryi finiji. Jaanoti iseemere Canaán jiiñijeve Josué, Caleb icamisima ifeteji, nooboro.

Jaanoco miyaminaa uguubuumoro imuguumo Canaán jiiñijejaago ufuunoco. Jaamoro toojiinije miyaminaaco minaanituurumo. Jaarumoco Canaán jiiñijeminaa sahitogitiro diitoco guinoniuhi Moocaani noojiri.

56

Core Moocaaniti Imitino Ihiimaano

(Números 16__17)

Safoono Core onoobo nuuhi: Uujoho Moisés onoobadi moonijitihhi, nooboro.

^{83.} He.3.17, ^{84.} Hch.7.36

Jaaneguiiha saatisi Datán onoobo, Abiram onoobo icamisi nuuhi: Misi bu tolliro momoonijitíhi, noomisiro. Jaadi sano ijicucasiunoro iciumo ijaagovi doscientos cincuentadimo miyaminaaco. Jaaneguiiha Moisés Coreque ihibaubo nuuhi: Moocaani amihhaico dudicamaajeque aacicuruno iicanaaca hiro aivojhiboti idiicanoco dimeguehi. ¿Collíhi Moocaani onoomaryo imo imo diicatíhi? Jaanegui: Dijaagodi iicadimoco paryi digaiyíci tabernaculoja imegavi, nooboro. Jaanaa Moocaani Moisés, Aarón icamisico nuuhi: Buhigovi diitoti miminifoto sano diitoco finisuqui, nooboro. Jaarunaa Moisés inahabo Aarónma Moocaaniguiino ajavuvuumisiro diiboco nuuhi: Famooro tolli imitino ihiimaano jaanouhu famoocoro ifinisujiruno saafiro imitino iimaahi, noomisiro. Jaaneguiiha Moocaani Core, Datán, Abiram icamoco paryíci no ijanoma iyotoma isemema ibusumijema icano finisuuhi. Iijano guhuganovi julleecinimo guinoti jininje afallacafutunoro diitoco paryi ibusumijema fayíhuhi. Jaanoro ihallívi manívuuhi. Jaadi bu tolliro doscientodimo tabernaculoja imegavi iigaiciniunoco Moocaani chíjigairi jigasuuhi. Jaanobuunati bu saatoho esamaaiuhi: ¿Milli magaajajirahi Moocaani Aarónco sacerdoteti iicaqui híciunoco? noomoro. Jaanegui Moocaani Moisésque nuuhi: Díci faacuumivatí safiisa ihavojhito seeme iicamoti. Jaaboro bu diito ticovoocivi imeinoti díciibo tohíjevi imomo iticovoocivi. Tolliro bu

Aarón momoco saivi ficu jaaboro tabernaculojafaño Moocaanico jeecivomañovi ficu, nooboro. Jaanegui Moisés tolli mooniuhi. Jaanoco sesevedi ufuumoro meecirumaaca Aarón ahaamevauhiro deecavauhi. Jaanoti saatoho imeinoti chahauno. Jaanoti gaajaumo Moocaani Aarónco sacerdoteti iicaqui, iicunoco.

57

Moocaani Unuubadi Moisés Mooniutíhi

(Números 20.1_29)

Jaadi israelmi Cades onoomañovi jeeneuhi. Jaamañovi nifaihu chahauhi. Jaanoma iicamo miyamínaa Moisésque sefajíuhi. Jaaneguiiha Moisés Moocaanima iimaauhi toonohallivi.

Jaaneguiiha Moocaani Moisés, Aarón icamisico nuuhi: Miyamínaaco paryicino digaiyíci ogají guisigajíhímega. Jaaboro diito imefeenevi togajíma dihiimaa. Jaadi dihiimeiri togajíco duhuvutusu. Jaaneri nifaihu iineji, nooboro.

Jaaneguiiha Moisésmisi miyamínaaco togajívi igaiyíciuhi. Jaadi Moisés isifíratuuboro nuuhi: ¿Colli uujoho jilli fajívaro amíhaidi mooníhicají? nooboro, togajíco uvutusuubo ihimeiri mifooci. Moocaani diiboco iticoni miyamínaa imefeenevi togajíma diimaa unuubadi mooníhíboro uuvutusuubo. Jaaneri togajíti nifaihu iinuuhi.

Jaafaihuti aduumo paryi imiyaminaa bu paryiicno ijoomi icano. Jaarunaaca Moocaani Moisésjaa sifiirauhi. Jaaboro Moocaani nuuhi: Taajico magañimisiro uujoho onoobadi momoonitimaño mihifetejitíhi, nooboro.

Jaanobuunati guijeveubo Aarón. Jaaboco illi Eleazar onoobo buunavauhi sacerdotemi aivojiboti.

58

Moocaani Israelmihallivi

Jiinimomico Galluuh

(Números 20.14_21; 21.4_9)

Jaanobuunati Moocaaniditi siino iimaafiivuumo: Muhuuchuvucuuhi sicaihigodi igomoro mihicahicanoti, bu sano manaacoro mamachuhicanoti icano, noomoro.

118

Jaanoti Moocaani isifiiratuuboro diitohallivi
 jiiinimomico galluui. Jaamo diitoco edefucuuneri sihidi
 guijeveciniumo. Jaamo gaajaumo diitoro Moocaaniditi
 ihiimaafiivuunoma iicaubo Moocaani diitojaa jiiinimomico
 agalluunoco. Jaamoro Moisésque nuumo: Moocaanima
 mohallivi dihiimaa m#haiti jiiinimomico sihigovi iminiyu-

qui, noomoro. Jaanegui Moisés
 Moocaanima iimaauhi.

Jaaneguiiha Moocaani
 Moisésque nuuhi: Jigaiño
 jiiinimoti deetavo. Jaaboro
 imeinijequevi ificuuboro
 caamovi dullehacu. Jaaboco
 emecimo imiyaavogomo

buheeki, nooboro. Jaanegui tolli Moisés omoonübo caamovi julleehacuuhi. Jaaboco imiyaavogomoro emeecimo buheehicauhi.⁸⁵

59

Balaam Onoobo⁸⁶

(Números 22_25; 31)

Jaanobuunati israelmi ufuumo fiitüvucuuhi Canaán jiinjieti. Jaamoco Moab cuumimínaa aatyimeumoro ñihicuguumo. Jaanoma iicaubo Moab cuumi aivojübo apichumínaafi Balaam onooboco cuhuvauhi israelmico ifajjaqui. Jaaneguiiha footüboro nuuhi: Jifucuhiica mefeetihi, civohogo mefeeki, nooboro.

Jaaboco tufucu Moocaani nuuhi: Feedino, bu fajjadino tayotoco, nooboro.

Jaaneguiiha fuujitüruuboco Moab aivojübo Balac onoobo agalluumo ejenaauhicauneguiiha fuubo. Jaabo ijeejüri ufuubo jühairi icaubo imega Moocaani itoomomínaafico agalluubo diiboco cabaacuuhi. Jaaruuboco Balaam atyimeutihi. Jaanoti ijeeji aatyimeuboro diiboti sihigovi jühaiti ibaavuui. Jaanoma iicaubo Balaam ijeejico aamiuhi jühaijaagovi siino ihuumiqui. Jaanaaca Moocaani toomomínaafi ihimegavi siino ufuuboro ijühai ihijjeumañovi siino julleeveteuhi. Jaaruuboco Balaam atyimehicautihi. Jaanoti ijeeji aatyimeuboro samañoviro

^{85.} Jn.3.14, ^{86.} 2Pe.2.15_16;Jud.11

ujulleveuboro Balaam t̄haico ifagaji sefavi sefano
j̄matajeruui. Jaanoma iicaabo Balaam iburroco aamiuhi.
Jaanaaca bu siino ihimegavi Moocaani toomominaafi
ufuuboro aivo j̄h̄hai ihijemañovi diiboco cabaacutuubo.
Jaaboco ijeeji aatyimeuboro fucutuibo jilliro baavi
diiboma s̄huuvucuubo. Jaanoma iicaubo Balaam
is̄fiiratuuboro ijeejico aamiuhi.

Jaanoma iicaubo Moocaani ijeejico iimaasuui. Jaabo
ijeeji nuuhi: ¿Coll̄hi uco daam̄hicahi? ¿Nacu, uujoho
dijeeji iicaaberi fajivaro id̄iḡuehicaabo icat̄hi? nooboro.

Jaaneguiiha Balaam nuuhi: J̄h̄hi, jaaruubo jisumi coll̄hi
imino d̄iḡot̄hi, nooboro
iimusuuhi.

Jaasumiro Moocaani
nooj̄ri Balaam
itoomominaafico atyimeuhi.
Jaabo Moocaani toomominaafi
Balaamco ībauhi: Ijoho
imit̄no diimaaqui efeneguiiha
uujoho dih̄imega j̄h̄haico
cabaacuhicahi. Jaaruuboco
ījoho uco daatyimehicat̄hi.
Jaanot̄i dijeeji uco
aatyimeebere iḡuehicat̄hi.
Jaaboco ¿Coll̄hi daam̄hicahi

imino mooniruuboco? Diibo ichaahatiruva ico uujoho gaicaaujirahi. Jaaboro diiboco uujoho galluujirahi, nooboro.

Jaaneguiha Balaam diiboco nuuhi: Uumicujitaca fuucujitahi, nooboro.

Jaarunaaca Moocaani toomominaafi nuuhi: Difoo. Jaaruubo Moocaani onoobadiro, diimaaji, nooboro. Jaabo ufuubo ihifutuuboco Balac satyuuhi ifabaa niyequevi. Toobaa niyequeti israelmico aatyimeuboro diitoco ifaijaqui.

Jaarunaaca Balaam nuuhi: Uco cuuhuvahi diitoco faijaqui. Chahano faijajitahi. Moocaani uco faguehi tuucuumico faijajitahi tuucuumi imino iicajicuumi, nooboro.

Jaanoma iicaubo ihaivojibo sihidi sifiiratuubo. Jaaboro siino nuubo: Diitoco faija. Jaadi diitoma omoonicasiboro jinooti diitoco gaasuqui, nooboro. Jaarunaaca Balaam imugutihhi. Chahano faijajitahi, nooboro. Jaarunaaca bu ihaivojibo jeenauuhi, chahano faija ico guirajaaduji, nooboro. Jaarunaa Balaam nuuhi: Eti Moocaani onoobadi icajino, nooboro. Jaanegui Moocaani Balaamco nuuhi: Diiboco jilli dinoo: Israelmico imitino afaijamoco bu uujoho imitino mooniji. Jaanoti bu imino omoonimoco uujoho imino mooniji, nooboro. Jaaneguiha Balaam Moocaani unuubadi diiboco nuuhi.

Jaanobuunati ajabajeeveubo Balaam Moab cuumiminaaco nuuhi: Israelmico miguiinonijihachijji, jibaimoti meheetavo. Jaabaimovi gaigoomi israelmi gaifimico mabañisumo diitoma micigamoro faguifaño mihigomoro diitoco mataajeva. Jaamoro ijinitanehejeque diitoco mejeecivusu. Jaadi Moocaani diitojaago isifiratooboro diitoco aamusucujitihhi, nooboro. Jaamo tolli israelmico omoonimoro Moocaaniti diitoco mitasuuhi. Jaanoti Moocaani sihidi Moab jiiijeminaajaago isifiratuuboro israelmico tajibauhi Moab jiiijeminaaco iminaanimoro ifinisiqui, diitoco imitasuunoalliti.

Jaanegui israelmi diitoco iminaanimoro diitoco finisuuji, bu Balaamco guijenimoro icano Moocaani onoojiri.

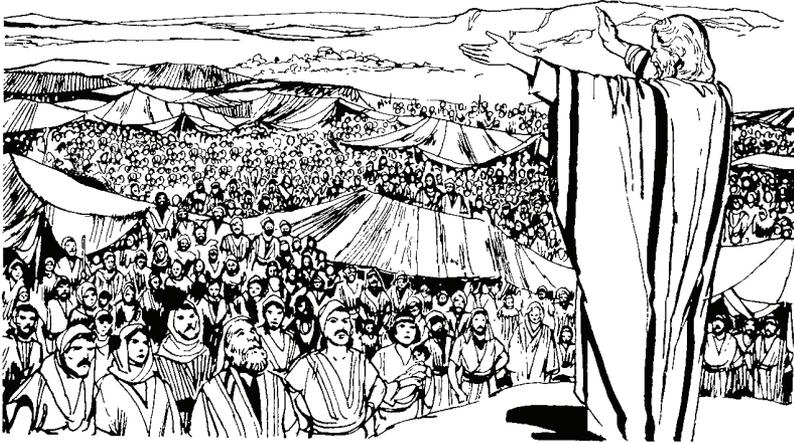
60

Moisés Siino Israelmico Uhuuvuuno

(Números 26)

Iticoni Moisés miyaminaaco uuvuunobuunati miimisiici ticovovi ficabano afatyunobuunati siino diitoco uuvuubo. Jaamoti saafi ticovoviro ificabano iicamoco uuvuutihbo. Tolliro gaigomi oovorautihhi, bu Leví cuumioto oovorautihhi. Jaamo sano jusimocoro uhuuvuuno seiscientos mil, sietecientos treintadimo iinuuhhi. Jaanoti iticoni uhuuvuuno paryi famooro gujivecinicuuhhi. Jaamoti

idimoro atyuuvuuhi Moisés, Caleb, Josué idinoro.
Jaanoti jiinijeque agaajajeusumi Josué Caleb icamisi imino
ijibugumaño guijeveutimisi.

61

Moisés Israelmico Afajiniuno

(Deuteronomio 1)

Jaabo Moisés gaajacuhi Moocaani Canaán jiinijeve
diftotiboro guijeveji diiboco unuunoco. Jaaneguiha
guijeveutiboro iyotoco fajiniubo. Paryi Moocaani
atajibanoco imino momoonihica Sinaibaavi mihai
atajibaunoco. Jaanoco bu mijibeguehicaji amihai
seemeque, amihai iyaachimihai icano. Jilli menehicaji
jihovo caanimico, jinitanehejeque mejeecivejithi, noo-

moro. Amihairyo meheetavonehejeque mejeecivejitihi, tolliro fucuo nihiba, cuujeo nihiba, meeciri icamoco mejeecivejitihi. Jaanoti tonehejeque mejeecivohachijji amihhaico toonohalliti idasuno mooniji. Jilli amihhaico onoonococahi muguubu: Jehová Moocaani Saafiuro. Jaaboco magaiji amihhai sefama, amihhai esamaajema icano. Jaabo tajhibaco macaatinimoro amihhai imecuvu misiyaacuhica, bu amihhai usehallivi misiiyacuhica, bu amihhai guhugati icahacijevi mificuhica.

Canaan jinijevi mihifotodi tojiinijeminaaco paryi mifinisu saafiba mahatyucarujitihi, diito gaigoomiti mataabavajitihi. Jaanoti diitoti mataabavahachijji jihovo caanimico amihhaico jeecivusujirumo aivo imitimo. Jaaneguiha diitoti Moocaani tojiinijeque udumiticiuboro amihhaico aacijiibo. Jaaruno amihhai aivo mihimihusene-guiha icatino, jilli amihhai eedetemihai Abraham, Isaac, Jacob icamoco saijitiro diyaachimi aciji unuucumaño. Jaabo mihhaico sihidi amusuhicaabo, bu teemehicaabo, imino moonihicaabo icano. Jaabo, mee, imeguehi, diibo onoobadi mihicanoco.

Jaanoti bu Moocaani iimaminaafi aivo miyaabo iicanoco magajaji: Moocaani onoobadi omooniboco. Jaanoti Moocaani onoobadi omoonitibo miyaabo icatibo. Jaaboco miguijeniji. Apichuminaaco muguubunicidino. Ufucu Moocaani amihhaijaago galluuji

miyajjibogominaafico. Jaaboco naa muguubuniciji, nooboro.

Jaadi bu nuubo: Saafiuro sifihallivi ijibogonoco mimiyaaveguejitihi. Jaanoti miimisiici ijifeenedi jari momoonihicaji.

Jaanoti bu jooimi asimiti iyyino iseeme icanocoro mihicihicaji. Jaanoti caanimihaico mihicihicajitihi.

Jaanoti bu gaigo iimitigoco mejeevesujisumi, jeevesuhaameque acaatiniboro diigoco toohaameque aaciboro ijeevesuhicaqui.

Jaanoti saatoho imitino omoonimoco aatyimesumi aivojito aamihicaji miimisiici ticovoviro aivo sihimiti omooniruuboco janaanici mafatyusujitihi, toonodinoro mahaamiji.

Jaanoti sita faguifañodi mafatyomo tofaguifaño iicanoti mihicihachijji midinoro megueenejidinoro mihici, toono naniva icatino. Jaanoti janaanici mihicimoro masatyono toono naniva.

Jaanoti amihai basutaco niivigairi mihicisumi ijico misiiyacujitihi machujiibo ududicamaabadi iicano.

Jaanoti saatoho mogai seemevatinaacaro iguijevehachijji inahabo ifibaijigoco iciji. Jaamisi iticoni eseemevasee iguijeevebe inahabo buuna icaji, iguijeevebe busumijeque igaayiciqui, nooboro.

62

Moisés Igujevene

(Números 27.12_23; Deuteronomio 31__34)

Jaanobuunati Moisés nuuhi: Uujoho amiyaaburucu ciento veintedino ficabava icacuuhi. Uujoho guijevecuují.

Jaanobuunati uco boobavajiibo Josué. Jaabo amihaico satyeji Canaán jiinijejaago. Jaanojeevari mihiguijiruno, nooboro. Jaaboro caatiniubo Moocaani tajiibaco gaajacihaamefaño. Jaahaameque aciubo Leví iyaachimhaico. Jihaameque mificu. Jaamoro mihiimaa-suhica famooro iguubuhicaqui, nooboro.

Jaadi Moocaani Moisésque nuuhi: Josuéque coova, bu paryi miyaminaama, nooboro. Jaanegui Moisés ocoovau-boro Josuéhallivi ihuseque ficuuhi

famooro miyaminaa
 iifiniciumaaca. Moisésbuuna
 aivojiboti iicaqui. Jaabo Josué
 diito aivojibo iicacuudi.

Moisés fuuhi Nebo
 onoobaaihallivi toobaainijequeti
 Canaán jiinijeque imeeciqui.
 Jaabo togajinijequeti tojiinijeque
 emeeciuboro chuumuubo.

Moisésque Boobavajiibo Josué.

63

Josué Fatyehi Jordán Teehico

(Josué 1__5)

Moisés iguijeveunobuunati Josuéque Moocaani nuuhi:
Gañiivoobo jiji Jordán teeheco fatyo Canaán jiniñejaago.
Jaaboro tuucuumije miyaminaama damocasito, ico uujoho
amusuji, nooboro.

Jaadi Josué Sijin onoomañoti galluui miimisiico
tojiñejeque magajato, nooboro. Jaamisi ufuumisi
ñifutuui Jericó cuumivi. Jaamañovi cigaumisi
ajevaminaago Rahab onogo iijafaño.⁸⁷ Jaamisico tuucuu-
mio aivojñibo gaajaciui. Jaaboro galluubo
ihamocasiminaaco diitico igaayiciqui. Jaarunofaño
Rahab onogo diitico caamo iijahallivi fataniui Lino
ñihunoco ñimoro ificuhicauno guino. Jaagoro diitico
nuugo: Chahacuumisi foone gaajaciratino ihiinomisiro
fuucuumisi idojicuti mubucasi, noogoro.

Jaaneguiiha ihamocasiminaa idojicuti bucasiui.

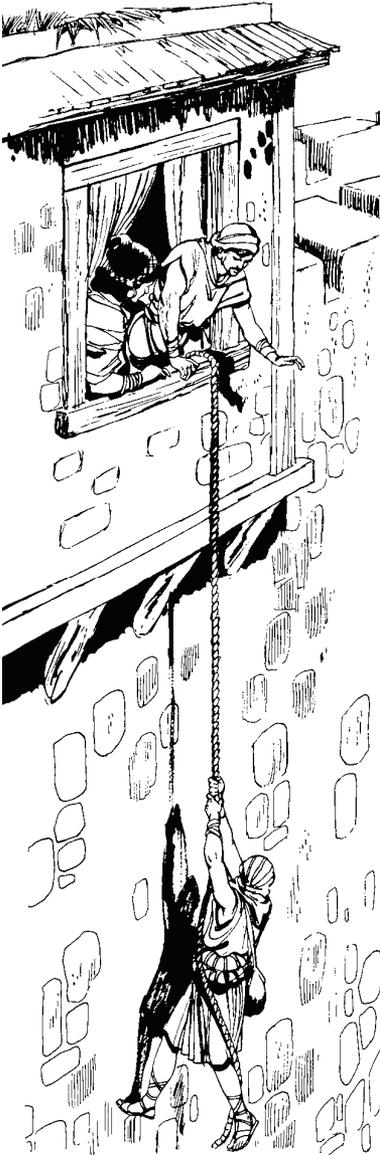
Jaanobuuna diitico nuugo: Uujoho gaajahi Moocaani
amñihaico jino jiniñejeque aacjinoco. Jaanegui jicuumico
mininaandi ucocahi mñidaasugo paryi tayotodimoma,
noogoro.

Jaaneguiiha diitico: Jii, nuuhi.

Jaadi gaibairi diitico caamoti ventanari niitusuhi

⁸⁷. He.11.31;Stg.2.25

jahisivi tuucuumi allivi. Jaagoro nuugo: Joobaaíjeaago

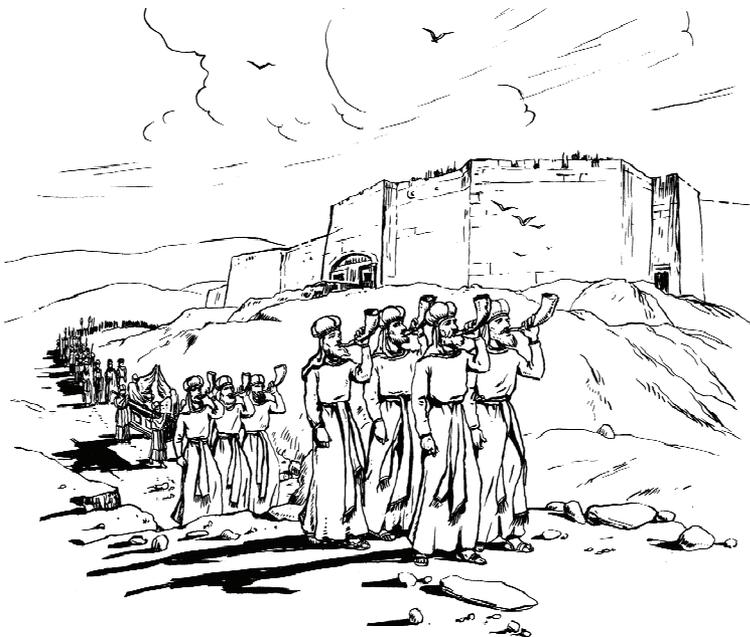
mofoo. Jaamisiro tahi mafataniivo mifucuci safucu idiino ticovovi. Jaadi jarihica mofoo, noogoro.

Jaadi diigoco nuumisi minaa iicadi diguuhugati gaibai itifaiyico ficu, tooyiti magaajaqui diijaco, noomisiro. Jaamisi ihifutuudi Josuéque jibugutumisi: Canaán jinijeminaa mihaico aivo sihidi iguihi. Jaanoti tuucuumiti saafigo gaigo misico faatanihi. Jaagoro misico noogo: Jiicumico miminaanisumi uco mihidaasugo paryi tayotoma, noogoro. Jaago iija guhugati gaibai ifaiyico ficuujigo toonoti magaajaqui.

Jaadi Josué israelmima ufuumo Jordán onoohi jinivi ifutuuhi. Jaanaaca

sacerdotemi Moocaani iiji jhbogoba, arca del pacto
onoobaco, iibimoro asatyuumo toohifaño niitutuunaacaro
toohi Jordán onoohi quitafutuuhi, sanoticovoro jhhaibadi.
Jaano faanaagovaacidi guuisigajibadi nifaihu mooniciniuno
feenedi israelmi fatyuuhi fihigañeri. Jaamo
iimivocafutuudi jari sacerdotemi toobama idojicuti fat-
yuuhi. Jaadi iteehi siino dojicuviro vityivuuhi.

Jaasumi fiiticuuno Pascua jhbaimo, iicaujino. Jaanaa
diito Canaán jiinjeri iicacuudi tojiinjije miyaminaa
faguinotiro hchimoro maahunoti eheetavomoro machuhi-
cauhi. Jaasumi Moocaani manaaco diitedi gallucuutih
Canaán jiinjjevi iicacuumaño.

64**Israelmi Jericó Cuumico Iminaanino**

(Josué 6)

Jahi tojiiniŋjeo cuumi Jericó onoo cuumi, cuhufono allidi nicuciniuhi guisiri caamovono, cuucadi bu miijoho faño jaavejirahi. Jaacuumi guhuganoco cuhufono ofobociumoro icaumo. Jaanegui Moocaani Josuéque nuuhi: Paryi amocasiminaaco digaiyiciji. Jaamoro tuucuumico safucu safooro miviuehicaji. Jaamoco sacerdotemi sŋgueji iimaajibogobaco iibimoro asatyomo bu jaamo imegavi feejimo saatoho sacerdotemi sahuse juugahuseti miimisiici idimo miriicunoco guisimoro efeejimo. Jilli momooniji sahuse juugahuseti safucu idino ticovovi. Jaadi jarihiica sifucuti ivi tuucuumico miiviiuji safucu juugahuseti mifoooci idino. Jaadi sacerdotemi miriicunoco sanohallivi guisijimo sefano. Jaanoco muguubumoro sefano paryi famooro masahagueji. Jaaneri tuucuumihallidi iicamecu baavi callajaaveji.⁸⁸ Jaadi faño mofoomoro tuucuumi miyaminaaco paryi atyucarutino mifinisuji. Jaanoti idigocoro ajevaminaago Rahabco mataajasuji paryi iyotoma.⁸⁹ Jaanoti amihai tuucuumiti jinejebaco mihicijitihidi idinoro oro nihibami icanoro icicafeteji JEHOVÁ nihibamifaño ificucafetequi, nooboro. Jaanoco Josué miyaminaaco jibuguuhi, jilli momooniji,

^{88.} He.11.30, ^{89.} He.11.31

nooboro.

Jaadi miyaminaa mooniui Moocaani unuubadi.
Jaaneri tuucuumi mecu callajaavuuhi. Jaaneri ufuumoro
paryi Jericó cuumi miyaminaaco gaisiraiciuhi.

65

Israelmi Hai Onoocuumima Aamocasino

(Josué 7__8)

Jaanaaca saafi Acán onoobo Moocaani unuunoco
guubutiibo. Nihibami, oro, imichehu gaachehu icanoco
iciuhi. Jaanoco isivauboro injegaguiino jiiinjefaño
faataniuhi mihihiñooba gaajacitinaaca.

Jaanobuunati siino israelmi fuuhi Hai onoocuumijaago.
Tuucuumico iminaanitomo. Jaacuumi imidiuneguiiha
famocoro ihamocasiminaaco galluutimo. Jaamoco
sahigotiro gaasuumo Hai cuumioto. Jaaneguiiha Josué
Moocaanima ihiimaubo nuuhi: ¿Milliti mihaico
guiinonimo? nooboro.

Jaaneguiiha Moocaani nuuhi: Imooniqui uujoho
eneehininoco guubutimo saatoho nanivahinihi Jericó
cuumico miminaanihinisumi. Jaamaño amihaiico
guiinonimo, nooboro.

Jaanegui Josué mijoho fine onoomaño iguiinuubo
Acán onobovi ifutuuhi. Jaaboro diiboco dilluubo:
¿Jinejeque dicitih? nooboro. Jaaneguiiha jibuguubo

hiciunoco. Jaanoma iicamo diiboco asatyuumoro cuumijinivi guisiri aamumoro diiboco jigasuumo paryi inehejema.

Jaadi Moocaani nuuhi: Jari jisumi Hai cuumico miguiinoniji. Jaamo jilli momooniji. Mihaici amocasiminaaco mijiminiji. Jaamoti sahaico imegavi magalluuji. Jaanoti sahai jihaiti casicuji. Jaamo imegavi ofoomo amocasitomo iguiinonimo iicanicibadi gaajimo dojicuviro. Jaamoco ubucasimoco jihaiti acasicimo diitoco mooniji, nooboro. Omoonumoro diitoco guiihanumo. Jaasumi jari Moocaani diitoco nuuhi: Jisumi jari ibusumijeque amihai mihici, nooboro.

66

Gabaón Cuumi Israelmico Abañuno

(Josué 9)

Israelmi jilli gaifefeje cuuminoco moonumoro ufuunoti diitoco ihicuguumoro Gabaón cuumiminaa saatohoco galluuhi diitojaago. Jaamo saauhi eedeeneheje nucucuunofaño ijicamaaiumoro bu imaahunu edeeneheje totoocinicuunoma. Jaamoro Josuéque noovaumo. Aivo tehesino jiinjjeti dijijovoto dijaa masaahi meeci jino muduviricuno totoocinicuui. Jaamo masaahi amihaima imino mihiimaacasiqui minaanicasitimo mihicaqui, noomoro, diitoco bañvaumo diitoco iiguumaño.

Jaaneguiiha israelmi: Tehesinooto onoomaño: Jii, nuuhi.

Jaadi ifiitinotiro asaumoro diitoco abañivaunoco agaaciunoro diitojaago sifiratuumo. Jaarunaa imino mihicacasiji, noomoro, diitoco Moocaanifañodi magaiicaaujitíhi, unuucuuneguiiha jilliro iciumo diitedi inifaihunoco, bu unuucuunoma iicaumo diitoco milli moonicuutíhi. Jilliro diitoco cuujoho nifaihuno icano cañimínaati ficuumo.

67

Israelmi Saacuumijeque Imínaanino

(Josué 10__12)

Jaanoco Gabaón cuumi tolli omooníunoco Jerusalén cuumi aivojibo agaajauboro sihidí iguiuhi. Jaaboro cuuhuvauboro miicumici miicumici icamo aivojitoco paryi ihamocasimínaama. Jaamo sahi iigaivuumoro, gabaomi, israelmi icamoma amocasituumo. Jaarumoco israelmi sahígotiro guinoníuhi. Jaamoco finisuutímaacaro ihijicuuneguiiha Josué Moocaanico dilluuhi: Nihíbacó samañoviro dullehacu, nooboro. Jaanegui Moocaani nihíbacó samañoviro jullehacuuhi. Jaano goovano iijuti israelmi imínaaco ifinisuutinohachuta.

Jaanoco Hazor cuumi aivojibo guubuuhi. Jaaboro sihidí sijiinjene cuumino aivojitoco ijaagovi igaiyíciubo

sihidi ihamocasiminaama sihidi jeejimi bu sihidi ijeejimi meenenema icano. Jaamoro fuumo israelmico iminaanituumo. Jaamoco israelmi guinoniuhi. Jaamoro ijeejimico itihaiño nejefaicoohaiñoco quitiumo. Jaamoro ijeejimi meeneneque jigasuumo icano. Jaadi bu siicuumijeque finisuumo.

68

Josué Israelmico Jiinijeque Ihifuno

(Josué 13__22)

Jaasumi Josué amiyaaburucuu. Jaaneguiha Moocaani diiboco nuuhi: Faajiinjerehiica Canaán jiinijeque mudumiticitihica. Jaarunaaca dihfucu miyaminaaco jiinijeque icacuujimañejeque, nooboro.

Jaaneguiha Josué jiinijeque miyaminaama ifuui. Jaanoti Caleb onoobo dilluui Hebron cuumi jiinijeque dumiticitirujeque. Jaacuumi icauhi ifagajhalliri. Jaaboro nuubo: Uuro tayotoma feeji toojiinijeque mudumiticiqui, nooboro.

Jaaneguiha Josué Caleb onooboco: Jii, nuuhi.

69

Josué Iquillahutoco Niinono Ijiiibuguuno

(Josué 23__24)

Jaadi Josué quillahutoco igaiyiciuhi. Jaaboro nuubo: Amiihairyo magajahi Moocaani mihaico aamusunoco toojiinijeque mudumiticiqui. Jaaneguiha diibo Moisésfeenedi atajiiibaunoco imino momooni. Jaamo Canaán jiiinjefaño mihicahi. Ivi jaarumo tojiinije miyaminaama manahobovajitih, bu diitoti mataabavajitih, diito ejeecivehicano ijinitaco mejeecivejitih icano, nooboro.

Jaadi guijeveubo. Jaaboco ciimo iyaachimihai iicajino jiiinjevi. Jaabadiro mooniimo Josué bacinoco Egipto jiiinjetei asatyuunoco ciimo iyaachimihai iicajino jiiinjevi.⁹⁰

70

Israelmi Moocaani Atajiiibaubadi Icautih.

(Jueces 1.1__3.6)

Jaadi israelmiti ijusibacaje ifiniciuudi iseeme, ifiivuumo Moocaani atajiiibaubadi mooniciutih. Jilliro nahabovacuumo Canaán jiiinije miyaminaama. Jaamoro ticovaumo diitoti ataabavamo, bu diitobadiro ijinitaco ejeecivomo.

⁹⁰. Hch.7.16

Jaanoi Moocaani diitoco jeevesuui. Jaamaño diitoco iminaa guinonícuuhi. Jaanegui Moocaanico eesafutuumororo dilluumo diitoco ihamusuqui. Jaaneguiiha Moocaani diitojaago galluui imityaaboco juez onoobo aivojiboco diitoco ihamusuqui. Jaabo diitoco ootomonohachuta imino icahicaumo. Jaabo iguijevенеbuuna siino imitino icahicaumo. Jaasumihiica israelmi cuumi ihaivojiboma chahaumo.

71

Jueces Icaudihivi

(Jueces 3.7_5.31)

Safoono Mesopotamia jinijeminaa israelmico guinoníuui jihovo caanimico ejeecivehicaumaño. Jaamo diitoco idasuno mooníuui, sahuse juugahuseti mificabaaci saficaba icano ticovovi. Jaaneguiiha siino israelmi eesafutuumororo Moocaanico dilluui diitoco ihamusuqui.

Jaaneguiha Otoniel onooboco Moocaani iciuhi Caleb booboco diitohallivi juez onoono aivojiboti iicaqui. Jaabo diitohallivi tajibauhi miimisiici ticovovi ficabano. Jaadi guijeveubo.

Jaanobuunati israelmi Moocaani atajibaubadi moonihicautihi. Jaamaño Moab aivojibo diitoco guiinonihu. Jaabo diitoco idaasuno moonihu fahuseeci satihai siino mificabaaci saficaba idino ticovovi. Jaaneguiha israelmi idaasuvuumoro Moocanico siino dilluui diitoco ihamusuqui. Jaaneguiha Aod onooboco Moocaani diitohallivi ficuui. Jaabo Aod inanihuseriro dudicamaaihicaubo. Jaabo busumijema fuuhi Moab cuumi aivojibojago. Diiboco acitooboadi. Jaabo imeeyuhuco igaachehufañodi toovono imiyanaagonovi ijhiacuuboro fuuhi. Jaabo ihifutuudi nuubo aivojibo toomominaaco: Uuro ijeevadi Aivojiboma iimaaqui saahi, nooboro.

Jaaneguiha diiboco inaninaagonoco llullucuurumo. Jaarunaaca imeeyuhu imiyanaagonovi iicaumaño aatyimeutimo. Jaadi Aod fañoomecui aivojibo iicauhigo ufuuboro diiboco cafatyiciuhi. Jaabo iguijenuboro iguhugaco kuhufono ihallivi afaabacuuboro fuucuubo. Jaanobuuna itoomominaa diiboco idilluunoco iguimoro meecitehicauthi. Jilli Aod israelmico taajasuui Moabdi.

Jaabo Aod iguijeveunobuunati israelmi Moocaani atajibaubadi moonihicautihi. Jaamaño diitoco sijiinijeo

aivoj#bo Sisara onoobo guinoni#uhi. Jaabo israelmico
idaasuno mooni#uhi saafi ticovovi ficabano. Jaanoma
iicamo israelmi Moocanico dilluuhi diitoco ihamusuqui.
Jaasumi gaigo D#bora onoogo juezti icauhi israelmihallivi.
Jaagoco Moocaani nuuhi: Barac onooboco taj#ba
amocasim#naati ihici#qui, nooboro.

Jaaneguiiha diigo Barac onooboco taj#bauhi
aamocasim#naati ihici#qui, sisaram#naama ihamocasitequi.
Jaanegui Barac diigoco nuuhi: #joho ofoohachii#i feeji.
Jaanoti ofootihachii#i feejit#i, nooboro.

Jaaneguiiha D#bora nuuhi: Jii, feeji. Jaabo #joho

idiguimaño Moocaani Sisaraco gaigo usefañodi guinoniji. Jaamaño Sisaraco gaigo gaicauhi noocinijino dimemeri icajitino, noogoro.

Jaamo ufuumo diitoco guinoniuhi. Jaarunaaca Sisara atajauboro gauhi. Jaabo agaaubo ifutuuhi ceneominaafi nijegafaño. Jaarunonaaca diibo chahauhi mogairyo icauhi. Jaago diiboco nuuhi: Uujoho ico amusuji tañijegafaño afatanigoro, noogoro.

Jaaneguiha Sisara diigo nijegafaño ijicafutuuboro goova cigacuubo aivo iniivovatuumaño. Jaabo cigauboco imeico icugoro tohiri diiboco iinigaiti aamiugo. Jaaneri guijeveubo.

Jaanobuunati israelmi miimisiici ticovovi ficabano icaumo sajeebiihaño.

72

Gedeón Onoobo Israelmico Madiá Jiinijeminaati Ataajasuuno

(Jueces 6.1_8.29)

Jaadi Débora onoogo iguijeveunobuunati israelmi Moocaani unuubadi moonihicautihi. Jaamaño Madiá jiinijeminaa diitoco guinoniuhi. Jaamoro israelmi faguinoco paryi dumiticiumo. Jaanoma iicamo Moocanico dilluui diitoco ihamusuqui. Jaaneguiha Moocaani itoomominaafico galluui Gedeón onoobojaago

140

madiámíma ihamocasitequi. Jaanegui Gedeón igaiyíciuhi amocasimínaaco ajashutímo.

Jaarunaa Moocaani Gedeónco nuuhi: Aivo ajashutímo dihamocasimínaa.

Jaaneguiiha Gedeón ahamocasico iguidímoco sanoodímoco dojícuvíro galluubo ijanojaago. Jaarunofaño Moocaani: Aivo ajashutímehiica dihamocasimínaa. Jaanegui teehijaago satyoobo diitoco toohi nífaihutí diisu. Jaamotí saatoho ajavuuvomoro jícu icabadi ahadumoco dojícuvíro ijanojaago gallu. Jaanotí ihuseri inífailhuco íicímoro ahadumoco amocasiví satyeji, nooboro. Jaanegui Gedeón ihamocasimínaaco tollí mooníuhi. Jaamotí ajavuuvomoro ahadudímoco dojícuvíro ijanojaago galluubo. Jaanotí ihuseri íicímoro ahadudímoco amocasiví satyuubo.

Jaamou trescientodimoro tolli ahaduumo. Jaamoco Moocaani nuuhi: Miriicunoco iticovovi isatyequi, bu,iciñunofaño ciijigaiñoco inifutusunoma feejimo icano, nooboro.

Jaanoma ufuumo fucufeenevi ñifutuumo Madiá amocasiminaa ahallivi. Jaamoro ihallidi mecuvutuumo lliivi. Jaadi sano sasumiro ihiciñunoco agasucuumoro toono icugahuneri achiciniumo. Jaamoro sano famooro imiriicunoco guisiumo.

Jaamoro sefano sahaguumo: Moocaani aamigari Gedeón aamigari icano, noomoro. Jaaneri Madiá amocasiminaa ijeebiino imitauneri sanomiro omoonicasiumoro amocasiumo, sanoomiro finisucasiuhi.

Jaanobuunati israelmi Gedeónco ihaivojiboti ficuurahi. Jaarunaa Gedeón nuuhi: Chahano Moocaanero mohallivi aivojiboti icahi, nooboro.

73

Aivojitobadi Iicamo Juezmi Atajibauno

(Jueces 8.30_12.15)

Jaadi Gedeón onoobo iguijeveunobuunati illi Abimele onoobo iinoro imuguuhi diito aivojiboti iicanoco. Jaaruubo imino icautihi. Jaamaño Moocaani noojiri iyotocoro iminaaniusumi gaigo caamoti guisibaco iinigaithalli agaññuneri chuumuubo.

142

Jaanobuuna boobaniumo Tola onooboco. Jaabo iguijeveunobuunati, Jair onooboco, boobaniumo. Jaabo iguijeveunobuunati filisteomi, amónitami icamo israelmico iguiinonimoro diitoco idaasuno moonihi. Tolli diitoco Moocaani moonisuhicauhi jihovo caanimico ejeecivehicaumaño. Jaaneguiiha Moocaanico dilluumo diitoco ihamusuqui. Jaarunaa Moocaani diitoco nuuhi: Mejeecivehicamoco amihai caanimico midillu amihaiico diitoti itaajasuqui, nooboro. Jaaneri idasuvuumoro diitoco jeecevucutimo. Jaadi jari Moocaani diitoco amusuuhi Jefte onoobofoenedi.

Jaadi Jefte onoobo buunati Izaba onooboco boobaniumo. Jaabo buunati Elón onooboco boobaniumo. Jaabo buunati Abdón onooboco boobaniumo.

74

Sansón Israelmico Taajasuuhi Filisteomiti

(Jueces 13_16)

Abdón onoobo iguijeveunobuunati israelmi Moocaani siino jeevesuuhi. Jaanoma iicaabo Moocaani diitoco amusucutíhi. Jaamaño iminaa filisteomi diitoco iguiinonimoro idaasuno moonihicauhi.

Jaanoma iicaabo Moocaani itoomominaafico galluuhi israelmigo achiiba iicaugojaago. Jaabo Moocaani toomominaafi diigovi ajafeveuboro diigoco nuuhi: Hijo

achiba idiicahicago, jisumi gaifiico seemevaji Moocaani iimogobadi. Jaanegui jisumi aivofaihuco dadujit̃hi bu ĩdicunoco machujit̃hi icano. Jaabo aigaminaafij̃i Moocaa-niguiiharo iicajiibo. Jaabo niigai quit̃rajit̃hi. Jaabo filisteomico minaaniji, nooboro.

Jaanoco aijico j̃ibuguugo. Jaaneguiiha Moocanico dilluubo siino itoominaafico igalluquui diiboco imino ij̃ibeguequi. Jaaneguiiha Moocaani itoominaafico siino galluui diit̃sijaago. Jaago seemevauhi gaifiico. Jaaboco momoñum̃isi Sansón onooboti.

Jaabo Moocaani nooj̃iri sihidi sefaubo. Jaabo safoono baj̃o j̃icuma amocasiubo jilli bot̃huseri. Jaaboco agall̃cuuboro gavaracuubo. Jaarunoco caanim̃isico j̃ibuguut̃iibo. Jaabo filisteom̃ima amocasiiboro icahicaubo

fahijjivaro. Jaanoma iicamo filisteomi diiboco imitino mooniuhi.

Jaanoma iicaubo jicumico zorrani onoomoco trescientodino hiciuboro diitoco sisiubo miimisiici sahaje sifi iibuhuma sifi iibuhuma icano. Jaaboro diitoco ciijigairi inifutusuuboro filisteomi faguinofañodi jiiinusuu-bo. Jaaneri paryi ibasutaano jigauhi. Jaanegui filisteomi: Milli fine miguijenitaabo, noomoro esamaahicauhi. Jaadi esafutuumo Sansón imeguehicaugoco Dalila onogo. Jaamoro diigoco nuumo: Enee diiboco dillu; ¿Milliti aivo sihidi sefahicaabo? Jaanoco mihaico dibogo. Ico majaaduji moticovoocivi sihidi nihibamico, noomoro. Jaanegui diigo dilluhicauhi Sansónco: ¿Milliti aivo ijoho sefahicahi? Uco miyaano agaijihachijji dibogo, noogoro.

Jaarunoco jibeguehicautiibo imino. Jaaruboco saicino dillu dillu icahicaugo. Jaano feenevi goovacuutitoti diigoco nuubo: Jihhi eti uujohe saijitiro Moocaniguiiharo iicaabo. Jaamaño taañigaifañodi safooba nitajegai fatyotihhi.

Jaanoti tameebaiguico quitiruva sefacujitirahi, nooboro.

Jaaneguiiha diiboco icigasuugoro imeebaiguico quituigo. Jaagoro filisteomico ihallivi ucuvaugoro diiboco aicusuugo: Diminaa dihalliri icacuuhi, noogoro.

Jaaneguiiha agañiivuuboro icahicabadí iminaaco mooniuruubo. Jaaruboco agaayiciumoro ihuseecico

jigañehiri sisiumo. Jaamoro diiboco ihaallinoco buuduumo. Jaamoro diiboco civojafaño ficuumo. Jaamoro diiboco viuunitahiicuvi ificumoro viuunisuhicauhi cuujehachuta fucuhachuta icano. Jaano feenevi imeebaigui jusicunaaca jibaimoco eetavuumo ihijinitaavo Dagón onoobo iijafaño. Jaajafaño sahi iigaivuumoro diiboco icijeumo tobaimofaño diiboco ibañamaaiqui. Jaadi diiboco abañamaaihicaudi diiboco suufeniumo. Jaaneguiiha Sansón saseeque gafi seemeneque nuuhi: Imahacivivi uco ficu tohacivivi jaguisici, nooboro. Jaaneguiiha diiboco tooja imahacivivi ficuubo. Jaadi Sansón Moocanico dilluuhi niinoono diiboco ihamusuqui. Jaaboro tooja imahacico sefano chimucaruubo. Jaaneri tooja diitohallivi ahacutuuneri paryi famooro finiuhi. Jaabo Sansón israelmico tuumuuhi fahuseeci fatihaici idiino ficabava ticovovi.

75

Rut Onoogo Jiibogo⁹¹

(Rut 1__4)

Jaamo jueces onoono aivojito atajibaudihivi ajeba icauhi. Jaanaa Elimelec onoobo Judá cuumiobou. Jaano toojiinjeri iicaunoma iicaabo Elimelec mogai Noemí onoogo, illimisi icamoma fuuhi Moab jiiinjivi. Jaamisi

⁹¹ Mt.1.5

illimisi momou Malon onoobo, Quelio onoobo icano. Jahi Elimelec guijeveuhi. Jaanobuuna illi Malon onoobo taabavauhi Moab jiinijeogo bagocaja Rut onoogoco. Jaanoti Quelio onoobo taabavauhi Orfa onoogoco. Jaamisi bu guijeveuhi. Jaanobuunati seeji Noemí idaasuno iicaunoma iicaugo dojiꞑꞑꞑ uumiugo ijinijeaago. Jaagoro iyaajabuunaatifeque nuugo: Amife yotoma mifitafoto. Jaanoti uujoho feeji tayotojaago israelmi cuumijaago, noogoro.

Jaaneguiha Orfa fuuhi iyotojaago. Jaanoti Rut Noemícu nuuhi: Uujoho fitafetejitihi, ima feeji. Ijoho idiicahigo icaji. Diyoto tayotoji, bu amihai caani taacaani-ji, noogoro. Jaanegui ibaabo diigoco millí nuucuutihi. Jaagoma Noemí ufuugo Belén cuumivi ifutuuhi. Jaamife ifutuuhi basuta ujusinoco icudihivi. Jaamo ibasutaco icimo aifusunehejeque idasumo idojicuti nanimoro foonicahi. Jaabadi Rut, Boos onoobo fagui, basutaco icimo aifusunehejeque diito dojiꞑꞑꞑ nanigoro feehicauhi. Jaabo Boos onoobo diigo tajeivyoobo iicaubo. Jaabo sihidi ibusumijema icauhi. Jaabo atyimeuhi diigo naniugoco. Jaaboro dilluubo idudicamaajeminaaco: ¿Mijoho ajaamo? nooboro.

Jaaneguiha nuumo: Noemí iyaaja buunaago, noomoro.

Jaaneguiha idudicamaajeminaaco nuubo: Mihicimo sihidi magavaracusu diiguedi, nooboro. Jaanegui diito

MUINANE AAMETI IHBOGONO

agavaracusunoco Rut ñcigoro guiraano satyuuhi. Jaanegui
ibaabo buunaago diigoco nuuhi: Tahigotiro nanitehica,
noogoro. Jaadi diigoco nuugo: Miñhai jeevamaajenici jilli:
Iyoobo iguijevnebuunati ifibaijigoco ifiitino nahabo
taabanicìhi. Jaabo diibo Boos tayoobo taabavatìibo.
Jaaneguiiha diibojaa difoo, ¿Naa, fine ico imegvejiruubo?
noogoro.

Jaaneguiiha Rut ufuugoco nuubo: Imogorahi ico
ñcinoco. Jaarunaa dibaabo yoobo aivo ifiitinoobo icahi,

nooboro. Jaanegui Boos diibojaago ufuuboro diiboco dillutuubo: ¿ Naa, difibaijigoco idicinoco diimeguehi, nooboro. Jaanegui; Chahano, icijitíhi, nooboro.

Jaanegui Boos nuuhi:

Uujohotaca iciji, nooboro.

Jaadi diigoco taabavaubo.

Jaaboma seemevaugo Obed

onooboco. Jaabo Noemí

icíuhi iyaachi iicaaboco.

Jaaboco miyaminaa iyaachi

nootimoro; illi, neehicauhi.

Jaabo ujusiudi seemevaubo Isai onooboco, David caani iicaujiiboco.

76

Samuel Ifiivuuno

(1 Samuel 1_3)

Jaasumi icaubo saafi Elcana onoobo. Jaabo taabavauhi miimifeecico. Saafigo momou Aná onoogo. Jaanoti saafigo seemevautigo Penina onoogou. Jaago Anáco dejecuhicauhi, Aná achiba iicauneguiiha. Jaaneri Aná idasuno icahicauhi. Jaabo Elcana onoobo feehicauhi faticabaaciviro Silovi iicaja Moocaani ijafaño Moocanico ejeeçivotoobo. Jaabo ijoomiti asatyomoco agaisiraiciuboro jeeçivuubohaca Aná tabernaculoja guhugaví ufuugoro

Moocanico dilluugo seemeneti diigoco ihaciqui.

Jaago Moocanico nuuhi: Uco gaifi seemeneque adaaciiboco uujoho iidiro ficuuji Nazareo onoociniibeji iicanohachuta iiguiiharo iicajiibo, noogoro.

Jaanegui Moocaani diigoco seemeneque aaciuseeque seemevaugo.

Jaaboco momoniugo Samuel onooboti. Jaaboco aigasuudi satyuugo Moocaani iijajaago. Jaagoro aacituugo sacerdotemi aivojibo Eli onooboco. Jaabo Samuel amusuhicauhi Eli Moocaani iijafaño ududicamaaiño. Jaagoro fuucuugo iijajaago. Faficabaaciviro asaago sivahicauhi gaachehu boochehuco illi Samueldi.

Jaanofeenevi Samuel sicafehi icacuuhi. Jaanaaca bu Eli amiyaaborucuu. Jaabo Samuel cigauboco Moocaani fucufeenevi dilluui. Jaaneguiiha Elicoro esiciniumaño ufuuboro diiboco nuuhi: ¿Naa, milli? ¿Jinejeque diimeguehi? nooboro.

Jaanegui Eli nuuhi: Icoduhu uujoho dillutíhi, nooboro.

Jaanegui Samuel ufuuboro cigatuubo. Jaaboco siino dilluubo. Jaaneguiiha siino ufuuboro Elico dillutuubo. Jaarunofaño Eli diiboco nuuhi: Icoduhu dillutíhi, nooboro.

Jaaneguiiha Samuel siino cigatuuboco siino bu dilluubo. Jaaneguiiha siino Elijaago fuubo idillutuubo. Jaaneguiiha Eli nuuhi: Moocaani fine ico dilluhicahi, siino ico idilluudi diimusu, nooboro.

Jaaneguiiha Samuel fuuhi. Jaaboco siino dilluubo.
 Jaaneguiiha Samuel imusuuhi: ¡Au! ¿Milli, diimaa
 guubunicihi? nooboro.

Jaaneguiiha Moocaani nuuhi: Eli seemenetisi imitino
 mooniuhi. Jaaneguiiha diitisico finisuji jilli Elico diibogo,
 nooboro.

Jaano sesevedí fucuro Eli Samuelque dilluuhi: ¿Milli
 Moocaani ico neehi? nooboro.

Jaaneguiiha Samuel jibuguuhi.

Jaaneguiiha Eli nuuhi: Ji, jaafa tolli moonibo.
 ¿Millibu moonijirahi? nooboro.

Jaabo Samuel Moocaani onoobadi icahicauhi. Jaanoti
 miyaminaa gaajauhi miyaano Moocaani iimaminaafi
 iicaunoco.

77

Filisteomi Israelmico Iguinoniuno

(1 Samuel 4_7)

Jaadi siino filisteomi israelmima aamocasiumo diitoco
 guinoniuhi. Jaanoma iicamo israelmi Moocaani ijafañoti
 icijeumo Moocaani ihiimaauno jibogobaco arca del pacto
 onoobaco moofeenevi Moocaani toobafeenedi agaseebere
 mihaico ihamusuqui. Jaadi filisteomico miguinioniji,
 noomoro. Jaarumoco siino aamocasiuhigo filisteomi
 diitoco guinoniuhi. Jaamo israelmiti gaisiraicihu treinta

mildimoco. Tolliro bu guijeniumo Eli achimisico bu jaamoro Moocaani ihiimaano jhbogobaco diitoti dumiiticiumo icano. Jaamoro toobaco satyuumo ijiinijejaago. Jaanoco Eli uguubuuboro toono ñhicuri ibujinaagoviro aacutuuhi itucobahallivi. Jaaneri tsumiro guijeveubo.

Jaamo filisteomi arca del pacto onoobaco asatyuumoro ihijinitaabo Dagón onoobo iijafaño ficuutuumo. Jaano sesevedi meecituurumaaca idagón baari aacauhi arca del pacto imega. Jaaboco siino agañiyiiciumoro dojicuviro iicamañovi ficuumo. Jaamoro sesevedi meecituurumaaca bu tolliro baari aacaubo arca del pacto imega boti daahe inigaí sihi aacauhi bu ihusene sihi aacacaaciniuhi icano. Jaanobuunati Moocaani diitoco guihifomiri gaibaníuhi. Jaamo diitoco sihidi ajebaniuhi bu duuhicaumo icano. Jaanobuunati bu tolliro siino Moocaani diitoco niicuri gaibaníuhi. Jaaneri sihidi guijeveciníumo. Jilli Moocaani diitoco mooníuhi israelmíma diibo ihiimaano jhbogobaco udumiiticiumororo ijiinijeivi astayuunohalliti. Jaanoma iicaumo siicumijaa jeenesuumo. Jaacuumiotoco bu tolliro mooníubo. Jaanoma iicamo toobaco niivigaimi meenega-faño ijiicumoro ibusumijeri Moocaanico ajaaduumoro toobaco dojicuviro ijiinijeivi galluumo. Jaabaco iniivigaimi sanoticovoro satyuumo israelmi jjiinijeivi.

Jaanaa Eli iguijeveunobuunati Samuel Israel mihallivi

juez onono aivojiboti icauhi. Jaabo diitoco Mispa onoomañovi iigaiyiciuboro diitoco fajinihicauhi: Jihovo caanimico magavaracumoro Moocaanico mejeecivo mihaico ihamusuqui, nooboro. Jaanoco filisteomi guubuhi israelmi Mispavi iigaiciniunoco. Jaamoro diitoco minaanivaumo. Jaarunaa Moocaani ñhicuno isisimivatuuboro diitoco israelmi usefño jifaayuui. Jaamoco israelmi guihaniuhi.

78

Saúlco Israelmi Imiyahaivojiboti Ificuuno

(1 Samuel 8.1_13.2)

Samuel amiyaabo iicacunaaca illimisi diiboco oobavaurumisi imino icautihi. Jaanoma iicamo quillahuto Samueljaago ufuumoro diiboco nuuhi: Mihaidi

jisumi mohaivojibo
mohallivi ficu,
noomoro. Jaarunoco
Samuel imuguutirahi.
Jaanegui
tollihicarunofño
Moocaanico dilluubo:
¿Naa, dimeguehi
diitohallivi aivojiboti
ificunoco? nooboro.

Jaaneguiiha Moocaani nuuhi: Jii, eti ficu diitohallivi aivojiboti. Jaabo diitoco sefano atajibanoco ajaabicijihachijii, imooniqui uujoho diito aivojibo iicaaboco iimogotimaño tolli noomo. Jaanegui cívohogo uujoho saafiico galluji jinootiro nihiba iicaaberi Benjamín cuumiooboti. Jaaboco ijoho inigaihallivi diiribaco tucaruji, diibo aivojibo iicanoco miyaminaaco igaajaqui. Jaabo filisteomima aamocasiibo diitoco guinoniji, nooboro.

Jaano sesevedí Saúl gasevauhi caani jeejimi imitamoco iguiinuubo. Jaanegui Moocaani Samuelque nuuhi: Ajaani uujoho enechiniibo aivojiboti iicajiibo, nooboro.

Jaaneguiiha Samuel Saúlco nuuhi: Ijoho iguiinomo dijeejimico atyimecuumo. Jaanegui jaachijii jinoovi uuma fitafoto. Jaadi mamachuudi ima ihiimaanobuunati, jari difoo, nooboro.

Jaano sesevedí fucugayiro Samuel diiribaco Saúl nigaihallivi tucaruuhi: Ijoho israelmi aivojibo idiicajiibo, nooboro.

Jaadi Saúl caanijaagovi ihifutuudi caanico jibuguubo Samuel diiboco dijeejimico atyimecuumo, nooboro, ijibuguunoco. Jaaruubo jibuguutihí aivojiboti diicaji, unuunoco.

Jaanobuunati Samuel israelmico nuuhi: Masigo Mispa

onoocuumijaago, aivoj#bo iicajiiboti mificuqui, nooboro.

JaaneGUIIha tahi fuumo. Jaamo faacuumivati iguiinuumo Benjamín cuumiti saafiico icuhi Saúl onooboco. Jaaruubo diiboco aivoj#boti ificuujuinoco agaajaciuboro fataniivuubo. Jaaruuboco iguiinumoro iciumo. Jaamoro diiboco aivojisuumo. Jaadi Samuel j#buguuhi miyaminaaco jilli aivoj#bo am#haico taj#baji, nooboro. Jaaboro Samuel caatinuhi gaajacihaamefaño. Jaaboro Moocaani iijafaño toohaameque ficuubo.

79

Aivoj#bo Saúl Moocaani

Onoobadi Mooni#t#hi

(1 Samuel 13.3_15.35)

Jaanaa Saúl aivoj#boti icacuunaaca filisteomi israelmico minaanivauhi. Jaanegui israelmi amocasiminaa ufuumo icauhi Gilgal onoomañovi. Jaamañoti Samuelque tuumuumo toonovi Moocaanico ijeeçivequi. Jaarunofaño Samuel goovano #futuut#hi. Jaabo itemehicacuuruhigo saatoho uhuuchuvucuumoro foci#nicujirahi. Jaanoma iicaabo Saúl: Uuro eetavucuqui, nooboro, Moocaanico jeeçivucuubo, gaajacuruubo diibo Moocaanico ejeeçivuuji#runoco.

Jaabo tolli mooni#baaca Samuel gasevauhi. Jaaboro Saúlco nuuhi: ¿Coll#hi tolli moon#hi? Saatohero sacerdotemiro ejeeçivefinoco bu tolliro ico Moocaani

atajibahininoco diibo eneehinibadi moonitiibo idiicamaño
dihaivojico iti Moocaani udumiticiiboro sifijaagovi
fatyusucuubo, nooboro.

Jaadi Saúl fuuhi filisteomima omoonicasituubo.
Jaanaaca illi Jonatán onoobo ihaamiga iibiminaafico nuuhi:
Maha, filisteomi amocasiminaa jiihaico acasicumoco
memecitequi, nooboro. Jaamisi ufuumisi ifutuuhi jiihai
guisihugafañodi afatyocinimañovi filisteomi
amocasiminaa acasicuumo fahuseeci fatihaici idimo
icaumovi. Jaadi Jonatán ihaamiga iibiminaafico nuuhi:
Maha majafevequi: ¿Naa, milli misico neejimo?
Toonoviro mihica onoohachijji tooneriro mihicaji. Jaanoti
juuga masaa jaamisi miihaico magaajahi onoohachijji
diitojaago mefeaji. Jilliti magaajaji Moocaani misico
aamusuneri diitoco misiro miguiinonijnoco, nooboro.
Jaamisi ufuumisico nuumo: Juuga masaa jaamisi miihaico
magaajahi, noomoro. Jaanegui ufuumisiro diitoco
sahigotiro guiihaniuhi. Jaanaa Moocaani filisteomico
iigutusuuboro ijeebinoco mitasuuhi. Jaaneri agaaurumo
jilliro mitaciniuhi. Jaanoco Saúl agaajaciuboro
ihamocasiminaama fuubo Jonatánmisico aamusutuubo.
Jaamoro sihidi filisteomico guiihaniuhi agaisiraicumoo.

Jaanobuunati Samuel Saúlco nuuhi: Moocaani ime-
guehi amalemico iminaanitonoco. Jaabo diitoco guiinoniji.
Jaamoco miguihaniiji paryicino imiyaminaati saafiba

mocoovajitíhi bu ijoomíco ibusumije icanoco sanooba mahatyucarujitíhi, nooboro.

Jaaneguiiha Saúl imínaanítuubo, paryíicino paryíicino gaisiraicicuuruubo. Jaaruubo ihaivojñiboco guijeniutíhi, bu ijoomítí imifiimoco iciuubo icano.

Jaaneguiiha Moocaani Samuelque nuuhi: Imogotíhi Saúl omooninoco: ¿Aivojñibotí mificutatñiboco diiboco aivojñibotí ficuuhi? nooboro.

Jaaneguiiha Samuel Saúljaa fuuhi diiboma iimaaqui. Jaabo ifutuubocoro Saúl sahigotíro nuuhi: Uujoho aivo imino mooníhi Moocaani atajñibabadi, nooboro.

Jaaneguiiha Samuel diiboco nuuhi: ¿Jana millítí bu oono joomí síhidí agaibacasino guubuvusuhi? nooboro.

Jaaneguiiha Saúl nuuhi: Uujoho íicimo imifiimoco magaisiraicimoro Moocaanico mejeecivequi, nooboro.

Jaarunofaño Samuel nuuhi: Jíhí, imiruno, jaarunofaño Moocaani iijíco gaññítimo diibo onoobadi momoonino jeeçivo janaaníci aivo imíhi, nooboro. Jaanotí diibo onoobadi momoonítino jihovocaanico mejeecivono, imitíbadí jeevahi bu apichuminaafi imitíbadí jeevahi. Jaabo ñjoho Moocaani atajñibanoco guubutñibo idiicamaño íco dihaivojtí agaññiboro sífiití íco boobanijíibo, nooboro.

80

Moocaani Davidco Iicino

(1 Samuel 16.1-13)

Jaanobuunati Moocaani Samuelque nuuhi: ¿Collíhi Saúlco eesamaaiboro jihachuta diicahicahi uujoho itíhíisucuuboco? Belén cuumijaago foobo Judá iyaachimíhaioobo Isai onoobo achi David nigaihallívi dííribaco tucaruto miyamínaa igaajaqui díibo Saúl buuna aivojíboti iicajinoco, nooboro.

Jaaneguiiha tahi Samuel fuuhi, jahí atyímeteubo Isai onooboco.

Jaaboma síhidi ovejami níivími icamo icauhi. Jaabo seemeu sano gaifiimíro sahuse juugahuseti míimísiici saafi icamo. Jaamo caani níivímico teemehicauhi. Jaamo guíihoobo momou David onoobo. Jaabo bu tollírou bu ovejami toomomínaafiu. Jaamoti Samuel atyímeuhi íhamiyaaboco. Jaaboro nuuhi: Ajaaníji fíne aivojíbo, nooboro.

Jaarunofaño Moocaani Samuelque nuuhi: Chahano, díibo icatino. Eti naa ovosííruubo, guíraaruubo, jaarunofaño uujoho gaajahi íjeebíífañoco; íjeebíí íimiiboco uujoho íciji aivojíboti taacuumi allívi íicaqui uujoho onoobadi omooníjiiboco, nooboro.

Jaadí Isai coovauhi íseemeque saafiisari. Jaarunofaño Moocaani Samuelque nuuhi: Chahano, díito icatino,

nooboro.

Jaaneguiiha Samuel Isaico nuuhi: ¿Nacu famuurucu chahacuubo saafi? nooboro.

Jaaneguiiha Isai nuuhi: Jii, icaruubo allibaoobo. Jaaruubo joomico toomoobo, nooboro.

Jaaneguiiha Samuel diitoco galluuhi: Mihicito, nooboro.

Jaabo David agaseudi Moocaani Samuelque nuuhi: Goova nigaihallivi diiribaco tucaru, nooboro.

Jaaneguiiha Samuel David nigaihallivi diiribaco tucaruuhi. Jaadi Samuel uumicuuhi dojicuviro ijajaago. Jaanoti David fitafutuuhi toonoviro.

Jaabo imino ovejamico temehicauhi, saafi diitoti imitasumi guinooboro ofoonofeene atyimehicaubo. Jaanoti saafi utujaavusumi icitooboro itujaavoco diiribari ataabuuboro iibiciniiboro satyehicaubo ijajaago. Jaaboro ihovejamidi David imiñaavahuco guinooboro feehicaubo teehiti ishicufahujeque guinooboro feehicaubo diitoco iisuuqui. Jaaboro guisibaco gaibairi aganicarujinoco nisuuquimaaboro feehicaubo. Jaaruubo ovejamico ootomonoco jabajeevehicautiibo. Jaanoti safoo jicu ihovejamico uduvasumi diiboco agaicauboro dojicuviro sivahicaubo.

Safoono bu tolliro león jicu saafiico satyuuhi. Jaaruboco David agaicauboro ihovejaco taajasuuhi. Davidco

Moocaani aamusuneri ihovejamico imino teemehicaubo. Jaabo David neehicauhi: Moocaani, uco taajasuhi, león useti, bu siyomo jicumi useti icano, nooboro.

81

David Arpaco Aivojibo Saúldi Oojisuno

(1 Samuel 16.14_23)

Jaanobuunati aivojibo Saúl guihuvaubo iimitinohiji diibofaño ijicafutuuneri. Jaanegui iicojiminaaco nuubo: Uudi miguiino saatohoti Arpa ojisuco agaajamoti tajojiri iicaqui. Jaabo arpaco oojisuuboro amasinoco uguubunicineri imitino iicasumi buheehicaqui, nooboro.

Jaanegui iicojiminaa iimaacasiunoro nuumo:fidiboro David arpa ojisuco imino gaajahi, noomoro.

Jaaneguiiha aivojibo Saúl David caanijaa jibogoco galluui: Daachico tajaa gallu, nooboro.

160

Jaaneguiiha David fuuhi aivojijbojaago. Jaabo iharpa-co oojsuuboro amasivanoco uguubunicineri imitehicaubo.

82

David Goliatco Agaicaauno

(1 Samuel 17.1__18.4)

Jaanobuunati filisteomi israelmico minaanuhi. Jaamo filisteomi amocasiminaa saanaagobairi icauhi. Jaanoti israelmi amocasiminaa siinaagobairi icauhi. Jaamo filisteomiti Goliat onoobo, diitoco neehicauhi: Miyaano gaifimi mihicahachijji, ene saafiti uuma mahamocasiva, nooboro; fahijjivaro diitoco neehicauhi.

Jaabo ajashutiibo caamovoobotyigabau miinohoci sano icano ihoovo icaabo.

Jaarunaa diiboco ñhicuguehicaumo miñhaiñooba uujoho neehicautihi. Jaamo Saúl amocasiminaafaño icaumo David nahabomi. Jaamojaago diiboco caani galluuhi: Dinahabomico meecito naa imino icamo, nooboro. Jaaneguiiha ufuubo diitovi ifutuuhi. Jaamoma iimaau-baa saafi filisteomi moonicasiminaafi Goliat onoobo neehicauhi: Amiñhaiti saafiti miguiino uuma ihamocasiva-qui. Uco diibo agaicaauhachijji, miñhai filisteomi amiñhai jjevototi mihicaji. Jaanoti uujoho diiboco agaicaauhachijji amiñhai miñhai jjevototi mihicaji, nooboro ocoovadiivuu-noco, David guubuui. Jaabo Goliat iniisuga guiraaga

caamovogatyigabama icaaubo.

Jaaboco israelmi sihidĩ ñihicuguehicaui. Jaanoma iicaabo David diitoco nuuhi: ¿Collĩhi diiboma mahamocasinoco mihiguihicaui? Mihiguijarahana. Mĩhai Moocaani cuumimĩnaa mihicamoco. ¿Collĩhi tolli, neehicaabo? Uujoho diiboma amocasiteji, nooboro.

Jaabo David: Uujoho Goliatma amocasiteji, unuunoco; Aivojĩbo Saúl uguubuuboro Davidco nuuhi: ĩjoho diiboma moonicasijitirahi; ĩjoho seemene, jaanoti Goliat amocasimĩnaafi, nooboro.

Jaaneguiiha David diiboco iimusuihi: Saffono uujoho guihirubi ovejamico teemehicaunaa jicu asauboro saafiico duuvauhi. Jaaruuboco gaicauuui Moocaani uco aamusuuneri. Jaabadiro jisumi Moocaani aamusuneri, uujoho Goliatco gaicauuji, nooboro.

Jaaneguiiha Saúl diiboco nuuhi: Difo taca, Moocaani ico nahabonĩji, nooboro.

Jaanegui David iguisiba ganicaruta fucuhubadi ejeevanoco ñciuboro, ijicutati sahusediño guisiyiñoco ñciubo. Jaaboro iqueseico ñcihiniñuboro fuucuubo diiboco iguiñutuubo diiboma imoonicasiqui.

Jaaboco Goliat aatyimeuboro sihidi sifiratuuhi. Jaaboro diiboco ataajauboro sefano nuubo: Uujoho jicu jaabo jaagou tajaa imeima asaajiruno nuubo diiboco ataajauboro; Tajaa disaa; ico miya miya añimico duusuqui, nooboro.

Jaanegui David diiboco iimusuuhi: Ji, ñjoho naa caamovono niisugatyigabama saahi. Jaanoti uujoho Moocaani momofenedi dijaa saahi. Jaaboco ico jaachijji Jehová Moocaani tahusefaño ficuji, ico gaicaaui. Jaabo ico uujoho diinigaico quiticiji. Jaaboro jaachijji uujoho filisteomico añimico duusuji. Jaanoti paryi miyaminaa

igaajaqui Moocaani imucugai miyaminaafi iicaabo israelmifeeneri iicanoco. Jaabo jaachijji amñhaico muhusefa ficujiibo; nooboro David, diibovi fiitivooboro ufuubo iguisiba ganicarutafaño iguisibaco ñjiacuuboro vihu vihu omoonuboro diiboco sefano ganicarubbo sano ihimecuti; tuu, noono.

Jaaneri Goliat baavi acutuuhi; gijjiji, noono.
Jaasumiro David diibojaa ijinafatyuuboro diibo niisugacoro
iguiyiciuboro iinigaico quiticiuhi.

Jaanoco iyoto filisteomi isefaaboco agaicaaunoco
ahatyimeumoro gaacinuumo. Jaamoco israelmi bucasihi
gaisiraicimoro. Jaanobuunati ihaivojibo Saúl Davidco
dilluubo: Uuma fitafoto, jaabo tacobori diicahi, nooboro.
Jaanegui David diibo cojivi fitafutuuhi. Jahi Saúl achi
Jonatán onooboma agataavocasiumisiro, sihidi gaijicasiuhi.
Jaabo Jonatán Davidco nuuhi: Imeguehi ico tagaachehuco,
tañiisugaco, tatyhibugaco icano, aacinoco, nooboro.

Jaaneri David imo imo minifutuuhi. Jaanoti diibo Jonatánco aacijirunoma chahauhi. Jaaruubo diiboco agaijiboro iharpaco diibedi ojisuhiuui.

83

David Fiitivucuuhi Aivojiboti Icaujinoti

(1 Samuel 18.5__20.42)

Jaadi aivojibo Saúl Davidco tajibauhi iminaama ihamocasiqui. Jaanegui David diitoma aamocasiubo diitocoguiinonihu. Jaaneguiha Saúl diiboco ficuui ihamocasiminaa aivojiboti. Jaadi siino amocasituubo. Jaabo aamocasijeunoti uumiuboco sihidi gaigomi cabacuui diiboco imomo masivamoro, aivojibo Saúl mominaati gaisiraicihu mildimoco. Jaanoti David gaisiraicihu diez mildimoco, noomoro.

Jaanoco Saúl uguubuuboro sifiiratuuhi: Davidco fine aivojisucuuujimo onoomaño. Jaanoma iicaabo Saúl Davidco saicino galluhicauhi amocasiivi aamocasinofeenevi diiboco iguijeniqui, onoomaño. Jaarunofaño David iminaaco guinonihicauhi Moocaani diiboco aamusuneri.

Jaanofeenevi Saúl aicigai Mical onoogoma Davidmisi imogocasiuhi. Jaaneguiha Saúl diiboco nuuhi: Jihu, diigoco diici. Jaaruubo diigo jaadabadi icano imegavi filisteomiti ciendino gaisiraicibo ijetinoco siiva, nooboro. Ifuro filisteomi iguijeniqui, nooboro.

Jaanegui David ufuuboro doscientodimoco gaisiraiciuhi. Jaaboro ijetiinoco isivauboro aivojiiho Saúlco acivauhi. Jaadi taabavaubo Saúl aicigai Mical onoogoco.

Jaabo Saúl Davidco igaicaauqui mooniuihi aivojiiho iicauijinoco agaajauboro. Jaarunaa illi Jonatán Davidco jiihbuguui, diiboma guiraano agaijicasiumaño. Jaanoma iicaabo David gaahi.

84

David Saúlti Agaano

(1 Samuel 21_23)

Jaabo David agaabo Moocaani jeeciivominaafi Ahimelec onoobovi iifutuuihi. Jaabo David sihidi ajebama iicaunegui maahuti diiboco dilluubo. Jaanegui Ahimelec diiboco nuuhi: Chahano mamachuno maahuno, idiinoro Moocaani jeecivo maahunoro icahi, nooboro. Jaano toono Moocaani jeecivo maahuno machuratatihi idiimoro sacerdotemi machunichi. Jaarunaa David sihidi aajebavaunegui tollihicarunoti iiciuboro Davidco aciubo. Jaanoco David asatyuboro machuuihi diiboma iicaudimoma.⁹² Jaaboco Saúl ubucasiubo jiihairi icaubovi idojicuti jiihogo gaseuhi: Filisteomi saahi aamocasivamo, noomoro. Jaaneguiha Saúl Davidco ejeevesuuboro dojiucuiro uumiubo.

⁹². Mt.12.3_4;Mr.2.25_26;Lc.6.3

85

David Imuguutihí Saúlco Agaicaaunoco

(1 Samuel 24__27)

Jaabo aivojïbo Saúl filistomîma aamocasihicaudi siino Davidco bucasiubo igaicaauqui. Jaabo tresmildimoma ihamocasimînaama fuuhi. Jaarunaa David itaama guisihojïfaño fataniivuui. Jaamo tohojïfaño icaumaaca Saúl tohojïfaño jicafutuui anaamutuubo. Davidmî tohojïfaño iicaunoco gaajatiïbo. Jaabo tohojïfaño igaachehucu ujujuvuuboro gafayaacuhiniubo Davidco nuuhi: Ajaanico goovano guijeni, noomoro.

Jaarunofaño David imuguutihí. Jaaboro jillîro diibo gaachehuti quiticiubo idibaryu. Jaarunoco Saúl gaajacitiïbo tohojïti iinehiniuhi. Jaabo ufuubo tehesijisuno icacuubaaca David tohojïti ihînuuboro, diiboco ifusuuhi

igaachehuti iquiticiunobaryuco. Uco bucasicuudino ico agaicaaunoco imuguruva foone ico gaicaaucuujirahi neejino foone guisipaajefaño diicanaaca digaachehuco iquiticino, nooboro, diiboco ifusuubo. Jaanegui Saúl diiboco ejeevesuuboro uumicuuhi. Jaasumivi Moocaani iimaaminaafi Samuel guijeveuhi. Jaaboco Israel cuumimīnaa sihidi taauhi.

Jaanobuunati aivojibo Saúl siino Davidco bucasihu i gaicaauqui. Jaamo cigaumohaca David saafi iicojiminaafi saafima fuuhi diito iicauhigo diitoco agaajatumisi. Jaamisi atyimeteuhi Saúlco famooro cigaumo feenevi, jaaboco David cojiminaafi Saúlco gaicaaujirahi. Jaarunaa David nuuhi: Cha, gaicaudino, Moocaaniro jei, diiboco aamiji, nooboro. Jaamisiro jilliro iciumisi ihaamiga, bu inifaihu satyotahillu icanoco. Jaamisi ufuumisiro ifabaihalliti coovadiivumisi: ¿Collihi amihai aivojibo Saúlco imino motoomotihī? Mee, jino diibo aamiga ihadutahillu icanoco mihicino. Jaanoco juuga saafiiti masaamoro mihiciva, nooboro.

86

David Israel Aivojiboti Iicaujino

(1 Samuel 28__2 Samuel 10;

1Crónicas 10__20; 26.29__27.34)

Jaanobuunati siino filisteomi saauhi israelmico

168

iminaanivauno. Jaamo israelmico guinoniuhi. Jaamo gaicaaui aivojibo Saúl, illi Jonatán icamisico. Jaanoco saafi Davidco jibugutuui. Jaaneri David idaasuvuui Saúl, Jonatán icamisi iguijenineri. Jaasumi Moocaani Davidco nuuhi: Judá cuumi Hebron cuumijaago difoo, noobo. Jaanogui David ufuubo tuucuumivi ifutuuboco diito inigaihallivi diribaco tucaruui Judá cuumino aivojibo iicaqui.

Jaanobuunati goovacuutinati Davidjaago Israel cuumino aivojito ufuumoro diibo ficuumo paryi Israel cuuminohallivi aivojiboti iicaqui.

Jaamoro Jerusalén cuumico paryi israelmi cuuminofañoti aivo imiyacuumiti ficuumo. Jaacuumivi David iijaco eetavuui. Jahigo fivaano gaigoomico taabavaubo. Jaabo aamocasivi iminaaco guinoniboro feehicauhi. Jaano buunati iimuguubo Moocaani israelmima ihiimaano jibogobaco Jerusalén cuumivi

afatyusuunoco. Jaadi fuubo miyaminaama toobaco
iicituubo. Jaaboro toobaco Moocaani unuubadi
iibisutiiboro niivimi meenegafañoro ijacuuboro satyuubo
Jerusaléni. Jaanaaca iniivigai jiihaivi cagaivuubo.
Jaaneguiiha saafi Usa onoobo, aaquetediba onoomaño,
toobaco gaayiciubo. Jaaneri Moocaani isifiiratuuboro
diiboco guijenihu. Jaaneri David iidaasuvuuboro bu
toobaco iijafaño asatyonoco iñihicuguuboro, Obed onoobo
iijafaño, ficuhinihu.

Jaanobuunati siino David toobaco icituubo. Jari
moonihu Moocaani unuubadi sacerdotemico iibisuubo.
Jaabaco ficuutuumo tabernaculojafaño. Jaadi asimico
agaisiraicimoro Moocanico jeevivuumo.

Jaasumi David mīnaaco guinon#boro feehicauhi. Jaabo aivoj#bo iicaabo imihusene icahicauhi. Jaano feenevi eesafutuubo Jonatāno unuunoco. Jaaboro nuubo saatohoco: ¿Jonatán ivi seemeti, fine saatohoba atyuvuutihi? nooboro.

Jaanegui nuumo: Icaabo saafi diiboivi seemene Mefiboset onoobo. Jaaruubo igoti#bo idi#no isifañneri, noonoro.

Jaaneguiha David diiboco cuuhuvauhi iijafaño iicaqui.

87

Davidco Moocaani Unuuno

(2 Samuel 7; 1 Crónicas 17)

Jaadi David Moocaani iimaaminaafi Natán onooboco ocoovauboro nuuhi: Uujoho imogotihi taaja iminaaca

171

nijega tabernaculojafaño Moocaani iimaajibogoba iicanoco. Jaaneguiiha eetavejirahi Moocaani iijati toojafaño tobacco ficuui, nooboro.

Jaaneguiiha Natán nuuhi: Jiihi, imino, dijeebi onoobadi mooni.

Jaanegui tufucu Moocaani Natáncu nuuhi: Foobo Davidco dinoo: Jilli noobo Jehová imucugai miyaminaafi. Egipto jiiinjeti Israel cuumico isivaunotiro uujoho tabernaculojafañoro iicaaboro icahicahi. Jaaruubo iimija iijati uudi meheetavo nootih. Desafoto ico ovejami toominaafi diicauboco ico uujoho iiciunoco. Jaabo jisumi Israel cuumino aivojibo diicahi. Jaabo uujoho ico aamusuneri diminaaco guinoniji. Jaabo uujoho ico miya aivojiboti ficuui. Jaanoco jiiinje miyaminaa igaajaqui. Jaaboro uujoho jino jiiinjeque Israel cuumiminaaco aciji jino jiiinje diito jiiinje iicaqui. Jaajehallivi diyaachimihai finiratino casivehicaji aivojitoti jilli ico onoonoco uujoho siino simañovi jeenesucuujitih. Jaaruubo diyoto uujoho onoonoco uguubutumoco idasuno mooniji aamihicaji caani iseemeque iicanicibadi. Jaabo ijoho aivojibo idiicaabo iguijevnebuunati diiseemeti saafi buunavaji aivojiboti. Jaabo naa jari uudi taajaco eetaveji, nooboro.

Jaanoco sesevedi Natán jibugutuuhi Davidco: Jilli Moocaani ico neehi, nooboro.

88**David Imitino Omoonuono**

(2 Samuel 11_12)

Jaanobuunati aivojibo David ihamocasiminaacoro galluuih
 aamocasivi. Jaanoti diibo fuutihi. Jaabo caamo iijahallidi
 iiguubo atyimeuhi siija allivi gaigo jeeugoco. Jaagoco
 imuguubo aivo oovosiuneguiiha. Jaaboro saatohoco
 nuubo: ¿Miihoho diigo oojafaño iicago? nooboro.

Jaaneguiiha saatoho nuuhi: Uría onoobo taaba, Betsabé
 onoogo, noomoro. Jaabo Uría amocasivi ufuuno buuna
 mogai iinoro icaugoco David ucuuhuvauboro diigoma
 icahicauhi. Jaaneri diigo oovacuui.

Jaanoco David iguiuboro amocasiminaa aivojibojaa
 aameque galluubo: Uríaco amocasiminaa imega aivo
 isefamañovi ficu. Jaamoro diiboti tehesijisuno mudugaavo
 diiboco iguijeniqui, nooboro. Jaanegui tolli diiboco
 omoonuoneri diiboco guijenimo. Jaadi David diigo
 Betsabéque taabavauhi. Jaarunoco miyaminaa gaajautihi
 iticoni David diigoma iicaunoco. Jaanoti Moocaani
 Davidjaago isifiirauboro ihiimaaminaafi, Natán onooboco,
 galluubo Davidjaago. Jaanegui Davidjaago Natán ufuub-
 oro siinovi ooviciboro diiboco nuuhi: ¡Milli idi jino!
 Saacuumi fanooro miimisiici saafi aivo sihidi ihovejamima
 icahi. Jaanoti saafi idasuubo iicaabo ovejayayi saafigoro
 jaagoco ihovejamogaico sihidi gajihicaabo seenenetiro

MUINANE AAMETI IHBOGONO

ujusisucumaño. Jaagoma sano isemema amachumoro samañoviro cigahicahicaabo. Jaanaaca sihidi ijoomima iicaabojaago saatohe gasehi. Jaamoco ihobajaqui sihidi ijoomima iicaabo itaati icitiboro idaasuubo jooigayi saafigoro iicagoco agaayiciboro gaicaauhi ibaminaaco ihoobajaqui, nooboro.

Jaaneri David sihidi isifiiratuuboro nuuhi: Tolle omoonibo gaicaaucafeteji bu jaadujibo ihovejahallivi miimiisiici, bu miimiisiici idino, nooboro.

Jaaneguiiha Natán Davidco nuuhi: H̄joho diibo, sihidi ditaabam̄ima diicaruubo saafigoro Uría taaba icagoma dicahicauhi diibo chahanaaca. Jaaboro h̄joho diiboco gaicaausuuhi Betsabéque taabavaqui. ¿Coll̄ihi Moocaani onoobadi imino diicat̄ihi? Toll̄i idiicamaño ico Moocaani aam̄ijiibo. Jaaruubo ico gaicaaujit̄iibo. Jaanoti toosee diseemeneque Moocaani guijen̄ijiibo, nooboro.

Jaanobuunatiro toosee sihidi guihuvauhi. Jaaneri David sihidi h̄daasuvuuboro machutīibo Moocaani dilluhicaubo. Uuhañeejebaco idaasugooboro uudi Moocaani taseemeneque buheesujirahi, onoomaño. Jaarunofaño toosee ijeveuhiuhi. Jaadi toosee uchuumucuunegui agañiivuboro igaachehuco oboobavauboro machucuubo.

Jaaneguiiha icoj̄im̄inaa nuuhi: ¿Mill̄i jaano toono? Diseemene icanaacaro machutīibo idiicahicaabo iguijevecuudi imi machutīibo mihicatano toono machucuuhi: noomoro.

Jaaneguiiha David nuuhi: Iicasumi uujoho ataaboro machutīibo aigahicahi, icahicauhi. Uuhañeejebaco Moocaani idaasugooboro taseemeneque uudi buheesujirahi onoomaño. Jaanoti uchuumucuunohall̄iv̄i uuv̄i gasecujit̄isee siino. ¿Coll̄ihi bu aigacujirahi? Jaanoti naa uujoho toosejaago feeji, nooboro.

Jaanobuunati Betsabé siino Davidma seemevauhi gaifico. Jaaboco momoniubo Solomón, onooboti.

89

Aivojiiibo David Templojaco Eetavuuujino

(2 Samuel 24; 1 Crónicas 21__29)

Jaabo Solomón templojaco eheetavuuujinoco Caani David agaajauboro imegaviro amusucuubo guisibanoco iimibachusuubo. Jaanoti saatothoco imohobujeneque icisuubo. Jaaboro Leví iyaachimihaiico aciubo idudicamaajene iicaujinoco. Saatothoco toojafaño imibachuco aciubo. Jaanoti saatothoco Moocanico ejeeciivejinovi ficuubo. Jaanoti saatothoco amasivajinovi ficuubo. Jaanoti saatothoco ficuubo sineheje dudicamaajenevi. Jaanobuunati Solomónco David ocoovauboro nuuhi: ijoho uco boobavaji, israelmihallivi aivojiiiboti diicaji. Jaabo ijoho Moocanidi iijaco deetaveji. Uujoho eetavejirahi, jaarunofaño Moocani uco eetavusutihi uujoho amocasiminaafi iicamaño. Jaanoti ijoho famoomaryo sajeebii diicaji. Jaabo ijoho Moocani iijaco deetaveji, nooboro. Jaaboro diiboco aciubo toojaco iheetavequi samañoonoco iicicuunoco. Jaaboro diiboco jiiibuguubo ihoovoco tooja iicajidinoco Moocani unuubadi.

Jaabo David Moocanico jilli imuuhi: Fanooro jino jiiinjeri icano diino. Fanooro ijehallivi magaayicino iiti saahi. Jaamo ijoho mihaico adaacinotiro ico mahacihicahi. Mihaico daamusu icoro mejeeciivehicahi. Daamusu achi Solomónco ditajiiiba onoobadi iicaqui,

176

nooboro. Jaano sesevedí asimíco agaisiraiciumoro
Moocaanico jeecivuumo.

90

Moocaanima Ihiimaano Masino

(2 Samuel 22; 1 Crónicas 16.)

Jaabo aivojñibo David arpa ojísuco imino gaajajihicaubo.
Jaabo Moocaanico iimono masinoco masivahicaubo. Jaabo
caatiniuhi Salmos onoono Moocaanico iimono saneheje-
masinoco icano.

Safoono aivojñibo Saúlditi ataajausumi sajico eetavuu-
bo jilli noojico:

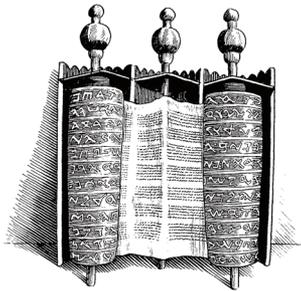
Moocaani mñhai toomominaafi uco taajasuubo.
Jaaboco famooro mihimo. ññhicunofaño iicasumi Moo-
caanico dilluji. Jaaboco: Chahano, neejitñbo. Taminaa
ifiitivuusumi diiboco dilluji uco itaajasuqui. Moocaani
gaajauhi uujoho diibo onoobadi omooninoco. Jaamaño
uco taajasuubo. Moocaani tolli iimimoco imino moonñhi.
Jaanoti iimitimoco bu imitino moonñhi. Moocaani uco
aamusuneri taminaaco guiinonñhi. Jaaneguiiha diiboco
masivaji fahiijivaro iicanohachuta, nooboro.

Jaadi arca del pacto onoobaco Jerusaléñvi asatyuudi
sajico masivaubo, jilli noojico:

Famooro Moocaanico mihiimeji. Famocoro
miyaminaaco mijñibegueji Moocaani eheetavuudinoco.

Famooro mamasivaji Moocaanico mihiimomo. Jaabo mootadimihaico Abraham, Isaac, Jacob icamoco unuunoco jabajeevetiibo. Canaán jiinijeque, mihaico aciibo. Paryi jiinijeminaaco mijibegueji Moocaani jiinijeque ifiivusunoco. Fanoova miyaminaa ejeecivehicano jihovonoono. Jaanoti saafiro Moocaani miyaabo. Jaabo Jehová iicaaboco famooro mihiimo mihai mihiimobadi. Fahijjivaro Moocaani momo imino diica, nooboro.

Moocaani aamefaño icano diiboma ihiimaano masihaamene Salmos onoono. Jaano tohaamefaño icano ciento cincuentadijiva. Jaanoco David sihidí caatiniuhi. Tolliro bu saatoho caatiniuhi. Jaanoti icano sajje Moocaanico iimequi icano. Jaanoti sajje miyaminaaco Moocaani diitedi omoonunoco ehesafutusuno. Jaanoti sajje icahi Moocaani amusuco idillujje. Jaano jihaamefaño sanoodijjivacoro macaatinihi.

91

Moocaanima Ihiimaano Masino Miya Imo Imoma Mihicano

(Salmos 1.1_5)

Imicani icaabo. Imitino afajinicasimoro imitino ñgomoma agataavotiibo, bu imitiminaa dojicuti ofootiibo, bu tolliro imitiminaa jñhairi ñgotiibo, bu Moocaanico edejecumofañodi iicatiibo.

Jilliro Moocaani tajiñbafañodi caavajima imo imo iicaabo. Jaajiro cuujehachuta fucuhachuta icano, iimaaboro iicaabo.

Diibo icaji oono teehijiniti imoho abasuciniho noovaciniho iicanicibadi icaji, bu jaaho aamene aryñvotino iicanicibadi iicajiibo. Jaabo paryi fanoovaco eheetavono diibedi imino feeji.

Jaanoti iimitimo tolli icajitih. Jilli oono cugajootobaco guibuhuba ufuunaruno gaajaciratino iicanicibadi icajimo.

Jaamaño iimitino miyaminaa iimimo iicahigo feejitíhi, bu jaamaño iimifiimo feenevi chahajimo.

Jaanoti Moocaani iimifiimo jiihaico teemehi. Jaanoti iimitimo jiihai ifinijihigoviro foocinihi.

92

Ijoho Taseemene

(Salmos 2.1_12)

¿Collíhiicaqui cuumiminaa sicamañohalliti jiiheveme Moocaanico, bu dibbo aivojiihoti agalluuboro icano?⁹³

¿Collíhiicaqui jilli momooniji, noomoro, omomovajitinehejeque esamaaimo?

Jiinije aivojito paryicino Moocaanijaago isifiiratomoro Moocaanico moonigomo bu diibo diito allivi ificuubo ihaivojiihoboco moonigomo icano.

Jaamoro coovadinamaaimo: ¿Masígo mohallivi diibo ificuuno jígaiñoohiinoco magavaraacuqui, miihaico isisinehejeti mataajaciniqui? noomoro.

Jaanoco uguubuuboro Moocaani niqueje aivojiihobo jejebacinihi. Jaabo isifiirateneri igotocinijimo.

Jaaboro sihidí isifiiratooboro diitoco neejiibo: Tahaivojiihoboco imibachucuuhi Sion cuumi tahimicuumi allivi, nooboro.

Jaanoco enecau amiihaico jiihbequequi Moocaani

⁹³. Hch.4.25_26

eheetavogonoco: ¡Miino uco noobo! Hjóho taseemene ico uujoho jaachijí fiivusuhi.

Uco dillu, ico jiiñjeminaaco aciñqui difañotíono iicajinotí paryñcino jiiñjejinibaacidi diino iicajinotí ico uujoho aciji.

Jaabo jiiñje aivojítoco finisuji, jgañoohiri nifaqui guirihillunoco magasuciniciba mooniji, nooboro.

Jaanegui amñhai jiiñje aivojito jinooco magaja.

Jaamoro mohavojñbo Moocaanico mihimo bocigomoro. Diibo imega mememuñnamaje diiboco iguimoro amñhaijaago isifiirateneri jñhaivíro mifinicinidino. Ecatino aivo sifiiratefiibo imicani icamo diibovi ifiico esefasumo.

93

Moocaani Miyaminaafico Imino Omoonino

(Salmos 8.1_9)

Jehová Moocaani; Ovosicani dimomo guubuvusuhi paryi jiniñejinibaacidi. Dimitya aivo jiniñejinibaacidi fatyoocinihi.

Jilli seeme mifañoco aadumo iijiri imucugai iijaco deetavehi. Diminaa iimihicatimoco finisuqui.⁹⁴

Jaabo ijoho niquejeque edetavuuboro tojefaño cuujeo niñibaco fucuo niñibaco meeciri icano ificumoco emecisumi neehicahi: Aivo sihidi jeevatibo miyaminaafi, ¿Jilli miñifoobo aivono? ¿Colihi jaaboco Moocaani eesafotooboro diiboco imino moonihicahi?

Aivo sihidi jeevano miyaminaafico deetavuui Moo- caani guinojisuvi.⁹⁵ Jaaboro fanoovari diiboco imino mooniui.

Jaaboro diiboco paryi difiivusuta allivi daivojisuuhi aivo fanoova janaanicivi diiboco ficuui.

Jaaboro ovejami niivimi, bu bajio asimi icamo allivi, diiboco ficuui.⁹⁶

Bu caamodi agahafono joomi allivi nifaihufaño iicano taava allivi paryi faaboho muuaiño iicaabo allivi icano ficuui.

Moocaani mohaivojibo; Dimomo aivo paryicino

⁹⁴. Mt.21.16, ⁹⁵. He.2.6_8, ⁹⁶. 1Co.15.27;Ef.1.27;He.2.8

jiinjijinibaacidi sihidi jeevano fatyoocinihi.

94

Miyaminaafi Imitifaño Imitano

(Salmos 14.1_7)

Agaajatimo esamaaje noocinihi: Chahaabo Moocaani noonoro. Paryi famooro imitifaño mitacinicuui, faaboho ñihicunoonocoro moonicuui. Chahamo aivo saatohoba iiminoco omoonimo.⁹⁷

Niquejefañoti Moocaani ifiniciibo miyaminaaco cajaaní fine gaajama icahi, nooboro. Cajaaní fine Moocaa-nico iguiinoobo icahi onoomaño.

Jaarunofaño sabadiro aivo iimitino jiihairo foocinimo. Sabadiro aivo mitacinimo. Chahamo aivo iiminoco omoonijirumo. Aivo saafiba chahacuui.

Imitiminaa aivo gaajama chaahi. Taacuumiminaaco maahuco mamachunicibadi amachuhicamo. Moocaani momoco iguiyicichicatimo.

Jaamo inihicuri iigotomoro veveveve icajimo. Jaanoti Moocaani onobadi iicahicamoma Moocaani icahi.

Jaamoti diito ijeebii iticovomo iiminoco ataichuvonoco dejecufimo. Jaanoti ijeebii iimimoco Moocaani teemehi.

Jaabo israelmi taajasuminaafi Sion bajituijaagoti saaji Moocaani iicumiminaaco iimitusucuudi. Jaaneri Jacob

⁹⁷ Ro.3.10_12

iyaachimihai imo imo icaji paryicino Israel cuumiminaa.

95

Imino Iicamo Moocaani Iijafaño Icaji

(Salmos 15.1_5)

Moocaani ¿Cajaatyo fine diija aivo iimija imihinivatijafaño iicaji? ¿Cajaatyo fine aivo dihimibajifeeneri icaji?

Eti, ijeebii imihinivatiiibo iiminocoro omooniniciibo sicamañoco abañitaiibo.

Sitaaditi imitino ihiimaatatiibo sitaaco imitino omoonitaiibo, ifiitino iicamoco ihibatatiibo.

Sita imitino omoonimoco iimogotatiibo Moocaanico iimomoco agajihicaabo Moocaanico unuucuunoco imino omooniniciibo.

Sitaaco nihibamico aacinohallivi janaaniciivi jaadusutiiibo iicaniciibo, sitahallivi sicamañoco ihiimaanoco agaayicitatiibo. Jilli iicaabo ufucuro aaquetejitihii.

96

Moocaaniti Magaayicino

(Salmos 16.1_11)

Moocaani uco dimibayicci difaño uujoho fataniiveji.

Ico uujoho neehicahi: Hjojho tahaivojiiibo, uco aivo imino omoonihicaabo ihbadi iicano aivo chaahi.

Jiinijeminaa jihovocaanimico acaanivamovaha sihidiro

jeevafiihi: Tolli neehicamo diiteri asafesuvehicamo.

Jaamoro diito ijimiconoco eetavo iicamoro diitoco bocigo icamo. Jaamoro diitoco ejeecivofañodí uujoho icajitíhi fucuro uujoho diito momoco guiiyicijitíhi.

Moocaani; Ijoho paryicino tafi. Disefari uujoho iicaabo. Ijoho uco fanoovari imino mooníhi. Tafi dihusefaño iicahi.

Aivo imiyamañoco uujoho ití gaayicíhi. Aivo ihovosiñmañoco uujoho gaayicíhi.

Moocaanico uujoho imeji uco iticuvusuno alliví. Fucufeenví tajeebiñfaño, uco fagoojico gaajacisuubo.

Moocaanico uujoho jabajeevetíhi, tamiyanaagueeneri iicamaño, jineje uco gañisujitíhi.

Jaamaño tajeebiñfaño taciidí imo imo icahi. Jaaneri paryicino tafi sajeebí icaji.

Guijevefaño uco deevesujitíhi. Dihimiibo ifiico chíhojñfaño tuucisujitíhi.⁹⁸

Uco fiivo jñhaico dihñfusují. Dihimefeeneri icano imohica dimiyanaagooneri icano fucuro ifinijitino imohica.⁹⁹

^{98.} Hch.13.35, ^{99.} Hch.2.25_28

97

Moocaani Ifuvusuhi Ifiivusutafañodi

(Salmos 19.1_14)

Niqueje gaajasuhi Moocaani sihidi jeevaabo iicanoco.

Diibo fiivusuta diiboco ifiivusuhi.

Cuuje icaruno sicuujema diiboti iimaacasihi, fucu sifucuma diiboti jiboocasihi.

Jaaruno ihiimaacasinoco, icooco miijoho guubutíhi miijoho atyimetíhi.

Jiinijejinibaacidi foocinino nijequedi aamijidi icano foocinino nihiba fiivo fañodi foocinino.

Jaano jibogo omoonibo fucugayiro saanicibo imo imo ijihairi jiinooboro, bohono ataabavaabo mogaijaagoti ihiinooboro, imo imo asaanicibadi aamijiti jugaaledi ofoobo oonogooledi dojicuviro uumiibo.

Jaabo aigucuti jeneje afataniivono chaahi.

Moocaani jibogo mihaico jibogono aivo olli jeevatíhi, aivo imino, bohono ifiti minoco aacano. Moocaani tajiba minoco jeevesutíhi miyaminaafi ijeebi isicuuboco gaajati acino.

Moocaani tajiba aivo imino, miino jeebico imo imo moonino. Miino allinoco foovono achicino.

Moocaanico miñhicugoro minoco iimibachuno fucuro ifinitino. Moocaani jilli icajino, nooboro, ificuuno aivo iminoono.

186

Aivo sihidi jaaduveechuno iimino oro jaada janaaniciwi.
Aivo naamono iimihufaihu naamo janaaniciwi.

Tooneri dijeecivominaafico afagoono. Jaanoco
muguubumo, aivo iimino jaadaco magaayicihi.

¿Mijoho nacu, iimitico iinoro gaajacinihi? Moocaani
uco dimibachu tahimiti eesicinitinoco.

Moocaani uco dijeecivominaafico daamusu iimitinoco
agaajacuunoco moonitibo icaqui. Tolliti tajeebi imino
iicaqui imitima icatibo icaqui.

Gaayici dihimefeenevi tahiimaa tahesamaaje icanoco,
Tahaivojibo Moocaani, ijoho tafataniivominaafi
tatyajasuminaafi icano.

98

Idaasuri Magaihivono Imono Mihicaneri Mamasivano Icano

(Salmos 22.1_31)

¡Guihi, guihi, Moocaani!; ¿Collihi uco deevesuhi?¹⁰⁰
¿Collihi uco taajasuvatihi? ¿Collihi iivi idaasuvonoco
guubutuhi?

Moocaani; cuujehachuta, fucuhachuta icano, ico
dilluuboro iicanoco; ¿Collihi diimusutuhi? Aivo
tajaguisima chahacuui. Jaarunofaño ijoho aivo idiimiibo
diicahi.

¹⁰⁰ Mt.27.46;Mr.15.34

Ico israelmi iimehicaabo.

Moocanimihai ivi ivi esefaubo ijoho ivi sefaumo; jaamoco ijoho taajasuui.

Mihaico daamusu noomoro, ico dilluumo. Jaanegui diitoco daamusuui. Ivi esefauno, ijico gañiutihi.

Jaanoti fine uujoho miyaminaafi icatihi; fine uujoho chuhui. Jilli miyaminaa jehebaminaafi.

Jaaboco uco miyaminaa edejecumoro iinigainoco uuti garya garya moonimo.¹⁰¹

Jaamoro noomo: Jaaniduhu Moocanivi ifiico esefahi-caabo. Eneecatata jaafa diiboco taajasuubo, noomoro.

Jaano eti, miyaano; ijohoduhu uco gaharubi jeebifañoti fiivusuui. Diigo mifayicivi uco daguisisuui.

Fiivutiibocoro uco ijoho tuumuui, gaharubi jeebifañotiro ico uujoho caanivauhi.

Jaabo uuti tehesino diicadino. Aivo jino idasujiniri icacuui chahamo mijoho uco toonoti atajasujirumo.

Niivimi iicajisufiimobadi taminaa uco fahigovadi mecuvehi. Basán niivimi isifiirafiimobadi jeevamo.

León jicumi isifiirafiimo iicanicibadi tajaa nihigocinimo ijinoco eedaranamaaimoro taticovodi saacinimo.

Nifaihu jiinjeri utucafotonicibadi tafi uco icahi. Tabacino camamaacini uco dubaicamaacuui taciidi

¹⁰¹. Mt.27.39;Mr.15.29;Lc.23.35

tafifaño chucuuvehi maaniga uchucuuvonicibadi.

Taaji uco fiigatyucuuhi fiigaño jiguemeni fiigaibadi. Tañehejeba uco tagaaruvi cuhufono jivucuuhi. Aivo uco faicuvano niitusuhi guijevafañodi.

Imitiminaa jicumibadi tahallidi mecuvehi. Jaamoro uco tatuseneque tatyihañoco icano gallicumo.

Jaaneri foovono tabacino uco ihifuvusunoco eeejirahi. Taminaa ihallinoco tahalliti aivo gañiyicitihhi.

Tagaachehuco ifocasimo. Tagaachehuhallivi suerteque eheetavomoro ovocasimo!)¹⁰²

Jaarunofaño ijoho Moocaani tasefa idiicaabo uuti sihi deenedino. Goovano saabo uco daamusuva.

Uco taajasu minaa imucugaiti. Uco diito jicumibadi ejevamo usefaño gañisudino.

Moocaani uco diito león jicumi iicamoti taajasu. Diito niivimibadi iicamo jujunoti uco taajasu.

Jaadi uujoho hiti tañahabomico jibegueji igaivofeenevi. Ico uujoho imeji.¹⁰³

Jaabadiro amihai Moocaanico mobocigomo diiboco mihimo. Diiboco macahacisu, amihai paryicino Jacob iyaachimihai mihicamo. Israel iyaachimihai; jDiiboco mihimo!

Mihiro jabajeevetiibo bu jihovonobadi nootiibo idaasufiimo idaasuno iicanoco. Diitoti toovono

102. Mt27.35;Mr.15.24;Lc.23.34;Jn.19.24, 103. He.2.12

fataniivotiibo, mihaico daamusu, noomoro, idillunoco guubuubo.

Moocaani ico uujoho imeji dihimihusehallivi igaivominaafeenevi. Uujoho ico unuucunoco jabajeevetiibo imino mooniji. Jaanoti amihai idaasuno mihicahicamo mutuvavo fanoohobajaquimaajeri. Moocanico miguiinehicamo diiboco mihimo. Jaamoro jiiñjehalliri guenene mihica.

Paryicino amihai jiiñje cuumino miyaminaa jiiñjeginibaacidi mihicamo Moocanico mehesafotomoro; Diibojaagovi masaa. Jaamoro diibo imegavi mememuiivomoro majavucamaaje.

Diibo Moocaani jiiñje aivojibo. Jaabo jiiñjeminaa tajiibaminaafi.

Jaabo guinovi mememuiinamaaimoro diiboco saafiicoro mihimo paryicino amihai mutuvavocinimo. Jiiñbati mifiiivotocinijimo icano, miro amihai ifiitiro mihicatih.

Jaaneguiiha tahiyaachimihai Moocanico jeeceivejimo Diibotiro iimaamoro fahiijivaro icajimo.

Tolliro bu iseeme iibuunati ifiivomoco jibeguejimo paryicino diibo imihuseti.

99

Jehová Tatyoomominaafi

(Salmos 23.1_6)

Jehová Moocaani tatyoomominaafi jineje uuti cuujivaachujitíhi aatyivano fajjñhuhallivi uco jaguisisujii. Siicuno iniivano nifaihujaagovi uco satyejiibo.

Bohono sefati uco aciibo iticovono jñhairiro uco satyejiibo imomoco acahacisuubo.

Icivo caajano tuijefañodi mofoonicibadi guijevefañodi fuuruubo toonoco ññhicuguejitíhi.

Ijoho Moocaani uuma idiicamaño. Dihimei diquesei icano uco sefaquifutusuji.

Taminaa imefeenevi uudi jñbaimoco edetavooboro uco doobajaaji. Jaaboro uco taañigaico facicifaihuri deesuhi tadyutuhuco aivo gahafusuhi gatyuhuci piipi.

Dihimihuse dicavahiiji icano uuti buhigovi icatíhi jije alliri iicanohachuta Moocaani diijafañoti uujoho fucuro cuuca feejitíhi.

100

Moocaanico Fahiiívaro Mihimono

(Salmos 34)

Uujoho fahiiívaro Moocaanico imehicaaji tajñniba fahiiívaro diiboco masivahicaaji.

Uujoho Moocaaniti aivo quehe quehe icahi jinooco muguubu amiihai: Amiihai jeebii misiiicumoo, jaamoro imo imo mihica.

Masiigo, Moocaani momo aivo sihidii ejeevanoco sano famooro mihimomo mamasivaqui.

Moocaanico uujoho dilluui. Jaaboco uco iimusuubo. Jaaboro tañihicugonehejete uco taajasuubo.

Moocaanico emeecimo achicicafeteji. Jaamo fucuro tihimejetarucafetejiti.

Jaani idaasuubo coovadiivehinihi. Jaaboco Moocaani guubuhinihi. Jaaboro iñihicugonehejete diiboco taajasuhiniibo.

Moocaani toomominaafi otoomooboro iimitinoti taajasuubo aivojiibo Moocaanico obocigomoco.

Eneecau bu minisu jaamo magajahi Moocaani iimihuseque.¹⁰⁴ Imicani icaabo miyaminaafi Moocaanico eesiciniboro diiboviro ifiico esefaabo. Moocaanico mobocigo amiihai diibeguiiharo imino amiihai ifiico mificuumo. Jinehejete cuujivaachujitimo Moocaanico obocigomo.

Jaanoti sihidii ibusumijema iicamo busumije finiji. Jaadi idasuno icajimo, ajebaco jaabicijimo icano. Jaanoti Moocaanico iguiinomo jinejete cuujivaachujititi.

Seeme tajaan masaa. Jaamoro uco muguubunici

¹⁰⁴ 1Pe.2.3

amihhaico jibeguequi Moocaanico millı mobociğonoco.

¿Naa, mihimeguehi guenene jıjehallıri mihicanoco?
¿Guenene jıjehallıvi imono icamoro mihicanoco mihime-
guehi?

Jıı, dinejebaco taca, cuhufono dimııvo. Jaabo imitino
iimaatııbo diicahi. Fucuro sicamañoco dijınıbarı bañıtııbo
diica.

İmitinoti buhıgovı diigaa. Jaaboro iiminocoro moonı.
Sajeebıı icaco guıino. Jaaboro jeevesutııbo toonodıro difoo.

Moocaani imino iicamoco jeevesutııbo teemehi.
Jaaboro guubusuubo diıbovi ııdaasuvonoco.

Jaanoti Moocaani imogotihi imitinoono
omoonıfiimoco. Jaamoco jıjehallıtı fiillaayujııbo
gaajacıratımo iicaqui.¹⁰⁵

Jaanoti Moocaani imino gaayıcinıcihi iimihuseebe
diıbovi ııdaasuvonoco. Jaaboro diıboco ihıdaasunehejetı
taajasuubo.

Tehesino icatııbo Moocaani itaajasuqui imitino iicano
ııdaasu aiverı icııdıı mifınıcuujııbadı aıvo mifiıvucujıtııbadı
icano iicamoti.

Miyaminaafi iimihuseebe ııdaasunoono ıcaaboro
ıcanıcihi. Jaarunehejetı Moocaani diıboco taajasuuboro
foonıcihi, gafaryucusutııbo sabacıba ibacıco.¹⁰⁶

Jaanotınaa imitı moonıminaaco iimitıro diıtoco fıınısuji.

105. 1Pe3.10_12, 106. Jn.19.36

Imihusene iicaaboco ijhevehicamo, imucugai noocafeteji.

Jaanotinaa Moocaani ijeecivominaaco fanoovati ifiico taajasuuboro icaji. Jaamo imucugai noorajitihii diiboviro ifiico esefamaño.

101

Moocaani Iimogobadi Moomonino

(Salmos 40)

Uujoho Moocaniviro tafico sefahi. Jaabo uujoho diiboco agaihivonoco ajavuvooboro guubuubo.

Guijevehojifañoti uco taajasuubo caamefaño iniituruuboco uco tooamefañoti guiiyicibo. Jaaboro cuhufobaihallivi uco julleehacuubo cuhufomañovi uco tatyhaico quicusuubo.

Jaaboro tajinibati bomasijico iinusuubo. Moocanico mihimono masijico. Jaanoco saatoho aatyimemere jabafiitehi. Jaamoro Moocanico miyaavogomo.

Imicani icaabo miyaminaafi isifiiramoviro bu jihovo caanimico ejeecivefiimovi icano sefatiiboro Moocaniviro ifiico esefaabo.

Aivojibo, Moocaani; Aivo ajashutino icano. Olli jeevatinehejeque ijoho edeetavono bu mihaico ididaasugoneheje icano. Chahano aivo jineje hibadi iicano. Toonoti iimaaruva jibuguruva icano aivo ifutusuujitirahi. Aivo ajashutino oovoratino.

194

Jaabo ijho ico ejeecivejino asimi gaicaauri imo imo diicatíhi. Bu basuta noovata jeeciveri imo imo diicatíhi. Tolliro bu dillutihi imitíhallívi uco jeeciivo mahaci, nooboro. Jaanoti ívi uco tañojojico imino faayíchi.¹⁰⁷

Jaamaño uujoho neehi: Caatini aamefaño uti noocinibadi: Jineeri uujoho icahi.

Moocaani uujoho imoyíchi ijho idiimogobadi omooninoco diijbogoco uujoho satyehi tajeebiñañodi.

Diicumimínaa ajashutimo feenevi. Miyaano iicanoco uujoho diitoco gaajasucuuhi. Aivojibo, íro gaajahi diito ímefeenevi uujoho líivi iicatinoco.

Íro gaajahi dihimihijiti uujoho ijibogoobo líivi iicatinoco! Míro ijho mínoco jeevesutíbo idiicafinoco bu mínoco ataajasufinoco icano jibeguehicahi, uujoho. Uujoho tuunamaahicatíhi dicaavajico bu ijho miyaabo idiicanoco icano diicumimínaa ajashutimo iicamo feenevi jibeguehicahi.

Moocaani; jaanogui diídaasugoco uti gaijivedino fahijívaro tahallívi tuumusu dicaava íjico dimiya íjico icano.

Míro uujoho fahijívaro imitínehejeri aivo ídaasuno icaaboro icahicahi tahimitíro tahallívi iminifotoneri bu tahallí foovovíma chahacuuhi. Sihidí iimitíno aivo uujoho icahi moonigaijeene guiira janaaníciivi aivo taquehecuma

^{107.} He.10.57

chahacuuhi.

Moocaani uco taajasuva. Goova saabo uco daamusuva.

Uco ifinisuguehicamo jeebiinoco mitasuubo diitoco nucufevesu. Nucufevemere ifeequi uco imitino omooniguehicamo.

Uco edejecuhicamo nucufevere igaaciniqui.

Jaanoti paryicino ico iguिनोदimo imo imo iicaciniqui. Jaanegui amihai Moocaani taajasuco mihimoyicimo paryicino monoo fahijivaro: Mohaivojibo, aivo sihidi jeevahi, noomoro.

Moocaani; uujoho idaasuno iicaaboco uco dabajeevedino. Ijohoduhu idiboro uco ataajasuniciibo. Jaaneguiha gueenene uco tuumusudino.

102

Moocaani Mofataniivominaafi

(Salmos 46)

Moocaani mofataniivominaafi, mosefasuminaafi. Idaasuno mihicasumi mihaico amusuubo.

Jaamaño miñhicuguejithi jiinije mihaima callajana-maairunaaca, bajino muuaiñoñaño aifocinirunaaca.

Muuaiño isifiiratonoro nihigocinirunaaca jiinije isifiiratonoro maaryibacinirunaaca icano.

Teethi sefano iniivano Moocaani cuumico imo imo moonisuhi. Aivo iimicuumi Moocaani cuumico.

196

Moocaani tuucuumi feeneri iicaabo tuucuumico
ituucinihi mesesevene ticovoocivi tuucuumico amusuubo.

Jaabo ihiimaabo icooco uguubusuno ticovovi
jiinjeminaa canifocinihi, aivojino veveveve igotocinihi.

Moocaani fanoomitya iicaabo miihaima icahi, Jacob
caani iicaabo mofataniivominaafi.

Masaamoro memeeceva Moocaani jiinjehallivi
ñihicunoonoco eheetavonoco.

Minaanoco finisucuubo. Jiinijejinibaacidi finisucuubo
imucugai tibusanoco iguisucuubo. Ididaaheje mooniibo
usevahacuhaiñoco minaa cijjigaimeeneneque cijjigairi
jigasuubo.

Jaaboro diitoco noobo: ¡Jilli amiñhai ifiico mahacicu!
¡Magaajacu uujoho Moocaani iicanoco! ¡Uujoho
jiinjeminaa allidi janaanici afatyoociniibo! ¡Uujoho aivo
paryi jiinjehallidi iicaabo! nooboro.

Moocaani fanoomitya iicaabo miihaima icahi. Jacob
caani icaabo mofataniivominaafi.

103

Moocaani Uco Didaasugo

(Salmos 51)

Moocaani dicaavajifañodi uco didaasugo: Siicuno uco
idaasugooboro tahimitico buusu.

¡Tahimititi uco niti! ¡Tamihinico fiillu!

Miyaano uujoho guubut#bo icaj#suhicahi. Tahimitico uujoho jabajeevehicat#hi.

Tahimitiri ico uujoho imitino moon#hicahi ico saafii-coro. Iimitinocoro moon#iboro icahicahi #joho idiimogotinoco. Jaama#o toono jaada mi#haico adaamino aivo imihi.¹⁰⁸ Aivo olli jeevatino.

Miyaano aivo uujoho imit#hi ifiivuunoti#o gaharubi jeeb#ifa#oti#o uujoho imit#ma icauhi.

Miyaanoti#o #joho aivo gaj#i#hi iticovono jeeb#ico. #joho uco aivo tajeeb#ifa#o ch#higo gaajati daaci#hi.

Uco imoho si#hi taatari fiillu. Jaadi jari fiillacafeteji uco niti. Jaadi jari seseeteji seseene jihich#ba ijeene sese janaanici#vi.¹⁰⁹

Imo icati tafiico gahafusu. Siino uco doj#icuv#o dihimo icaco daaci. Tabacinoco agafaryucucuuruno buunati.

Buhigovi# duvudu#voobo tahimitico pary#icino uco fiillu.

Moocaani tafifa#o im#hinivatino jeeb#ico ficu, bohono gajati uco daaci ico jeevesutino iicajinoti.

Dihimegati uco buhigovi# ga#i#idino. Dihimi Gajjaco uuti dumi#icidino.

Siino uco doj#icuv#o gaajaci#su ditaajasu imo icaco. Dihimihuse gajjari uco sama#nov#o gaayicini.

Jaaneri uujoho uguubuhicatimoco j#ibegueji diij#haico,

^{108.} Ro.3.4, ^{109.} ‘nieve sese janaanici#vi’

jaaneri imitĩmĩnaa dijaa uumiji.

Moocaani uco daamusu, sitaaco gaicautĩbo icaqui, tatyajasuminaafi idiicaabo Moocaani. Jaadi tañejebari masivaaboro jĩbegueji ijoho imihuseebe idiicanoco.

Moocaani tajinibaco uco faayici, ico iimoobo tajinibari masivaqui.

Mĩro ijoho diimogotĩhi jeeçivoco asi guijenico icano. Ico uujoho açjirahi, jaaruno ico imo imo moonijitirahi.

Jaanoti Moocaani jeeçivo Gaija idaasuvusu.

Sion cuumico imino mooni dihimihuseri Jerusalén cuumi mecuco siino boobani.

Jaadi jari gaayiciji jeeçivo asi iicanoco. Dijeeçivo asimico agaicaaumoro ĩdi ijigasunoco. Jaadi jari bohoobo niivigai ĩdi jeeçivocafeteji.

104

Moocaani Uco Diiciva

(Salmos 70)

Moocaani goova uco diiciva. Moocaani goova uco taajasuva.

Deevevesu oono uco agaicaauguehicamoco. Uco imitĩno omooniguehicamo nucufevemere igaacĩniqui.

Uco edejecuhicamo nucufevemere igaacĩniqui.

Jaanoti paryĩcino ico iguiinodĩmo sihidĩro imono iicacĩniqui. Paryĩcino Moocaani taajasuco mihimogo

monoo: ¡Moocaani aivo ajashutiibo! noomoro.

Jaanoti uujoho idaasuri idaasuno iicaaboco: Moocaani goovano saabo uco daamusuva ijohoduhu uco adaamusuuboro ataajasuniciibo. ¡Moocaani goovano disaa!

105

Moocaani Imihuse

(Salmos 73)

Imicani Moocaani israelminaaco moonihi, ijeebiino imihinivafiitimoco.

Uujoho fiiticiuruno ahaacotono, tatyihaiño aivo fifatynamaaicuurahi.

Mihiro iimifiitimo ificoro aivo uujoho eneehicamo sihidi ubusumijeevanoco aatyimeebere diitoco iinohallitiro jiiheverahi.

Jaamo gujeveri idaasuno icatimo jilli quehecuifiimo guihuvabaco gaajatimo.

Idaasu icaco gaajatimo. Saatoho fanoovari idaasuno iicanicibadi iicanoco gaajatimo.

Jaamaño mitya mitya iicamo. Jaano toono diito imibaiquimaaje iigañoji. Jaanoti ihmucugai igaachehu.

Jaamoco ihicavari ihallino isi gicininicinihi. Iimiti esamajeene aivo sihidi jeevacuuhi.

Jaamo dejecumoro imitiro iimaamo imitino moonigomoro icamo.

200

Niquejeque ijinibari minaanimo. Jaanoti jininjeque samañoooco atyucarutimo inehejebari gaifefeje satyomo.

Jaamoco miyaminaa cahacisuhicahi, aivo imihuseme, noomoro.

Jaamoro dillucasimo: ¿Fine gaajaabo jinooco Moocaani? ¿Fine mohallioobo jinooco gaajacijiibo? noomoro.

Amihai imitiminaa jilli sajeebii mihicamaño sihidiro amihai busumijeeneque miguiraaatusuhi.

Jii, jaanaaca jahi uujoho. Jilli sicamañovi tafiico imino ficuhicahi. Tahuseque fanoohimititi fiilluhicahi icano.

Jaarunaaca tafi uco comañotihacho aivovocinoro icahicahi fafucuvaaciviro meseseevenetiro uco aamiciniboro diicahicahi.

Diitobadi icaruva uujoho diseemehallivi imitino moonijirahi.

Jaamo milliti diito imino iicanoco gaajaqui moonirahi. Jaaruno aivo uudi tihino.

Jarihiicanaa iimija Moocaani ijafaño ijicafotohigo gaajacihidi diito milliti iicanoco.

Mihiro moovamañovi diitoco ificuuboro idasuhicafaño chimucarucuubo.

Jaamo imimañobati sano finicinijimo nihicu diitoco finisuji.

Ijoho Moocaani agañiivono ticovovi. Oono miciganoti mahaicomoro gaajacitimo magañiivomo mihicanicibadi,

icajimo. Diito ifiico tihimejataruji. Jaanoti uujoho aivo sihidi idasuno iicaneri tajeebi uco aivono icahi.

Gaajatiibo aivo ajashuno eesiciniutimaño, jilli dihimefeene asibadi jeevauhi.

Jaaruubo ico jeevesuutihi. Jaaboco tamiyanaagohuseti agaayiciiboro.

Uco fajinihi, jaaboro feenevi uco gaayiciji bocigooboro.

¿Cajaaní nacu tahabajaabo sifi niquejefañó iicaabo? Iijohoduhu saafiuro ima iicacuudi jinejebaco jinijehallivi imugucuujitíhi.

Tafi uco chahacuuhi. Jaarunofañó Moocaanico uujoho agaayiciibo uudi aivo miya busumije iicano fucuro ifinijitino; Diibo sefari taciidi iicaabo.

Jaanoti iti buhi ofoocinimo guijeveciniji ima imino iicatimoco finisuji.

Jaanotinaha uujoho Moocaanijaagoviro minifeteji uudi toono aivo iimino Moocaani uujoho diiguino jaguisiji. Jaaboro paryicino ijoho omooninehejete jibegueji.

106

Idiiboro Ijoho Moocaani

(Salmos 86)

Moocaani nijigaavoobo uco guubu uco tajeebi idasuno icahi uujoho fanoti cuujivaachuhi.

202

Jaaneguiiha tahalliti diica. Miïro ico uujoho jeevesuhicatitïi ijïjoho idïïboro Moocaani idiicaabo. Taajasu jaani dijeeciïvominaafi iïviro ifiico esefasuhicaaboco.

Moocaani uco didaasugo. Fafoovaro ico uujoho dilluuboro icahicahi.

Moocaani, jaani dijeeciïvominaafi jeebiico imono miniiyu. Miïro jino iïmaryo iimaahi.

Moocaani ijïjohoduhu diimihusehi. Miïno imitïcoduhu dimibachufïhi. Jaanotïbu dimomoco iguiiïciïfiimoco aivo sihidi gajïïhi.

Moocaani, iïma ihiimaanoco gaayïci, ico onoonoco guubu.

Tajeebïï idaaasuno iicanofeeneti ico dilluhi uco idiimu-sufineguiiha.

Chahaabo sifi Moocaani iïbadi iicaabo.

Difiivusutubadi aivo iicano siino uufocovi chaahi.

Moocaani ijïjoho fiivusuuhi paryïcïno jïiïje cuumiminaaco. Jaamo paryïcïno dijaago saaji ico iimovamo dimomoco acahacisuvamo.¹¹⁰

Idïïboro ijïjoho Moocaani idiicaaboco, ijïjoho aivo dajashutïhi, Jaabo olli jeevatïnehejeque deetavehicahi.

Moocaani, uco gaajasu diijïhaico, jeevesutiïbo toojïri feequi. Uco imino mooni tajeebïï icoro ibocïguequi.

¹¹⁰ Ap.15.4

Tahaivojibo Moocaani. Paryicino taciidifañodi ico imeji. Fahijivaro dimomoco uujohe cahacisuji.

Sihidiro aivo uco gajjhi. Cihojifaño ahaacuturuuboco aivo uco taajasuhi.

Moocaani ico agaajatimo isifiirafiimo uco minaanhi iguijeniqui.

Moocaani jaarunofaño ijoho. Idaasugo caani diicahi fanooce daabicififihi, caavahi, miyaabo ijoho.

Uco meeci, Jaaboro didaasugo uco. Dijeevivominaafi iicaaboco uco taajasu, disefati uco daaci.

Diimihuseque foovono uco gaajasu. Uco ijihvehicamo aatyimemere inucufevequi. Moocaani ijohoduhu tahamusuminaafi tajacusuminaafi icano.

107**Davidco Moocaani Unuuno**

(Salmos 89)

Moocaani fahiiɣivaro uujoho dihimihuseti masivahicaji.
Saicino masivahicaji ijoho minoco edeevesutatino.

Dicavaji fucuro ifinitino uujoho guubusuji. Minoco
jeevesutiɣbo idiicano simaŋovi jeenetih. Oono niqueje
simaŋovi ejeenetibadi.

Miro Davidma dihiimaauhi. Idiiciubo
dijeeɣivominaafico jilli nuuhi: Uujoho eneeneri diibuunavi
diiyaachimihaiti finiratino dihaivoji icagahallivi
casiɣvejimo, nooboro, Moocaani.¹¹¹

Jaamaŋo paryicino niqueje miyaminaa ico imehi,
ijoho abaŋitatiɣbo olli jeevatino omoonifiiboco.

Chahaabo aivo siicaani jiejhallivi bu niquejefaŋo icano
ɣbadi iicaabo.

Moocaani ijoho ajashutiɣbo idiicaabo nihiicuubo.
Niquejeminaa ajashutimo feeneri idiicaabo.

Moocaani ijoho fanoomitya idiicaabo. Jaano
paryicino mitya diino, dimiya dihallidi mecucinihi.
Jaamaŋo ditcovovi iicamo aivono chaahi.

Ijoho muuai sifiiratoco guinonih iityuucai sefano
sifiirarunoco siicutusuhi.

Bu, tofaihu nihiicuubo sihidi jeevaruuboco diiguinovi

¹¹¹ Hch.2.30

ñeñejeruhi chuumuhuco mihicanicibadi. Diminaaco gavaraacusuhi dihusequeje sefari.

Niqueje jiinije icano diinoo, ijoho jiinijeque fiivusuuhi paryicino toojhalliri iicanoma.

Ijoho fiivusuuhi jiinijejinibaacico juuganoco oonogoonoco icano. Ijoho fiivusuuhi Tabor onoobajico bu Hermón onoobajico icano. Jaamaño dimomoco imono masivano.

Dihusequeje aivo sihidiro mityano jeevahi. Dimiyanaagohuse aivo sefahi guinonififino.

Dihaivoji icaga imihijji ticovohijji icano. Dihallidi icano dicaavaji dimiyahijji icano.

Moocaani; imicanihicacuumi, cuumi ico imo imo iimonoco agaajacuumi diseseeguiinodi igocuumi.

Dimomo imiri fahijjivaro imo imo icamo diticovohijji iimiri janaanici ifigujajivomo.

Miyantiro ijoho diito sefa diito ovosii idiicaabo. Ijoho onoobadi momitya guiraatehi.

Moocaani motoomominaafi. Israelmi imiibo mohalliti iicaabo. Mohaivojiiibo israelmi imiibo.

Jaabo ijoho eedeevi sicije tigafañodi idiimaubo dijeecivominaaco nuuhi: Taacuumiminaafañoti esefaabococihi. Jaaboco famoo janaanicivi ificuuboro diiboco amusuhi.

Atyimecuuhi tajeecivominaafi iicajiiibo Davidco

tahimisu d̄r̄r̄bari diiboco jeesuui miya aivoj̄̄boti
iicaqui.¹¹²

Jaaboco uujoho jeevesutībo amusuuboro icaji tamityari
diiboco mityasuji.

Jaaneri diiboco iminaa minaanijitīhi imitiminaa diiboco
guinonijitīhi.

Diibo minaco uujoho quicheȳ̄iciji Jehúco
mihicanic̄badi. Jaaboro ihimegati buhigovi diitoco gañ̄̄iji
imucugai neji diiboco ij̄̄hevelemeque.

Diiboco uujoho agaij̄̄iboro ejeevesutinoco esicin̄̄iibo.
Uujoho onooneri diibo mitya guiraateji.

Diibo mityaco ihaivojihijico icano sefasuji Mediterra-
neo muuaj̄̄in̄̄iti Eufatevī h̄̄futusuji.

Jaabo uco neji: Ij̄̄oho Guihirubi; Ij̄̄oho Taacaani uco
ataajasuhicaabo tahall̄̄iti idiicahicaabo, nooboro.

Jaaboco uujoho ac̄̄iji mityaco faamoho j̄̄in̄̄jeminaa
aivoj̄̄ito allivi. Tacaavaji diiboti cuuca jeenejitīhi. Diiboco
unuuno jabajeeverajitīhi.

Iiyaachim̄̄hai iibuunati iicamo jejebac̄̄in̄̄iji fahij̄̄ivaro
niquaje iicanohachuta.

Jaarunofaño taj̄̄ibogoco ejeevesumoro uujoho
ataj̄̄ibabadi omoon̄̄it̄hachij̄̄iji.

Taajico ificuunoco agañ̄̄hachij̄̄iji tatyaj̄̄ibaco; jii,
onoot̄hachij̄̄iji icano.

^{112.} Hc.13.22

Uujoho diitoco aamiji imeiri.

Jaaruubo uujoho Davidco agaijinoco jabajeevejitíhi.

Fucuro diiboco jeevesujitíhi.

Uujoho unuunoco diibotí jeenesujitíhi, taajico uujoho diibotí gañíjitíhi.

Uujoho tahimifeenedí unucuunoco bañíjitíhi.

Jaaneri iyaachimíhai iibuunaví iicamo imo imo jejebacíniji, fahíijívaro níhíba iicanohachuta.

Fahíijívaro sefano icajino taají fucuoníhíba iicabadí fahíijívaro sefano icajino niqueje iicanohachuta, nooboro.

Jaarunofaño íiro adaivojísuubo, dihaivojí seemeneque idiimogotíboro díhevehi, díbojaago sífiratehi.

Díjico unuunoco díjeecívomínaafidítí dumítícihi ichaaimígaico díibotí baadí gañíhi.

Iicumino allímecunoco galliveuhi ídihojíje. Iicumino finísuhi sícaijícíje.

Jaamañodí faamoho afatyomoro íimogonoco nanívamoro ícamo. Jaamoco íhuufoco cuuminomínaa dejecumoro ícahi.

Dímínaaco aivono guiraano dejecusuhi imo imo moonísuhi mohallívi.

Mínaaví íhaamíga síjjevacó guíihitusuhi. Jaaboro dítohallívi díiboco mítyasutíhi. Ícova momoco díibotí dabacaruhi, íhaivojí ícagaco baadí gañíhi;

Díibo fícabanoco guínoví níitusuhi. Jaaboro

miyaminaa feenevi sihidiro nucufevesuhi icano.

Moocaani: ¿Mihachuta uuti fataniiciniji? ¿Nacu, fine fahiijivaro dihimucugai chijigaibadi jigacininoro icaji?

Moocaani: Desafoto tafi jiejhallivi baarene icanoco. Ijoho gaifiico ifiivusuubo jiejhallivi guenene iicatinoco.

Mihiro mijoho jiejhallivi iicamo guijectimo icatíhi. Mijoho guijecte mityati taajatíhi icano.

Moocaani: ¿Jana cuuca icaji iticonioji dicaava iiji; mihiro diijico agañitatinofenedi, Davidco ijoho aciji, nuuhi?

Moocaani, desafoto dijeecivominaafico famoovaro imitino omooninoco, jaano uco aivono tajeebiñaño icanoma iicaaboro icahi.

Moocaani jilli mee, mihaico diminaa imitino moonihi; jilli fahiijivaro moonimoro icamo, ijoho idiiciumo diicumiminaaco.

Imino Moocaani momo moonicafoto fahiijivaro.

Moocaani fahiijivaro uujoho ico imeji dihimihuseque masifañodi.

Fahiijivaro neehicaji: Ijoho minoco jeevesutiibo idiicanicinoco.

Moocaani ibadi iicaabo aivo sifi chaahi niquejefaño jijnijehalliri icano. Mihiro iro ificuubo dijeecivominaafi Davidco jilli nuuhi: Uujoho ficuují diibuunati diiyaachimíhaiti, dihaivoji icagahallivi aivojitoti finiratino,

nooboro. Jihi, Moocaani; jaamaño paryi niqueje miyminaa dimomoco imehi, Ijoho onoonoco diijico gañitiibo idiicanicimaño, aivo olli jeevatiibo idiicamaño. Jaamaño ibadi iicaabo siicaani chaahi niquejefaño; Ijoho Moocaani sihidi edeevaabo, aivo inihicuubo.

Niquejeminaa dihallidi mecucinimo feeneri idiicaabo.

Moocaani, mohaivojibo, fanoomitya idiicaabo.

Paryicino mitya diino. Miyaano dihallidi mecuciníhi icano. Diticovovi iicaabo sifi chaahi.

Niqueje jiinije icano paryicino diino, Ijoho edeetavuumañ. Ijoho fiivusuuhi aamijico niqueque paryicino jiinijejinibaacici icano; Hermón baji onoobajico, bu Tabor baji oono bajico icano. Jaamaño dimomoco imono masivanoro Moocaani dihusequeje aivo sihidi mityahi, dimiyanaagohuse, aivo sefahi guinonifihuse.

Dihaivojí icaga nicuciníhi imihijiri miya iijiri icano. Cavahiji, miyahiji icano, asaaboco ico gaayicitehi.

Mohaivojibo Moocaani; Imicani icacuumi cuumi ico imo imo iimonoco agaajacuumi. Jaacuumi sajeebi iguehi difoovo cuugahu foovono tuucuumico aachicinino feeveri.

Jaacuumi dimomofenedi fahijivaró imo imo icahi. Bu diticovohijifañodi janaanici quehecuto cuumiro feehi icano.

Miyantiro ijoho tuucuumi sefa idiicaabo tuucuumi ovosí idiicaabo icano. Ijoho idiimegueneri momitya

janaanici guiraatonoro feehi.

Motoomominaafi mohaivojibo Moocaani.

Mohaivojibo israelmi imiibo.

108

Moocaani Milli Icatino Miyaminaafi Niinova Icano

(Salmos 90)

Moocaani ijoho mojaguisiminaafi idiicaabo. Siicije ifagajino chahaunaacaro bu jiinije chahaunaacaro ijoho saijitiro diicacuuhi. Jaabo ijoho tano, nijeque idino idiicaabo, ijoho Moocaani.

Jaabo ijoho miyaminaafico jiinibati miniiyunicih. Ijoho miyaminaafico: Miyaminaafi jiinibati miminiifoto unuusumi.

Aivo miyaano mil año icaruno idi safucubadiro jeevahi, iijiofucu afatyehinibadi jeevahi.¹¹³

Jaanoti miyaminaafivi goovano guijeve gasevahi oono nifaihu goovano afatyonicibadi.

Jijehallivi miyaminaafi icano jilli tigabadi jeevahi, tiga gaajaciratino afatyonicibadi jeevahi. Oono naavahu deecano jaachiji ihinonoro sifucutiro nihba aachicineri aryivonoro ifininicibadi jeevahi.

Miyaano Moocaani, disifiira mihaico finisuhi.

^{113.} 2Pe.3.8

Diñhicu mihaico mojeebinoco esafutusutíhi. Foovono aivono mohimitico dihimefeenevi ficuuhi seseemañovi.

Miyanotíro mofiino goovano finicinihi dicajisu ñihicuri mofiino fatyocinihi oono mohesamaajene afatyocinibadi setentadi ficabava ticovoviro mihifotocinihi. Jaanoti equehecufiimo ochentadi ficabavavi ifetehi. Jaarunofaño jijehallivi mihicanohachuta fanoovari maganuhusuvehi dudicamaajeneriro icano.

Jaabadíro bu ficabava goovanoono fatyocinihi mofiino afatyocinibadiro.

¿Mijoho, nacu, gaajahi disifira imucugaico? Mihaico imino gaajasu imino mehevequi jijehallivi mihica fucuvaco. Jaaneri mohesamaaje imino ihifetequi miya gaajavi.

Aivojibo Moocaani mojaagovi minifoto; ¿Nacu fine mihachuta ico meteemeji?

¡Jito dijeecivominaaco didaasugo!

Fucurotíro mihaico dicavaji iijiri gahafusu. Jaadi jari imo imo mamasivaciniji jijehalliri mihicanohachuta.

Mihaico daaci guiraano ficabano imo imo mihicajino ficabanoco johono idaasuno guenene mihicauno ficabava ticovoviro.

Dijeecivominaa bu iyaachimihai icamoco daatyimesu ijoho imino omoonijinoco icano.

Jaafa Moocaani imihuse mohallivi icahi.

Moocaani modudicamaajeque mihaima sefasu. Jíhi,

Moocaani, modudimamaajeque mihaima sefasu.

109

Moocaani Siicuguiino Mihicano

(Salmos 91)

Moocaani caamo fanoomitya iicaabo faño iicamo.

Moocaani siicuguiino sajeebii cigaji.

Jilli uujoho JEHOVÁ Moocaanico neeji: ijoho tafataniivominaafi, tajaguisiminaafi ico acaanivaabo ijoho Moocaani, hivi eseafaabo. Jaabo Diibo ico taajasuji duuduja guiihuva miyaminaafi finisuminaafi iicaabo duujeviti.

Ijeeneri ico toovono fabaacujiibo. Jaabo jjecuguiino miyaano sajeebii diicaji. Icavaji ico teemeji escudori mohallidi mofoboocamaainiciradi. Jasituvii dagabamaajitihii fucu nihicunoono hgonoti bu cuuje tiibuganeri tiihbuno iguijenijirunoti nihicuguejitihii. Bu fucu guihuvano hgonoco nihicuguejitihii, bu cuujefeenevi guijeve ifinisujirunoti nihicuguejitihii.

Jaanotinaa aifocinjimo iguijeveme dihuufocovi mildimo bu dimiyanaagoonovi aifocinjimo diez mildimo. Jaaruno hivi hfetejitihii. Miyanotiro dihalliri daatyimeji imitiminaaco iimiti jaadaco aacinoco.

Jaanoti ijoho millii diicajitihii tasefaquifotominaafi Moocaani Jehovaho dihallivi ificumaño. Caamo iicaabo Moocaaniri idiijavamaño. Jaamaño iimitino hivi gasejitihii.

Guihuvano diijavi gasejitihi icano.

Itoomominaaco dijaago agalluumo ico imino teemeji idiicanohachuta ihusenehallivi ico satyejimo guisibanovi nanigaivatibo diicaqui.¹¹⁴

Jicumí bu ññhicufiimo dragonmi jiinimomi icamoco quicuuboro diiguejirahi. Jaaruubo millí diicajitihi ico; Uujoho, taajasuji diitoti ñvi jineheje ñfetejitihi.¹¹⁵

Uco agaajabo uco agaijimaño. Jaabo uco idillusumi diiboco uujoho imusuhicaji: Uujoho diiboma icaji. Idaasu ifiiti uujoho diiboco taajasuji.

Jaaboro uujoho diiboco fanoova imihuseri imino mooniji. Bu jijehallivi guenenene diiboco ficuuji bu diiboco imo imo mooniji tacavahijiri tatyaaajasuhijiri icano.

110

Moocaani Mihaico Fiivusuhi, Jaamaño Mihaí Diibota

(Salmos 100)

Jiinijeminaa Moocaanico mihimo, imo imo masivamoro. Imo imo Moocaanico mihimomo diiboco macahacisu. Imo imo siijivatomoro diiboco mihimovamo diibojaa masaa.

Imino magaaja diibo Moocaani miyaano iicanoco: Diibo mihaico fiivusuhi. Jaamaño mihaí Diibota mihicamo. Mihaí Diibo cuumiminaa mihicamo bu diibo ñaa-

^{114.} Mt.4.6;Lc.4.10_11, ^{115.} Lc.10.19

vahu joomi mihicamo.

Diibo guhuga jaagovi masaa iguhugari iijafaño
mijicafoto.

Diiboco mihimono masinoco masivamoro.

Diiboco fanoovahallivi imomoro mofoo imino.

Diibo momoco momooni.

Miïro Moocaani aivo sihidi iimihuseebe icavahiji
fucuro ifinitiïbo, bu iiji fucuro ifinitiïbo.

111

Moocaanico Imino Neeji

(Salmos 103)

Moocaanico uujoho imino neeji paryiïcino tajeebiïma:
Ihimimomoco uujoho paryiïcino tafiiri imino neeji;
Moocaanico uujoho imino neeji paryiïcino tajeebiïma, aivo
jabajeevejitïhi Diibo imino uco omoonihicanoco. Diibo
uco paryiïcino tahimitico ubuusuubo. Taguihuvaneheje-
que paryiïcino ubuusuubo. Tafiico uco cihojiti ataajasuu-
bo.

Uco icavajiri sihidiro gaijïboro otoomoobo. Uco
fanoova aivo iimineneri utuvasuubo. Jaaboro uco mogaaje
ifibadi tafiico isicafevesuubo. Mohaivojïbo aivono imino
miyahiiïjiri imino moonïhi, idaasuno sita omoonimoco.
Omoonihicanehejeque iïfusuubo, Moisésque Israel
cuumimïnaaco icano.

Moocaani aivo miinoco idasugoobo siicuno jacusuu-
bo. Diibo jaabiciminaafi cavajiminaafi icano. Miinojaago
guenene sifiiratibo fahiijivaro miinoco ibatibo.¹¹⁶
Mohimiti jaadaco mihaico acitibo. Aivo ajashutino
Moocaani cavaji aivo jinibaaci atyimeratithi. Oono
niquejijnibaaci aatyimeratibadi mohimitico mihaiditi
tehesino gaasuubo oono aamijiti niqueje etehesibadi.

Moocaani icahi, diiboco obocigomoma siicuno jacusuu-
bo miinoco oono miino caani miinoco ajacusunicibadi.

Gaajaabo mihai jiniiba fiivototamo mihicanoco. Miio
miyaminaafi ifi jjehallivi icahi oono deecano icabadi.
Jaachiji ihinovanoro sesevedi finificuuno guibuhuba
iguibuhucineri. Jaano iibuuna gaajaciratacutatithi.

Jaanotinaa Moocaani cavahiji fucuro finitithi Diiboco
ejeecivomoditi. Ihimihiji fucuro ifinitino. Jilli fahiijivaro
iicano. Diibo unuunoco imino agaayiciro itajibaco
onoobadi imino omoonimoti.

Moocaani ihaivoji icagaco niquejefano casihacuhi.
Jaabo aivoji paryicino jinijeminaa allivi moonicinithi.
Jaaneguiha amihai paryicino Moocaani toomominaa
sihidi mimityafiimo mohaivojiboco macahacisu, amihai
Diibo onoonoco meheetavonimo diito atajibanoco
moomoniqui motoomocinimo.

Moocaanico mihimo paryicino iyoto mihicamo. Diibo

¹¹⁶. Stg.5.11

iimogoba onoonoco momoonicimo. Moocaanico imino momooni paryicino ifiivusuta mihicano, fahigovadi ihaivoji jiiinjehallivi mihicano.

Moocaanico imeji uujoho paryicino tajeebiima.

112

Jehová Aivojiboco Aivojiboti Ficuuhi.

(Salmos 110)

Moocaani tahaivojiboco nuuhi: Tamiyanaagonovi casivehiica, diminaaco iguininohachuta, nuubo.¹¹⁷ Jaabo Aivojiboco aivojiboti ficuubo. Jaabo Aivojibo ifiivuunotiro Moocaani diiboco amusuhi. Jaabo sacerdoteti icaji Melquisedec onoobobadi. Jaabo icaji sacerdoteti fahijivaro.¹¹⁸ Jaabo sihidi mityaji.

113

Moocaani Mitya Aivo Olli Jeevatih

(Salmos 118)

Moocaanico mihimo imihusehallivi. Fucuro icavaji mohalliti finijitih.

Israel cuumiminaa monoo: Moocaani cavahiji fucuro mohalliti finijitih.

Sacerdotemi monoo: Moocaani cavahiji fucuro

¹¹⁷ Mt.22.44;Mr.12.36;Lc.20.42_43;Hch.2.34_35;1Cor.15.25;Ef.1.20_22;Col.3.1; He.1.13;8.1;10.12_13

¹¹⁸ He.5.6;6.20;7.17,21

mohalliti finijitíhi.

Paryícino Moocanico mobociigomo monoo: Moocaani cavaji mohalliti fucuro finijitíhi.

Uujoho idaasuno iicahinisumi Moocaani fañodí uujoho gaibahinihi. Jaanoco uguubuuboro, uco tahídaasuti taajasuubo.

Moocaani uuma icahi. Jaamaño jinejebaco uujoho iguitíhi. ¿Milli uco miyaminaafi mooníjirahi?¹¹⁹

Tahaivojíbo, uuma icahi uco diibo amusuhi. Jaaneri atyimeji tamínaa iguinionicafotonoco.

Imino Moocanivíro mesefano miyaminaavi sefatimoro.

Paryícino jiinije miyaminaa uco imooniqui tahallidí mecuvuuhi. Jaarumoco uujoho Moocaani momori sahígotíro guinioníuhi.

Fahígovadí uco cabaacuumo, jaarumoco uujoho Moocaani momori guinioníuhi.

Uco miimicubadí uco janíumo, jaarumo imucugai jabaavuuhi jaanaho ijígano chíjigai ajabaavonicíbadí Moocaani momori diitoco uujoho guinioníuhi.

Uco sefano chimucaruumo igañíisuqui. Jaarunaaca Moocaani asaauboro uco amusuuhi.

Jaaneguiiha uujoho Moocanico masivahi uco sefaco aacimaño. Diibo tatyajasuminaafi.

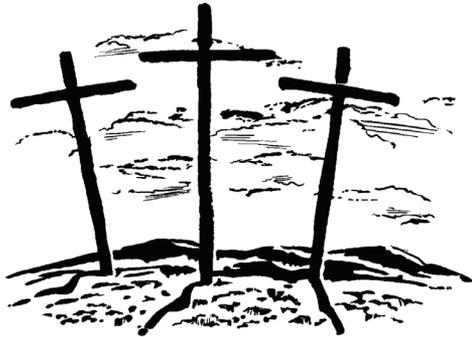
¹¹⁹. He.13.6

Moocaanico ejeevesutimo iijanofaño imo masijino icahi. Moocaani mitya fanoovaco guinonícuuhi Moocaani mitya aivo olli jeevatíhi. Moocaani mitya fanoovaco guinonícuuhi.

Uujoho guijevetiibo iicaji Moocaani omooninoco miyaminaaco jibeguequi. Moocaani uco sefano aamirahi, jaaruubo uco guijenitíhi.

Moocaani iija guuhugaco mafaayici faño foobo Moocaanico toono allivi imetequi. Jihuga Moocaani guuhuga. Jaahugari jicamaajimo diiboco jeevesutimo iicamo.

Moocaani ico uujoho imehi uco uguubunohallivi, bu tatyaaajasuminaafi idiicamaño.

Iijano eetavominaa guisibaco itisuuba jino imiyaabati miniifotovahi. Jinoco jilli Moocaani eetavehi.¹²⁰ Jaano aivo mihaidi olli jeevatíhi.

¹²⁰ Mt.21.42;Mr.12.10_11;Lc.20.17IHch.4.11;1Pe.2.7,

Jifucu jino Moocaani jilli omoonifucu. Jaaneri jifucu miñhai aivo jino imo imo miñcahi. Moocaani; miñhaico taajasu. Moocaani miñhaico daamusu, miñhaima fanoova imino ifeequi.

Imicani Moocaani momori asaabo.¹²¹ Amñhaico imino meneehi Moocaani iijafañoti.

Mohaivojñbo Moocaani Diibo miñhaico achicinihi. Jaanegui miticovacu jaainoma mijñbaiminimo miññifoto Moocaani jeeçivomañovi.

Jaaneguiiha ico uujoho fanoohallivi imehi bu mityahallivi icano. Ijoho taacaani idiicamaño.

Moocaanico mihimo iimihusehallivi icavahiiji fucuro ifinitimaño.

114

Moocaani Taajñbaco Mihimono

(Salmos 119)

Imicani icamo miññivatino ñgomo. Moocaani jñbogo onoobadi icamo.

Imicani icamo diibo tajñbaco uguubumoro paryi ijeebñmaryo iguiinomo.

Ajashuno aivo imitico omoonitimo Moocaani jñhairiro ñgomo.

Ijoho tajñbahi ditajñba imino ificucafetequi.

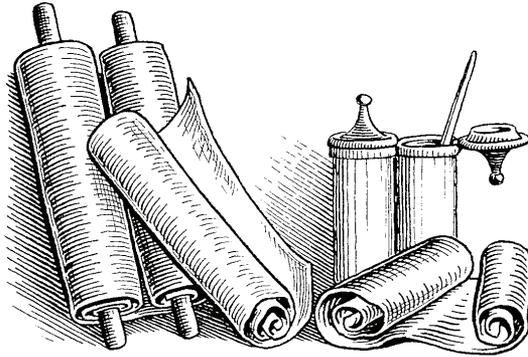
¹²¹ Mt.21.9;23.39;Mr.11.9;Lc.13.35;19.38;Jn.12.13

220

¿Naa millí sicafeſi ifiico mihiſivatiſo ficuujirahi?
Moocaani iijico imino ificuubo. Uujoho aivo imo imo
icahi ditajjibavi. Diijico jabajeevejitihi.

Tahalliico faayici foovono atyimequi diijico. Uujoho
diijico tajeebiſañoſi imino ficuuhi tajeebiico mihiſivatiſo
icaqui.

Imicani ijoho diicahi Moocaani. Uco ditajjibaco imino
gaajasu tajiſibari jibegueji. Paryiico ditajjibaco
ijibogoobo gaajasuqui. Ditajjiba onoſadi ijgoobo imo
imo icaji fanoobuſumijema mihiſivatiſo, mihiſivatiſo
janaſivatiſo.

Diijico uujoho jabajeevejitihi. Bu tahaalliico
faayicisu ſihidi ejeevanoco diiji aamefaño. Tajeebiſaño
iidaasuno icahi. Jaaruuboco uco quehecutusu diijifeenedi.
Moocaani uco diibogo ditajjibaco. Jaanoco uujoho
iicanohachuta imino mooniji. Daamusu ditajjibaco
eetavequi.

Jaani dijeeci vominaafi ifiico imino ficu gueenene diijico uujoho; jii, neeji. Tahallico faayici imino ifiniciqui. Olli jeevatino diijibogo iicanoco. Uujoho jije alliri iicaabo jijeminaafi icatíhi uuti ditajibaco fatanidino.

Tajeebi niinovacuuhi dihimihijico imogonoro iicahicanoti. Ihiimaafifimoco dibahi, imitino iicacuumoco ditajibati imitacuumoco. Uco dugaacu diito uco aivonoo- no ononoti uco ijihenehejete icano. Miíro uujoho digaajasuco imino ficuuhi. Aivojito seeme iicamo acasivomoro tahallivi iimaahi. Jaarunofaño dijeeci vominaafi ditajibacoro esamaahi. Ico agaajasuno aivo tahimohica, bu jaano uco afagoonohiji. Tajeebi aivo uco jiiñbafañodi lleenicininihi, niinovacuuno. Uco buheesu difiivohiji onoobadi.

Icoduhu iicahicanoco jibugucuuhi. Jaanoco uco imino diimusucuuhi; Ditajiba ijico uco imino gaajasu, imino uco gaajasu ditajiba jhaico. Olli jeevatino ijoho omoonenehejequere esiciniqui.

Daamusu ditajibaco eetavequi. Jaabo nucufeguejitíhi toonoti. Uujoho imo imo icahi ditajibari. Jaabo ditajibaco aivo gaijhi. Uujoho esamaahicahiniboro dojicuviro uuminihi ditajibafaño toono onoobadi icaqui. Jaabofeene fucufenevi uujoho ico iimeji ditajiba aivo iimineguiiha. Famooro ijoho atajibabadi omoonimo nahabominaafi uujoho. Bu toojiinije gaaficiníhi dihimihu-

seri. Uco ditajjibaco djjbogo. Bu imino idaasuno icauhi. Toonofenedi ditajjibaco uujoho gaajauhi.

Tajeebi uco chucuuehi, aivono toonoco ataichuveni. Diji onoobadi ico tafico sefasu. Uuti sicamaño bañfiira iimaahijico buhigovi gatjeru. Jaaboro dihidassugofenedi uco ditajjiba iijico daaci. Miya iijicoro uujoho gaayicahi dihimihijicoro uujoho tahimefeenevi ficuui. Ico agaajasuno iijiviro uujoho jivoocinihi.

Ditajjiba aivo uudi sihidi oro, bu nihibami icano janaanivivi imihi. Jaano ditajjiba niquejefañ sefano fahijivaro icano.

Uujoho ditahere. Jaaboco taajasu uujoho ditajjibaco eetavucuneguiha. Jaanoti iimitifimo uco teemehi uco ifinisuqui. Jaarunaaca uujoho esamaaji ditajjibacoro. Uujoho ditajjibaco gajjahi. Jaaboro esamaahicahi fafucuvaaciviro.

Ditajjiba uco gaajasuhi taminaa janaanivivi. Bu uujoho gaajahi tajjibogominaa janaanivivi ditajjiba uco agaajasu-neri. Jaabo uujoho gaajahi amiyato janaanivivi diiji onoobadi iicamaño.

Jaanoti safo tatyihai uco iimitijiri satyehicajirahi. Jaarunaaca dojucuviro goovano iguiyiciboro eetavehicahi ditajjiba onoobadi. Bu aivo dihiimaa naamehi iimihunaamo janaanivivi.

Diiji tatyhairi iquicujimañoco achicinihi, bu tolliro tajjhaico. Amiihai mihimitimo uutì buhigovi mihica uujoho eetavejirahi Moocaani atajjibabadi. Moocaani diiji agasevasumi achicivano: Jaano gaajasuhi agaajatimoco.

Jehová Moocaani; uujoho nucufevetihì toonoti, ditajjiba jiihairiro uujoho jineeji. Uco toono tajeebico aivono imo imo omoonino.

Uujoho jiiheguehi bañfiiraco. Jaarunaa ditajjibaco gaijhi. Ditajjibaco agaijimo sajeebii icahi. Jaamoco miñhaiñooba gañisujitirahi.

Jehová, uco imino gaajasu; ditajjiba jiihaico imino ficuqui iicanohachuta. Uco gaajati daaci, ditajjibaco imino ficuqui. Jaaboro imino tajeebiiñaomaryo imino ficuqui. Uco siigo ditajjiba jiihairi tahigoviro uco aivo tajeebii iicahi. Ico agaajasunojaagoviro tajeebico miniiyu; fanoova imogojaagoviro tajeebico miniiyujitihì. Tahallico buhigovi miniiyu iimitinoco meecitiiho iicaqui, diijjiihaifañodiro uco fiivusu.

115

Jehová Ditoomominaafi

(Salmos 121)

Bajijaagoco meeci: ¿Cuucati fine, uco amusuvano saaji?

Tahamusu Jehová Moocaanijaagoti saaji. Niqueje, jiinije icanoco ifiivusuubojaagoti.

Diibo ico omoovamañovi jullehacujitih. Bu cigajitihbo, ico ootomoobo. Fucuro icigatihbo, Israel cuumi toomominaafi iicaabo.

Moocaani ditoomominaafi. Moocaani dihalliti iicaabo. Iti tehesino icatihbo, dihuufocoriro icaabo ico ihamusuhi-caqui, iicaabo.

Cuje ico nihiba aiguucuvusujitih, fucuo nihiba ico fucu milli moonijitih.

Moocaani ico fanoo ñihicuti teemejiibo. Diibo difiico imino ootomoobo.

Moocaani ico fahigovadi idigooboco teemeji. Jaachijih fahijivaro icano.

116

Siino Dojicuviro Ihuumisiqui

Moocaanico Idilluuno

(Salmos 126)

Sion cuumiminaaco icivojaanumoro asatyuumoco Jehová Moocaani siino dojicuviro agasesudi. Itigamobadi mihai

mihicaji.

Jaasumi jari moojino sano jejebariro gahafeji. Jaanoti monehejebano sano masineriro gahafeji icano. Jaasumi jiinije cuumiminaa neeji: Aivo sihidi jeevano Jehová jitoco moonihi, noomoro; miyaano aivo sihidi jeevanoco Jehová miihaima moonihi. Jaaneri imo imo mihicaji.

Jehová duumisu siino dojicuviro miihai civojaminaaco oono Neguev teehijaaba iicabadi.

Jaadi taamoro obajaquimaaiurumo inoovataco imo imo inoovataco icijimo. Jaabadiro idaasuno taaboro feejiibo, iimino iijico abasutoobo. Jaaruubo dojicuviro uumijiibo imo imo inoovatahiinoco iibiciniiboro asaabo.

117

Moocaani Jehováti Saano Guiraato

(Salmos 127)

Iijaco eheetavonoco Moocaani isefasutiruva, jilli sicamañovi toojaco ududicamaaimo paachivejirahi.

Moocaani cuumico itoomotiruva, jilli sicamañovi uuchuvejirumo tuucuumi toomominaa.

Collihi sicamañovi mududicamaajirahi, sifucu nihibaco iijisumoro sifucu nihibaco iijisumoro icano. Ijadama chahano, maahuco mamachuno, sihidiro mofiico mabañamaaiñoti mihicinoco. Jaanotinaa Moocaani agaijimoco maahuco acihi, jilli ticovono iicamoco.

226

Moseeme miñhaiti ifiivomo Moocaani miñhaico aacimo. Mosicafeveeseeme iicamo olli jeevatihí moonicasimínaafi usefaño oono usevaacuhai iicabadi seevamo.

Imicani icaabo miyamínaafi jibadi iicano tiibuganoma iicaabo, imínaa imefeenevi nucufvejitiibo. Diito ihalliti icaji juezmi imefeenevi.

118

Jaafa Ico Moocaani Imino Mooníhi

(Salmos 134)

Moocaani jeeçivomínaa masiigo famooro, jaamo Moocaa-nico imino momooníhi. Amíhai paryiicino famooro ihimihijafaño fucuhachuta mihicamo.

Amíhai useneque Moocaani imihijajaagovi magañiyiçimoro diibo momoco imino monoo.

Jaafa Moocaani niqueje fiivusumínaafi jiiñije fiivusumínaafi icano iicaabo ico imino mooníhi, Sion bajifañoti.

119

Moocaani Sihidi Ejeevano. Jihovocanimi Niinova Icano

(Salmos 135)

Mihimo Jehová momoco; ijeeçivomínaa Diibo Jehováco mihimo.

Paryicino Jehová ijafaño mihicamo. Bu oono Moocaani iija gohasiri mihicamo icano Diiboco mihimo, Diibo imihusehallivi. Diibo momoco imo masijñneri mamasiva, Diibo aivo iimihusemaño.

Miño Jacob Israel icamisico icuubo aivo ifañotocuumi iicaqui. Uujoho aivo imino gaajahi mihai Caani Moocaani aivo miyaabo iicanoco, faaboho caanimi janaanivivi ejevanoco. Jaabo Moocaani iimogobadi moonibo niquejefaño jinijehallivi icano, tolliro bu moonibo muuañofaño icano.

Tolliro bu aimuufaico jinijeginibaaciti gañiyicubo sisimico namebasuubo nijaco ijibogonoco. Bu jaaboro guibuhubaco sinaayuubo imecufañoti.

Diibo finisuhi Egipto jinije miyaminaa seme imegaosejeque, bu ijoomiti iticoniosejeque icano.

Egipto jinije feenevi galluubo jabafiiranehejeque Faraón onoobohallivi, ihaivojitohallivi icano, ajashutino cuumiminaaco finisuubo.

Ajashutino aivojito sihidi jeevafiimoco finisuubo Sehón onoobo Amoreomi aivojiboco, Og onoobo Basán jinije aivojiboco, bu paryicino Canaán jinije aivojitoco icano. Jaaboro diito jinijeque aciubo icuumiminaa israelmico ijeti iicaqui.

Moocaani dimomo aivo fucuro ifinijitino fahiijivaro esicinimoro mihicajino Mohaivojibo icuumiminaaco aivo

iimihijiri aivo imino moonihi; ijeeçivominaaco aivo idaasugoobo.

Moocaanico imiyaavogotimo caanimi jilli jigaano eetavotamoro, jilli inoro eheetavoneheje. Iijima icarumo iimaatimo; ihallinoma icarumo atyimetimo, injimeehuma icarumo guubutimo ijeebima chahamo. Diitoco imiyaavogomoro eheetavomobadi ejevamo.¹²²

Jaanoti amihai Israelitami Moocaanico mihimo.

Jeeçivominaa Moocaanico mihimo.

Levitami Moocaanico mihimo. Paryicino amihai Moocaanico mobocijomo, Diiboco mihimo.

Imicani Sionvi Moocaani iicaabo icahi Jerusalénri iicaabo. Imicani Moocaani dimomo.

120

Moocaanidi Jineheje Toovotih

(Salmos 139)

Moocaani ijoho uco emeeciiboro paryicino tafiico gaajahi. Ijoho gaajahi paryicino uujoho omooninehejeque. Tehesinotiro ijoho tahesamaajeque gaajacih.

Gaajahi paryicino uujoho iicanoco. Gaajahi paryicino omooninehejeque.

Taajiri iimaatinaacaro ijoho Moocaani paryicino

^{122.} Ap.9.20

gaajacuuhi.

Fahigovaacidi uco ijoho cabaacinihi, tahallivi dihuse moonicinihi. Aivo sihidi jeevano gaaja tahuufocovi tajanaanididi moonicinihi. Aivo sihidi jeevano uudi aivo faicuvano ifototihi toonoco agaajanovi.

¿Cuuca nacu fine uujoho tehesino digaijaditi feejirahi?
¿Nacu, cuuca fine gaajirahi tehesino digaijati? Caamo niquejefañu fuuruva tahigo ijoho diicahi.

Jaanoti bu jije dojibavi niitutura bu tahigo ijoho diicahi. Jaanoti bu aamijivi caamodi gahafooboro fuuruva, bu niquevevi muuajinibaacivi fuuruva, tahigo bu uco dihuse ifetejirahi.

Dimiyanaagoo huse uco suufenitino uco gaayicinijirahi. Jaanoti bu icivono guino fataniivuruva, cuuje fucuti tahallivi iminifutura icano. Jaarufucu uco iti fatanijitirahi fucu icaruno idi seseene aricuno ifuvusuno. Fucu cuuje icano idi sabadiro jeevahi.

Miio ijoho uco tafiico fiivusuuhi, ijohoduhu uco gaharubi jeebifañu fiivusuuhi.

Jaano allivi ico aivo uujoho imehi. Tooneri aivo uujoho sihidi eetyehi. Aivo jeedi oli jeevatino diheetavo.

Jaanoco aivo uujoho imino gaajahi. Iidi aivo teevehinitino tafi ujusinino, toovohigo icaruno. Aivo toovohigo jiinije dojibavi fiivuruuboco tafi ifiivunoco dihalli ifiniciuhi. Jaano toono paryicino caatiniciniuhi

dihaamefaño jijehallivi iicajinohachutaco sahijitiro
dihaamefaño ficucuuhi. Sahijitiro chahaunaacaro.

Moocaani faicuvacani aivo uudi dihesamaaje icahi.
Jaano toono aivo finiratino nijequema chahano.

Jaanoco oovoruva aivo ajashujitiruno jiinigayihhaño
janaanicivijiru. Jaanoti imivuruva ima icacuujirahi.

Moocaani; oono iimifitimoco finisucu. Jaaboro uuti
tehesino gatijeru guijeniminaaco oono iditi imitino
ihiimaahicamoco. Oono sicamañovi diijaagovi
imucugaima agañivehicamoco Moocaani: ¿Nacu, uujoho
jiihevetihi oono diticovodi imucugaima agañivehicamoco?
Aivono jiiheguehi oono ico omooniguehicamoco. Aivono
jiiheguehi sihidi paryicino tajeebiimaryo. Aivo
tamiyaminaa diito.

Moocaani tafiico meeci, jaaboro taciidico daatyime,
tafiico nisu, jaaboro gaajaci tahesamaajeque. Jaaboro
daatyime iimitino jiihairi ofoohachijii iimino jiihaijaagovi
uco siigo.

121

¡Moocaani Mihimo! - (“¡Aleluya!”)

(Salmos 146)

¡Moocaanico Mihimo!

Moocaanico uujoho imeji paryicino tajeebiima
iicanohachuta uujoho Moocaanico imeji; iicanohachuta

uujoho Moocaanico imeji masijiri.

Miyaminaafivi sihidi ejeevaneguiiha diibovi difiico sefadino. Sihidi ejeevatiibovi ico atajasujitiruubovi.

Miïro iguijevesumi dojicuviro jiiniibavi miniifotoniciïbo jaasumiro ihesamaajene fininichi.

Jaanotinaa olli jeevatino icaabo miyaminaafi Jacob caanijaagoti amusuco agaayiciïbo. Jaabo ihaivojïbo iicaaboviro ifiico esefaabo.

Diibo fiivusuuhi niqueje, jiinije, muuaiño icanoco. Bu paryi tonehejefaño iicanehejeque icano. Jaabo iijico siino simañovi jeenesutiïbo.

Imitino iicamoco imino mooniïbo, ahajebavamoco machusuubo. Cïvojafaño iicamoco sinaayusuubo.

Ihaalliïno ahatyimetimoco atyimesuubo; ahacutucuuru-moco gañiyiciïbo. Imihusene iicamoco gajïbo.

Siicumiotoco toomoobo bu jïjovoto, fibaijito icamoco gaayicinïbo. Jaanotinaa iimitimoco ijïhaiti mitasuubo.

Sion Mohaivojïbo fahijïvaro aivojïboti icaji. Diicaani iicaabo, aivoji fucuro finijitïhi.

122

Salomón Aivojïboti Icauno

(1 Reyes 1.1_2.12 ; 1 Crónicas 29.22_30)

Aivojïbo David gaajauhi goovano iguijevecuujinoco. Jaaneguiiha illi Salomónco nuubo: Uujoho goovajino

232

iguijevane. Tabuujinaagocahi sefano diica. Moocaani ataj#babadi idiicahachiji imino #ima feejino, nooboro.

Jaanobuunati guijeveubo.¹²³ Jaaboco illi Salomón buonavauhi aivoj#boti. Jaaboro Salomón satyuuhi ihaivojitoco tabernaculojajaago. Jahi #futuudi sacerdotemico taji#baubo diitohallivi asimico agaisiraicimoro Moocanico ijee#ivequi.

Jaaboro Salomónco Moocanico nuuhi: #joho, Moo- caani, uco ajashutimo miyam#naa aivoj#boti ificuubo, uujoho aivo sicafefiirehiica gaajat#hi. Jaaneguiiha uco daacaji gaajati diicumico imino teemequi, nooboro.

Jaaneguiiha Moocaani diiboco nuuhi: Miyaanoco aivo neehi, difihalliviro imino diicaqui dillut#hi. Bu sihid# busumijeque dihallivi dillut#hi, bu dim#naaco iguiinojinoco dillut#hi bu guenene idiicajinoco dillut#hi icano. Jaanoti gaajama idiicanocoro dihimeguehi, miyam#naaco imino moon#qui. Jaanegui #co aciji sihid# gaajaco bu idillut#runo busumijeque bu sihid# edeevajinoco icano, nooboro.

Jaanobuunati saaumife gaigomife diibojaago. Saafigo isee uchuumuuseeque sifigofaño ificuugoro diigosee ubuheeseequ #ciunoco ejenaucasihicaumoma iicaumife. Jaamife diibo imefeenevi jenaucasihicauhi; Jiisee taasee ubuheese. Jaanoti oono uchuumucusee diisee noocasimifere fahigovavi.

^{123.} Hch.13.36

Jaano imino agaajarautimoma iicaubo Salomón ihamocasimīnaafico nuuhi: Niisugati siva, jaaboro toosee- que feenedi dujavaaci, saafigoco sanagooseeque mahaciqui, bu saafigoco sanagooseeque mahaciqui icano, nooboro.

Jaanegui seeji iicautigō nuuhi: Taasee jaanou, onooma- ño; jīhi mudujavaaci, noogoro.

Jaanoti seeji iicaugo sihidi iseemeneque agaijimaño nuuhi: Chahano miquticidino, faaseequere taca diigoco mahaci, noogoro.

Jaanoco Salomón aatyimeuboro, nuuhi: Ajaamo seeji, diigoco tooseeque daaci, nooboro.

Jilli Salomón gaajano omoonunoco miyamīnaa uguubuumoro nuuhi: Miyanotiro Moocaani Salomónco sihidi gaajaco acihi, noomoro.

Jaabo Salomón miyamīnaaco imino tuumuuhi. Jaamaño miyamīnaama sajeebii icaubo. Jaabo sihidi ibusumijema icauhi jeejīmīma, bu ijeejīmī meenenema, bu sihidi obajaquimaajeri. Jaabojaago sihidi miyamīnaa fahigovati saacinīhicauhi diibo gaaja iimaaco uguubunicivahicaumo. Jaamo sihidiro busumijeque diibedi sivahicaumo.

123

Aivojiĩbo Salomón Moocaani Iijaco Eheetavuuno

(1 Reyes 5__7; 2 Crónicas 2.1__5.1)

Jaabo Salomón Moocaani iijaco eetavejinehejeque tajiibaubo miyaminaaco ihiciqui. Jaabo caani David iicisunoma bu bohono iicisunoma icano templojaco eetavusuubo. Jaasumi israelmi Egipto jiinijeti asaaunoti icacuumo cuatrocientos ochentadi ficabava. Jaaja tooja Moocaani iija caamovo icauhi fahuseeci fatihaici siino fahuseeci idiino. Jaanoti icarecu fahuseeci oovo ticovoviro. Jaanoti caamovi inihibahuucu caamovou fahuseeci satyihai idiino achutau. Jaanoti jahisionocarecu nueve metro oovo. Jaanoti sahisivionocarecu sahuse juugahuseti miinooci bu miinooci idiino. Jaanoti fañojavavi icauno imecuno miimecuuci. Jaanoti iguhuganagoonovi iicaumecucaamovou fahuseeci fatihaici idiino. Jaanoti icarecu fahuseecidiinou. Jaamecu iimimecu onoomecu. Jaanoti niinoomecu bu tonoodinorou ihoovo icauhi. Jaamecu aivo janaanici iimimecu onoomecu. Jaamecufaño iicauba Moocaani ihiimaano jiĩbogoba. Jaabafaño icauno Moocaani tajiibaco Moisés guisiba bujecivi acaatinibujeci. Jaamecuco udugaacuuno feenedi fatiriciniuhi gachehubaryu feemebaryu tyigaba. Jaaja nicuciniuhi jahisidi sano guisiriro. Jaanoti fañoonaago aivo imibujeje

imohobujeneri eetavociniuhi. Jaanohallici orori
nicuciniuhi. Jaajafaño facici maaniguiijnoco
ijigasuhicaubuje icauhi altar. Jaanoti bu fahuseecidiino
icauno mesano ijeeçivo maahunoco ificuhicauno. Jaanoti
bu fahuseeci ticovovi icauno toojaco aachicinihicauno
icijigai meecuno. Jaanoti ijeeçivo guirihillunou
ciendiinou oro eetavotahilluje. Iguhuga imegari mihacici
ihimahaci tyigabahaci icauhi. Jaajaco eetavuumo sahuse
juugahuseti mificabaaci idiino ticovovi.

124

Aivojibo Salomón Jibaimoco Eheetavuuno Moocaani Iijaco Iimivuudi

(1 Reyes 8.1__9; 2 Crónicas 5.2__7.22)

Jaadi aivojibo Salomón Moocaani iijaco eheetavuunoco
iimivucuudi miyaminaaco igayiciubo jibaiminisiqui.
Jaanegui paryi Israel cuumiminaa asaumo sihidi niivimi
asimico sivauhi diitoco agaisiraicimoro Moocaanico
ijeeçivequi. Jaano ticovovi sacerdotemi masivamoro
icimibanoco aamihicaumo, bu imiriicunoco guishicaumo
icano Moocaanico ejeeçivomo. Jaanaaca Moocaani
aimuufaifeenedi aricuno toojafaño niitovauhi.

Jaaneguiiha Salomón nuuhi: Aivo jjocho Moocaani
idiimiibo. Jjocho dicituhi jicuumi Jerusalén cuumico
diicuumiti iicaqui. Jaabo jjocho aivo idiimiibo. Hibadi

236

iicano caanimi aivo chahahi. Jaabo ijoho onoonoco siino simañovi deenesutatíhi. Uujoho idi eetavehi jino iijaco. Toojafaño jaabo fahijívaro diicahi. Jaarunofaño famooro gaajahi ijoho iijafaño icatíbo faniquejeriro fajiinijero icano idiicanoco. Jaarunofaño ijoho nuuhi: Toojaji tamiya iijaji toojafaño uujoho iicajija, nooboro. Jaamaño magaa-jahi toojafaño iima mihiimaajinoco, nooboro.

125

Aivojibo Salomón Momo Fanoojiinijedi

Uguubuvusuuno

(1 Reyes 10._11.)

Jaanaaca Sabá jiinije aivojigo guubuuhí aivojibo Salomón sihidí gaajama iicaunoco, bu sihidí busumijema iicaunoco

237

icano.¹²⁴ Jaagoro ijiinije tehesi asaugoro Salomónco fanoovaco tihñnoonoco dilluhicaugo. Jaanoco fanoocoro Salomón imino imusuhicauhi. Jaago atyimeuhi paryi diibo busumijeque. Jaagoro diiboco nuugo: Miyaminaanoco jahi uujoho diññbogoco guubuhicahi, sihidí edeevanoco. Jaanoco uujoho fine manivi icanoco noomo fine neehicahi. Jaarugo uuro tahaalliri atyimecuuhi aivo sihidí edeevanoco, iññboocasihicano janaaniví aivo edeevanoco. Aivo Moocaani amñhai mejeecivehicaabo aivo iimiibo íco aamusumaño. Jaaneguiha imino aivoññbotí diica, noogoro. Jaadí diiboco aciugo ijiinijeti ísivauno busumijeque. Bu diibo diigoco ibusumijeti aciuhi, icano. Jaadí fuucuugo dojícuviro ijiinijeví. Jaabo aivoññbo Salomón jeejimíu ajashutímo cuatromildímo imeenenema iicaumo.

Jaanotí doce mildímou ihamocasimínaaguiha icaumo. Jaaneguiha cuuminoco eetavuubo diitoco iteemehicaqui. Jaabo Salomón famoohaivojito janaaniví sihidíro ibusumijema icauhi, bu famoova janaaniví sihidí gaajama icaubo icano. Jaabo sihidíro gaigoomíco taabavauhi. Jaamotí saafigosau sijiinijeo gaigoomíu. Jaamo jeecivehicauhi jihovo caanimíco iicuumi jeevamaje. Jaabo aivoññbo Salomón amiyaabo iicacuudí diiboco mogaimí ijeebñco mítasuuhi. Jaamaño Moocaanico ejeesuuboro jihovo caanimícoro jeecívucuubo. Jaaboro famañoaví

¹²⁴. Mt.12.42;Lc.11.31

jihovo caanimi jeeçivo jaanoco eetavuubo. Jaanoti Moocaani Salomónma sihidi sifiiratuuhi.

Jaanobuunati Salomón guijeveuhi. Jaaboco boobavau-bo aivoj#boti illi Roboan onoobo.

126

Proverbios Fagohiiji

(Proverbios 1.7_13.11)

Israelmi fagohiijima icaumaño fahigova fagocasihicaumo.

Jaano jino fagohiiji caatinicinihi Proverbio onono.

Toohaameque aivoj#bo Salomón aivoj#bo David achi iicaubo caatinuhi. Jaabo ihiimauneri magaajajirahi, bu gaajaminaa janaanivivi magaajajirahi icano. Jaahaamefaño ononoti samañocoro macaatinihhi.

1.7 Moocaani Jehováco mobocigonofeenedi gaaja saahi.

Jaanoti ihesicinima achahaabo gaajaco imogotihhi.

1.8 Taseemene, guubu jino uujohe diicaani iicaabo ico afajjininoco, bu jihovonobadi deesicinidino diiseeji ico afajjininoco icano.

1.10 Jaanoti iimitiminaa ico abañinoco, guihi miyaano needino.

1.15 Jaaboro diitobadi diicadino.

1.16 Jaaboro diitobadi goovahusene. Sitaaco imitino noonidino.

2.16 Jaanoti iimihusemeque Moocaani imino teemehi. Jaaboro iimitifaño gañisutiibo, bu ajevafaño gañisutiibo icano.

3.5,6 Miyaanotiro Moocaanico dijeebimaryo miyaavogo. Dihesiciniriro miyaaveguedino. Jaachiji ico iticovono jhairi siguejiibo.

3.9,10 Dihobajaquimaajeti, dibusumijeti icano Moocaanico daaci. Jaachiji ico janaanici tuvavusujiibo.

3.11,12 Taseemene Moocaani ico afagoonoco adaivogoo-boro sifiiratedino. Miiro Moocaani agaijimoco afagoobo aaminicahi. Oono caani iseemene sihidi agaijiboco afagoobo ahaaminicibadi.¹²⁵

3.27,28 Sita ico siinoco idillunoco chahano needino; dihusefaño iicanoco adaacijisumi sifucuvi fatyusudino.

3.30 Sicamañoti sitaaco ibacasi needino. Milli ico omoonitimoco.

3.33 Iimitimo iijaco Moocaani faijahi. Jaanoti iimihijimo

¹²⁵. He.12.5_6;Ap.3.19

ijjaco Moocaani imino moon̄hi.

4.6_14 Gaiquiram̄naafi, oono miniicoico daatyime. Mee ihaivoj̄boma chaharumo amachujino dudicamaajeriro icamo. Jaanoti gaibafañoro cigaaboro idiicaabedi iidi ajebaryo cuuj̄vaachuro icanoro gaseji.

6.16_19 Sahuse juugahuseti miinooci icanoco Moocaani j̄beguehi: Icaj̄isuno all̄inoco, bañ̄firaco; agaicaaufino useneque; imiti esamaaje nigaico; iimitinojaagoviro imo imo ijinafatyefino t̄haiñoco sicamañoco sita allivi j̄beguefifino miyam̄naafico inahabom̄maryo aamocasifi-fino miyam̄naafico icano.

6.20 Taseemene uujoho diicaani ico ataj̄banoco guubu, jihovonobadi deestic̄inidino diiseeji ico afaj̄in̄inoco.

6.24 Toono ico taajasuji iimitino gaigooti. Imonoono iima iimaarugoco deec̄ivejit̄hi. Diigo ononehejeque miyaave-guedino.

6.28,29 C̄ij̄igaico ifeeȳje allivi afaduubo iinoro atyehi. Jaanoti bu c̄ij̄igaicuno allidi j̄gooboco it̄haiño iinoro jigahi. Jaabadi jeevano sifi taabamahica.

Faara Gaigo Omoonino

Proverbios 7.1_27

7.1 Taseemene jino ico afajjininoco guubu; dijeebiifaño imino ficu jino ico atajjibanoco.

7.2 Jii, dinoo; jino ico atajjibaaboro ico ijhbogonoco. Imino toomo oono agaijigo bagocajaco ootomobadi. Jaabo fiivoma diicahi.

7.3 Dihusegaivi kuhufono duujeni. Dijeebiifaño ficu.

7.5 Gaajaco dinagoti deetavo. Esicinico digataavominaagoti diici. Jaamocoro gaayici. Diigo ico taajasuji faara gaigooti bañifiira gaigooti icano. Eneecau ico jibeguequi.

7.6_8 Safoono uujoho tamecu guuhugati sicafe gaajama chahamo saaumoco iffiniciuhi. Jaanaaca aivo saafi sigaaajati iicaubo asauboco iffiniciunaaca fatyuubo jiihaico onoogoojivi, faara gaigo iija iicauhigovi ufuubo.

7.9_12 Jaanaaca iijnoro ufuuno civucuuno. Jaanaaca diigo saauhi diibo ticovodi. Ajevaminaago ifiiri iminifutuugoro, injicuno gaigo iimoyicino gaigo. Juuga ijinafatyono, juuga agañivehinino ofoogo naajete asineri jiihaiñeri icano gaifiimico ihiciqui casicugoro ofoogo, iticoni aatyimehi

ihiciqui iicago.

7.13_20 Jaago diiboco iibiciugoro niniciuhi. Jaagoro nucufeguetigo diiboco nuuhi: Sajeebi imo imo iicajino asimico machuji eneehininoco: Jaachiji uujoho eetavucuuhi. Jaanoma iicago ico icivahi. Atyimejirahi eneehicaaboco ico atyimecuuhi. Tacigahijeque aivo imineeneri jeebucuuhi. Jaagoro toohijeque iimonoono faciciri facisisucuuhi. Jaaneguiha maha, uuma toohijehallivi imono fucuhachuta moonimisiro mesesevequi. Atyaje chahaabo tehesino feehinibo. Guiraano nihibamico satyehinibo. Jaabo jinihba maragaaniberi gasejiibo, noogoro.

7.21_23 Jaago imo iimaari miyaano, nooboro tosicafe, jii; nuuhi. Jaaboro diigo dojicuti fuucuubo esicinitibo. Oono niivigaico iguijeniqui guijenihasiagaovi asatyooobogaajatiibo ofoonicibadi. Bu oono asi javucumeehufañogaajatiibo ahaacotooboco usevacu icidifañogaadivonicibo iicabadi. Bu oono jooi asi gaajatiibo sinicuhufañoo imiboovaabo iicanicibadi, ifiico ifinisutonoco esicinitibo, ufuunoco.

7.24_27 Taseemene, jilli ico neehi. Jino ico afajininoco imino guubu: Togaigojaagovi dihesamaajeque mitasudino, difiico mitasudino, togaigo dojicuti ofoohigovi.

Ajashutimoco imitasugoro finisucuugo. Diigo jhhairi mofoono, guijevejhhairi mofoono.

9.8 Iimitihboco fajhinidino ico jhhevediibo. Iimihijhboco fajhini ico igaijiqui.

10.1 Gaajano iicano seemene Caani jeebhico imo imo moonihi. Jaanoti imino iicatihbo seeji jeebhico idasuvusuhi.

10.2 Imitino omooninofeenedi agaayicino imitih. Ududicamaaimedi fanoova cuujivaachutih.

10.3 Agaiquibedi fanoova cuujivaachuji.

10.12 Jhheve moonicasico sivahi; jaanoti caavahiji imucugaico fobocihi.¹²⁶

10.17 Fagohijico uguubuubo fiivo jhhairi feehi. Jaanoti uguubutihbo, mitasujhhairi feehi.

11.1 Abañisufimoco Moocaani jhheguehi. Jaanoti miyaanoro imino omoonimoco Moocaani gaijhi.

11.13 Ihbohocasifiibo fanoovaco gaajasuhi. Jaanoti iijico ijimivoobo fanoovaco fobocihi.

¹²⁶ Stg.5.20;1Pe.4.8

11.19 Iiminoco omoon#bo fiivoma icaji. Jaanoti iimitinoco omoon#bo guijevema icaji.

11.21 Miyanotiro iimiti#bo aamirat#bo icajit#hi. Jaanoti iimihijimoco Moocaani fanoovati taajasuji.

11.29 Agaijififiibo ibusumijema chahaji. Jaanoti aacififiibo sihidi busumijema icaji.

12.1 Gaaja, fagohijico muguubunicino. Jaanoti muguubunicitino gaaja icatino.

12.10 Idaasugoma iicaabo ijoomico idaasuguehi. Jaanoti aivogoti#bo ijoomico esafotot#hi.

12.11 Ududicamaaififiibo sihidi obajaquimaajeri tuvaveji. Jaanoti gaajama achahaabo jihovonoonoviro sifucu fatyo icaabo.

13.11 Ibusumijeque ba#amaajebadi aga#boma finitono. Jaanoti allacaruuboro ofooboma allaavono.

Proverbios Fagohij#

(Proverbios 13.20_30.)

13.20 Agaajaboma agataavoobo gaajama icaji. Jaanoti agaajati#boma gaajama chahaji.

13.24 Illico afagooboro ahaam#bo, illico agaij#bo. Jaanoti fagoot#bo aamit#bo iicaabo illico agaijit#bo.

14.12 Icaji saji j#hai miyam#naafidi ticovoj#badi iicaji. Jaaruj# nijequevi guijeve icahi.

14.21 Sitaaco ij#hegueme imitico ic#hi. Jaanoti #daasumoco #daasugomo imino icahi.

14.29 Fanoovaco ajaabic#fiibo ihesic#nima iicaabo.

15.1 Siicunoo imusu; icaji#sucu si#cutusuhi. Jaanoti sefanoo imusu icaji#sucu janaan#ci#viro si#firatusuhi.

15.3 Moocaani fahigova icahi. Jaabo fanoovaco imino #finic#bo.

15.16 Aivo imino mi#hidaasurumo Moocaanima imo imo mi#hicano. Jaanoti imit#no si#hidi busumijevarumo jeeb#no idaasuno sajeeb# iicat#no.

15.23_29 Iimihuseebe eesamaa#bora imino iimaabo. Jaanoti iimihuset#bo esamaait#bora imiticoro iimaabo. Moocaani iimit#moti tehesino icaruubo. Jaanoti iimihuseme diiboma ihiimaanoco guubuubo.

16.18 Aivo uujoho jiishit#hi onoobo goovano ifiico

bujicaanihi.

16.19 Imino iidaasumoma idaasuno mihicano. Jaanoti imitino iicajisufiimoma busumijeque mihifocasino.

17.9 Imitico utuvusuubo caavajico iimogoobo. Jaanoti imitico ofoovocarufifiibo igataavominaaco dugaacusuhi.

17.13 Imino omooniboco imitino omoonifiibo iijafañoti imiti ica cuuca jeenejithi.

17.22 Imo imo mojeebii icano aivo miya taabuta. Jaanoti iidaasuno mihicano mofico miniinovatusuno.

18.13 Gaajama achahaabo guubunicitibo iimusuubo.

19.3 Igaajatiro miyaminaafico mitasuhi. Jaanoco Moocaa-ni alliviro javucarunicibo.

19.15 Gaiquira minoco imono cigasuhi. Jaamaño civojeebiiino iicaabo ajebari icaji.

19.16 Moocaani tajibaco imino ificuubo ijeebiiico imino ficuui. Jaanoti iimogotibo ifiicoro guijenithi.

20.1 Aivofaihu miyaminaafico iimaafisunicithi. Tofaihu jiihairi ofoobo gaajama achahaabo.

20.4 Agaiquiibo baguimajesumi basutihi. Jaabo basuta usinoco agaajaciiboro icituruubo atyimetatihi.

20.17 Sita maahuco bañimoro icimedi iijifaño guisibagayihaijadi minifetejino.

20.19 Ijhiboocasififiibo iijico jimivotatihi. Jaanegui ijhiboocasififiiboma gataavedino.

20.22 Sita ico imitino omoonimoco dadamaaidino Moocaaniviro sefa diibo iima tonoco imibachuji.

21.23 Iijico inejebaco icano imino ificuubo, ijeebico idaasuno moonisujitih.

22.6 Diseemeneque iimino jhhaicoro diibogo. Ujusidi toojiriro ifeequi.

22.7 Iicajhisuboma gataavedino, diibobadiro iminifotomañovi iiro jegaiteereque dicodaahefañodi diiacujirahi.

22.24,25 Taseemene jinoco imino guubu gaajama diica. Jaaboro iticovono jhhaijaagoviro dijeebico miniiyu. Gataavedino iguiricavefifimoma bu amachufifimoma icano. tolli iicamo fanoovati cuujivaachuhi idaasumo icamo. Jaanoti bu agaiquififiimo mahu mahu icachehufaño

jicinihi.

23.19_32 ¿Mijoho, agi; neeji? ¿Mijoho aiveveji?
¿Mijoho hibacasimoro icaji? ¿Mijoho tujacarucafeteji?
¿Mijoho ihallino civopaajema icaji, aivofaihuno aduco
ejeevesutimo. Aivofaihuco meecidino. Jilli isafesuro
ihaduhillu dojbavi tifaño name name ifuvusuno. Imono
mocoori nitotono. Jaaruno alliba imitino fafaño. Jiinimo
namita fafaibadi jeevano.

24.5 Gaajama mihicano esefaabo janaanivivi mejeevano.

24.29 Sifi ico imitino omoonibo toobadiro daadamaaidino.

25.16 Iimihufaihuco adaatyimesumi jeebibatiro dadudino.

Sihidi adadunoti ico iguibamaaisujiruno.

25.17 Digataavominaafi iijaco saicino baajoho diicadino.

Iti uhuuchuvooboro ico jihevejiruubo.

25.21 Diminaa adufirari iicasumi diisu, bu ajebama
iicasumi machusu. Tolliti diitoco jaabo nucufevesuhi.

Janoco ico Moocani jaaduji.¹²⁷

MUINANE AAMETI IHBOGONO

25.24 Imino ajashurujafaño imino sajeebii mihicano. Jaanoti imitino guiraarujafaño iicajisugo gaigooma mihicano.

25.25 Adufirari iicaaboco nifaihuco aaduno iicabadi sihigoti agasene jibogoco muguubuno.

26.11 Jicu ihiguibamaajeque dojicuviro icih. Jaabadiro iimitiibo iimitico dojicuviro icih.¹²⁸

26.17 Sita ibacasifaño mijicafotono jeevahi oono jicuco injimeehuti miguiyiciibo minoco eheedunicibadi.

26.20,21 Cuujohoma achahano cijigai jabaavehi. Jaabadi jibocasifimo achahamañovi ibacasi finih.

27.1 Civohogo toonoco mooniji meneedino. Gaajaratino civohogo millihacho iicajinoco.¹²⁹

27.2 Difiico iiro cahacisudino. Jaafa ico sita cahacisuhi.

27.8 Jooi ihicuco ejeevesuuboro tehesino ihicanicibadi jeevaabo ifiivuumañoti sihigo iicaabo.

27.23 Dijoomico imino toomo. Miho busumije chaaimigai icano icaruno guenene icatathi.

^{127.} Ro.12.20, ^{128.} x_2Pe.2.22, ^{129.} Stg.4.13_16

28.9 Moocaani tajiiba onoobadi mihicatimoco Moocaani guubutiibo.

28.13 Iimitico utuunamaaibo imino icajitih. Jaanoti tuunamaaitiibo ijibogooboro ejeevesuubo imibachucafeteji.

28.19 Abasufifiibo machutaari tuvaveji. Jaanoti ticovono iicafiibo idaasuno fanoti cuujivaachuji.

29.11 Gaajama achahaabo chahanoti sihidiro sifiratehi. Jaanoti gaajama iicaabo tolli icarunoco sicutusuhi.

29,15_17 Aamimoro afagoosee gaajafihi. Jaanoti acahacisucinisee seejico nucufevesuji. Diseemeneque fagoo. Jaachijji ico sajeebii icasujisee imo imo ico moonisujisee.

30.5,6 Moocaani imino teemehi diibovi esefamoco, diibo onoono aivo miyaano. Diibo unuucuunoco siino janaanici deenesudino ico ibadiibo bu ico abañififiiboti neediibo.

30.7_9 Moocaani miinoocicoro ico dilluhi: Janohocico uco daaci gujivetibocoro. Uuditi gatijeru sicamaño iimaaco, bu sihidi busumijema icaco icano. Sihidi busumijeque sihidi idaasuco icano uco daacidino. Amachujidinoro uco machuti daaci. Jaanoti uco sihidi busumijeque daaciruva

ico toono guinodi jabajeevejirahi. Jaanoti bu fanoovati sihidi cuujivaachuruva nanivajirahi icano.

30.18,19 Icano jiejhalliri minooci sano, bu sano icano igueenemehejedino iicanovi tagaaja ihifototino caamo sicaisitudi moogaaje ofoono totiji aatyimeratinovi, jiinimo baadi ofoono totiji aatyimeratinovi, muuaifeenedi ciijigaimeenega ofoono totiji aatyimeratinovi, bu gaifi totiji gaigo allivi aatyimeratinovi icano.

127

Eclesiastés Jibogominaa Onoono:

Fanoova Jilli Mihifono

(Eclesiastés 1._12.)

Jihaame jibogohaame. Jihaameque David achi Salomón Jerusalén aivojibo, gaajaminaafi iicaubo, caatiniuhi.

Jaamaño jihaame momo jibogominaafi noocinihi. Jaabo jihaamefaño caatiniuhi, imohicaco fahigovadi fanoovari iguinuuruubo aatyimeutinoco. Jaabo jilli nuuhi: Fanooro mihifono, jilli mihifono, jilli sicamaño imohica.

Mohalli toonoviro atyimecinilliro icarahi, jaaruulli fucuro uuchuvotih. Monohoji toonoviro guubucininohojiro icahi, jaarunohoji fucuro uhuuchuvotih.

Uujoho sihidi imuguuhi sihidi gaajama iicanoco. Jaabo sihidi gaajama icarahi faaboho janaanivivi. Jaaruno uudi

252

jilli mihifonou jilli sicamaño tajeebiico uco imo imo mooniutino.

Jaadi bu tafiicoro nuuhi: Jisumi ene nisuji tafiico fanoovahimico mooniji, tafiico asafesuvusuubo, nooboro. Jaaruno bu jilli mihifonou jilli sicamañou tajeebiico uco imo imo mooniutino.

Tolliro bu sihidiro nihibamico titibaaniuhi. Iticoni siicumije aivojito nihibami iicaunoco. Masiminaama icauhi. Fanoova jijeohimohicanehejeri tafiico safesuvusuuhi gaigoomico taabavauhi, sifigo dojicuti, sifigo dojicuti icano.

Jijehallivi sihidiro obocino miyaminaafiti icauhi. Tahimegavi iticoni Jerusaléni iicaumo janaanici fanoobusumijema icauhi. Tolliro bu sihidi gaajama icauhi. Conooco tafiiti chahano nootiibo fanoohimohicari tafiico safesuvusuhicauhi.

Paryiicino tadyudicamaajeri tajeebiico imo imo mooniuhi. Jaano toonorou tadyudicamaaje jaada iicaunoco agaayiciuno. Jaanoco paryiicino ehesamaaiuruno, uco tajeebiico imo imo mooniutithi. Jilli mihifonou jilli sicamaño. Oono guibuhubaco mihimogomoro muhusefaño magaayicibadi jeevano.

Jijehallivi paryiicino fanoovaro ifucuma icahi. Paryiicino jijehallivi fanoovaco mihimogono ihoovo situma icahi icano.

Mifiivovasitu icahi. Miguijevesitu icahi.

Baguimajesitu icahi. Mabasuno noovataco mihicisitu icahi.

Miguijenisitu icahi. Mubuheesusitu icahi.

Mifinisusitu icahi. Majanamaaisitu icahi.

Mataasitu icahi. Mejejebasitu icahi.

Guijeve buuna idasuno mihicasitu icahi. Jhibaimeri mihicasitu icahi.

Guisico magavaraacusitu icahi. Jaanoco mananisitu icahi.

Mihibicacisisitu icahi. Mudugaavocasisitu icahi.

Siinoco momoonisitu icahi. Moomonitisitu icahi.

Siinoco mificusitu icahi. Magavaraacusitu icahi.

Magalliyicisitu icahi. Mafallusitu icahi.

Millivositu icahi. Mihiimaasitu icahi.

Magajicacisisitu icahi. Mijhevecacisisitu icahi.

Minaanicacisisitu icahi. Sajeebhhicacacisisitu icahi icano.

Tolliro bu gaajahi uujoho, paryi fanoovaco Moocaani eheetavuuno, fucuro boobaniratino iicajinoco. Janaanicivi jeenesurajitino, bu guinovı niitusurajitino icano iicanoco.

Imino miimisiici iicano. Saafi ahaacotoobo, saafi igañiyiciqui.

Jeehibatiro goovano sifiiratedino, toono icajisu iimitimoono.¹³⁰ Chahaabo saafiba jijehalliri aivo imino iicaabo, ijeebico imihininitibo.

Jijehalliri idiicanohachuta idiimogonoco fanoovaco mooni iguijevecuudi siino icacuujitino. Jigaaje iguihijeri mihillumo miniinovatotahi. Jaanegui imino fanoovaco magaajamoro meheetavono.

Gaajaratino conoodi guibuhuba ofoono, bu seemene seeji jeebifaño ifiivono icano. Jaabadi gaajaratino Moocaani fiivusuminaafi fanoovaco eheetavono.

Sicafefi idiicasumi Moocaani difiivusuminaafico desafoto. Moocaanico bocigo, jaaboro diibo tajibaco imino mooni. Fanuurucu toono miyaminaafino icano. Ufucu Moocaani mihaico dillujiibo paryi fanooro momoonihicanoco. Iiminoco bu iimitinoco icano, toovono momoonihicarunehejeque.

128

Aivo Ovosino Masino

(Cantares)

Salomón acaatinuno masino Sune cuumiogoma agajicasiunoco acaatinuno masino. Jaamasino bu tolliro Moocaani miyaminaaco agajinoti onocinino. Jaamaño judiomi Pascuasumi tojiijeque masivanicichi, Moocaanico iimomo. Jaanoco jino macaatinino, jilli famañovati icicininno.

130. Stg.1.19

(Diibo)

Jaabo jilli Salomón diigoco iimuguubo nuuhi: Hjóho uudi idiicago ico aivono sihidi agaijigo. Ovosínocani digallebano, dinijgaacunofeeneti. Ovosícanino dicodaahedisímerubaahofeeneti. Ovosícanigo hjóho tagaijigo idiicago. Ovosícanigo tagaijigo, hjóho gaigoomífeeneti, aivo olli deevatíhi, oono jaatamífeeneti rosa deecahicabadi deevahi.

Dihallíci miimisiici niimíhumisibadi jeevahi dihalligajícifañoti. Dimeebaigui cabrito Galaad eeganeri iicaabobadi jeevahi. Ovosínocani diigaño sano iminoonoro. Tífañocani dijínibaaci oono jadiyíci itífyíciyadi. Digallebaaci gachibaaciyadi jeevahi. Dimífyíci niivígaimisibadi jeevahi. Tagaijigo aivo olli deevatíhi, sihidíro dovosíhi.

(Diigo)

Tagaijíbo, ovosícaniíbo, hjóho ovosícaniíbo. Tagaijíbo, hjóho gaíimífeeneti, olli deevatíhi. Oono imohonofeeneti manzana imoho icabadi deevahi. Namonocani dinoovata.

Dihaallíno uudi aivo imogohaallíno. Uco manzanari doobaja imogori aivo chuumucuují. Dinanihusequejeque taañigaíguiino ficu, jaaboro dimiyahuseri uco diibíci. Tahimogo budeecíníhi oono Moocaani chíjigai

ubudeecinibadi. Agaijibo, tagaifi olli deevatihi aivono. Diihaallhici niimihumisiicibadi jeevahi.

Digallebaaci carecunoono, jaanofañoti imono deecano uusucinibadi jeevano. Difi ovosino paryicino foovono ifuvusuno Libanó jiinije faiveene ihifuvusubadi.

Uujoho digaigo. Jaanoti ijoho tagaifi. Tagaifi, maha bajijaago, tahigo ico aciji paryicino tahimogoco. Jaanova ijoho tañahabejiru gaharubi seemene, jaanova mijoho misico dejecujitirahi.

129

Israel Jiinije Minooci Udugaavuuno

(1 Reyes 12.1_24; 2 Crónicas 10.1__11.4)

Israel aivojibo Salomón iguijeveunobuunati illi Roboan onoo buonavauhi aivojiboti iicaubo. Jaabojaago miyaminaa saauhi.

Jaamoti saafi Jeroboam onoo aivojibo Roboanco nuuhi: Diicaani Salomón iicausumi sihidi impuestoco jaadusuubo. Jaanoco ijoho jisumi guinoví niitusu. Jaachijji miyaminaa hma imono icajimo. Jaamoro ijoho onoonoco; Jii neejimo, nooboro.

Jaaneguiha aivojibo Roboan nuuhi: Jii, mifucuci, safucu icanoti, jei amihhaico jibegueji, nooboro. Jaanegui ufuuboro amiyatoco dillutuubo. ¿Naa, millí amihhai menechi, jilli miyaminaa onoonoti, nooboro?

Jaaneguiiha amiyato diiboco imusuuhi: J̄h̄h̄i, imino tolli mooni; noomoro.

Jaarunaa aivoj̄h̄bo Roboan iimuguutīh̄boro sicafe diibocovovi iicaumojaago ufuuboro diitoco dillutuubo.

Jaanegui diiboco nuumo: Jilli miyaminaaco dinoo: Guihirubi ivi am̄h̄haico sihidi impuestoco jaadusuuhi. Jaano janaanici ujoho am̄h̄haico jaadusuji; dinoo, noomoro.

Jaanegui asauboro tolli miyaminaaco noovaubo. Jaanoco sanoodimo iimuguutīmoro nuuhi: Masi, mudugaa-vomoro ijeevadi aivoj̄h̄boti mificuuqui; noomoro, diiboti dugaavuumo.

Jaanobuunaa aivoj̄h̄bo Roboanma atyuvuumo miicumici. Jaamañoojiinije momou Judá, onoojiinije. Jaanoti diito udugaavuumo jiinijeu Efraín onoojeu. Jaanobuunati Judá aivoj̄h̄bo Roboan galluuhi Efraín jiinijevi impuesto jaadusuminaaco. Jaarumoco diito guisiri ahaamumoro doj̄cuv̄iro galluumo jaadutimo.

Jaanaaca Efraín cuumi aivoj̄h̄bo Jeroboam iguiuhi Efraín miyaminaa Jerusaléni ofoomoro templojafaño Moocanico ejeecivotomo doj̄cuv̄iro Roboanjaago iminifutujirunoco. Jaanoma iicaubo Jeroboam eetavuuhi miimisiici niivigaimisico. Jaaboro ficuubo sanagoocuumifaño saafiico, bu sanagoocuumifaño saafiico icano. Jaaboro nuubo: Jisumi jinoocoro mejeeceveji, thehesino

mofoomoro templojafaño Moocaanico jeeçivototimo mihicahi, nooboro.

Jaanoco Efraín jiiniye miyamínaa miyaano noomoro, toonoco ejeeçivuumoro Moocaani tajjibaco jeevesuumo. Jaanoma iicaubo Moocaani diitoco idaasuno mooníuhi. Jaabo Jeroboam Efraín aivojñbo iicaubo iguijeveuboco illi Nadab onoobo buunavauhi aivojñboti iicaubo.

130

Roboan, Abias, Asa Icamo

Judá Jiiniye Aivojito

(1 Reyes 14.21__15.24; 2 Crónicas 11.5__16.14)

259

Jaanoti Judá jiinije aivojibo Roboan sihidi
ihamocasiminaama icauhi iminaa diitoco guinonitimo
iicaqui. Jaaruubo Moocaani atajibabadi mooniutiibo.
Jaamaño miyaminaa Moocaanico ejeecivonoco ejeevesu-
moro jihovo caanimico ijeecivequi ejeecivejimañoco
eetavuumo. Jaanaaca Egipto jiinijeti minaa asaaumo Judá
jiinijeminaaco guinonivauhi. Jaadi Moocaani
ihiimaaminaafi Semaia onooboco aivojibo Roboanjaago
galluuhi diiboco ijibeguetequi. Jaabo jilli diiboco nuu-
tuuhi: Amiihai Moocaani tajibaco mejeevesumaño
amiihaico minaa guinonihii, nooboro.

Jaaneguiiha Moocaanico eesafutumoro diibo tajiba
onoobadi mooniumo.

Jaanobuunati aivojibo Roboan guijeveuhi. Jaaboco illi
Abias onoobo boobavauhi. Jaabo iguijeveuno buunati illi
Asa onoobo boobavauhi. Jaabo Asa onoobo imihusene
aivojibou. Jaabo Moocaani onoobadi eetavehicauhi,
jihovo caanimico ejeecivehicaumañechejeque finisuubo.
Jaanaaca safoono Cus jiinije miyaminaa asaaumoro diibo
minaanivauhi. Jaanegui aivojibo Asa Moocaanico dilluuhi
diiboco ihamusuqui. Jaaneguiiha Moocaani diitoco
aamusuneri sahigotiro diitoco guinoniumo. Jaadi Moo-
caani galluuhi ihiimaaminaafi Azariás onooboco aivojibo
Asajaago. Jaabo diiboco nuuhi: Moocaani iima imo imo

icahi miyaminaaco ijnita jihovo caanimi iicamoco edeecivusutimaño, nooboro.

Jaanoma iicaubo aivojibo Asa itaago ijnitaco ejeecivehicaugoco aamiubo. Jaaboro jigasubo ijnitaco.

Jaasumi Efraín jiinije aivojibou Baasa onoobo. Jaabo Judá cuumico minaanivauhi. Jaaneguiha Judá aivojibo Asa Moocaani iija nihibamico hiciuboro galluubo Siria jiinije aivojibojaago. Jaabo aamema galluubo jilli nooboro: Jinooco gaayicibo uco daamusuva mominaaco miguioniqui, nooboro.

Jaaneguiha diito aamusuneri guinonimo iminaaco. Jaanoti Moocaani Asajaago sihidi isifiiratuuboro ihiimaaminaafi Hanai onooboco ijaago galluui. Jaabo diiboco nuuhi: Jilli Moocaani ico neehi: ¿Milli diicahi? Cus jiinjeminaa asaasumi uco imiyaavuguuboro uco dilluui ico aamusuqui. Jaanoti jisumi Siria jiinije aivojibovi sefahi ico ihamusuqui. Uco idillutimaño suufeniratino ico minaa fahigovati minaaniji; noobo Moocaani, nooboro.

Jaanobuunati aivojibo Asa diiboco cinisiri itihaiti, ifiivuuneri guihuvauhi. Jaabo mificabaaci iicauno nijequeti guijeveubo. Jaaboco illi Josafat onoobo buunavauhi aivojiboti.

Imitino Aivojibo Acab Onoobo
Efraín Cuumi Aivojibediti Moocaani
Iimaaminaafi Elías Ihiimaano

(1 Reyes 16.29__19.21)

Jaanaaca Judá cuumi aivojibo Asa onoobo icaunaacaro Efraín cuumi aivojibo Omri onoobo guijevecuui. Jaaboco buunavaubo illi Acab onoobo. Jaabo aivo imiutiibo. Janaanicivi aivo gaigoomico taabavaubo sijiinijeotoco. Jaamoti saafigo aivo imiutihi, Jezabel onoogo, Sidón cuumi aivojibo aicigai iicaugo. Jaamo Sidón cuumiminaa Baal onooboco Moocaanibadi jeecivehicaumo. Jaamaño Jezabel tajibauhi aijico Acabco Baal iijaco iheetavequi, toojafaño diibo Moocaanico mihicabadi ijeevequi. Jaagoro gaisiraicisuugo paryicino Moocaani iimaaminaaco. Jaarunaaca iija dudicamaajeminaa aivojibo Abdías onoobo fataniuhi guisihojifaño ciendimoco Moocaani iimaaminaaco. Jaaboro diitoco toojifaño oobajahicaubo.

Jaanobuunati Moocaani saafi ihiimaaminaafi Elías onooboco galluui Acabjaago aigotino iicajinoco diiboco ijibeguequi. Jaaboro Moocaani Elíasco nuubo: Foobo fataniivoto Querit onoohijnivi, nooboro. Jaanegui ufuubo toohi jiniri icaaubaajaago Moocaani noojiri joomi machutaaco diibojaa asatyonoco amachuno sefari icahicaubo.

Jaaboco aivojibo Acab fahigovadi guinehicauhi.

Jaaruubo atyimeutíhi. Jaanobuunati Elíasco Moocaani galluuhi Sidón cuumi cojivi iicacuumi imidicumijaago, fibaijigo iijajaago. Jaacuumivi ihifutuubo atyimeteuhi,

diigo cuujohoco hiciugoco. Jaagoco dilluubo machutati ihaciqui.¹³¹

Jaaneguiiha iimusuugo: Sihigayi, diiribagayi icanoro icahi. Jaanoco eetavonoco niinoonoro seemema mamachumoro manacatucuuqui, jino cuujohogayiti guinehi, noogoro.

¹³¹. Lc.4.25_26

Jaarunaaca Elías diigoco nuuhi: Tollihicarunoti iticoni uudi jilli baiguiijifaño jilli bita bita moonigo siva machuqui. Jaadi jari amihaiñoco deetavo. Miho jilli Moocaani neehi: Guirihillufaño iitacu finijitih bu iguirihillufaño idiriba finiji, nijaba aigotinochuta; noobo Moocaani, nooboro.

Jaaneguiiha tolli moonigo. Jaabo diibo unuubadi finitino nija aigotinochuta. Jaanaaca diigo seemene imimañobati iguihuuneri sano sefadiro guijeveuhi. Jaaneguiiha Elías tooseeque ihibiciuboro Moocaanico nuuhi: Moocaani collihicaqui jaamo fibaijigoco idaasuno aamusuneguiiha, nuubo. Jaadi tolli unuuboro toosee iijifaño moonihi, uujoho diigo ijafaño icago seemeneque iguijevesuubo. Jaanegui Moocaani; diigoco daamusu, nooboro, toosee iijifaño sefano fuunaruubo. Jaaneri dojicuviro buheeteusee. Jaanaaca icacuuno mificabaaci, saficaba idino aaguitino. Jaaneri Efraín jinijevi sihidi ajeba icauhi. Jaanohachuta aivojibo Acab Elíasco guinooboro icahicauhi. Jaano feenevi Moocaani Elíasco diibojaago galluui nijabaco aigusujinoco diiboco ijbeguetequi. Jaabo Elías diibovi ihifutuuboco aivojibo Acab nuubo: ¿Naa jari gasehi. Hjhoho imitino mojiinjeque omoonibo? nooboro.

Jaaneguiiha Elías nuuhi: Uujoho icatino. Amihaitiro icano. Momooniqui Moocaanico mejeevesumoro jihovo

caani Baal onoobocoro mejeecivehicahi. Jaamaño jilli mihicahi. Eneecata magaajaqui; ¿Naa miijoho miya caani? Jaanegui digaiyicai paryicino Israel cuumiminaaco bu Baal jeecivominaa oono cuatrociento dimo iicamoco icano Carmelo baaihallivi, nooboro. Jaaneguiiha saahi tobaaivi igaivuumo. Jaamoco Elías nuuhi: ¿Collihi Moocanico mejeevesumoro Baalco mejeecivehicahi? ¿Cusumi saafiicoro Moocanico mejeecivehicaji? Baal Moocaani iicahachijiji diibocoro mejeecivo. Jaanoti Jehová Moocaani iicahachijiji Jehováco mejeecivo, nooboro.

Jaarunoco mihaiñooba imusuutahi.

Jaanegui Elías siino nuuhi: Jineeri icamo ajashutimo cuatrocientos cincuenta dimo Baal jeecivominaa. Jaanoti uujoho saafiro Moocaani Jehová jibogominaafi icahi. Misiva miimisiici niivigaimisiti. Jaamoro guisico matafusu bu cuujohoco mificu icano toono allivi uujoho Moocanico jeecivequi. Jaaruno guino cijigaico nifuturajitahi. Tolliro bu Baal jeecivominaa moonijimo Baalco ijeeceivequi cijigaico guino nifutusutimo. Jaamoro paryi famoro ijeecevominaa Baalco dillujimo toono ijeevoco allivi cijigaico iniitusuneri toono ijigaqui. Jaanoti bu uujoho taaño allivi Moocaani Jehováco dilluji toono allivi cijigaico iniitusuneri iinoro infetequi. Jaabo ijeecevo allivi cijigaico iniitusubeji miyacaani Moocaani icaji. Jaanoti magaajaji cajaani Moocaani iicanoco, nooboro.

MUINANE AAMETI IHBOGONO

Jaaneguiiha miyaminaa: Jii, imino, nuumo.

Jaadi Elías nuuhi Baal jeeçivominaaco: Amiihai miticoni, nooboro.

Jaaneguiiha fucugayiro imibaivuumo. Jaamoro fucurotiro Baalco çijigaico dilluumoro icaumo. Jaaruno-faño Baal ijeeçivo allivi çijigaico niitusuutíhi. Jaanaa gadiciba iicacuunegui Elías diitoco edejecuubo neehi-cauhi: Jaanoti ¿Cuucahacho fine foobo. Jaanoti cigaabo, fine. Sefano mocoovadiivo uguubuuboro isaaqui, nooboro.

Jaaneguiiha janaanici sefano coovadiivehicaumo. Jaamoro ihallico meeyuhuneri feducuhicaumo miihaico iidaasugooboro isaaqui, noomoro. Jaanaaca iijicuuno gasehicautiibaacaro.

Jaanoma iicaabo Elías tajjibauhi iino allidi jinijeque faji iseediqui. Jaadi toonoco nifaineri tususuubo. Jaaneri

toono guino tojjjefaño sano nifaihuro sihidí gahafuuhi.

Jaadi Moocaanima iimaabo famoohimefeeneviro: Jehovah, Moocaani; Hjóho jisumi famoocoro miyaminaaco gaajasu Hjóho saafiuro Moocaani idiicanoco, Hjóho onoobadi jino uujoho mooníhi, uujoho saafiuro dijeecivominaafi iicaabo, nooboro. Jaasumiro Moocaani sano toonoco nifutusuuhi. Jaano paryi toonoco jigasuuhi paryi iguiisimaryo, bu inifaihumaryo icano.

Jaanoco aatyimeumoro nuumo: Miyanotiro jahi Jehovah Moocaani, noomoro. Jaaboro Elías tajíhbauhi jihovo caani Baal jeecevominaaco paryi famoocoro magaayimoro misisi, nooboro. Jaamoco Elías nuuhi: Paryi fameeri gaisiraicíhi. Jaadi Elías, aivojiiho Acab onooboco nuuhi: Goovano diijajaago fuucu aigoneri maatyedino, nooboro.

Jaarunaaca aivojiiho emeeciiboro nuuhi: ¿Cono jaano aiguejirahi? Chahano niija, nuuruubaaca aigucuuno.¹³²

132. Stg.5.18

Jaadi fucuubo mogai Jezabel iicauhigo. Jaaboro diigoco jibuguubo: Baal jeecivominaaco Elías agaisiraiciunoco.

Jaaneri sihidi Jezabel sifiratuuhi. Jaagoro amocasiminaaco galluugo tufucuro Elíasco igaicauqui. Jaarunaaca tolli omooniboro Elías gaacuuhi. Jaadi ufuuboro idaasuvuubo: Idaasucani uujoho saafiuro Moocaa-nico ejeevesuno buunaaca, nooboro.

Jaarunaa Moocaani diiboco nuuhi: Chahano, icamo ajashutimo siete mildmimo Baalco ejeevotimo, nooboro.¹³³ Jaadi Elíasco nuubo: Duumi dojicuviro. Jaaboro Eliseo onooboco diicibo diibuuna ficu uco ijeevevequi, nooboro.

Jaaneguiiha Elías uhuumiubo Eliseoco atyimevauhi. Jaaboro icaamojaco ujujuvuuboro diibohallivi gavayaacuubo. Jaanegui diibojaago fuubo Eliseo, Elías aamusuminaafiti iicaqui.

132

Acabco Minaari Omoonijinoco

(1 Reyes 20__21)

Tusumi Acab Efraín jiinije aivojiboti iicauhi. Jaanaaca Siria jiinije aivojibo Benadad onoobo diiboco minaanivauhi. Jaabo ticonivauhi aivo imiyacuumi Samaria

^{133.} Ro.11.3_5

cuumiti. Jaaruuboco Moocaani noojiri sahigotiro Efraín jinijeminaa diiboco guinoniuhi.

Jaanobuunati bu siino saficababuunati siino diitoco minaanivaumo.

Jaanegui siino diiboro bu Moocaani iimaaminaafi asaaboro jibogovauhi siino Efraín jiniye miyaminaa diiboco iguionijinoco. Jaabadi siino sahigotiro diitoco iguioniumoro ihaivojibo Benadad onooboco agaayiciumoro civojaanumo.

Jaarunaaca israelni aivojibojaago idaasuvuubo diiboco gaicaautimo iicaqui. Jaanoma iicaubo Acab iminoro diiboma ihimaaboro diiboco ijiniyejaago galluubo.

Jaanoma iicaabo Moocaani aivojibo Acabjaagovi sifiratuuhi. Jaaboro diiboco nuubo: Diiboco agaicaautibadi icano diibo buunavi iro guijeveji bu diicuumi diibo cuumi buuna guijeveji icano, nooboro. Jaanoco uguubuuboro sihidi isifiratuuboro ijajaago fuucuubo.

Jaacuumiri icaubo Nabat onoobo iitadimihai ivi jiniyema iicaubo. Jaajiniyeque aivojibo Acab imuguuhi anaajeunoco. Jaarunaa Nabat naajegueutihi diiboco iitadimihai jiniye iicaumaño. Jaaneri Acab sihidi isifiratuuboro machutibo icahicauhi. Jaanoma icago mogai Jezabel diiboco nuuhi: ¿Milli idiicaabo machutihi? noogoro.

Jaaneguiiha nuubo: Nabat ijiinijeque uco anaajeguetinoti, sihidi isifiiratooboro machutihi, nooboro.

Jaanoma iicago nuuhi: Ijoho aivojibo, idiimogobadi ijoho moonijirahi. Idiimogohachiji uujoho toojiinijeque idi iciji, noogoro.

Jaaneguiiha; Jii, nuubo.

Jaagoro aivojibo momori tajiibaugo miimisiico Nabat allivi miyaminaa imefeenevi sicamañoco ibañiqui. Moocaaniti bu aivojibo Acabdití icano imitino iimaabo noomiro sicamañoco ibañiqui. Jaabadi diitisi mooniuhi sicamañoco Nabat allivi miyaminaa imefeenevi. Jaaneri miyaminaa miyaano noomoro Nabotjaago isifiiratumoro diiboco guisiri ahaamuno guijeniuhi.

Jaagoro Jezabel aijico nuuhi: Nabat guijevecuui. Diibo jiinijeque diicicu, noogoro. Jaanegui Nabat jiinijeque Acab juviivuui.

Jaanegui Moocaani Elíasco galluui Acabjaago. Acabco jilli nooto: Oono Nabat tijohoco jicumi enejeecumañoviro bu ditijohoco jicumi nejeecuji, nooboro. Jaanoco Elías diibo ijibugunoco uguubuuboro sihidi idaasuvuubo iimitihallivi. Jaaboro Moocaanico dilluubo diiboco toonohalliti guijenitibo iicaqui. Jaaneguiiha Moocaani diiboco gujenitutihi.

133**Josafat Onoobo Judá Jiinije Aivojibou**

(1 Reyes 22.1_50; 2 Crónicas 17.1__21.1)

Jaasumi aivojibou Asa onoobo achi Josafat Judá jiinije aivojiboti icauhi. Jaabo Josafat iticoni imino icahicauhi Moocaani onoobadi. Jaamaño diiboco sijiinije miyaminaa iguihicauhi, Moocaani diiboco imino ificuumañõ. Jaabo sihidi busumijema icaubo bu mityano icaubo icano. Jaaboro finisusuubo jihovo caanimico ejeecivehicaumañejeque. Bu sano gaifimiro iicacasihicau-moco icano finisuubo. Jaaboro galluubo Moocaani iiji jibogominaaco cuumiminaaco Moocaani iijico jibogomoro ifeequi.

Jaadi aivojibou Josafat Efraín cuumi aivojibou Acab taaba Jezabel aicigaico dilluubo illidi. Jaamaño imino minifutuumisi.

Jaanobuunati Judá jiinije aivojibou Josafat baatuuhi Efraín jiinije aivojibou Acabco. Jaaboco Acab nuuhi: Masi miminaaniqui Siria jiinijeminaaco Ramot de Galad onoocuumico mudumiticiqui, nooboro.

Jaaneguiha Josafat nuuhi: Jii, Moocaanico iticoni taca masigo midilluqui, magaajaqui. ¿Naa fine miguiinoniji? nooboro.

Jaaneguiha Acab cuuhuvauhi ijiinijeo miyaminaati Moocaani iimaaminaa icaumoco. Jaarumo sicamaño

bañisuminaarou. Jaamo famooro neehicauhi: Jihhi,
miguinoniji miminaanito, noomoro.

Jaaneguiiha aivojibo Josafat dilluuhi: ¿Naa sifi
chahacuuhi Moocaani iimaaminaati? nooboro.

Jaaneguiiha Acab nuuhi: Jihhi, icaruubo saafi Micaia
onoobo. Jaaruubo fahijivaro tahallivi sano imitiro
jibeguefiibo. Toonoti diiboco uujoho jihheguehi; nooboro.

Jaaneguiiha Josafat nuuhi: Tolli icaruuboco cuuhuva,
imeguehi diiboco aatyimeneque, nooboro.

Jaaneguiiha ucuuhuvaubo noovauhi: Amihaico Siria
jiinijeminaa sahigotiro guinoniji, tominaafaño aivojibo
Acabco guijenijimo, nooboro.

Jaaruubo unuunoco miyaavuguutimisi. Jaamisiro
tuucuumima moonicasitucuuhi. Jaabo Acab
ihaivojigaachehuco ujujuvuuboro amocasigaachehuco
ijicafutuuboro moonicasituubo, iminaa diibo aivojibo
iicanoco igaajatiqui. Jaano Siria jiniije amocasiminaa
iimuguuhi aivojibo Acabco agaicaaunoco. Jaamoro
Josafat ticovodiro saaumo diibo ihaivojigaachehuma
iicauneguiiha. Jaarumo gaajaciumo sifiro iicanoco.
Jaamoro Acabco guinuumo. Jaanaaca saafi Siria
amocasiminaafi Efraín amocasiminaa ticovodi tihbaruuhi.
Jaabo iimiduhu nvusuuhi aivojibo Acabco
jigaiñomeehuri ijiciniuno acamaaciniuno nijequedi.
Jaaneri guijeveubo ijicuuvi. Jaaboco jeejimi meenegari

sivaumo Samaria cuumijaagovi ic#qui. Jaadi toogafaño it#ivaunoco niit#umo, jaafaihu ucuunoco j#cum# nejeecuuih, Moocaani unuubadi. Jaaboco illi Ocoz#as onoobo buunavauhi Efra#n j#in#je aivoj#bot# icaubo. Jaabo caanih#v#badiro imiut#bo.

Jaanoti aivoj#bo Josafat iicumijaagovi imevaubovi Moocaani iimaaminaafi Je# onoobovi cab#vuuhi. Jaabo aivoj#bo Josafat onooboco nuubo: Moocaani #ma imono icat#hi, imit#no aivoj#bo Acab onooboma anahabovama#ovi. Jaaruubo #joho jihovo caanim#co miyaminaa ejeec#vehicama#ejeque ifinisuma#o Moocaa-nima imino diicahi, nooboro.

Jaaneguiha aivoj#bo Josafat iyotoco taj#bauhi Moocanicoro ijec#vequi, Moocaani diito edetem#haico Egipto j#in#j#ti i#in#jejaagovi agasesuunohall#v#. Jaaboro aivoj#tot# ficuubo tuucuumihall#v# juezm# onoomoco. Jaaboro diitoco taj#baubo miyaminaaco sabadiro imino itaj#baqui. Jaanaaca sihidi #n#naa diitoco #n#n#v#vauhi.

Jaamou ajashuut#mo fah#gova cuuminoti asaumo. Jaamou Moab cuumim#naa, bu Am#nita cuumim#naa, bu saatoho cuumim#naa icano. Jaanoma iicaabo aivoj#bo Josafat iyotoco igay#ci#uhi famooro Moocaani iija templojafa#o. Jaamo machut#mo aigaumoro Moocaani #mefeenev# icauhi. Jaanaaca Josafat iimaauhi Moocaa-ni-ma: #joho Moocaani sihidi imityaabo. #joho m#haico

daaciuhi jino jiinijeque mojiinijeti iicaqui. Tolliro bu mohedeetemihai jijaaco eetavuuhi ico mihiimehicaqui. Jaabo ijoho mihaico inihicunofañoti taajasu. Mee, oono saamo mihai janaanivivi equehecutifimo mominaa. Jaaneguiha mihaico daamusu, nooboro.

Jaanaaca saafi Jahazias onoobofeenedi Moocaani iimaauhi jilli nooboro: Mihiguetedino, uujoho amihaihalliti amocasiji. Jaanoco civohogo mahatyime amihhaico aamusunoco, nooboro.

Jaano sesevede fucugayiro ihamocasiminaa imega saatohoco ficuubo Moocaanico masivamoro diitoco isiiguequi. Jaamo diitoco siiguumo masivamoro. Jaanoco guubucivaumo iminaa diitojaagovi asaumo. Jaanoco uguubuuneri diito jeebino mitauhi. Jaaneri sanomiro omoonicasiumo sanomiro finisucasiuhi. Jaamo busumijee-neque iciumoro imevacuumo Moocaanico imomoro.

134

Eliseo Elíasco Ubuunavano

(1 Reyes 22.51_53; 2 Reyes 1__3)

Jaanobuunati Efraín jiinije aivojibo Ocozías onoobo caamoti aacutuuhi. Jaaneri iguihuvaunegui ijeevivominaati saatohoco galluubo mofoomoro Beelzebu onoobo filisteomi ejeevehicaaboco midilluto. ¿Naa fine jinooti buheeji? nooboro.

274

Jaanoti Moocaani sifiiratuuhi Ocozíaajaago. Jaaboro Elíasco galluubo Ocozíaajaago jibogoma. Jaabo Elías diitoco nuuhi: Jilli noonoto Ocozíaaco; Moocaani jilli neehi: Diguiihuvati buheejitíhi guijeveji, nooboro.

Jaanoma iicaubo aivojibo Ocozías amocasiminaaco galluuhi Elíasco igaayicitequi. Jaamo ufuumo allivi Moocaani ciijigaico galluuhi. Jaaneri famooro jigauhi. Jaanobuunati aivojibo Ocozías mificabaaciti guijeveubo. Jaabo illima chahauhi. Jaaneguiiha inahabo Jorim onoobo buunavauhi aivojiboti.

Jaanaaca Eliseo, Elías icamisi fuuhi siicumiti, siicumivi. Jaamisi ifutuuhi Jordán onoohivi. Jaanaaca Elías icaamojaco ujujuvuuboro apaiminuboro tachehuri tohico uuvutusuuhi. Jaaneri toohi nifaihu guitafutuuhi fahigovaacivi jaajiri fatyuumisi oonegueehivi. Jaanaaca Elías Moocaani diiboco niquejefañó asatyujinoco agaajaciuboro Eliseoco nuuhi: Moocaani uco satyotiibaacaro idiimogonoco uco dillu, nooboro.

Jaaneguiiha Eliseo diiboco nuuhi: Imeguehi uco digaijati adaacinoco ijoho omoonihicabadiro bu uujoho mooniqui, nooboro. Cha aciratino jaarunaaca dihihfinicinaaca uco Moocaani asatyohachijiji jei tolli icajino. Jaanoti daatyimetinaaca uco asatyohachijiji acirajitino, nooboro icaunaacaro caamoti niitovauga jeejimi meenega sano ciijigairo merai merai icago sefano guibuhu-

ba vihu vihu icano feenedi. Jaanoro Elíasco caamovi sano niquejefañó goovano gañiyiiciuhi. Jahigoti caamoti Elías caamoja Eliseo allivi aacotovauhi. Jaachehuco Eliseo iiciuboro dojiicuviro uumicuubo. Jaaboro Elías Jordáhuco omoonibadiro toohico tokehuri uuvutusuubo. Jaaneri inifaihu dugaavuuhi. Jaaneri oonegueehivi fatyuubo. Jaanoco saatoho nuuhi: Elíasco guibuhuba fine sihigovi gañihi. Masi miguiinetequi, noomoro, iguiinutuurumo atyimeutimo Moocaani Elíasco niquejefañó asatyucuumañó.

135

Eliseo Fibaijigo Diiribaco Iguiraatusuno

(2 Reyes 4__5)

Safoono saafi Moocaani iimaaminaafi saafiiti nihibamico dilluubo: Ico uumisuji, nooboro. Jaabo uumisutiiboro guijeveuhi. Jaanobuuna saaubo inihibamico idilluvaubo diibo fibaijigoco. Jaarunofañó diigoma chahauno. Jaaneguiiha illimisico dilluubo diiboma idudicamaaiqui. Jaaneri idaasuvuugo. Jaagoro Eliseojaago ufuugoro diiboco dillutuuhi: Uco daamusu, noogoro.

Jaaneguiiha nuubo: ¿Nacu, jineje ima diijafañó icahi? nooboro.

Jaaneguiiha diigo nuuhi: Chahano sanooro guirihillugayi diiribama icahillu, noogoro.

276

Janeguiiha Eliseo nuuhi; Dinahaboniminaadimoco dillu ajashutino guirihillunoco. Jaahillujeque Moocaani iima gahafusuji didiribagayiri. Jaanoco miyaminaaco, naaje. Jaano nihibamiri dihallivi iicanoco daadu. Jaanoti aatyuvono sefari diica diseemema, nooboro.

Jaanobuunati Suna cuumiri icaumisi Eliseoditi nuuhi: Diibo Moocaani iimaaminaafi. Jaabo moojafaño tomedu- faño icigahicaqui, maha samecuti diibedi meheetavequi, noomisiro. Jaanobuunati Eliseo ihifutuuboco tomedu- faño cigasuhicaumisi. Jaaneri Eliseo imo imo icauhi. Jaaboro

safoono esamaaiubo: ¿Jinejeri fine jitisico amusujirahi? Jii: Isemenema jahi, chahamisi diitisihallivi Moocaanico dilluji diitisico seemeneti ihaciqui, nooboro. Jaabo Moocaanico diitisihallivi idilluunegui, Moocaani diitisico seemeneti aciuhi.

Jaanobuunati jusicusee, jaaruusee guijeveuhi Eliseo sihi icaunobuuna. Jaanoma icaugo seeji Eliseo cigahijehallivi tooseeque fadujeuhi, chuumucuseeque. Jaagoro Eliseojaago ufuugoro diiboco jiihbuguugo. Jaaneguiiha asauboro jicafutuubo tomecufano. Jaaboro Moocaanima iimaaubo. Jaadi ihallivi ajavuvuuboro, iijifano fuunaruubo. Jaaneri buheeteusee. Jaaseeque seejico aciubo.

Jaanobuunati Siria jiiinije amocasiminaa aivojiiho Naaman onoobo sihidi fojohoma icauhi.¹³⁴ Jaabo ijiinijeri icauhi. Jaabo taaba coojiminaagou Israel cuumiminaagou. Jaago Moocaani iimaaminaafi Eliseo iicaunoco gaajauhi. Jaagoro ihaivojigoco nuugo: Tahii ifuuruva Eliseo diiboco buheesujirahi, noogoro. Jaanegui mogai diiboco unuunegui tahii Eliseojaago fuubo Naaman. Jaabo ifiitivucunoco agaajaciuboro Eliseo iicojiminaafico galluui jiihaiviro diiboco icabaacutepi. Jaabo ufuubo diiboco nuutuui: Jilli Eliseo neehi: Jordan teehifano dapivo sahuse juugahuseti mifooci idiiino. Jaadi buheeki, noobo, nooboro.

Jaaneri Naaman isifiiratuuboro nuuhi: ¿Collihii jaabo

¹³⁴ Lc.4.27

iicojiminaafico tajaan galluubo, uujoho sihidi ejeevaabojaa-go? Jaabo uco idicusihica icahifaño japhacusuubo sahuse juugahuseti mifooci idiino. Toohi janaaniciivi iminoono teehino tajiinijevi icahi. Jahigoro uumicuuqui, nooboro.

Jaaneguiha iicojiminaama ufuumo diiboco nuuhi: Chahano, milli bu diibo onoobadi moonitiboro duhuumijirahi. Sihidi jeevanoco onoonoco jeevari milli noonitibo idiicajiruno miyaavogoobo diibo onoobadi mooni, noomoro.

Jaanegui; Jii, unuuboro Jordán teehifaño japhvutuubo Eliseo unuubadi.

Jaaneri buheeteubo. Jaanegui Eliseojaago fuubo diiboco sihidi busumijeri ijaaduqui. Jaarunoco Eliseo gaayicutihi. Jaanoma iicaabo Naamán uumicuuhi ijiinijejaago.

Jaabo Naamán ufuubo jhairirehiica icaunaaca Eliseo jeevivominafi Giezi onoobo idojicuti ufuuboro bañituuhi: Eliseo neehi: Gaachehuno nihibami icanoco galluujiibo, nooboro, bañituubo diiboco.

Jaaneguiha Naamán Giezico aciuhi gaachehuno nihibami icanoco. Jaanoco afataniuboro sicaibo Eliseovi ifutuubo. Jaaneguiha Eliseo diiboco dilluuhi: ¿Cuuca deeguejehi? nooboro.

Jaaneguiha Giezi nuuhi: Cha, eguejetihi, nooboro. Jaanegui Eliseo nuuhi: Naamán busumijeque

agaayicimaño, ñvi diibo foojoho jñveji ñvi bu diseemevi
icano fucuro ñti ubucuujitino, nooboro.

Jaasumiro diibo alli sano foojohoro gahafuuhi idicuno.

136

Eliseo Jigaajeque Urullicaruuno

(2 Reyes 6.1_7)

Safoono Moocaani iimaaminaati saatoho Eliseoco nuuhi:
Masigo Jordán teehijñivi, mofoomoro imucuno
imahacino icano miquitimoro mojatí meheetavequi,
noomoro.

Jaaneguiiha Eliseo nuuhi: Masigo, jaamo meheetavehi,
nooboro.

Jaaneguiiha ufuumoro quitituumo. Jaanaaca saafi
jigaaje itechifaño aacutuuhi afaicuvamañovi. Jaaneguiiha
Eliseoco nuumo: Aivojñbo, sita jigaajeque idilluuboro
isivaje tehifaño aquetehi, nooboro.

Jaaneguiiha Eliseo nuuhi: ¿Conoodi aacotoje? nooboro,
nuubo.

Jaaneguiiha nuubo: Jinoodi aacotoje, nooboro.

Jaaneguiiha Eliseo imeico iquiticiuboro tomañovi
ganicaruuhi. Jaaneri ijgaaje rullivuuhi. Jaanegui Eliseo
diiboco nuuhi: Dñci, nooboro.

Jaanegui toojeque ñciuboro imo imo icacuubo.

280

137**Siria Jiinijeminaa Efraín****Jiinijeque Iminaaniuno**

(2 Reyes 6.8__8.15)

Jorim onoobo Efraín jiinije aivoj#bo icaunaaca Siria jiinije aivoj#bo Benadad onoobo Samaria cuumico minaanivauhi. Jaano diito siriaminaa jilli momooniji, noomoro, ifitacamaaiñoco Efraín amocasiminaa gaajacihicauhi. Jaanoma iicaubo Siria aivoj#bo ihamocasiminaaco nuuhi: Amihaitiro fine saafi diitoco mifitacamaaiñoco mij#beguehica, nooboro.

Jaaneguiha diito nuuhi: Chahano, mihai mij#bogot#hi. Diitoma icaabo Moocaani iimaaminaafi Eliseo onoobo. Jaabo gaajacihicahi fonoro toovono mihiimaarunoco. Jaaboro pary#cino diitoco j#beguehicaabo, noomoro.

Jaanoma iicaubo isifiratuuboro nuubo: ¿Cuuca icaabo, fine? Mofoomoro magaajato. Jaadi uco mij#bogo diibo ticovodi tahamocasiminaaco galluqui, diiboco igaayicitequi, nooboro.

Jaaneguiha agaajajeudi j#buguumo: Dota cuumiri icaabo, noomoro.

Jaaneguiha Siria aivoj#bo tahi galluuihisihi ihamocasiminaaco. Jaamo ufuumo tuucuumi allidi meecuuumo fucu. Jaamoco fucuro eseseveudi Eliseo coj#minaa fi diitoco aty#meuhi. Jaaboro sihidisi iigutuuboro

Eliseoco, nuubo: ¿Milli mihicaji? nooboro.

Jaaneguiiha Eliseo nuuhi: Diiguetedino. Misisima icamo diito janaaniciivi icamo amocasiminaa, nooboro.

Jaanegui diibo fahigovaco meeciuihi: ¿Coneri fine iicamoco? noobo onoomaño.

Jaanoma iicaubo Eliseo Moocaanico dilluuihicojiminaafico ihifusuqui. Jaanegui Moocaani Eliseo cojiminaafi allico faayiciuhi. Jaaneri atyimeubo ajashutimo Moocaani toomominaaco ihamocasiqui imibaicinicumoco. Jaamoco aatyimeuboro iguicuuhibo. Jaadi Eliseo Moocaanico dilluuihio: Oono taminaa aallinoco dabaiyitusu, nooboro. Jaaneguiiha Moocaani diito aallinoco jabaiyitusuuhi. Jaadi Eliseo ufuuboro diitoco nuuhi: Amihai Eliseoco miguiinehi? nooboro.

Jaaneguiiha : Jih, nuumo.

Jaaneguiiha Eliseo nuuhi: Chahaabo juugo. Masiigo amihhaico siiguequi diibo iicahigo, nooboro. Jaanegui; Jii, noomoro, diibo dojicuti fuumo atyimetimo. Jaamoco ifutusuubo Efraín amocasiminaafaño. Jaadi Eliseo Moocaanico dilluuihio: Siino diito aallinoco faayici, nooboro. Jaaneri emeciurumo atyimeuhi iminaa feeneri iicaunoco. Jilli diitoco Efraín jiiinjeminaa guinoniuhi.

Jaanobuunati Siria jiiinjeminaa Efraín cuumico minaanivauhi siino. Jaamo gueenene diitoco minaanihicaumo. Jaaneri Efraín jiiinje cuumi Samaria

cuumi ajebavauhi, aivo ajashuno chahacuuno machuta.

Jaanoma iicaugo saafigo gaigo iseemeneque agaicaaugoro duuhi. Jaanoma iicaubo Efraín aivojiiibo nuuhi: Moocaani

miihaico aamusutineguiiha diibo iimaaminaafi Eliseo niigaico quiticisuji, nooboro, saafico galluubo Eliseo iijajaago. Jaarunofaño Eliseo iguhugaco faayiciutihi.

Jaanoma iicaubo diiboro fuuhi. Jaaboro Eliseoco nuubo:

Moocaani miihaico amusutihi. ¿Jinehejeque bu meteemejirahi? nooboro. Jaanegui Eliseoco iimusuuhi: Jilli Moocaani neehi; Civo hogo sihidiro machuta icaji tuucuumifaño.

Jaanoco jadijene, naajejimo, nooboro.

Jaarunofaño iticoni Eliseojaago eeguejeubo nuuhi: Jilli sicamaño Moocaani niquejeque afaayiciiboro niija iicabadi machutaco caamoti igañirruva naa, tolli icajiruno, nooboro.

Jaaneguiiha Eliseo diiboco nuuhi: Iijoho jaarunoco jilli dihaalliiro ticovono daatyimeji. Jaaruubo toonoti machujitiihi, nooboro.

Jaasumi iicaumo tuucuumiri igueenemejedimo foojohoma icaumo. Jaamo noocasiuhi: ¿Jinejeque momoonimo jineeri mihicahi ajebari manacatequi? Masiiigo mominaajaago mefeequi miihaico tahi agaicaauhachiiji, miguijevecuuqui. Jaanoti miihaico icivojaanihachiiji mihicaji miihaico machutaco aacino sefari, noomoro. Jaanaaca Moocaani Siria amocasiminaaco igutusuuhi diito ticovodi sihidi jeejimiri amocasiminaa ñhicuno masaabadi

icaneri. Jaano ñhicuti iigutuumoro Siria amocasiminaa paryi ineheje, imachuta icanoco ejeevesuhiniunoro gaaciniunoro. Jaanaaca iijicuuvu ifutuumo diito fojojoma iicaumo iminaajaago ufuumo. Jaamo atyimeteuhi ufuucuu-no buuna sihidi machutaco ejeevesuhiniunoco. Jaamoro tonehejeque sihidi machu iicamoro aduhicahicaumo ajebama ufuumo bu sihidi busumijeeneque icihicahicaumo. Jaamoro esamaaiumo mihairyo mutuuvanaaca saatoho ajebari icahi. Masiigo diitoco mijibeguetequi, noomoro, ufuumoro cuumifaño jibugutuumo. Jaaneguiiha ihaivojibo miyaminaaco galluui diito machutaaco mihicito, nooboro. Jaanegui icijeunoco fucuro naajeumo tuucuumifaño machutanoco jadjene, Eliseofañodi Moocaa-ni unuubadi. Jaanoco miyaminaa aatyimeumoro Eliseo unuunoco imiyaavuguutiiboco, iguiyiciumoro gaicaauno. Jaabo toonoti machuutiibo, jilli ticovono ihaalliriro atyimeubo Eliseo unuubadi.

138

Joás Onoobo Judá Aivojiboti Icauno

(2 Reyes 11.__12.; 2 Crónicas 22.10__24.27)

Safoono Judá jiinije aivojibo iguijeveunobuuna mogai buunavauhi Atalia onoogo Judá aivojigoti. Jaagoro aivojito seemeque David iyaachimhaico finisuugo uco boobavadimo, noogoro.

284

Jaamoti saseeque Joás onooseeque icoomogo taje iicaubo Joiada onoobo sacerdotemi aivojïbo iicaubo, Moocaani iijafaño icigata mecufaño tooseeque fataniuhi, ihiibiminaagoma.

Jaasee sahuse juugahuseti saficaba idiino ticovovi icausee toojafaño. Jaano nijequeti tooseeque aivojïboti ficuubo Joiada onoobo sacerdotemi aivojïbo iicaubo. Jaabo sacerdotemi aivojïbo Joiada, diiboco aamusuneri imino Moocaani onoobadi moonihicaubo.

Jaabo iguijeveuno buunati saatoho aivojïbo Joásco jihovo caanimico jeeçivusuuhi. Jaaneguiha Moocaani galluuhi ihiimaaminaaco, toonoti diiboco ifagueequi, Moocaanico ijeeçivequi. Jaarumo onoonoco mihihaiñooba guubuutihi. Jaaneguiha Moocaani gaija Zacaríasfaño niitovauhi, sacerdotemi aivojïbo Joiada achi iicaubovi. Jaabo miyaminaaco nuuhi: ¿Collïhi Moocaani atajïbabadi moonitïmoro idaasuno mihicajinocoro momoonïhi? Moocaanico muhuvuduuvobadiro bu diibo amïhaico uvuduuveji, nooboro.

Jaanoco aivojïbo Joás uguubuuboro tajïbaubo miyaminaaco Zacarías Moocaani iimaaminaafico guisiri ihaamiqui. Jaanegui diiboco ahaamïumoro guijenïumo Moocaani iija goohasi feenevi.

139

Moocaani Iimaaminaafi Joel Judá

Cuumiminaaco Ijiiibuguuno

(Joel 1.__3.)

Jaabo Joás Judá jiiñje aivojiĩbo iicausumi Moocaani Judá jiiñje allivi galluui ajebaminaa iicamo chahacamico, ajashutimo Judá miyaminaa faguinoco ifinisiqui. Jaasumi aigusuutiĩbo, ajashuno jiiñje allivi. Jaaneri miyaminaa ajebavauhi. Jaasumi ihiimaaminaafi Joel onooboco galluubo diitoco ijiĩbeguequi. Jaabo diitoco nuuhi: Jilli amiĩhai quillahuto, bu famooro miyaminaa icamo uco muguubunici. Aivo sihidĩ idaasuno mihicaji basuta ujusinoco ajashuno mihicicuujitiĩ, ajebaminaa chahacami ifinisujimaño. Jaaneguiiha famooro Moocaanima masiĩgo mihiimaatequi templojafaño, jinejeba chahacuji Moocaanico mejeecivejirunoba, jiiñje mifinicujibadĩ jeevahi. Jaarunofaño Moocaanivĩ miyaanoro miĩhidaasuvohachiĩji, bu siino dojicuvirõ diĩbojaagovĩ miminifotohachiĩji icano siino miĩhaico amusujiibo. Moocaani imihuseebe, fanoo-vaco jaabicĩfifiibo. Jaaruubo miĩhaico idaasuno mooniji mohimitĩ allitĩ. Jaaneguiiha siino Moocaanijaagovĩ diiboco bañisutimo muhumi. Moocaani añiigasuminaafi icatiĩbo. Jaaneguiiha amiĩhai, aivojito, miyaminaaco mucuuhuvmoro Moocaanico midillu machutimo mahaigamoro amiĩhaico ihamusuqui, nooboro.

286

Jaaneguiiha tolli mooniumo. Jaanoco aatyimeuboro Moocaani nuuhi: Ajebaminaa chahacamico sihi galluji. Jaadi siino amihai basuta sihidi buunavaji, jaano allivi amihai uco mihiimeji. Bu tolliro ufucu tagajaco amihai allivi galluji fahigova miyaminaaguiiha iicajinoco. Tusumi sihidi ejeevanoco mooniji niquejefano, bu jinijehallivi icano.¹³⁵ Jaano tolli icaji jinije finitinaacaro. Jaasumi uco Moocaani Taajasu, onoodimoco paryi taajasuji idasujinije iicasumi.¹³⁶ Jaasumi fanoojinijeminaaco diito imitihalliti uujoho idasuno mooniji. Jaanoti Judá miyaminaaco uujoho imino ficuujj Jerusalén cuumi tafañotiocuumi iicaqui; nooboro.

140

Jonás Moocaani Iimaaminaafi Jibogo

(2 Reyes 14.25; Jonás 1.__4.)

Efraín jinije aivojibo Jeroboam iicausumi, Moocaani iimaaminaafi Jonás onoobo icauhi. Jaaboco Moocaani nuuhi: Aivojibo Jeroboanco dibogoto jilli nooboro: Diminaaco ijoho guinoniji. Jaaboro dumitici Efraín jinijeque siicuumi udumiticiumañoco, nooboro. Jaanegui Jeroboam tolli mooniui. Jaaboro tojinijeque dumiticiubo.

Jaanobuunati Moocaani Jonásco galluui Asiria cuumi

¹³⁵. Mt.24.29;Mr.13.24_25;Lc.21.25;Ap.6.12_13, ¹³⁶. Hch.2.17_21;Ro.10.13

Nínive onoocuumi
ajashuticuumijaago diitoco
ifagueetequi imitino iicahicaunoco.
Jaarunoco Jonás imuguutihí.
Jaaboro sihigoviro gaaubo
Moocaanidití.

Jaabo Jope onoocuumití Tarsiví
ufuuno ciijigaimenegafaño
ijicafutuuboro toogari tehesino
fuuhi, Moocaanidití uco
gaajacitiibo, nooboro. Jaarunaaca Moocaaani toomuaifaño
sefano guibuhubaco galluuhi tyuucari icíijigaimenegaco
ifimacaruqui. Jaaneri toogaoto iigutumoro nuumo:
¿Millití jino guibuhuba miháico jillí moonihí? noomoro,
guinobamaaiumo. Jaamo Jonáscó gaajaciuhi millí
idiicanotí asaamaño jillí jino miháima guibuhuba icahi,
noomoro.

Jaaneguiiha Jonás nuuhi: Moocaanití gaahi. Jaamaño
uuti jillí icano uco muuaifaño magañí. Jaadí jino guibuhu-
ba lliiveji, nooboro.

Jaarunoco toogaoto iimuguutihimoro toogaofañoneheje-
quere gavaaraacuumo muuaifaño. Jaarunofaño
janaaniciviro tyuucái icauhi. Jaanoma iicaumo diiboco
muuaifaño gañhúmo. Jaasumiro iguibuhuba sano lliivuuhi.
Jaanoco aatyimeumoro toogaoto sihidíro Moocaanico

ñhícuguumo. Jaamoro nuumo: Miyaanoro jahi Moocaani aivo sihidíro ejeevaabo, noomoro.

Jaanoti Jonásco muuaifaño agañhúboco Moocaani noojiriro ajashutiibo macahaba diiboco tsumiro fayíuhi guijenitíiboro. Jaabo Jonás diibo jeebñifaño icauhi mifucuci safucu idíno.¹³⁷ Jaabo diibo jeebñifañoti Moo- caanima iimaaubo. Moocaani íco imehi uco macanisutiibo diicaqui taavaaboco agalluubo uco afayíneguiiha, nooboro.

Jaaneguiiha Moocaani imacahabaco galluuihii jiiñigaibaahovi Jonásco iiguuiyutequi. Jaabo diiboco jiiñigaibaaho allívi iguiiyujeuhi. Jaanobuunati Moocaani Jonásco siino nuuhi Nínivevi cuumico dñibogoto, nooboro. Jaanegui jari Jonás ufuuboro Nínive cuumico jñibuguubo

^{137.} Mt.12.40

MUINANE, AAMETHI IHHBOGONO
Moocaani unuunoco: Sanih#ba sinihibati fahuseeci id#inoti

Moocaani amihhaico finisuji, amihhai imitico
mejeevesutihachiiji, nooboro.¹³⁸

Jaanoco uguubuumoro sihid# idaasuvuumo. Jaane-
guiiha tuucuumi aivoj#bo iyotoco nuuhi: Iiminoro mihica-
cu, jaamoro machutimo Moocaani imefeenevi sihid#ro
mihidaasuvo, Moocaani muucuumico finisuti#bo iicaqui,
nooboro. Jaamo tolli omoon#unoco Moocaani
aatyimeuboro tuucuumico finisutihi.

Jaaboro Jonás sihid# Moocaanijaago isifiiratuuboro
nuuhi: Uujoho imuguutihi jiicumico ij#bgonoco uuro bu

¹³⁸. Mt.12.41;Lc.11.32

ijjibegueri iimitico ejeevesumaño ijoho tuucuumico finisujitirahi. Jaanoma iicaabo uujoho sihigoviro feehinirahi tehesino meenegari. Jaabo uujoho eneehinicubadi mee, jino ijoho tuucuumico didaasugocuuhi. Jaanoco uujoho imogotíhi.

Jaaneguiiha uco guijenicu imugucuutihi iicanoco, nooboro.

Jaarunofaño Moocaani nuuhi: Cha, imino tuucuumityigabaco dijjibogofañodi ijoho idaasugono, nooboro.

141

Moocaani Iimaaminaafi Amós Onoobo Jjibogo

(Amós 1.__9.)

Safoono Moocaani galluui ihimaaminaafi Amós onooboco Efraín jiiinjeminaaco ijjibeguequi. Jaabofenedi Moocaani nuuhi: Uujoho amiihai edeetemihai Egipto jiiinjeti taajasuui. Uujoho amiihaico icuui famoomiyaminaafeveti taacuumiti mihicaqui. Jaarumo uujoho atajjibanoco mimiyaavogotíhi. Jaanoma iicaabo amiihaico aamiji. Amiihai ticovodi uujoho minaaco galluui amiihaico ifinisiqui amiihaico iguiinoniqui. Iticoni amiihai allivi guihuvaco galluuhinihi, jaanobuunati ajebaco. Jaarunoti uco mehesafototíhi. Jilli janaaniviro

aivo iminootino mihicahi. Jaaneguiiha jisumi amiihaico janaanici idaasuno mooniji, amiihai minaa amiihaico sihidiro finisujimo. Jaanoti mataajanoco mihimogohachiji tajaagovi miminifoto. Jaamoro ijinitaco mejeeci vucudino diito amiihaico taajasujitirahi. Jaabo uujoho amiihaijaago sihidi sifiirahi amiihai imino mihicati maño. Jaano amiihai imitico uujoho fanoocoro imino gaajahi sanoobaco aivono imino momoonitahi. Jaamoro uco mihimequi meheetavehica miyaanobadi. Jaarunoco uujoho sihidi jiiheguehi jilli sicamaño icamaño.

Jaamo amihai jihovo caanimico mejeecivehicamaño amihai minaa sijiinjevi satyeji. Jaamoro amihai civojaanijimo. Jaaruubo uujoho paryicino amihai finisujitihimimidimocoro atyucaruji. Jaamoco uujoho dojucuviro ijiinjevi uumisuji. Jaamoti siino tojiinjevi David iyaachimihaiti saafi aivojiveji. Jaamo sajeebii ijiinjehallivi icajimo, nooboro.¹³⁹

142

Moocaani Iimaaminaafi Oseas Onoobo Efraín, Judá Icamoco Ijibuguuno

(Oseas 1._4.)

Moocaani ihiimaaminaafi Oseas onooboco nuuhi: Efraín jiiinjeminaaco aamiji uco ejeecivehicanoco ejeevesuumoro ijinitaco ejeecivono alliti. Gaigo onoono aiji imihuseruuboco ejeevesugoro sifiico guinogoro ofoogobadi aivono jeevamo nucufeguetimo, nooboro.

Jaanoco Oseas miyaminaaco jibuguuhi Moocaani iimogotinehejeque, monoobadi moonitimo. Jilliro sitaaco magaicaaumoro diitonoco mananihicahi. Bu jahisijedi sita taabamima mihicahicahi. Jaanohalliti Moocaani amihai jiiinjeque finisujiiibo mihaiñooba chahamo iicaqui. Jaamo amihaiti saatohe neehicahi: Uujoho Moocaani jeecevominaafi, noomoro. Jaanoti saatohe neehicahi:

¹³⁹ Hch.15.16_18

Uujoho Moocaani iimaaminaafi, noomoro. Jaarumo Moocaani tajjiba onoobadi momoonimoro tolli miyaminaaco mijjibeguehicaatihi. Jaamoro paryi famooro amihai jilli imoho eetavotacoro mejeecivehicahi. Jaane-guiiha famoocoro amihai Moocaani aamiji. Tolliro Judá jiinjemiyaminaa iicahicamoco bu aamijiibo icano, nooboro.

Jaanobuunati bu siino miyaminaaco nuubo: Meeciri nifai fucugayiro efeefano goova ifigatyonibadi mejeevahi Moocaanico mejeecivonoco goovano aivono mejeevesuhi. Jaanoma iicaabo Moocaani ijhibogominaaco galluubo. Jaamo ijhibogonoco miyaano meneehicaatihi, fine mehesicinihicahi, uujoho Moocaanico ejeecivehicaabo imitino iicaruuboco uco Moocaani aamijitihibadi mehesicinihicahi. Tolli mihicanoco Moocaani imogotihhi. Jaanoti diibo atajjibabadi momooninoco Moocaani imo-goobo. Jaabo Moocaani imogorahi imino amihai omooninoco. Jaarunaaca amihai imitico mejeevesuhicaatihi. Jaanoco Moocaani gaajatihibadi mehesicinihicahi. Jaarumo diibo useti mataajajitihhi aivo jihovotobadi mejeevahi amihai esamaajebama aivo machahahi. tolli mihicamaño idaasufano mahaqueteji oono jooi nicumecufano gaajacitihbo ahacotonicibadi. Moocaani amihai ticovodi sijiinije minaaco galluujj amihai idaasuno omoonimoro sijiijjevi isatyequi.

Jaamo amiıhaico jıjuvusuji, bu amiıhai seemeque gaisiraicijimo icano: nooboro.

143

Moocaani İmaaminaafi İsaías Onoobo Judá Jiinije Miyaminaaco İjııbuguno

(İsaías 1._6.)

Jaanobuunati Moocaani ihiimaaminaafi İsaías onooboco galluuhi.

Jaabofeedi Moocaani jilli nuuhi: Amiıhai, aivo mihiimitiıhi uco chahaabobadi mehesiciniıhi. Jaarunaaca uujoho amiıhaico oono iimino caani iseemeque omooniciıbadi uujoho amiıhaico mooniıhi. Jaarunaaca amiıhai oono imitino seeme iicaniciıbadi mejeevahi. Jaanoma iicaabo jisumi uujoho uuvi miıhıdaasuvonoco guubuniciıjitiıhi amiıhai imitiı idicuti. Jaaneguiıha jisumi amiıhai imitico mejeevesu. Jaamoro iminoro momooniııdaasufimoco mahamusu. Jaachiıji bu uujoho amiıhaico amusuji. Jaanoti uco muguubutihachiıji aivoıdaasuno amiıhaico mooniji. Jaarunobuunati ufucu templojafaño faajiiinijeomiyaminaa igaiveji uco igaajaqui. Jaasumi minaa chahacuji sajeebiıhicaro icacuuji. Jaano jiinije imegaviıro Judá jiinijeminaaıdaasuno icaji ijıınıtaco ejeeciıvehicamaño. Jaamo aivoıdaasuno iicaneguiıha ihjıınıtaco agavaraacumoro jinoocınjimo afataniinamaaito-

MUINANE AAMETI IJHBOGONO

mo, iimiti nucufeve aivo iimitino miyaminaa Judá miyaminaa iicamo. Jaabadiro ihaivojito iimitino aivojito, iyotoco iimitino moonicoro ijhibeguehicamo. Jaamoco uujoho finisuji. Jaanoti aatyuvomoco uujoho imibachuji. Jaadi Jerusalén tafañotocuumiti icaji; nooboro.

Jaanobuunati Judá aivojibo iguijeveusumi Isaías templojafaño icauhi. Jaabo atyimeuhi Moocaani mityaco foovono. Jaabo guubuuhi niquejeoto serafines onoomo

jilli unuunoco: Mihinivatibo, mihinivatibo, mihinivatibo
 Moocaani Jehová, fajeere jiinjje Diibo imiri gahaficinihi,
 noomoro, unuunoco.¹⁴⁰ Jaanaaca temploja sano aimuufair-
 yo gahafuuhi.¹⁴¹ Jaanoco aatyimeuboro Isaías sefano
 nuuhi: Fine uujoho gujivecuuji, mee, jino imiti
 iimaaminaafi iicaabo Moocaanico atyimehi, nooboro.
 Jaanaaca saafi serafin tajaagovi sauhi, jeecevoco
 ijigasuhica buje alliti cijjigaicu deheecini gaicuco tenasari
 agaayiciuboro. Jaaboro tajinibaco togaicuri cateejeruubo.
 Jaaboro nuubo: Moocaani ico dihimitico paryicino
 buusucuuhi. Jisumi mihinivacuutih, nooboro. Jaadi
 Moocaani nuuhi: ¿Mijoho tajibogoco jibeguetejirahi,
 fine? nooboro.

140. Ap.4.8, 141. Ap.15.8

MUINANE AAMETI IHBOGONO

Jaaneguiiha uujoho nuuhi: Eti, uujoho, nooboro.

Jaaneguiiha Moocaani uco galluuhi miyaminaaco j̄ibeguetequi.

Jaanobuunati Siria jiiniye, Efraín jiiniye icano miyaminaa minaanivauhi Judá jiiniye miyaminaaco. Jaaneguiiha Moocaani Isaíasco galluuhi Judá aivoj̄ibo Acaz onoobojaago.

Jaabo nuuhi: Jerusalén cuumi milli icajit̄ihi. Jaanoti Efraín jiiniye finisucafeteji ufucu. Jaanoti Judá jiiniyevi bagocaja aij̄ima chahago gaifico seemevaji. Jaabo momoji Emanuel, onoobo.¹⁴² Moocaani noofeneri icahi, eneejiruno. Jaasee iimino, bu iimit̄ino icanoco gaajatiseehacaro Asiria jiiniye miyaminaa finisuji Efraín

¹⁴² Mt.1.23

jiinjeminaa, bu Siria jiinjeminaaco icano. Jaanobuunati Moocaani gallujiibo aivojibe David iyaachimihafeeneti saafiico. Jaabo aivojibeji. Jaabo Judá jiinije miyaminaaco sajeebi icaco aacijiibo imino cuumiminaaco omoonijiibo famoocoro sabadiro iminiyujiiibo. Jaabo sihidi mityajiibo, nooboro.

Jaabadiro nuubo: Saatoho amiihaico ijibogomo Moocaani iiji onoobadi iicatihachijji muguubunicidino, nooboro.

144

Isaías Judá Cuumi, Israel Cuumi Iicamoco Ijibogono

(Isaías 9.8__12.6)

Jaanobuunati Isaías Efraín jiinjeminaaco nuuhi: Amiihai aivo miihai noomoro mitya mitya mihicahi. Jaarumoco Moocaani amiihaico nucufevesuji. Amiihaico afagoobo aamihicacuurahi. Jaarunoco muguubumoro imino mihicahicatihi diibo atajibabadi. Jaaneguiiha Asiria aivojiboco gallujiibo amiihai ticovodi. Jaabo iimihusetiruubo. Jaaruuboco Moocaani galluji amiihaico iminaaniqui. Jaabofeenedi Moocaani paryi Israel miyaminaaco ahaamidi bu diibovi allibaaniijiibo tolliro diiboco omoonibo. Jaabo Asiria aivojibo esamaaiji: Uujoho sihidi mityahi, sihidi agaajamaño diitoco

guiinoníhi, nooboro, Moocaaniro diibofeenedi tolli omooninoco ifiicoro imejiibo. Oono jigaaje, uuro imohoco illuhi: Eneejirubadi iicaabo. Jaanoma iicaabo Moocaani diibo allivi galluji sinafoto guihuvaco. Jaanoti Efraín jiinije miyamínaa aatyuvomo Moocaanico dojícuvíro imino jeecivejimo.

Jaanobuunati Judá jiinije miyamínaaco nuubo: Ufucu Moocaani aivojñibo David iyaachimíhaiooboti galluji aivojñibo icajiiboco. Jaabo Moocaani Gaija ifiri sihidi jeevano gaajama icajiibo, imihusejiibo.¹⁴³ Jaasumi jiinjemínaa sajeebii icacíniji sabadíro famooro Moocaanico gaajajimo. Jaabo jaago fahigovati miyamínaa saacínijimo diibo Aivojñiboco iimovamo. Jaasumi israelmi fanoojiinijeri agavaraacínimoco Moocaani igaiyñciji sahigo ijiinijevi, nooboro.

¹⁴³. Ro.15.12

145**Moocaani Iimaaminaafi Miqueas Onoobo****Ijibeguehicauno**

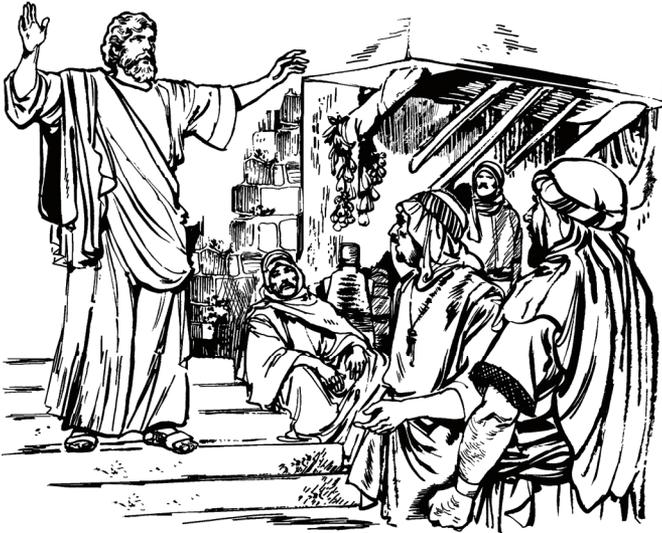
(Miqueas 1._7.)

Safoono Moocaani ihiimaaminaafi Miqueas onooboco galluuhi Judá jiinjeminaa bu Efraín jiinjeminaa icamo-jaago diitoco ijibeguequi. Jaabo jilli nuuhi: Famooro muguubujinooco. Moocaani amihaico idasuno mooniji jihovo caanimico mejeecivehicano alliti. Jaabo siijiinjeminaaco Efraín jiinjeminaa ticovodi galluujiibo diitoco idasuno imooniqui. Bu tolliro Judá jiinjeminaaco omoonimoro Jerusalén cuumico ifinisiqui. Amihai imitihica alliti jilli amihaico moonijiibo. Aivo imitino mihicahicahi sifi ijaco mananivahicahi sifi jiinjeque mudumitihicahicahi jilli mihicamaño Moocaanima mihimaasumi amihaico guubunichicatibo, nooboro.

Jaabo ufucu icajinoti iimaubo jilli nooboro:

Amihaico Moocaani idasuno omoonino buunati ufucu iimidihhi icaji. Jaasumi Moocaani jeecevomaño temploja iicamaño aivo iimimañoti icaji fahigova jiinije janaanicivi. Jaamañovi fanoojiinije miyaminaa saaciniji Moocaani tajibaco agaajatomo. Tusumi imucugai chahacuji fanoojiinjeminaa sabadiro sajeebi icaji. Jaasumi Moocaani, israelmi sihigo fanoojiinjeri agavaraacinimoco dojicuviro gasesujiibo ijiinjevi. Jaanoti jisumi amihai

mīnaa amīhaico satyeji Caldea jiinījevi amīhaico
ijjjuvusuqui. Jaarumo dojicuvīro amīhai jiinījevi ma-
gaseji. Jaasumi Judá jiinījeo cuumi Belén cuumivi
fiivejiibo Aivojībo iicajiibo.¹⁴⁴ Paryīcino Israel jiinīje
miyamīnaa aivojībo iicajiibo, nooboro.

146

**Moocaani Iimaamīnaafi Jeremías Onoobo
Judá Jiinīje Miyamīnaaco Ijīibeguehicauno
(Jeremías 1.__6.)**

Moocaani Judá miyamīnaajaa sifiirauhi. Jaaboro galluubo
ihiimaamīnaafi Jeremías onooboco diitoco ijīibeguequi.
Jaabofeenedi Moocaani jillī nuuhi: Amīhai uco guubutīmo

¹⁴⁴ Mt.2.6;Jn.7.42

302

imitino mihicahi. ¿Milli jaamo amihai mejeecivehicahi, oono amihairyo meheetavono ijinitaco? Miho amihai edetemih Egiptoti asaasumi ucoro jeevivuumo. Jaane-guiha uujoho diitoco jino jinijeque aciuihi. Jaamo uco jeevesuhi. Bu jaamoro tajeecivominaa, sacerdotemi, iicamoco jeevesusumo. Jaamoro amihai famooro mejeecivehi ijinitacoro mihaiñoobaco milliba aamusutimoco. Piisirigai nifaihu iimifaihu iicanaaca, ¿Collihiica jiniñi ojinoco amihiryo meseedihi nifaihunoco ijeevadi miguiinomo? Jaaruhojjefaño allaavotinoro dojbadi fatyehinihicamaño amihaidi nifihu allaavotino fatyehinihicahicahi. Jaadi mejeevamo amihai; nooboro. Jaadi Jeremías nuuhi: Amihaico jibeguehicacuurahi, jaarunoco muguubuhicatíhi. Amihai imitico mejeevesuhachijí jino amihai eedetemihai jinije alliri imino mihicaji. Jaanoti suufenitimo ijinitacoro jeevivomoro mihicahachijí Caldeomi aivojibo Nabucodonor onoo amihaiico iminaaniiboro guiinoniji. Jaabo jijovototi, mihicaji setenta ficabano ticovovi. Jaanobuunati bu Moocaani diitoco tolliro idaasuno mooniji, nooboro.

Jaanobuunati siino Moocaani Jeremías feenedi nuuhi: Uujoho Moocaani iicaabo, amihaima eetaveji bohono iimaaco, amihai eedetemihaima iicaubadi icatino. Miho iticonio tajiba iicauno guisibabujehallivi icauhi. Jaanoti jisumi amihai jeebinofaño ficuují. Jaamo amihai

taacuuniti mihicaji. Jaasumi amiñhai imiti buusucafeteji, nooboro.

147

**Moocaani Iimaaminaafi Nahum Onooboco
Nínive Cuumiminaaco Ijñibeguehicauno**

(Nahum 1._3.)

Safoono Moocaani ihiimaaminaafi Nahum onooboco galluuhí Asiria jiinijeo cuumi Nínive cuumico ijñibeguequi. Jilli nooboro: Jehová Moocaani sihidi ejeevaabo. Jaabo iinoco agaijñiboro toono alliti sifiiraaciniibo. Jaabo imucugaico mñijoho taajatíhi. Jaabo diiboco imiyaavogomoco imino toomoobo. Jaanoti iminaaco gaijitñibo. Amñhai Asiria jiinije miyaminaa mehesamaaihi Moocaani-ma mahamocasiji, noomoro. Jaarumoco amñhaico fameeri finisujñibo. Jaanoti naa israelmico teemejiibo iicuumi iicamaño.

148

Moocaani Iimaaminaafi Sofonías Onoobo Judá Jiinije Miyaminaaco Ijibeguehicauno

(Sofonías 1.__3.)

Jaadi Moocaani ihiimaaminaafi Sofonías onooboco galluuhi Judá jiinije miyaminaaco ijibeguequi. Jaabo jilli nuuhi: Jilli Moocaani neehi: Jihovo caanimico ejeecivehicamo uujoho atyucarutiibo finisuji. Bu naajete feenedi miyaminaaco ananihicamoco finisuji, iimitino aivojitoco finisuji, bu iguiricavefifimoco finisuji sitaaco idasuno omoonihicamoco icano. Jaabo uujoho amihaiticovodi sivaji minaaco. Jaamo amihaiti sanoodimoco gaisiraicijimo. Jaanoti sanoodimoco satyejimo ijijovototi ificuuqui. Jaanobuunati bu diitoco siicumini minaa asaamoro guinonivajimo. Jaanobuunati uujoho judiomi taacuumini minaa iicamoco dojicuviro ijiinijeve gasesuji; noobo Moocaani, nooboro.

149

Moocaani Iimaaminaafi Habacuc Onoobo Jiibogo

(Habacuc 1.__3.)

Safoono Moocaani ihiimaaminaafi Habacuc onooboco galluuhi Judá jiinjeminaaco ijibeguequi. Jaabo Habacuc jilli nuuhi: Uujoho Moocaanico jilli neehicahi: Judá miyaminaaco daami aivo imihicatimo, ditajiba onoobadi moonihicatimo. Jaamo imitino iicamoro jinejete cuujivaachutimo. Jaanoti iimihuseruumo idaasuno icahi. Jaaneguiiha dihimihuseque deevesuubo oono iimitimoco daami. Jaaboro daamusu iimihusemeque, nooboro.

Jaaneguiiha Moocaani nuuhi: Jihhi, Caldeo jiinije miyaminaafeenedi uujoho aamiji Judá miyaminaaco, nooboro.

Jaaneguiiha uujoho nuuhi: ¿Milli jaabo ijoho idiimiibo diito iimitimofeenedi daamiji? nooboro.

Jaaneguiiha nuubo: Diitoco bu tolliro mooniji. Jaanegui iticoni diitofeenedi Judá miyaminaaco mooniji. Jaadi bu tolliro diitoco mooniji, nooboro.

Jaanobuunati Habacuc miyaminaaco nuuhi: Hjinıtaco ejeecivomo aivo igaajama chaahi aivo ihesicinibama ajashuno chahamo. Jaamoro esicinimo: Jino mihairyo meheetavoro fine mihaico amusujino, noomoro. ¿Milli

306

jaano amusujirahi jihovono iicano iinoro eheetavono iimaano jaanouhu? Moocaani naa amusuhi, Jaabo templo-jafaño icaabo. Jaaboco uujoho fahijivaró imehicahi, nooboro.

Jaanobuunati Caldeo jiinije aivoj#bo Nabucodonosor saauhi Judá jiinijeque iminaanivaubo. Jaabo diitoco iguiinoniuboro sanoodimoco satyuubo Babilonia cuumivi jijovototi iicaqui. Tolliro bu satyuubo Moocaani ijafañoonehejeque.

150

Judá Miyaminaaco Nabucodonosor Babiloniavi Satyuumo

(Daniel 1.__3.)

Jaamo Caldea aivoj#bo Nabucodonosor onoobo asatyuumofeeneri icaumo Daniel onoobo Sadrac, onoobo, bu Mesac onoobo, bu Abednego onoobo icamo. Jaamoco icuboro j#buguubo aivojitoti gaajaminaa iicaqui. Jaamoco Moocaani aamusuuneri sihidiro gaajaumo fanoovaco diitoco Moocaani gaajaco aaciuneri. Jaamaño diitoti saafi Daniel onoobo tigaco j#beguehicaubo jilli iicaunoco tigahi, nooboro. Jaamo sihidi agaajauneri aivoj#bo Nabucodonosor onoobo imo imo icahicauhi.

Jaanaa safoono tigmaubo aivojibo Nabucodonosor. Jaaruno itigaco esiciniutiibo, jabajeeveubo. Jaaneguiiha iicumigaajaminaaco paryicino cuuhuvaubo diiboco itigaco ijibeguequi jilli eneejirunoco jilli tighi ineequi. Jaanegui nuumo: Iticoni mihaico dibogo jilli tighi, nooboro. Jaadi jari ico meneji: ¿Jilli idiicajinoco tolli tighi, meneji? nooboro. Jaanoti aivojibo Nabucodonosor isifiratuuboro itoomominaaco tajibaubo gajaaminaa iicaudimoco igaisiraiciqui. Jaanoco Daniel uguubuuboro nuuhi: ¿Milliti jaano tolli icano? nooboro.

Jaaneguiiha nuumo: Aivojibo tigaco agaajacitino alliti mihaico tajibaabo paryicino gaajaminaaco magaisiraiciqui, noomoro.

Jaaneguiiha Daniel nuuhi: Chahano,
 magaisiraicidinehiica, uujoho j#ibegueji. Jaafahiica
 esamaaihi, nooboro. Jaanegui, Jii; nuumo. Jaaboro fuubo
 inahabonim#inaajaago. Jaadi Moocaaanima iimaauomo.
 Jaaneguiiha Moocaaani Danielque j#ibuguuhi aivoj#ibo
 it#igaunoco. Jaaboro bu j#ibuguubo jilli iicajinoco t#igaabo,
 nooboro. Jaanegui Daniel fuuhi toomom#inaajaago diiboco
 Nabucodonsorjaago isatyequi. Jaanegui diibojaago
 diiboco satyuumo. Jaaboco Daniel nuuhi: Aivoj#ibo,
 m#ihai#nooba aivo dit#igaco gaajac#j#it#irahi. Saafiro Moo-
 caani toonoco j#ibeguejirahi. Jaabo #ico toll# t#igasuhi;
 dihim#egavi iicajinoco #ico #igaajasuqui. Jaabo #ijoho jilli
 t#igahinihi: Ajashuti#boty#igaba miyam#inaaf#ibadi jeevaaboco
 daaty#imehinihi. Jaabo nigai#u sano ororiro nicucini#uhi.
 Jaanoti ihusequejene ifeey#je icano nih#ibami j#igai#neri
 nicucini#uhi. Jaanoti iiba#meehe bronze j#igai#neri
 nicucini#uhi. Jaanoti idoj#i#iici miya j#igai#neri eetavocini#uhi.
 Jaanoti it#ihai#no nagoobo sama#e#eje j#igai#neri sama#osa
 jiini gaarutari icano nicucini#uhi. Jaabo #ijoho
 di#if#in#icin#inaaca caamoti guisibabuje aacotovauhi
 it#ihaih#all#ivi. Jaano ij#igaa#no ij#iini #icaneri
 eheetavocini#unoco gasuucuvauhi sano; shaa, noono.
 Jaanoco guibhuba sano fuunaruuhi gaajac#iratino. Jaanoti
 diibo all#ivi ahaacotovaubuje guisiba buje sano guisihaciti
 minifotovauhi jiinije all#ivi jahaci jiinije all#ivi gahafovauhi.

Jaano jilli iicajinoco ijoho aivojibo tighinihi. Ijoho aivojibo Nabucodonosor sihidi edeevaabo idiicanoco daatyimehinihi oono iiniga naagoobo orori inicucinihininoco. Jaanoti diibuunaati iicano aivoji miyaadi mityacuujitih. Jaanobuunati icajino sihaivoji sijiinijeo aivojibo iicajino ifeeneebe bronceri iicanoco adaatyimehinino. Jaanobuunati iicajiibo sijiinije aivojibo guinoviro imitya iicajiibo. Oono idiino jigaano jiiinima nicucinihoco adaatyimehinino, miimisiici aivojiti iicajino itighininoo saafi mityaji. Jaanoti saafi sihidi jeevajitih. Jaanobuunati guisibabuje aacutuuno, onoono. Ufucu Moocaani jijehallivi agalluuno aivojibo fanoohaivojico iguinionjiibo. Jaabo aivoji ufucuro finicuitino iicajiibo. Jilli ufucu iicajinoco tighi; nooboro, Daniel aivojibo tighi jibuguuhi. Jaamaano Nabucodonosor gaajaminaaco finisuutih.

Jaanobuunati aivojibo Nabucodonosor eetavuuhi oroco miyaminaafibadi. Jaaboro famoocoro tajibaubo miyaminaaco toonoguiino ememuiivomoro toonoco iimehicaqui. Jaaboro eetavuubo horno ojico toonoguiino ememuiivomoro iimotimoco tohojifaño ijigasiqui. Jaarunofaño Sadrac onoobo, Mesac onoobo, Abednego onoobo icamo imuguutih toono guino ememuiivomoro imonoco. Jaaneguiha aivojibo Nabucodonosor nuuhi: Jisumihiica amihaiico hornohojifaño ganiitihica. Jaanoti

siino tolliro moonihachiiji amiihaico ciijigaihojifaño gaññiji. Jaamo mijigahi, nooboro.

Jaarunofaño nuuno: Miihai mihimogotihii toonoco mihimonoco; Moocaani, diiboco; miihai mejeecivehicaabo miihaico tohoji ciijigaiti taajasuji, noomoro.

Jaanoma iicaabo aivojiiho Nabucodonosor isifiiratuuboro idudicamaajeminaaco tajiihaubo janaanici tohojico inifutusuqui. Jaadi diitoco isisiumoro tohojifaño gaññumo. Jaarunaaca diitoco tohojifaño agaññumoco sahigotiro iciijigai ijigasuuneri toonoviro chuumuumo. Jaanaaca ihaivojiiho tohojifañoco meeciuihi, naa fine milli icacuumo; onoomaño.

Jaanaaca tohojifaño diito sajeebiihaiño iguuihi.
Jaamofeeneri saafi icaubo Moocaani achibadi jeevaabo.
Jaaneguiiha aivojiiibo diitoco coovauhi: Isivi mihiino,
nooboro.

Jaaneguiiha iinuumo diito famooro miimisiici, saafi
idiiino iicamo, jaamo jigautimo, ajashuno milli icautimo.
Jaanoco aatyimeuboro ihaivojiiibo nuuhi: Jisumi Moocaani-
coro mihiimeji. Jaaboti imitino ihiimaamoco uujoho
aamiji, nooboro.

151

Moocaani Iimaaminaatisi Ezequiel Onoobo, Abdías Onoobo Icamisi Ijiiibeguehicauno

(Ezequiel 1.__25.; Abdías)

Jaamo Judá miyaminaaco Nabucodonor Babilonia
cuumivi asatyuumofeeneri Ezequiel onoobo icauihi.
Jaaboco Moocaani mityaco ifusuuhi tyigababadi. Jaabo
Moocaani diiboco nuuhi: Uujoho ico galluhi jino Judá
miyaminaaco sijiinijeri iicamoco diibeguequi diitoco
uujoho omoonijinoco. Jaaruuboco ico guubunicijitimo,
jenaahunu jeebiiinoma iicamaño. Jaamoco
idiiibogotihachijii dihalliviro toono icaji. Jaanoti
idiiibogohachijii iiti toono icajitihii diiteditiro icacuujino.
Iimitiibo diibugucuurunaaca iimitico jeevesutiibo
iicanohallti diiboco omoonihachijii, iiti toono icacuujitihii,

312

diibotiro icacuujino. Jaanoti idibogotimaño iimitico suufenitibo iicanohalliti omoonihachijii dihalliviro toono icaji. Uujoho miyaminaafico caani imitihalliti moonijitihii bu iseemene imitihalliti caanico moonijitihii iinohallitiro moonicafetejimo. Jaanoti iimihusehicatoruubo iimihusetehachijii iheedeehimitico esafutucuujitihii. Jaanoti iimihusehicatoruubo imitino iicahachijii diiboco uujoho aamiji, nooboro.

Jaabo Nabucodonosor Jerusalén cuumico ifinisunobuunati Ezequiel nuuhi: Moocaani neehi: Uujoho Edom jiiinje miyaminaaco jiiheguehi taminaa diito. Jaamo ticovodi uujoho israelmico galluji diitoco ifinisiqui. Jilli diitoco mooniji Judá miyaminaaco ifinisiqui Caldeaminaaco aamusuuno alliti, nooboro.

Jaanaaca bu toodihiviro Moocaani saafi ihiimaaminaafi Abdías onooboco galluubo. Jaabo jiiibuguuhi Edom jiiinje miyaminaaco. Jaabo jilli nuuhi: Amiihai Edom miyaminaa imo imo mihicauhi Caldeaminaa Judá miyaminaaco iguihaniumoros diito cuumi Jerusalén cuumico ifinisuneri. Jaamo amiihai diitonehejeque mihiciquiro goovano mufuumoro agaaciniumoco magaisiraiciuhi. Jaanohalliti Moocaani amiihaico imitino mooniji amiihi diitoco momooniubadi. Jaabo amiihaico aamijiibo aivo miihai sihidi mejeevahi, noomoro mitya mitya mihicamoros miihaiñooba miihaico guinonijitirahi, meneehicamaño.

Jaamo caamodi agahafonicibobadi mihamoro caamo meeciri iicahigo mihijabaturumoco tahigoti uujoho amiihaico baavi uujoho gañiji, nooboro.

152

Jerusalén Ifinicuunoti Iidaasuvuuboro Iimauno

(Lamentaciones 1._5.)

\p\qt Siicije Jerusalén cuumivi sihidiro miyaminaa icauhi.
Jaarucuumi jisumi Iivivucuu miihaiñooba chahacuui.
Momiinaa miihaico siijiinijevi asatyomo diito jijovotoro
mihicahi. Momiinaa miihaico idaasuno moonihi. Jaamoco
miihaiñooba miihaico iidaasugomoro jacusutíhi.
Collíhiicaneguiiha jilli mihicahi mohimiti nijequevi.
Jaarunaaca Moocaani, jisumijino miihai idaasuno mihica-
noco daatyime jino mominaa miihaico idaasuno mihicaneri
iimobaanoco. Jaabadiro goovano gallu diito allivi, diito
idaasuno iicajifucuco.

Ijoho Moocaani Judá jiinijeque guinonisuuhi. Jaaneri mominaa ditemplojaco finisuuhi. Jaamaño miihaiñooba tahi chahahi diijibaimoco eetavejirumo. Chahaabo aivojiboba, chahaabo sacerdoteba. Chahamo miihaiñooba ditajibaco eheetavejirumo. Jaaneri miihai israelmi aivo idaasuno mihicahi. Jaaneri uujoho sihidi taaboro iicaneri tahaallino ifuvusutíhi. Tayoto sihidi idaasuno iicamoco ajacusujirunobamaryo chahacuuhi. Jaanoti mominaa imo imo icahi muucuumi aivo iimicuumi Jerusalén cuumico ifinisucuumi.

Jaaneguiha Moocaani miihaico desafoto diicavajifeenedi. Jaaboro miihaico didaasugo miihaiquehiica duhu, ijoho gajíhi, ufucuro miihaico daabajevejitihi. Jisumi naa miihaico daamihi. Jaaruubo safucu miihaico didaasugueji.

Jaaneguiha tayoto masi imino mehesamaaimoro iminoro mihicacuuqui. Jaamoro Moocaani iimogobadi momooniqui. Jaamo diiboco munuucuumoco mabañisujitihi. Moocaani miihaico deesafoto, aivo idaasuno mihicahi. Miihaico daamusu icoro mihimehicaqui, nooboro.

153

Moocaani Iimaaminaafi Ezequiel Onoobo

Siino Ijiiibeguehicauno

(Ezequiel 33__34; 36__48)

Safoono Ezequiel israelni aivojitoco nuuhi: Muguubu, amiihai aivojitoco jino Moocaani onoonoco. ¿Collhiica tajoomico imino motoomotih; Jilli meteemejirubadi icano? Jilliro diitoco muduuhicahi imitino toomominaa mihicamo. Jaanegui amiihaico buhigovi gavaraacuji. Jaaboro taacuumiminaa fanoojiinijeri agavaracinimoco samañovi iigayiciboro uuro diitoco teemeji, faajiinijevati naniibo Israel jinijevahi sahi diitoco gasesuji. Jaaboro aivojiiibo David iyaachimihaioboti aivojiiiboti ficuuji diitoco itemequi. Jaasumi jari imo imo icajimo, Moocaani diitoco aamusuneri, nooboro.

Jaanobuunati Moocaani diiboco ifusuuhi faahega icamañoco jaahegafaño sihidi fihigaicubacije . Jaanaa uco Moocaani nuuhi: Obacijehallivi jilli nooboro dihiimaa siino dojicuviro miyaminaati ifiivetequi, nooboro. Jaanegui uujoho tolli unuuneri siino dojicuviro ucuubanamaaunoro miyaminaa fiivuuno. Jaanaaca Moocaani uco nuuhi. Jilli diinoo; nooboro. Jaanegui uujoho tolli unuuneri fahigovati sefano guibuhuba guibuhuvauhi. Jaaneri diitofaño igaijano gasevauhi. Jaadi imiyaminaafiivuumoro julleecamaaiumo.

316

Jaanaaca Moocaani diiboco nuuhi: Jilli uujoho israelmico omoonijino jibogo iicano, fahigova jiinjeri agavaraacinimoco ananibo ijiinjivi agasesujino jibogo iicano, bu jaamovi guibuhuba ufucu Moocaani gaija diitovi agasejinoco jibogono. Jaamohallivi uujoho ficuji aivojibo David iyaachimihaioboti diito aivojibo iicajiboti, nooboro.

Jaanobuunati Moocaani Ezequielque jibuguuhi: Israelmi iminaaco iguionijinoco. Bu tolliro jibuguubo Nortejaagoti saafi aivojibo Gog onoobo israelmico iminaanivaabo asaajinoco. Jaaruuboco ihamocasiminaama Moocaani Israel jiinjivi ifinisujinoco icano.¹⁴⁵

154

Aivojibo Nabucodonosor Asiti Ifiivutuuno

(2 Reyes 25.27_30; Daniel 4.)

Safoono Caldea aivojibo Nabucodonosor tigauhi. Jaabo jilli tigauhi: Imohotyigaba illuciniho baavi aacauhoco. Jaanoco Danielque jibuguubo. Jaaneguiha Daniel diiboco nuuhi: Edeegavejino guino tighi, asibadi minifeteji. Jaabo niivigaibadi machuji ñaavahucoro sahuse juugahuseti mificabaci icano ticovovi. Jaano feene jari ijoho jije allivi Moocaani miyaminaafico aivojico

^{145.} Ap.20.8

aacinoco agaajacidi siino Moocaani ico miyaminaafiicaruji dojicuviro, nooboro.

Jaanobuunati Nabucodonosor iija allidi caamodi igooboro ufuubo tuucuumico ifiniciboro, nuuhi: Difo ovosicani jiicuumi Babilonia cuumityigabaco uujoho eetavusuhi tamityari, nooboro.

Jaasumiro Moocaani diiboco asibadi fiivutusuuhi ihesamaajeque asi esamaajeti miniiyuubo. Jaasumiro diiboco ijati jahisivi ganiimo. Jaabo jahisijedi naavahuco machuuboro feehicaubo gaajaubo Moocaani sihidi ejeevanoco asibadi. Jaabo tolli icauhi sahuse juugahuseti mificabaaci icano. Jaadi jari gaajaubo Moocaani mityama iicanoco.

155

Media, Persia Icano Miyaminaa Caldea Miyaminaaco Iguinoniuno

(Daniel 5.; 7._8.)

Jaanobuunati Belsasar onoobo aivojiboti icauhi Caldea jiinije Babilonia cuumivi. Jaasumi Moocaani Danielque ifusuuhi tigabadi minoocico ufucu icajinoco. Jaabo atyimeuhi miimisiici, miimisiici idino icamo jicumi muuaifañoti ihiinumoco.¹⁴⁶ Iticonihucu, mogaaje jjecunobadi ijjecunoma icauhi. Jaanobuunati atyimeubo

¹⁴⁶. Ap.13.1_2

ñihicuubo jeejibadi jeevaaboco asi mecugaicico eediciniiboco. Jaano allivihucu ajashuticutyigaba miyici bu miyici idino iinigainoma icauhi, jaabo jjecuno bu tonoodinoruu.

Jaanolinoruu bu ijjecuno. Jaano allivibou saafi asi ñihicubotyigaba. Jaabo iigaiño coogañotyigaba cuhufono jigaiñobadi jeevaunoma icaubo. Jaabo inicuno fahuseecidinou.¹⁴⁷ Jaanaaca bu siicu iinicu miidicugayi diiboco iinuhi. Jaanoco Moocaani toomominaafi icojiri iicauboco Daniel dilluui: ¿Milli eneejiruno jino? nooboro.

Jaaneguiha Danielque nuubo: Aivojino jije alliri iicajinoco ijibogono. Jaamoti niinoobo famo janaanicivi iicajinoco ijibogono. Fahuseeci iinicuno iicaaboco adaatyimene. Fahuseecidimo aivojito iicamo paryi jinijehallivi atajibajinoco onono, bu oono iinicuno feeneti siicu ihiinono adaatyimene saafi diito feeneti iicajiibo, aivo sihidi ejevajiibo. Jaabo Moocaani jeevivominaaco imitino mooniji. Jaaruuboco Moocaani aamiji. Jaadi Moocaani Achi iyotoma jijehallivi siino gasevajiibo ihaivojivequi, nooboro. Jaanobuunati atyimeubo bu siinoco, tigabadi. Oveja gaifi icaabo micuuciro iinucuici icaaboco. Jaacuuciti janaanici caamu-vuui. Jaanaaca bu gasevaubo saafi oveja sacuuro iinucu iicaubo. Jaabo diiboma aamocasivauboro diiboco

¹⁴⁷. Ap.12.3;13.1

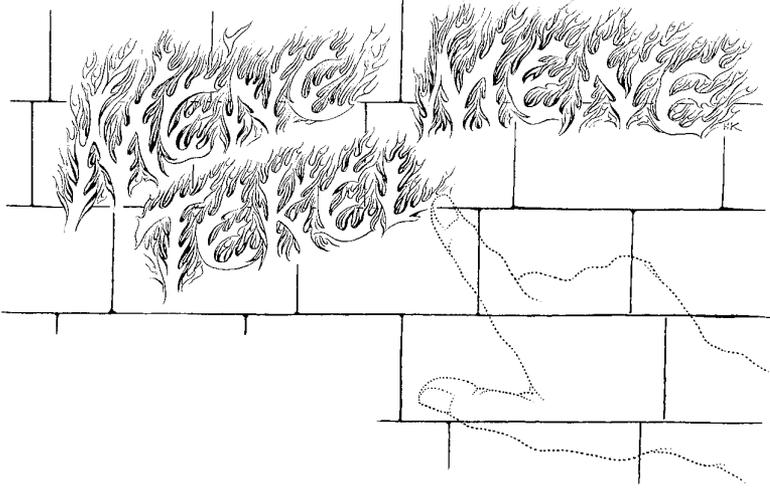
guiinoniuhi iticonooboco. Jaaruuboco sacuro iinicu iicaubo iinicu quisiivuuhi. Jaaruuboco siino tomañotiro miicuuci bu miicuuci icano iinuuhi. Jaacuujeti bu saanagoocuti iinuucu sacu miidicugayi. Jaano imiidicugayi onono. Saafi aivojibo aivo imitibo aivo iicajiboco onono. Jaabo Moocanico templojafaño ejeecivehicamoco ifinisujibo. Jaadi Moocaani galluui itoomominaafi Gabriel onoboco Danielque toonoco ijibeguequi.¹⁴⁸

Jaabo jilli jibuguuhi: Oono miicuuci inicuuci icanoco, adaatyimene miimisiici aivojiti iicajino, Media, Persia icano aivojiti iicajino. Jaanoti sacuro iinicu iicaaboco adaatyimene griegomi aivojibo iicajinoco onono. Jaacu iquisiivono buunati ihiinono: Diibo iguijevenebuunati icajimo igueenemejedimo aivojito. Jaamo ijiinijeque udugaacucasijinoco onono. Jaanoti imiidicugayi: Ufucu aivo iimitino aivojibo iicajinoco onono, nooboro.

Jaanobuunati aivojibo Belsasar jibaimoco eetavuui. Jaabo icojiminaaco tajibaubo caani ivi Jerusalén templojafañoti Moocaani jeeceivohillujeque asatyuhillujeque isivaqui. Jaanogui icjeumoro toohillujeri aivofaihu-noco aadumoro ihijinitanehejeque imehicaumo. Jaamo iimimañobati aatyimeuhi useque, botihuse ifiima chahahuse ihusegairi mecu allidi caatinuhuseque. Jaahuseque

^{148.} Lc.1.19,26

aivoj#bo Belsasar aaty#meuboro sihid# igutuuhi. Jaaboro cuuhuvaubo ijiinije Caldea jiinije gaajam#naaco diiboco toonoco ij#beguequi. Jaarunofa#o mi#hai#ooba gaajauti#i. Jaanaaca mogai diiboco nuuhi id#bora: Daniel toonoco gaajacijirahi, noogoro.

Jaanoma iicaaubo aivoj#bo diiboco cuuhuvauhi. Jaabo agaseuboco aivoj#bo nuuhi: ¿Mill# iicano jino? Uco id#bogohachiji# ico sihid# busumijeri sihid# imino mooniji, nooboro.

Jaaneguiiha Daniel nuuhi: Uujoho dibusumijeque gaayicigoti#i. Jaarunofa#o ico j#begueji oono milli onoonoco acaatin#noco. Diicaani iv# aivo sihid# jeevauhi. Jaaruuboco Moocaani aasicaruuboro diiboco #aavahuco machusuubo niivigai iicanic#bad#. Jaabo toll# icauhi sahuse

juugahuse mificabaaci idiino ticovovi. Jaanofeenevi gaajaciubo Moocaani diibo janaanivivi sihidi ejeevanoco. Jaabo jinooco ijoho imino gaajarahi. Jaaruubo difiico Moocaani janaanivivibadi deesicinihi. Jaaboro jino daduhi aivofaihunoco Moocaani jeeçivo guirihillunoco Jerusalén templojati diicaani ivi isivauneri bu jaaboro diimehi ijinitaco icano. Jaamaño Moocaani fanoojiinije aivojibo iicaabo jino dihallivi jimecuhallivi caatinihi ico omoonjinoco. Jaano jino dihallivi oovicinucuhi. Jaano jino jilli eneejiruno acaatinino: Jaachijji jino Moocaani dihaivojji fucuco nijequeenucuhi. Jaaboro dijiinijeque Persia Media icacuumici acicuubo. Jaacuumici dijiinijeque dugacucasiji bu ico Moocaani obociboti ificuruubo jisumi dadiijetecuhi onono, nooboro.

Jaanoco Belsasar miyaavuguuhi. Jaaruboco tufucuro guijenumo. Jaaboco Darió onobo, buunavauhi aivojiboti iicaubo Media oono jiinije aivojibo iicaubo.

156

Danielque Jicumi Mecufaño Agañiuno

(Daniel 6.)

Daniel onobo Babilonia cuumiri icauhi, imihusene miyaminaafi. Jaabo Moocaanico imino ijeebimaryo jeeçivehicaubo. Jaanoco Media jiinije aivojibo Darió onobo atymeuhi Daniel iimihuseneque. Jaaboro diiboco

aivojito aivojiboti aivo imiyaaboti ficuubo. Jaamo diito ihaivojitoti saatoho Danielque jibeguehicauhi imeguehicautimo. Jaamoro diiboco igañisuqui sicamañooco diibohallivi jibeguehicaumo. Jaaruno miyaavehicautih iimihuseumaño. Jaanegui siibadi eesamaaiumoro ihaivojibojaa ufuumoro diiboco nuutumoo: Aivojibo, mihi famooro mihimeguehi ijoho jilli nooboro atajibanoco, cajaaniba siino caanico jeecivejithi uucoro mejeeciveji Moocanico mihicanicibadi, nooboro. Jaanoco guubutibo cajaanihacho ijeevadi sifiico acaani-vaaboro diiboco ejeecivoobo igañicafetequi jicumi mecufaño diiboco iduucui, noomoro. Daniel Moocanima ihiimaahicaunoco agaajaumoro, ifurumo.

Jaanoco ihaivojibo iimoyiciuboro toobadi tajibaubo. Jaamoro jaasumiro diito ufuumoro Danielque imocisutuumo ijafaño icaaboco. Jaamo atyimeuhi Daniel

mifooci, safo icano safucu ijeevamaje Moocaanima
ihiimaahicaunoco. Jaadi asaumoro ihaivoj#boco noo-
vauhi: Meeçi aivoj#bo, #joho taj#bahinihi, m#hahi#ooba
siino caanima iimaatimo, #coro saaficoro icahacisuhicaqui.
Jaanoco guubut#bo Daniel ijeevadi siino caanima iimaabo-
ro iicanoco, m#hai mahaty#mehi safucuv# mifooci, safo
icano iimaaboco, ditaj#ba
ejenauboro, noomoro.

Jilli diito unuunoco
uguubuuboro ihaivoj#bo
sihidi #daasuvuuhi;
Coll#hicaneguiiha,
nooboro. Jaaboro
Danielque j#cum# mecufa-
#o ga#nguut#bo. Jaaru-
nofa#o unuucuunoco,
milli bu moonicujirahi
onooma#o, diiboco
ucuhuvauboro j#cum#
mecufa#o ga##ubo.
Jaaboro Danielque nuubo:
Daniel jaafa #co Moocaani
taajasuji, nooboro,
tohojifa#o diiboco
ga##ubo.

Jaafucu ihaivojibo cigatiibo seseveuhi, Danielque esamaaiboro iicaubo. Jaadi fucugayiro aicuuboro goovano fuubo tomecujaago Danielque emecituubo. Jaaboro diiboco dillutuubo: Daniel, Daniel, ¿Naa ico Moocaani taajasuhi? nooboro.

Jaanegui Daniel diiboco tomecufañoti imusuuhi: Jihhi, aivojibo uco Moocaani taajasuhi, nooboro. Jaanegui ihaivojibo Danielque tohojifañoti ihiinusuuboro, diibohallivi abañumoco ucuuhuvauboro tomecufaño gañiubo. Jaamoco ijicumí tsumigayiro imivuuhi uduumo.

157

Siino Moocaani Danielque

Tigabadi Ihiifusuuno

(Daniel 9.__12.)

Moocaani itoomominaa Gabriel onooboco galluui Danielque ijibeguequi, ufucu mohimegavi icajinoco.¹⁴⁹ Jaabo diiboco nuuhi: Jinooti mohimegavi icajino, sahuse juugahuseti miidihiici idiino diihiva icahi. Jaadihijeva sahuse juugahuseti mificabaacidino sahaje icahi. Jaano setentadifova fatyjejihiica jiniije finitinaacaro. Jaano bujinaagoti iicano miyaminaa imithicaco ejeevesumoro iminoro icajimo. Jaasumi toodihivi icajineheje Moocaani

¹⁴⁹ Lc.1.19,26

iimaaminaa unuuneheje. Jaasumi aivo iimimaño siino Moocaanidiro ijeevadi ficucafeteji. Jaano tolli iicajino imegavi aivojiboti iicaabo israelmico tajibaji Jerusalén cuumico siino dojicuviro inicuqui. Jaabo atajibanoti cuarenta y nueve di ficabava afatyono buunati tuucuumico inicumo imiveji.

Jaanobujinaagoti cuatrocientos treinta y cuatro di ficabava afatyono nijequeti, Mesias gaseji. Jaabo agañivono buunati minaa asaamoro Jerusalén cuumico finisujimo bu Moocaani iijaco finisujimo icano, nooboro. Jilli Daniel unuuno jisituvu fatyehinicuui.

Jaanoti mohimega icanehiica sadihirucu afatyotino sahuse juugahuseti mificabaaci idiino ticovovi iicajino. Jaasituvu agasejino aivojibo sifiima fitacucasiji. Jaaboro toodihi feenesituvu Moocaani jeevivoco finisujibo. Jaasumi jijehallivi icajino sihidi idaasujiniije bu nihicujiniije icano, nooboro.¹⁵⁰ Jaanobuunati goovatinioti jari jiniije finiji, nooboro. Jilli noocinino iticoni Daniel acaatiniuno.

Jaanobuunati Moocaani siino Danielque ifusuuhi tigabadi. Jaano aivo diibedi itihunegui Moocaanico dilluubo diiboco imino igajasuqui. Jaaneguiiha Moocaani itoomominaafico galluui diiboco ijibeguequi. Jaabo Danielque nuuhi: Daniel, Moocaani ico sihidi gajiji. Jino

¹⁵⁰. Mt.24.21;Mr.13.19;Ap.7.14

ico onoonoco imino guubunici, nooboro. Moocaani toomominaafi diiboco j#buguuhi aivojito iicaujimediti. Jaano tolliro ufucu saafi niinofucu iicajiibo omoonijinoco bu unuuno, icano.

Jaabo tohaivoj#bo aivo sifiiraji israelmima. Jaaboro Moocaanico jeecivoco ifinisuuboro toojaco mihininijiibo idicunoono moonisujjiibo toojafa#o. Jaanoco saatoho judiomiti tolli moonijimo diibo ataj#babadi. Jaarunofa#o saatoho imegvejitimo tolli omooninoco Moocaani iimogobadiro icajimo. Jaabo iguijevenebuunati, Moocaani itoomominaafi, Miguel onooboco galluji, Israel cuumiminaaco iteemequi idasujjiinije iicajinoti.¹⁵¹ Jaanobuunati iguijevecinicummo siino buheeteji. Saatoho Moocaanijaago feeji. Jaanoti saatoho idasuno moonicafeteji ufucuro ataajacujitihigovi.¹⁵²

158

Moocaani Iimaaminaafi Isaías Israelmi Ijiinjevi Uhuumiumedi Acaatiniuno

(Isaías 40._66.)

Jilli nooboro Isaías caatiniuhi ihaamefa#o israelmi Babilonia cuumiti ijiinjevi uumiumedi. Jilli Moocaani neehi: Tayotoco daacusu. Iimitihalliti aamicafutucuumo. Muguubo johono sicaihigoti jilli nooboro,

¹⁵¹. Ap.12.17, ¹⁵². Mt.25.46;Jn.5.29

ocoovadiicinococo:¹⁵³ Goovano mihimibachu j̄hhaico Moocaani asaajijico, nooboro onoonoco. Jaanoco faajiinjeminaaro gaajaji Moocaani sihidi ejeevanoco. Jaanoti miyaminaafi sihidi jeevat̄hi, jilli oono ñaavahu deeca goovano ochoomonicibadi jeevamo.¹⁵⁴ Jaanoti Moocaani iiji ufucuro milli icajit̄hi. Jaaneguiha am̄h̄hai iimino j̄h̄bogoco Jerusalén miyaminaaco mij̄h̄beguehicamo ifabai nijequevi mofoomoro sefano mocoovadiivomoro mij̄h̄bogo famooro iguubuqui. D̄h̄bogo Judá miyaminaaco jaanicu Moocaani asaabo am̄h̄hai aivoj̄h̄boti iicaqui. Jaabo famoovaco ijaadaco ac̄ji, bu jaaduji. Jaabo ovejami toomominaafi iicaabo ihovejamico otoomonicibadi iyotoco teemejiibo.¹⁵⁵

Jaabo Moocaani aivo sihidi mityaabo, bu sihidi gaajama icaabo icano. Jaabo aivo jiinj̄e all̄nooc̄vi sihidiro jeevaabo. Miyaminaa j̄j̄in̄ibobadi jeevat̄ibo. Jaanot̄inaa miyaminaa jihovooboco j̄j̄in̄imoro noonicimo: ¿Fine imino meheetavehi? ¿Nacu fine imitino? noomoro. Jaamo imohoti iinoro eheetavonoco acaanivomoro bu toohodaache samañoodaacheque cuuvanicimo. ¿Jeedi fine ihesicin̄ibama achahano miyaminaa esamaaje toono? ¿Milli jaano ihiimaat̄ino amaarȳibat̄ino icano miyaminaafico taajasuji-rahi? Jaanot̄inaa Moocaani sihidi jeevaabo. Jaaboco Moocaani m̄h̄haico at̄ȳimet̄hi meneejit̄irahi at̄ȳimeebe

¹⁵³. Mt.3.3;Mr.1.3;Lc.3.4_6;Jn.1.23, ¹⁵⁴. Stg.1.10;1Pe.1.24_25, ¹⁵⁵. Jn.10.11

paryiicino momooninehejeque uuchuvotiibo fanoocoro gaajaabo icano. Jaaboco imiyaavogomoco iniinovatusumi sefacó aciibo.

Jaabo Moocaani neehi: Famooro uco mihiimo. Uujoho Moocaani fameediro iicaabo. Jaabo uujoho israelmico icihí tacuumiti iicaqui. Jaamoco uujoho tajeecivominaati ficuhi. Jaamo mihiguijirahana uujoho amiihai amusuminaafi, saato ho amiihaico imitino omoonimoco uujoho aamiji. Amiihai mahajashurahi. Jaarumoco uujoho amusuji. Jaamojaago tajeecivominaafico agalluuboma tagaija icaji, imihusejiibo icajisujitiibo sicujeebiima icajiibo. Jaabo ijhibogonoco famooro miyaminaa guubuniciji, nuubo.

Jaabo Jehová Moocaani iicaabo, jihovo caanimico ejeecivomoco, bu ijnitanoco ahaacisumoco icano aamijiibo. Jaanoti saafiro diibo Moocaani chahaabo sifi uufocovi. Jaabo diito caani iicaruuboco israelmi jeevesuui. Jaarumoco idaasugooboro diitoco amusujiibo. Jilli Moocaani iimogobadi diito iimihuseneti icatino. Jaaboro diito allivi nijaco gallujiibo basutaaco ifiivusuqui bu Igaijaco gallujiibo diitofaño. Jaabo Jerusalén cuumi sihidi ejeevacuumico eetavejiibo.

Jaabo Moocaani neehi: Uujoho amiihai israelmico aamihu. Jaaruubo amiihaico finisuqui icatino jilli amiihaico fajiniuhi, jaamo toonofenedi magajaqui.

MUINANE AAMETI IHHBOGONO

Jaamo imino mihicauruva tolli am̄haico moonjitīrahi.
Jaabo uujoho j̄hheguehi imitino omoonifimoco. Tolliro bu
noobo: Tajeecivominaafi sihidī ejeevajiibo. Jaaboco
siicumijeoto aatyimemere j̄hheguejimo. Jaaboco
ahaamineri miyaminaafi ifibadī ifi icacuujitīhi
jeecivorajitībo j̄jovoobobadī icajiibo sihidīro idaasuno
icajiibo mohallivī idaasuno icajiibo sihidīro diiboco
tujaacujimo mohimitī allivī.¹⁵⁶ Jaano diiboco utujaacuneri
Moocaani mīhaico mohimitico buusuji.¹⁵⁷

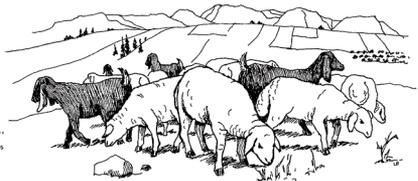
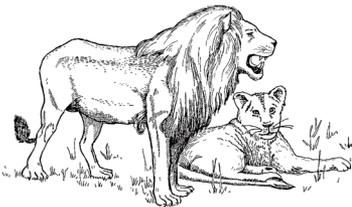

Famooro mīhai mimitacinīhi ovejamī ihabajaabotī
imitamo iicabadī ij̄haiñerī foocinimo.¹⁵⁸ Jaamo mīhai

^{156.} Mt.8.17, ^{157.} 1Pe.2.24, ^{158.} 1Pe.2.25

famoohimiticoro Moocaani diibo allivi sahi titibaanihi. Jaabo ijivatiiboco satyuumo iguijeniqui oono oveja asico ijivatiiboco igaicauqui asatyoobo ofoonicibadi icaabocco.¹⁵⁹ Jaabo iguijeveneri neehi: Moocaani mohimitico buusuji. Jaabo Moocaani neehi: Uujoho iimihuseebe, sihidi ejeevaabo amusuji imino ijeebhi iicamoco, nooboro. Moocaani jeecevominaafi neehi: Moocaani Gaija tahalliri icahi Diibo uco icimaño. Jaabo uco galluuhi iimino jibogoco jibeguequi idasuno iicamoco, bu ijeebhino ininovafimoco sefasuqui, civojafaño icameejeque sinayusuqui, bu Moocaani miyaminaaco imino omoonicufucuco jino iicanoco jibeguequi, bu idasuno iicamoco jacusuqui icano, noobo.¹⁶⁰

Jaanoti bu jilli Moocaani neehi: Uco ejeecivomoco imino mooniji. Jaanoti ijinitanoco ejeecivomo guijeveji. Jaanoti ufucu miyaminaa sajeebhi iicajifucu icaji. Jaasumi oveja jicuma nahabovacasiji, sajeebhi iicano jiinjije iicajimaño.

¹⁵⁹. Hch.8.32_33;Ap.5.6, ¹⁶⁰. Mt.11.5;Lc.7.22

159

**Aivojiĩbo Ciro Onoobo Judá Miyaminaaco
Dojicuviro Jerusalén Cuumijaago
Uhuumisuuno**

(2 Crónicas 36.20_23; Esdras 1.__2.)

Aivojiĩbo Nabucodonosor Babilonia cuumivi asatyuumo tahĩ icauhi setentadĩ ficabavadĩno. Jaasumi Persia aivojiĩbo Ciro onoobo tojiĩnje aivojiĩbotĩ icauhi. Jaabo nuuhi: Israel cuumi caani iicaabo Moocaani, uco tajiĩbahi siino Jerusalén cuumivi templojaco eetavequi. Jaaneguiiha iimogodimoco galluji templojaco Jerusaléni siino iheetavequi, nooboro.

Jaaboro uumisuubo cuarenta y dos mildimo israelmico siino ijiinijejaago. Jaamo iiiĩfutuumo iijanocoro eetavomo templojaquehiica eetavuutimo. Jaaneguiiha Moocaani galluuhi ihiimaaminaafi Hageo onooboco. Jaabo diitoco nuuhi: ¿Collihĩ Moocaani iijaco eetavotimoro amiĩhai iijanocoro meheetavomoro mihicahicahi? Jaamaño Moocaani niijaco aigusutihi amiĩhai allivi. Jaamaño amiĩhai basutaano noovatĩhi. Jaaneri mahajebaavahi mahadujirunoti mucuujivaachuhi, bu gaachehuti mucuujivaachuhi icano.

Jaaneguiiha imohobujeneque mihicicu; jaamoro templojaco meheetavucu, nooboro.

Jaaneguiiha ticonicuumo toojaco ududicamaaimo. Jaadi sanihbabuunati siino Hageofeenedi Moocaani nuuhi: Fine, imitino meheetavehi, meneehi. Jaaruno uudi aivo imino. Jaaja eedeeja janaanici aivo imiji, nooboro.

Jaajaco iimivuudi israelmi jibaimoco eetavuuhi Moocaani jeecivojaro iicahicaqui. Jaamo imo imo icaumo Moocaani aamusuneri toojaco eheetavuuneguiiha.

160

Moocaani Iimaaminaafi Zacarías Onoobo Jerusaléni Uhuumiumoco Ijibeguehicauno

(Zacarías 1__14.)

Jaabo Hageo iicausumiro bu Zacarías jibeguehicauhi jilli: Moocaani onoobadi meheetavohachiji mihhaico amusujii-bo. Jaanoti amihai edeetemihai iicaubadi mihiCADINO. Diito tolli iicaunegui Moocaani ihimaaminaaco agalluumo jibogonoco guubunichicautimo, nooboro.

Jaadi Zacaríasco Moocaani ifusuuhi ufucu iicajinoco tigabadi. Jaabo atymeuhi Jerusalén cuumi siino sihidi ejeevacuumiti iicajinoco. Jaaboro bu jibuguuhi, aivojibo saaji burrohallivi giciniibo, ufucu famohaivojibotiro icajiibo.¹⁶¹ Jaamofeenevi israelmi gaajacijimo Moocaanico, diibocoro idasuno omoonumoro iguijenunoco. Jaarumoco Moocaani paryicino iimitico imibachuji.

161. Mt.21.5;Jn.12.15

Jaaboro Judá cuumiti ijihovocaanimico buhigovi gavaraa-cujiibo. Jaaboro Moocaani aivojivejiibo fanoojiinije alliviro. Jaasumi icivofucu chahacuuji. Jaadi jari Moocaa-ni judiomi minaaco finisuji; aamijiibo israelmico iminaanhiacadimoco, nuubo.

161

Ester Onoogo Aivojivuuno

(Ester 1._10.)

Tusumi aivojivo Asuero onoobo Persia jiinije aivojiboti icauhi. Jaabo taabau aivojigo Vasti onoogo. Jaabo

334

aivoj#bo Asuero j#baimoco eheetavunovi mogaico cuuhuvaubo diigo aivoj#go iicanoco cuumim#naaco ih#fusuqui. Jaarunoco, jii, nuutigo. Jaagoro diibojaago saautigo.

Jaanoti sihidi isifiiratuuboro icoj#m#naaco dilluubo:
¿Milli mooniji, diigoco taajico aga#nigoco? nooboro.

Jaaneguiiha diiboco numo: Diigoco ga#nbo, sifigoti di#ci, noomoro.

Jaaneguiiha aivoj#bo icoj#m#naaco taj#bauhi bagocajami oovos#fiimoco iguiinomoro sihidi isivaqui. Jaamoti iimogogoco ih#ciqui Vasti buunavi aivoj#goti iicaqui.

Jaasumi tuucuumi Susa cuumiri icaubo israelmi#oobo Mardoqueo onoobo. Jaabo fiivusuuhi iseeji gaifiibo aic#gaico Ester onoogoco caanimisi iguijeveunobuunati. Jaago aivo ovos#unegui, aivoj#bo agalluumo diigoco satyuuhi. Jaagoco Mardoqueo nuuhi: D#beguejirahana #joho israelmi#ogo idiicanoco, nooboro. Jaanaaca Mardoqueo saicino feehicauhi aivoj#bo iija fiitino igaajaqui; ¿Naa milli icago? onooma#o. Jaabo aivoj#bo Asuero tofiguejema safigoma sifucu ic#gano feehicaubo. Jaabo feenevi saf#caba nijequeti Estervi #futuubo. Jaabo diigoco sihidi imuguuhi fafigova janaanicivi. Jaaboro Esterque aivoj#goti ficuubo, Vasti buunavi. Jaaruubo gaajaut#bo diigo israelmi#ogo iicaunoco.

Jaanaaca safoono aivoj̄j̄bo Asuero jeeçivominaat̄isi
iimaacasiuhi ihaivoj̄j̄boco igaicauqui. Jaanoco Mardo-
queo uguubuuboro diigo j̄j̄buguubo. Jaanoco diigo
j̄j̄buguuhi aij̄ico. Jaanoma iicaubo aivoj̄j̄bo diit̄isico
gaibairi fetuuhacusuhi. Jaanoco acaat̄in̄umoro diibo

aivojġi aamefaño ficuumo.

Jaasumi aivojġibo Asuero saafi inahaboniminaafi sihidi agaijġubo, Amán onooboma, imono icahicauhi. Jaaboco aivojġiboti ficuubo iiguinovi. Jaaboro nuubo Amán imega famooro miyaminaa memuiivehicaji, nooboro.

Jaaruubo imega Mardoqueo memuiivuutih. Jaanoma iicaubo Amán isifiiratuuboro Mardoqueoco, paryi iyoto Israel cuumiminaama gaisiraiciguubo. Jaaboro Amán ufuuboro aivojġibo Asuero nuutuuh: Israel cuumiminaa ġjoho atajġibabadi moonitih. Jaamoco: Gaisiraicisu, nooboro.

Jaaneguiha aivojġibo Asuero nuuhi: Jġi, imino, nootiġbo. ġiro aameneque caatinġibo gallu faajiinġije cuuminofaño jifucuri sano Israel cuumiminaaco miguijġeni, nooboro, nuubo diiboco. Jaabadi moonġubo Amán, jaaboro toohaamejeque faajiinġjeri galluubo.

Jaanoco Mardoqueo uguubuuboro ġdaasuvuubo. Jaaboro icojġiminaafico galluubo Esterjaago. Jaabo Esterque jġibuguuhi: Amán tajġibahi paryi mġihai israelmico safucuro ifinisujinoco. Jaaneguiha ditaje aivojġiboco dinoo; mġihaico finisutimo iicaqui, nooboro.

Jaarunofaño Ester Mardoqueojaago jġibogoco galluuh jilli noogoro: Mġihaiñooba aivojġibojaago jcafetejitirahi imimañobati. Jaanoti cuhuvaratino mofoomoco imeiri ġġidayuuboro agaġiyġicġisumi mġinoco gaicaaucujirumo,

noogoro.

Jaaneguiiha siino diigo Esterjaago j̄ibogoco galluubo icoj̄iminaafima. Diibojaago ofoogoro idiimaat̄hachij̄ī īmaryo miguijeveji. Jaago ījoho jinoot̄i m̄īhaico taajasu- qui Moocaani ico tahi ficuuhi jaano jeevari chahano eneejiruno, nooboro.

Jaaneguiiha Ester Mardoqueojaago j̄ibogoco galluuih jilli noogoro: J̄ī, eti, tolli moon̄iji. Jaafa uco gaicaaubo mifucuc̄i, safucu id̄īno icajihica, jaad̄i feeji jaago ofoot̄inohachuta famooro israelmi mahaigamoro Moocaa- nima mihiimaa tahall̄ivi, noogoro.

Jaaneguiiha tolli moon̄īumo famooro israelmi. Jaafucuv̄i īfutuud̄i Ester ihaivoj̄i gaachehu iimichehuco ījcafutuugoro fuugo aivoj̄ībojaago. Jaabo diigoco aatȳimeuboro ih̄imeico diigojaagov̄i cij̄iyaacuubo. Jaanegui diibojaagov̄i fiit̄ivuugo. Jaagoco dilluubo: ¿Jinejeque diimeguehi? nooboro.

Jaaneguiiha nuugo: Uujoho machutaco eetavehi. Jaanegui ico j̄ibogovahi. Jaabo uuma machutehi ījoho, Amán icano, noogoro.

Jaaneguiiha Amánco aivoj̄ībo ucuuhuvauboma fuumisi sano diigoma imachuqui. Jaago amachuuhi nuugo: C̄ivohogo bu tollīro masaa, uuma siino mamachuqui. Jaad̄i jari ico neeji iimogonoco, noogoro.

Jaad̄i Amán iijajaa ufuubo atȳimeuhi Mardoqueoco.

Jaaruubo diibo imega memuiivuuutih. Jaanaa ihifutuuboro, nuubo: Uujoho aivo sihidi bocih nihibamivahi, taseemema icahi, sihidi jeevahi icano. Jaachijji aivojigo Ester cuuhuvahi mamachuqui aivojiboco uco idinoro diigoma mamachuqui. Tolliro civohogo siino mamachuji misiro diigoma. Jaarunohicanaaca tajeebifaño aivo imitino Mardoqueo taaguino ememivehichatino, nooboro.

Jaaneguiha mogai, bu saatoho icamo diiboco nuuhi: Caamovoyiti deheetavo gaibaiti, jaaboro diiboco tooyiri caamoti fetuuhacu, noomoro.

Jaanegui Amán: Jii, nooboro, gaibaico eetavusuuhi diiboco tooyiri ifetuuhacuqui.

Jaafucu aivojibo Asueroco icigara buuhi. Jaaneguiha icojiminaafico tajibaubo diibo acaatinihicauhaameque isivaaboro ihimaasuqui. Jaabo toohaameque ihimaasuubo ifutuuhi aivojiboco ijeevominatisi agaicaaujirunoco Mardoqueo ijibugunovi. Jaaneguiha aivojibo nuuhi: ¿Jinejeri fine diiboco uujoho jaaduui uco ijibugubadi icano? nooboro.

Jaano sesevede fucugayiro Amán gaseuhi igaibaima Mardoqueoco tooyiri ifetuuhacuqui aivojiboco idilluvau-bo. Jaabo Amán ifutuubocoro aivojibo nuuhi: ¿Uujoho aivo agaijiboco jinejeri fine aivo imino momoonjirahi? nooboro.

Jaanegui Amán eesamaaiuboro nuuhi: ¿Míico bu aivoj#bo janaanici agaijino jaanouhu, fine uuti noobo? onoomaño, nuubo: Eti bu, dihaivoji gaachehuco diiboco di#hacuji, bu dichaahimigaico iinigaihallivi davucaruji icano. Jaaboro dihaivoji jeej#hallivi cas#iacuji icano. Jaaboro dijeecivominaafiti taj#ba diiboco cuumiri asatyoo-boro jilli ineequi: Memeece jilli aivoj#bo jino aivo agaij#boco moon#hi, ifeequi, nooboro.

Jaaneguiha aivoj#bo nuuhi: J#hi, aivo imino. Jaaneguiha taca #joho foobo Mardoqueoco tolli moon#bo satyo cuumifañodi, nooboro.

Jaanegui milli bu moon#jirahi, inucuruhigoti Mardoqueoco tolli moon#ubo aivoj#bo ataj#bacuuneguiha. Jaano tolli omoon#obuunati Esterma imachuqui, aivoj#boma fuubo. Jaanaaca amachumañoti aivoj#bo Esterque nuuhi: Aivoj#go, ¿Jinejeque diimeguehi? Uco di#bogo, nooboro.

Jaaneguiha Ester nuuhi: Tayotoco saatoho iguijen#qui moon#hi. Jaanegui uco daamusu mi#haico guijen#timo iicaqui. Jaanoti guijen#timo mi#haico j#jovototi isatyejiruva, milli neej#tirahi. Jaarunaaca mi#haico finisugomo, noogoro. Jaaneguiha aivoj#bo nuuhi: ¿Mi#joho, jaano toonoco taj#bahi, nooboro.

Jaaneguiha Ester nuuhi: Eti, jaani Amán, idy#dy#ba, noogoro.

Jaanoti aivojĥbo isiĥiiratuuboro agaĥiivehiniuboro siĥigovi fuuhi: ¿Milli fine mooniji? nooboro, esamaaiubo.

Jaanoti Amán iigutuuboro diigovi ĥdaasuvuubo, jaarunoco uguubuutĥnegui inohojifaño ajavuvuuboro unuruubo aivo iguiumaño diigofaño aacutuubo. Jaanaaca aivojĥbo siino asaubo atyimevauhi. Jaaboro siĥidi siĥiiratuubo atyaabaco aĥiigasuubo, nooboro.

Jaasumiro gasevaubo. Jaanaaca iicojĥminaafi diiboco jĥbuguui Amán Mardoqueoco ifetuuhacuqui gaibaico eetavehi, nooboro. Jaanegui aivojĥbo tajĥbauhi Amánco masatyomoro tooyĥriro mefetuuhacu, nooboro.

Jaarunaaca israelmico agaicaaujinohaameje icaciniuhi faacuumivariro. Jaanegui aivojĥbo tajĥbauhi sihaameje-que igalluqui.

Jaahaamejefañ jilli nuuno: Israelmico
agaisiraicivamoco sahigotiro magaisiraici, noonoro.
Jaanoco tolli mooniumo.

162

Sacerdote Esdra Onoobo Jerusaléñvi Uhuumiuno

(Esdras 7.__10.)

Jaano templojaco iimivucuunobuunati miimisiici ticovovi
ficabano afatyuunobuunati sacerdote Esdra onoobo
gasevauhi Babiloniatí Jerusaléñvi. Jaabo ññinicihicauhi
Moocaani atajñbaunoco acaatiníhaameque. Jaaboro
tohaamefaño onoobadi omoonñboro saatohoto
ññibeguehicaubo. Jaaboma saaumo judiomiti sanoodimo.
Jaabo agasevaubo atyimeuhi israelmi siicumioigaigomico
ataabavaunoco, bu saatoho sacerdotemi icarumo tolliro
siicumio gaigoomico ataabavaunoco icano. Jaanoti bu
saatoho ññinitaco ejeecivehicaunoco icano. Jaaneri sihidi
idaasuvuubo. Jaaboro Moocaanima iimaaubo, jilli:
Moocaani moheetemihai ññjoho unuubadi noonitimo.
Jaamaño ññjoho minaaco galluui. Jaamo
moheetemihaiico ifinisuumoro siijiinijevi diitoco satyuu-
mo ijñjovototi iicaqui. Jahigoti miñhai muhuumimo jino
siino mojiinijeri mihicahi bu jino ditemploja imino

icacuhi icano. Jaarunofaño tolliro bu jino miyaminaa
imitino momoonihi. Jaano aivo uudi idaasuno, nooboro.

163

**Nehemías Onoobo Tajiibauhi Jerusalén
Cuumihallidi Imecuniqui**

(Nehemías 1._7.)

Icaaubo saafi israelmíoobo Nehemías onoobo. Jaabou Persia aivoj#bo Artajerjes onoobo isuminaafiu. Jaabo guubuuhí israelmico imínaa imínaanünoco bu israelmi cuumimecu iimibachurautinoco icano. Jaaneri Nehemías idaasuvuuhí iyotoditi.

Jaanaaca Nehemías aivoj#boco iisutuubo fuuhi diibojago ihaivofaihuma. Jaaboco aivoj#bo atyimeuhi idaasuhifiba iicaunoco. Jaanegui diiboco nuubo: ¿Milli idiicaabo idaasuhifiba dicahi? nooboro.

Jaaneguiha nuubo: Milli bu imo imo icajirahi taacuumi Jerusalén cuumi gañitabadi icanaaca. Aivoj#bo; jaaneguiha uco gallu Jerusalénque imino eetavetequi, nooboro.

Jaaneguiha aivoj#bo: Jii, nuuhi.

Jaaneguiha Nehemías fuuhi Jerusalénjago. Jaabo tuucuumivi ihífutuudi fucu saafima fuubo tuucuumimecuco emeecituubo iimitimañehejeque iimibachusiqui.

Jaanobuunati miyamínaaco tajiibaubo tomañehejeque iimibachuqui. Jaaneguiha ticoniumo iimibachuumo.

Jaamo eheetavuunoco, imínaa uguubuumoro, ticovaumo edejecumo.

Jaarunofaño Nehemías nuuhi: Moocani aamusuneri

goovano mihimiveji, nooboro.

Jaamoro ifocasiumo ududicamaaijisitujeque. Jaaruno-
faño diitoco iminaa dejecuhicauhiica: Imivejitimo. Jaanoti
imivohachijji kuhufejitino, noomoro. Jaarunaaca diito
dudicamaaje diitedi imino fuuhi. Jaanoco diito minaa
uguubuumoro sihidi sifiiratuuhi. Jaamoro imibaivuumo
diitoco iminaanivaqui. Jaanoco uguubuumoro israelmi
imibaicinicuuhi. Jaamoro sahuseri ihaamiganoco
gaayicinimoro sahuseri dudicamaaihicaumo. Jaamoro
iniisuganomaryo cigahicaumo iminaa ñihicuti.

Jaanoco iminaa agaajacuumoro iigutumoro
saacuumo. Jaanobuunaa diito tomecuco ududicamaaiumo
minihibaciti.

164

Nehemías, Esdra Icamisi Israelmico

Ijibeguehicauno

(Nehemías 8._13.)

Jaadi tabernaculojano jibaimoco Jerusaléni eetavuumo. Tusumi israelmi nijeganofaño icañi sajuguisi ticovovi tobaimo icanohachuta. Jaasumi Esdra Moocaani tajibaco aameque iciboro miyaminaadi iimaasuubo. Jaaboro jibeguehicaubo tohaamefño onoonoco. Jaanoco miyaminaa uguubuumoro idasuvuui Moocaani atajibaubadi icatimo iicauneri. Jaanobuunati siino igaiuumo Moocaani tajibaco saafi ihimaasuunoco iguubuunici. Jaadi Moocaanico jibuguumo imitino iicaunoco. Jaamoro Moocaanico imuumo.

Jaabadiro bu Levítamico sacerdotemi idudicamaaje jaadaco acitíhi. Jaanoma iicamo foocinumo ijanojaago. Jaanoco Nehemías uguubuuboro diito siino dojicuviro sivaubo templojafño. Jaaboro saatoñoco tajibaubo diitoco imino ijaaduhica. Jaabadiro bu guubuubo saatoño jaguisifucusumi ududicamaaihicaunoco, bu saatoño machutaco jaguisifucusumi anaajehicaunoco icano. Jaanoma iicaabo tuucuumi guhuganoco ifobociqui jaguisifucusumi. Jaaneri sihigooto tuucufño naajetema saacuutíhi jaguisifucusumi.

165

**Moocaani Iimaaminaafi Malaquíás Onoobo
Ij̄ibeguehicauno**

(Malaquíás 1._4.)

Jaamo Jerusalén mecuco iimivuunobuunati Moocaani
ihiimaaminaafi Malaquíás onooboco galluuhi israelmico
ij̄ibeguehicaqui. Jaabo jilli nuuhi: ¿Am̄ihai sacerdotemi,
collihi imino momoon̄hicat̄ihi? Oono mee, miyaminaa
sivahicahi asimi iimifiit̄imoco. Jaamoco am̄ihai
magaayic̄imoro Moocaanico mejeec̄ivehicahi. Jaanoco
am̄ihai mehesic̄inihi fine Moocaani gaajacit̄ibobadi.
Am̄ihai dudicamaaje Moocaani ij̄i j̄ibogo iicanoco
mejeevesumoro jilli sicamañehejequere m̄ij̄ibeguehicaahi,

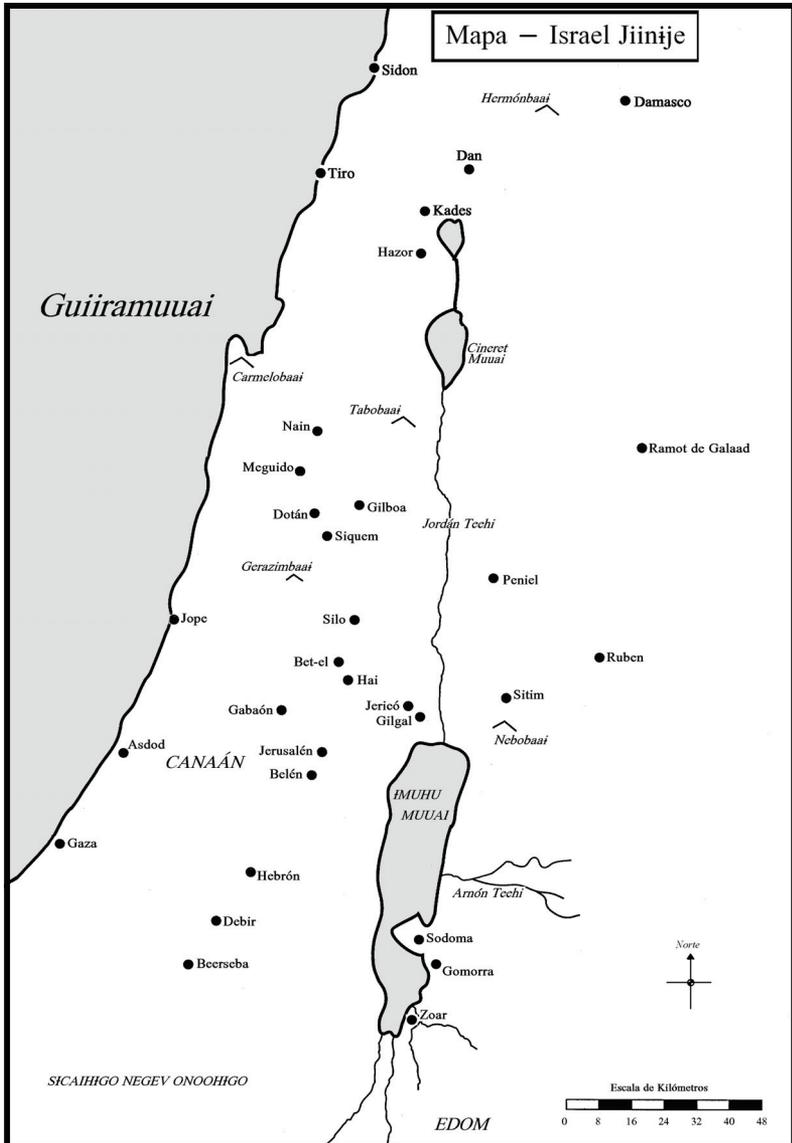
amiihai famooro miyaminaa Moocaanico munuunoco meheetavotíhi, siijiinijeototí mataabavahicahi. Jaanotí saatoho mogaico jeevesuhicahi. Jaaneri Moocaani uuchu-vucuuhi amiihai iimaari bu amiihai iimitiiboco, imihuseebe meneehicahi. Jaamo medejecumo, meneehicahi: ¿Cuuca Moocaani icahi? noomoro. Jaanotí ufucu Moocaani galluji iijibogominaafico. Jaabo imibachuji Moocaani asaajino jiíhaico.¹⁶² Jaabo itemplojafaño gaseji. Jaamo Moocaani iimogobadí mihicahachiiji amiihaidi imino mooníjiibo. Jaarumo Moocaanico amiihai fanoovatí acitimo magariihicahi. Miíro Moocaani neehi: Dibasuta noovatatí, bu didudícamaaje jaadatí icano decima parteque uco daacihicaji, nooboro. Jaarunoco amiihai magariihicahi amiihaidiro. Moocaanico mahaci. Jaadí jari amiihaidi imino mooníjiibo.

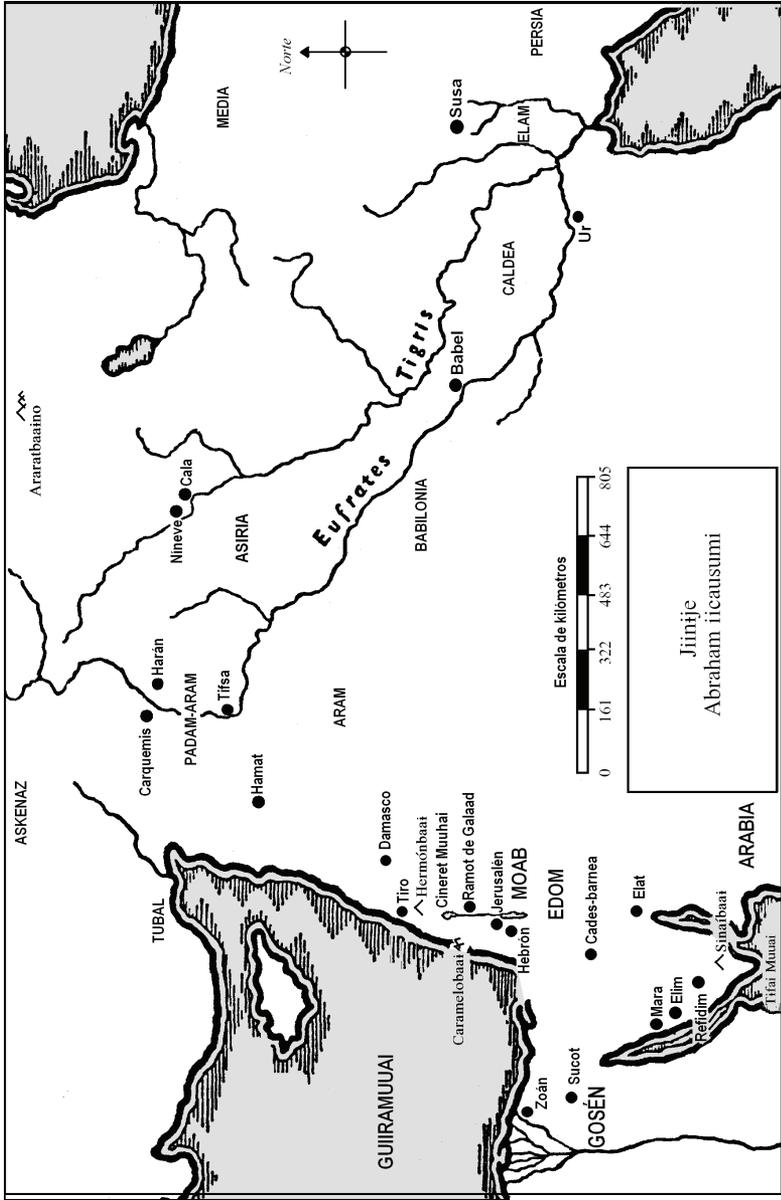
Tollíro amiihai meneehicahi: ¿Collíhi Moocaani onoobadí meheetavejirahi? Millítí bu jana oono imihusetírumo sihidi busumijema icahi, bu imino icamo, imihuseme janaaniví, noomoro. Jaarunofaño Moocaani neehi: Icajífucu safucu iimifitímoco ñaava meehunoco iicanicibadí agañíjífucu. Jaasumi iimihuseme imino icaji, nooboro. Jaadí bu Malaquías nuuhi: Jiinije finitinaacaro Moocaani ihiimaaminaafi Elíasco galluji, nuubo.¹⁶³

¹⁶². Mt.11.10;Mr.1.2;Lc.1.76;7.27 ,

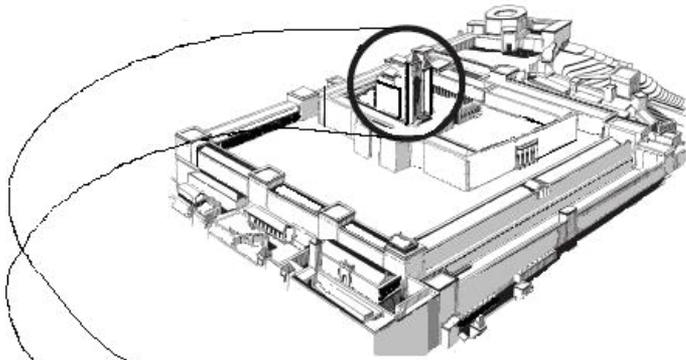
¹⁶³. Mt.11.14;17.10_13;Mr.9.11_13;Lc.1.17;Jn.1.21

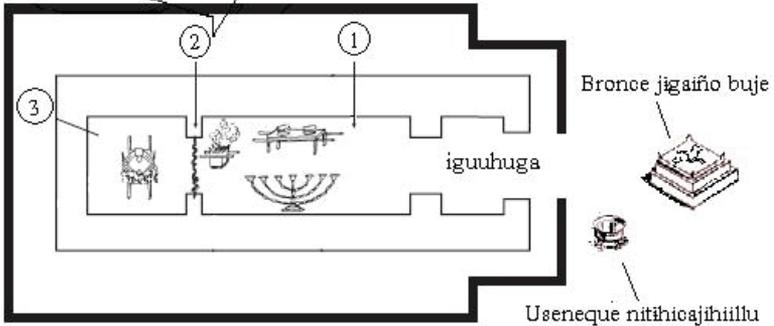

Temploja

Templojafano

1. Irimecu
2. Gaachehubaryu
3. Aivo sihidi ejevamecu irimecu